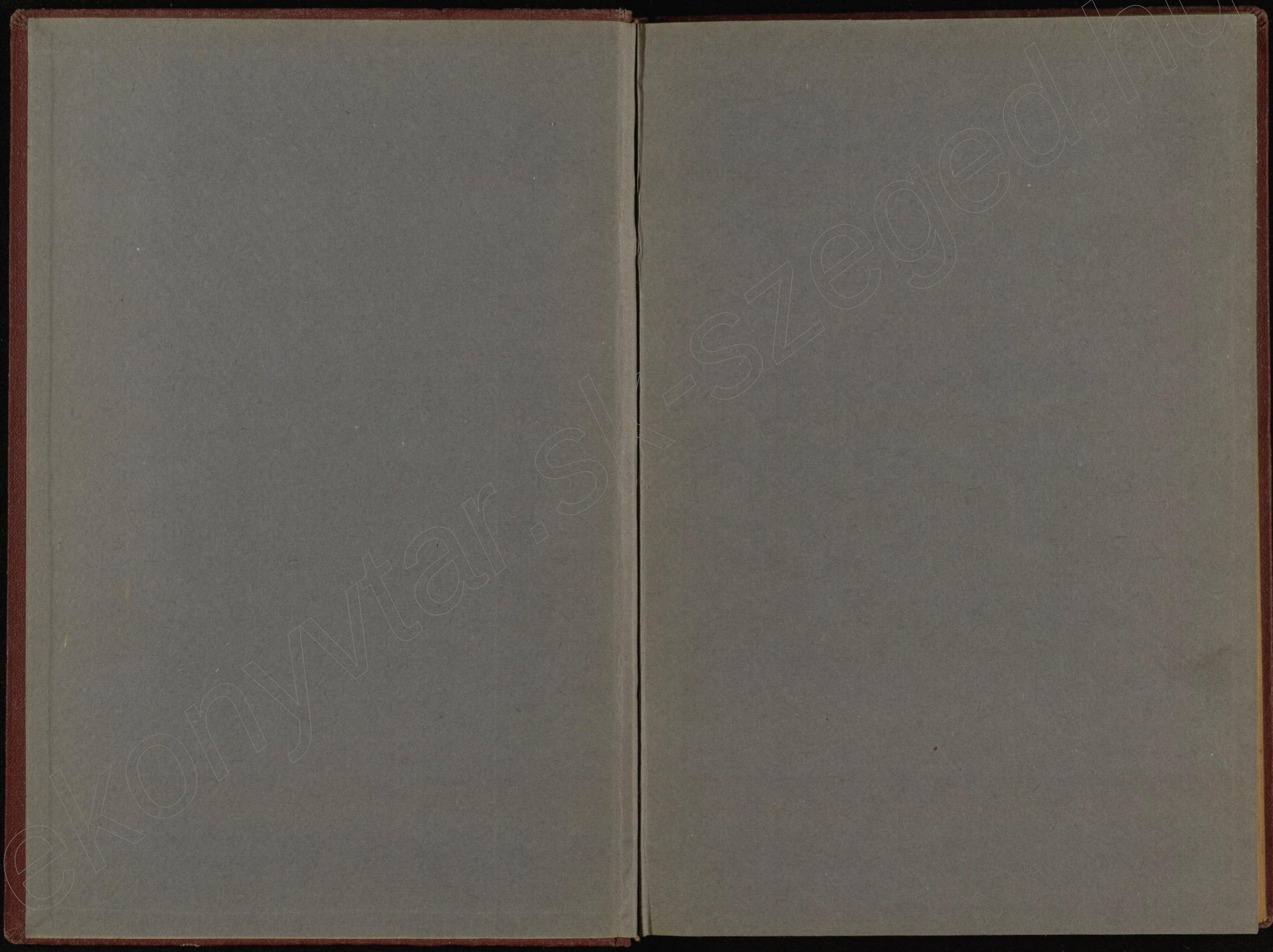

1935-36

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	* * *
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	Pinkóczy Károly V. éves
Dombóvár	* * *
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Kamarás Dezső V. éves
Esztergom	Kerekes László V. éves
Győr	Derzsi Vilmos V. éves
Jászberény	* * *
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyíregyháza	* * *
Nyíregyháza	* * *
Pápa	* * *
Pécs	Matisa József V. éves
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	* * *
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wágner Karolin V. éves
Veszprém	* * *
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

X. évfolyam.

1. szám.

1935 szeptember hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:

EGÉSZ ÉVRE 2.- P.
EGY SZÁM 20 FILL.

SZERKESZTŐ:

RIGÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

TIZEDIK ÉVFOLYAMUNK

vezércikkének egy kedves levelet teszünk:

Mélyentisztelt Szerkesztő Ur!

Most, hogy a Magyar Tanítójelöltek Lapja alapításának 10. évfordulóját ünnepli, úgy hiszem, igen sok levél keresi fel Szerkesztő Urat. A tanítójelöltek táborának tehetségesebb tagjai talán még versben is köszöntik kedves Lapunkat.

Bocsánatot kérek tehát Szerkesztő Urtól, hogy zavarom levelemmel! Egy újabb, szebb (és adja Isten: boldogabb!) tíz esztendő hajnalán szeretném megköszönni azt, amit eddig nekünk a Tanítójelöltek Lapja nyújtott, — mert igazán a miénk volt, mindig mellettünk állt és minden idegen segítség nélkül önmagát adta nekünk! Ha néha csak pár percre is, — megfeledkezünk erről, már nagy háldatlanság részünkről. Hiszen a madárfiókák itt kaptak szárnyat, pelyhes, meleg fészket! Annál melegebb volt ez a fészkek, mert éreztük, hogy izig vérig, a maga teljes egészében a miénk! Elmondhattuk róla Sik Sándorral: „Te vagy a fészkek: puha vagy édes és meleg... És te vagy az anyamadar és én vagyok pelyhes fiókád.”

Itthon ha ismerőseim kezükbe vették a Lapot, azt mondták: Valahogy árad belőle a jövőd tanítók üde, harmatos, szeretetteljes lelke; olyan ez a lélek, mint a liliom illata: oltáron és a család asztalán egyformán szép és elbűvölő! Ó igen, éreztem, hogy igazuk van és büszke voltam arra, hogy tanítónőjelölt vagyok!

Köszöntöm a Tanítójelöltek Lapját a 10. évfordulón; köszöntöm a Hamupipőke Testvérek, — mindannyiunk — nevében.

Mindannyian tudjuk és érezzük, hogy milyen küzdelmes volt az első 10 esztendő, annyi áldás kíséri a Lap munkáját ezután! Ez az első tized volt a próbaidő és mindnyájan büszke örömmel mondhatjuk, a Magyar Tanítójelöltek Lapja megállotta helyét minden időben. Atiz hosszú év fáradságos munkája volt a tőke, amely busáskamatot hoz!

A jó Isten áldását kéri Szerkesztő úr és a Magyar Tanítójelöltek Lapja további munkájára hálás tisztelettel GERLEI MÁRIA

Igen! Mindenki akarunk lenni! Büszkéek vagyunk lapunkra s annak lelkes írógárdájára és buzgó olvasótáborára. Jöjjetek a jubileumi évben még többen hozzánk!

Nyiltlevél egy kicsike lányhoz

Merényi Húgó Eger

Eger, 1935. szeptember hó.

Kedves Kislány!

Nem tudom, hogy mi a neve, hogy hívják, Sárka, Böske. Mici, Annuska, vagy talán Lenke? Mindegy! És látja mégis milyen vakmerő vagyok. Levelet írok Magához. Igaz, hogy ez nem is olyan igazándi levél, mert hiszen már a megszólítás se' jó. Úgy kellene azt, hogy: „Édes egyetlen kicsi kis Baba.” Vagy legalább is ilyenképen, ugye? No nem baj, én ehhez nem értek. Azért ez is levél. Ugorja át ezt. Csak itt kezdje.

Magát kislány most Anyuka beírta a képzőbe. Esztergomba, Kalocsára, Egerbe, vagy akárhova, aztán megcsókolta a homlokát, aztán az arcát, aztán megint a homlokát: „Jó légy kislányom, vigyázz magadra.” Vallja be egy könnyecske buggyant ki a szeméből és nagyon szeretett volna sírni. Hangosan. De Maga már nagylány, nem szabad. És mikor Anyuka végleg eltűnt a szeme elől, nagyon idegennek érezte magát és nagyon árvának. Tudom. Ezzel mindannyian úgy voltunk kislány, hígyje el. És nem szégyen az se, hogy még egy hét múlva is sírdogálni fog este. Maguk lányok, sírdogálnak, mi földhöz csaptuk a könyveinket. (Én is 6 évvel ezelőtt) Így van ez kicsi.

Most már képzős. Ez egészen más. Olyan komoly. Nem IV. b. oszt. tan., hanem: tanítójelölt. Már magázzák az embert. A gyakorlósok pedig azt mondják: kisasszony. Először kicsit nevetni kell ezen, mert eszébe jut a baba, ami otthon maradt és amit még nem is olyan régen olyan jól esett öltöztetni, bepólyázni, meg levelezgetni. (Most már az is a padlásra került.)

Maga nem is otthon lakik, hanem messze, 50, 80, 120 vagy kitudja hány kilométerre a meleg, anyacsókos kis háztól, ahol esténként olyan szépen ömlik el a lámpa aranya, és ahol olyan szépeket lehetett álmodni a puha ágyban, aranyoshintókról, várkastélyokról és daliás királyfiakról, akár csak a mesekönyvekben. Nem messze pedig a kiságyban Öcsi szuszogott édesen.

Mondja Kislány? Nem gondolt Maga még soha arra, hogy milyen jó volt a Nagymamának? A mi drága fehérhajú Nagymamánknak? Ilyen idős korában még játszott, — amit Magának már nem szabad — aztán varrta a stafirungot — amit Magának még nem szabad — és sorba berakta őket a leven-

dulaszagú szekrénybe és közben sokat nézett maga elé és mosolygott és várta a királyfit...

És Maga, kicsi, már az életre készül.

Olyan álmotagok, olyan félénk, szép kis szentek Maguk, hogy mi — öreg ösdiákok — alig mérünk a szemükbe nézni. Maguknak még Anyuka lábánál kellene ülni és mesét hallgatni, míg ő a kisfodros ruhákat varrja Maguknak.

És Maguk már az életre készülnek.

No de nem baj! Bele kell törődnünk Testvérke, hogy a mi világunk más! Mi nem a mesékből élünk. Nekünk már dolgoznunk kell és nem álmodozni. Igen, azokkal a fehér, meleg, puha kis kezekkel nemcsak zongorázni tanul meg, hanem dolgozni is. És nemcsak símogatni fog az a kis rózsaszírom keze, hanem néha majd ökölbe szorul. Ezt is megtanulja. És olyankor mindig lefelé hullanak a könnyei. Nem látja majd senki. Hát elindult kislány. Átlépett a küszöbön Testvérke! Tudom, tele igyekvéssel, ambícióval nagy-nagy akarásokkal, amik felfelé emelnek valami csodálatos jákoblétrán, Isten és a csillagok felé. Tele különös vágyakkal, ábrándokkal. Ugye igazam van? Ne tagadja kicsi. Maga már üres óráiban sokszor néz el a könyve felett valahova, messzire. Ne tagadja, ilyenkor valami mesebeli, hattyúlábon forgó vár épül fel, csudákozó, nagy szemei előtt: ez az iskola, és mellette az a virágos, muskátlis, kis csoda, az álmai-álma: a tanítói lakás. Hát ez az kislány. Amit Maguknak nem szabad: csodákat várni. Kicsi lány nagyon-nagyon kérem. Ha nem akar csalódni. Hígyje el a tanítói lakás nem ilyen. A vakolat hull róla, virágok nem nőnek körülötte. Minket így vár az Élet.

És mikor kint lesz már az — Életben, akkor azok a drága kis gyerekek! Szereti őket ugye? Rajong értük. Hisz' tudom. aranyos kis csöpségek. Édes csókolnivaló, szőke, barna, puffók, rózsásképző apróságok. Az élet dalol bennük és a győzelmes, diadalmas jövő. Elhiszem, hogy szereti őket. De kislány, járt-e már elhagyatott kis tanyákon? Látta azokat a félénk, mosolytalan, sápadt kis öregeket? Tarisznyával a meggörnyedt kis hátukon és benne a „mindennapi kenyér” — a mindennapi gond. Amint reggel iskolába jönnek olyan csendben, mint az alvajárók! Látta őket?

Látja, ők azok a „gyermeki arccal búbanatos” kis „szenvédők,” akikről olyan meghatóan írt Gárdonyi. (Ezt a verset feltétlenül tanulja meg.) Ezeket kell szeretnie!

És mondja Kislány, meg tudná csókolni, meg tudná ölelni őket? Igen? Akkor Magát öt év múlva tárt karokkal várja az Élet.

Aztán, Kislány, a falut is meg kell szeretnie. De ne megint azt a mesebelit, ami csak az olvasókönyvekben van meg. A bogárhátú, fehérfalú, muskátlis kis házakat, ahol virágosak

a kertek, gyümölcstől görnyednek a fák. És az emberek? Derűs, barnaarcú, barátságos emberek. Nem Kislány. Ezt megint nem művészet szeretni.

Hanem szeresse a virágtalan kertű, kidült, bedült házat, ahol ha belép le kell hajtani a fejét, a szűk alacsony ajtón. A félhomályban, komoly és komor emberek gubbasztanak, akik már nagyon régóta várnak egy új és nagy Messiást a magyar tanítóban. És ne csodálkozzék, ha bizalmatlanok. Rajtuk már annyian meggazdagodtak és ők még mindig olyan siralmasan koldusok.

Ezt a falut tudja szeretni?

Ahol nem az a fontos, hogy lesz-e olyan ruhám, mint a főjegyzőnének, halványkék pelerinnel, hanem az a fontos, hogy elvigyem a szívemet, a muzsikáló, bolond, fiatal szívemet és megmutassam nekik: „Látjátok?! Ez a szív értetek és ezért a faluért dobog.”

Így lesz Kislány? Maga lesz a legboldogabb ezen a szomorú világon. Mert ez a művészetek művészete: azokat szeretni, akiket senki sem szeret, és azokért küzdeni, akikről mindenki megfélemedezik, a magyar faluért és az elfelejtett magyar gyermekekért.

Belátom, rossz fiu vagyok. Hiszen vigasztalni, bátorítani kellett volna magát ezen az új úton. Messze hamvas falvak képét festeni, derűs, lombos erdőket varázsolni a sívár egyhangú pusztába, a délibáb dolga. Én így látom. Talán csak érzem, de higgye el — ilyen az élet.

Vagy legalább is — Testvére — nagyon hasonlít hozzá.

(Sok szeretettel írta egy kislányhoz, és minden kislánynak, akik most lépnek át a küszöbön és most indulnak el, hogy majd magukra vállaljanak sok örömet, — de még több szenvedést.)

... És halk dalokkal van tele

Pinkóczy Károly, Debrecen

A nótafám a könnyek fája;
Mosolyt ritkán találsz csak rajta;
Bánatbimbókkal van tele.

A karom ölelések karja;
Olyan bús tollforgató fajta;
És remegéssel van tele.

Az ajkam égő csókok ajka;
A csókom olyan gyász-csók fajta;
Szomorúsággal van tele.

A szívem dalok koporsója;
El nem sirt dalok altatója;
Bús szerelemmel van tele.

Az egész lényem nagy lemondás;
Könnyes, szomorú rim-kacagás;
És halk dalokkal van tele.

Jancsinak kalapot vesznek

Horváth Matild 11. éves, Sopron

Élmény.

Heti-vásár volt Csornán. Megkértem szüleimet, hogy elmentek. Olyan érdekes jelenet egy vásár lezajlása.

Kiballagtam az állomásra. Utközben találkoztam Tóth Jancsival, meg az édesanyjával. Fürgén szedte lábait Jancsi. Nagy öröm ült az arcán. Nem is kellett megkérdezni, hogy minék örül, mindjárt kezdte mondani.

— Mit gondolsz a kisasszony, miért visznek engem a vásárra?

— El sem tudom gondolni Jancsikám!

— Tudja kisasszony, ma nekem szép, pörge kalapot vesznek, árvalányhajjal.

Persze, csodálkoztam, hogy milyen jó Jancsinak, milyen szép kalapot kap, hogy nekem nem vesz olyat senki. Szegény kislány mindjárt kezdte kérlelni az édesanyját, hogy ha marad pénzük, nekem is vegyenek pörgekalapot. Megköszöntem a kislány jóságát.

Eközben megérkezett fekete-füstös vonatunk és felszálltunk. Hamar oda is értünk. Jancsinak, persze legelső volt, hogy a kalapot megláthassa. Futni akart. Alig lehetett visszatartani.

Bementünk egy nagy üzletbe. Jancsinak tátva maradt a szája, mikor a sok kalapot és sapkát meglátta az üzletben.

— Hányat vesz édesanyám? — kérdezte.

Nem állhattuk meg, hogy ne nevéssünk. A csacska kislány azt hitte, most ahányat lát az édesanyja, mind megveszi. A sok közül alig akadt olyan, amilyen Jancsi édesanyjának kellett volna. Végre egy volt, az meg olyan drága volt, hogy Jancsi édesanyja nem vette meg. Sirva fakadt Jancsi, de hamarosan felderült az arca, mert egy kalapos sátorhoz közeledtünk, de mennél közelebb értünk, láttuk, hogy nem egy, hanem 4—5 volt egymás mellett.

Betértünk az elsőbe. Igen helyes kis kalapok voltak. Ki is választottuk Jancsinak a legszebbet és bele egy csomó árvalányhajjal. Mindjárt meg is próbálta. Jól állt kis buksiján a pörgekalap. Nem is lehetett azt a fejről levenni, amíg este haza nem értünk. Boldogan mutogatta társainak. Másnap abban ment iskolába.

Az én Jancsim a nagy örömben egészen megfélemedezett, hogy nekem is akart venni pörgekalapot.

Ha elfáradtál a tanulásban, felüldíti lelked a Tanítójelöltek Lapja.

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Tavaszi mese

Lukácsy Livia, Sopron

Végre elolvadt a földet borító hótakaró s Napsugárka-tündér diadalmas tekintettel mosolyog le a földre. Végre sikerült győzedelmeskednie a konok Télapón, aki váltig mondogatta, hogy ez egyszer nem engedi át a helyet Napsugárkának.

Most mégis, — zúgolódva bár, — de el kell távoznia, mert Napsugárkával együtt minden ellene esküdött. Még a virágok is! Pedig azok hogy féltek tőle, mikor a mult őszt végén megérkezett. Most meg, — legelőször a hóvirág, — dacosan dugta elő fejecskéjét a piszkos színű hótakaró alól. Bátran nézett szemközt Télapóval, s kacagva rázta meg csengetyűjét: Télapó búcsúzik, itt a tavasz! Nosza több sem kellett a kis ibolyának! Mikor meghallotta hóvirág csengetését, hamar felvette sötétkék, illatos ruhácskáját, s szerényen megjelent a bokrok alatt. Napsugárka huncutul reámosolygott, mire ő szégyenlősen hajtotta le fejecskéjét s még inkább behúzódott a bokrok mélyébe. Lassankint azután előbújtak a többiek is. Hóvirág bágyadtan mosolygott feléjük, még egyszer hosszan csengetett, aztán fáradtan konyult le fejecskéje, hogy a következő tavasszal megint ő legyen az első, az ébredő kis virágok között.

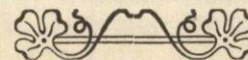
Napsugárka ezalatt megindult hóditó útjára. Először körülnézett, hogy vajjon merre vegye útját? Aztán gyors mozdulattal lesiklott az azurkék égboltról s a mező felé tartott. Felcsókolta a még szunnyadó kis virágokat. Egymásután ébredtek a kökőrcsin, gólyahír, meg a kankalín. Az erdőszélen a boglárka ragyogtatta arany színű szirmait s bájosan mosolygott rá a mellette elsuhanó Napsugárkára. Ez egy szempillantás alatt eltűnt az erdő fái között, megcírogatta a fűzfa ezüst-fehér barkáit, végigsímított a fák s lágyan sutlogta: hajtsatok, rügyeztetek! Borítsátok be a földet levéllel, virággal! Elég volt a hóból, most már virágtakaró kell! A fák nagyot nyújtózkodtak és elkezdték bontogatni duzzadt rügyeiket. Napsugárka pedig tovább libegett a kis falu felé. Ellátogatott minden kertbe, bemosolygott minden kis virágos ablakon. Mindenki örömmel fogadta, a növények ébredtek, sápadt gyermekarcok kipirultak. Csak egy kis arc nem derült fel az ő mosolyára. Ott a falu végén, egy dűlédező, roskadozó viskóban. A kis szobában, szegényes ágyon feküdt egy sápadt gyermek, szeme le volt hunyva s nem nézett fel akkor sem, amikor ő megjelent a muskátlis ablaknál. Ez szeget ütött Napsugárka fejébe. Vajjon az a kis gyermek miért nem örült megérkezésének? Vagy talán nem vette észre? Visszaröppent a kis ablakhoz. Óvatosan

bekukucskált, bevilágította a kis szobát. A gyermek éppen akkor nyitotta fel sötét szempilláit. Hirtelen felült, s vézna kezével tapsolva felkiáltott: Anyácskám nézd, kisütött a napsugár!

Egy szomorú asszonyka jött be s a gyermeket megsímogatva kérdezte: Kértél valamit, Mariska? A leányka bágyadtan esett vissza párnáira s halkán ismételte: Ott kinn olyan szépen süt a nap. Az asszony az ablakhoz ment, kinyitotta.

Napsugárka most besurrant a szobácskába, szétterítette aranyos palástját az ágyon, jóleső meleggel vette azt körül, aztán leült a kis leány párnájára, megsímogatta sötét, göndör fürtjeit, vékony arcocskáját és lágyan a fülébe súgta: Eljöttem hozzád, hogy mosolyt csaljak az arcodra. Mondd, miért vagy olyan szomorú? Mert beteg vagyok, — felelte a gyermek. Mindig itt kell feküdnöm az ágyban, sohasem mehetek játszani a Bözsikével, meg a Palikával. Hát azok kik? — kérdezte Napsugárka. Itt laknak mellettünk, mindig együtt játszottunk akkor régen, amikor még én nem voltam beteg. Most olyan egyedül vagyok és mindig keserű orvosságokat ad a doktorbácsi, — mesélte szomorúan a kisleány. Tudod mit kis Mariska? Én majd mindennap eljövök hozzád! Mesélek neked és játszom veled, — csacsogta édesen napsugárka. Elbújok és te meg keresel. Jó lesz? Nagyon jó lesz! És mindennap eljössz? Tudod Napsugárka, Bözsike és Palika is eljött mindennap, de most ott kint játszanak, mert jó idő van. Én mindennap itt leszek nálad, Mariska, és mikor majd meggyógyultál, mind a ketten kimegyünk a rétre, virágot szedünk és versenyt repkedünk a pillangóval. Ugy-e, jó lesz? — Napsugárka édes mesét sutlogott a kis betegnek, aki összekulcsolt kézzel hallgatta és lassan elszunnyadt. Álmában kipirult az arca és bájosan mosolygott. Bizonyosan Napsugárkával álmodott a virágos rétről, tarka pillangóról.

Napsugárka megtartotta a szavát. Mindennap eljött a kis Mariskához, sokat mesélt neki, együtt játszottak, hancúroztak egész nap. Lassankint aztán megszínesedett a beteg leányka fonnyadt arcocskája, boldogan ragyogott a szeme. Eszébe sem jutott már, hogy ő beteg. De hiszen nem is volt a régi sápadt, szomorú kisgyermek. Egy szép napon elhagyhatta az ágyat s Napsugárkával kimehetett a vadvirágos rétre, az aranyszárnyú pillangókkal versenytrepkedni.

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

Kalászné

Gerlei Mária, Budapest

Testvérek! Én is kalász vagyok
S kenyér leszek majd: óriás Titok!
Érlelnék komoly, szépséges mesék:
Hosszú sorokba szántott fájdalombarázdák,
Melyeket húztak komor, nagy ekék!

Az érlelő mesék aranyos zuhatagja
Szűz napsugárként csillog arcomon
S földanyám ajka visszacsókol rája,
Mint holdsugár az éjben fodrozó tavon!

És dalba kezdek minden áldott hajnalon!..
Minden kalászszív sorsát elmesélem:
A hangom suttog... Búzavirág-kéken
Ránkmosolyog, ránkkacag az ég:
Napsugárhargon, kalászszívekből szállnak a mesék!

Mert mese a Lét és mese az óriás Titok:
Az élő valóság égő csipkebokra!
(Úgy gondolunk rá, mint az angyalokra!)

Sugármelegtől megérett fejünk egyszer learatják:
Örölnék, gyúrnak,
Hogy majd az Úrnak
Szolgálatjuk szent akaratját!

Szívünk az Ostya titkát hordja akkor,
Mint Mirjam imádkozt a méhében fogant Magzatát,
Lelkünk belemmisül az áldozatba,
Hogy méltó legyen fogadni Krisztusát!
Az oltár halkán zendülő imája,
Ahogy a csengő hangján az égig dalol,
Belezokog a mélységes Csodába:
Jézus vérző teste az Ostyára hajol
És belecsókolja szent alázatát
Az áldozat örök misztériumába!

Akkor már nem vagyok kalász többé,
Hanem az Isten titokfátyla csak,
S az én ajkamon a mindenség sóhajtja Feléje
Porbahullón szent imádatát!

Az üvöltő dervis

és más hangulatképek a való életből: anno 1935.

— Trojka —

Mint már fentebb jeleztem eme szívfacsaró sorok tartalma, melynek célja az olvasóban lelkigyönyörűséget kelteni, az üdvnek ezerkilencszázharmincötödik esztendejéből való. Nagyboldogasszony havának 25-ik napjában vagyunk, amikor karamapajtásaim egyikének eszébe jut, hogy a szomszéd községben búcsú van. Mint villám csapott meg bennünket a gondolat: mi is ott leszünk! Bennem, mint afféle városi gyerekben annál is inkább tombolt a menniakarás, mert már sokat hallottam, de még sohasem láttam emez épületes ténykedések lefolyását.

Röviden: távirati gyorsasággal robogtunk haza, onnan pedig hasonló sebességgel igyekeztünk az állomásra, hogy a legelső vonattal indulhassunk. A transcucaliai express — mert ezzel indultunk — gondolatsebességgel (óránként cca 1.500.000 cm.) száguldott velünk célunk felé. Ama bizonyos község állomásán már díszes közönség várta az érkező „mélyen tisztelt kedves vendégeket.” Gőzparipánk utolsó pöffenése után egetverő üdvívalgás közepette fölarsant a dobosok, kürtösök és más hasonló szerzetbeli hangászok ünnepi dala, nekünk pedig együttesen és külön-külön is a keblünkre borult e község szülötte, kedves osztálytársunk: Janika és két bájos húga, azaz hogy nem, ők nem borultak, ők csak szívből üdvözöltek, tehát két bájos húga Katika és Babika.

Eme szívbéli fogadtatás után valóságos diadalmenetben vonultunk be a község ünnepi színt öltött főutcáján, ki-ki a saját helyére-kedvére. A mi kis hatos csoportunk természetesen szeretett osztálytársunk lakhelye felé tartott. Első és egyetlen ténykedésünk volt tiszteletünket tenni a ház úrnőjénél és a kíváncsiságtól üldözve már is indultunk a tettek színhelyére.

A látni és hallani-akarás fúriái körülbelül már vagy öt perce marcangolták bensőmet, amikor kebelbarátom, Janika, ama szerény megjegyzést bátorkodott tenni, hogy megérkeztünk. Értvén alatta, hogy a búcsú színhelyén vagyunk. Látószerveim erősebb működésre ösztökéltem, azonban az említett szerveimnek, még a maximális teljesítőképességük kifejtése után sem sikerült egyebet észlelniök, mint egy áthatolhatatlannak látszó, hatalmas szürke köd (?) gomolyagot. A levegő rezgéseit fölfogó és továbbító érzékszervemnek azonban annál több dolga akadt. A titokzatos ködgomolyagból az emberi hangnak, rézhangszereknek, hegedűknek, vásári árusok éne-

kének, szilaj legények kurjongatásának valami leírhatatlan vegyülete hallatszott ki. Kisebb haditanács után, hogy bemerészkedjünk-e lépni ebbe a földi másvilágba — hatunk közül négy férfi lévén — a cselekvésre szántuk rá magunkat. Nehogy elveszítsük egymást a nagy forgatagban, kéz a kézben, belépünk a sejtelmes ködburokba.

Az első benyomások, amelyek az emlékezetem szerint rám hatottak, a következők voltak:

Szemem és szám a belépéskor önkénytelenül becsuktam, azonban amikor kis idő múlva e szervek egyikét kénytelen voltam légvétel miatt kinyitni, a fejemen található többi nyílások is kitárultak a hatások fölfogására. Szemem mindjobban megszokta azt a balladai homályt, amit az eddigi kódnek emlegetett gomolyag okozott. Ize után ítélve (ugyanis kénytelen voltam megízlelni) arra jöttem rá, hogy nem egyéb, mint az édes anyaföldnek porhanyós felületéről a lábunk által levegőbe irányított porszemek tetemes mennyisége.

A továbbiakban azután Bábel zürzavarát élvezhettük átírva: anno 1935.

Az egyik sor sátorban a vásári csecsebecséknek, oppardon, búcsúi emlékajándékoknak halmazát kínálgatták megvesztegető szíveséggel, és mint ők mondták: potom pénzen, örmény és kevésbé örmény vásári árusok. Egy sátorutcával arébb különféle „idenézz, törökméz“-fajta csemegecikkéket fogyasztottak egymással versenyezve a Dunántúl egyes vidékein „pusztuljká“-nak, jó Alföldünkön ellenben csak „légy“-nek nevezett „szárnyasok“ és a nagyérdemű közönség.

Az ünnepi hangulatot igen szépen domborította ki az a fülizgató zenei (?) élmény, amiről még mindig nem tudtam, hogy honnan jön.

Ismét tovább igyekeztünk egy „boulevard“-dal, de ezen igyekezetünk ellentétes törekvésű honfitársaink buzgalma miatt csak kemény kézi-munka árán mehetett át a megvalósulás stádiumába. Mi azt hittük, hogy amit itt látunk, az már a „búcsú-sok“ jókedvének a csimborasszoja, pedig csak később tudtuk meg, hogy nem föltétlen!

Az egyik sátor alatt széles asztaloknál szélesképű, még szélesebb kedvű legények adták ki minden szívbeli örömeiket és bánatukat szívfacsaró melódiák közepette. E mellett tomboltak, kiabáltak, ugráltak, táncoltak. Az egyik asztal két végén „nincs a teremtesben vesztes, csak én“ szép mondást allegorizáló két fellábón álló és hegedülő szurlosképzű more tartotta az asztal igen kétes egyensúlyát. Sem őket, sem pedig nemes munkájuk élvezőit legkevésbé sem zavarta a közvetlen közeliükben harsogó, körülbelül 9 (kilenc) „zenekar“ nem éppen csendes működése.

Mielőtt azonban e zenevirtuozokat közelebből is meg-

szemléltethetünk volna, meglepetéssel vegyes csodálkozással kellett szemlélnünk a repülő „hajósok“ bravuros bátorságát. Ezen a köznapiasan csak hajóhintának nevezett szórakozási eszközökön egynémely haláltmegvető atyánkfia az óriáskörből legtöbbször megfutotta 359°-ot. A hiányzó 1°-ot is csak a hinta szerkezetének akadályozása miatt nem tudta megcsinálni. Ha sikerül, talán „nagy halál“ lett volna belőle.

Azonban az ár hamarosan innen is továbbsodort bennünket és mi egyik ámulatból a másik bámulatba estünk. Belekerültünk a tomboló jókedv középpontjába. Előttünk, mögöttünk, mellettünk, fölöttünk sürgött, forgott, kavargott és száguldott az élet, a jókedv — és a zürzavar. Balfelől valóságos csatazajt idéztek elő az alkalmi lövészek, akik egymás után lövöldöztek le a bádogból készült különböző exotikus fenevadakat, mint házinyúl, elefánt, vadkacsa, szarvas és más efféle. Többszedságukban a „műfénképészek“ raja igyekezett pácienseit repülőgéppel, autóval, sőt léghajóval a háttérben megörökíteni. Ez volt a balunkon. De mi volt jobbfelől? . . . Kilenc „ringispil“ zsúfolásig megtömve forgatta és repítette a naptól, bortól, jókedvtől mámoros embertömeget. Minden ilyen forgószerkezet tövében 5—6 tagú „zenekar“ harsogta a „fűlbemászó“, de éppen azért „talp alá való“ melódiákat. Sőt! . . . Sőtébb! . . . Legsőtébb!!! . . . Mindeme zeneszó még kevésnek bizonyult. Legalább is ezt mutatatta az a tény, hogy az egyik ringispil még külön is szerződötett egy fekete hangászt, akit a m. t. közönség sorában helyezett el. Kezében hegedűjét reszelte és úgy üvöltött a forgó apparátuson, mint az a bizonyos üvöltő dervis. Ha a mellette ülők nem hatottak volna rá meglehetősen erővel a centripetális erő irányában, a centrifugális erő bizonyára a világűrbe repítette volna. Így azonban nagy szerencsénkre megmaradhattunk ama nemes élvezetnél, hogy a ringispil minden egyes fordulatánál megcsodálhattuk villogó fogsorát, amely abban a veszedelemben forgott, hogy lúdtojás nagyságnyira tátott száján ki talál bukni.

Azonban a centrifugális erő miránk nagyobb erővel hatott, mint említett felebarátunkra, amennyiben egyszer csak az embertömeg legszélén találtuk magunkat. Megragadva az alkalmat legelőször is nagyot szívtunk a kevésbé portelített levegőből, majd azt észlelve, hogy a nap jelenleg már a vadnyugati prairiken mütogatja mosolygósabb ábrázatát, bennünket mindinkább cserbehagy, hazafelé vettük utunkat.

Utközben még volt szerencsénk élvezni egy „falusi csendéletet“ és amelyben az alakok, ha nem viselkedtek is föltétlenül csendesesen, de a következőképen helyeztetek el: egy alak a föld porában volt elnyúlva, a többi pedig meglehetősen igyekezettel kezelte, sőt lábalt is e „szenvető alanyt.“

A hangulat azonban ettől eltekintve „igen emelkedett volt.“

Emlékezés este egy estére

Eged János, Eger

... Este van és bíborszínre festette az eget az Alkony.
Csend van. Alusznak a hangok, csak a tücsök hegedül
valahol a sötét éjszakában
és monoton, átható dalaival zavarja a csendet.
... Bent ülök szobámban. Szomorúan. Fájón. Egyedül
s eszembe jut, hogy kicsit túl őszinte voltam.
Elmeséltem szépen, hogyha fáj az Élet, fáj, hogy élek,
hogy szeretem a magányt, a csendet,
kerülöm a lármát, a zajos helyeket,
hogy engem nem ért meg soha-soha senki.
Engem nem kérdeznek: mi fáj? mi van a lelkemben?
Mért ülök mindig egyedül, néma ajakkal otthon?
s mért tudok úgy gyűlölni, vagy szeretni, mint talán senki?
— S én talán kicsit — túl őszinte voltam.

... Most újból itt ülök borzasztó csendben.
Kísértetiesen ketyeg az óra a sötét falon.
Élet, Halál, Öröm, Bánat, Problémák jutnak az eszembe,
és nem tudom mért szeretnék a temetőbe menni.
Szeretnék átölelni egy fáradt kopott fejét,
és szeretnék imádkozni az apám sírja mellett.
De az ég már tele van apró csillagokkal
s a Hold már nevet az ablakon,
menjünk inkább aludni szépen, hisz már késő van:
Jó északát!

A Lélek és én.

K. Szabó Tamás, Győr

Túl az éjféle csend sötétjén
Ketten virasztunk:
A Lélek és én.

Mormogó kútfők monoton zugása,
Avenszöldokfák alatt hullámszik lopva,
Magasbaszókkenő hegyek tetején.

A völgyek ritmusát — néma kopjafa —
Szívembe véssük ketten:
A Lélek és én.

A tisztult magasból mi vigyázunk rátok
Testvérek, ha hőmpölyög az ár,
Ha testet ölt az ősi átok,
Állunk a vártán mi ketten:
A Lélek és én.

És ha keletről titkos fények nyilaznak,
Testvérek, a tisztult hegy lejtőjén riadót fuvunk,

Leszállunk, áram leszünk
Fáradt tagodban testvér
Mi ketten:
A Lélek és én!

Havasi virág

Király Erzsébet, Sopron

A havasi pásztornak volt egy kis leánya „Lézike”, ki velem egykoru lehetett. Akkoriban alig voltunk 13 évesek. Mi lenn laktunk a völgyben, mindjárt a fölvezető út mentén. Lézike az édesapjával fenn a hegyen, fenyőfák között, egy csinos kis kunyhóban. Lézike ismerte minden zegét-zugát az erdőnek, hisz az volt az ő birodalma, hozzá volt nőve, mint harmat a virághoz, s mi boldogan harangoltunk egymással az üde, csillogó fenyők között s mindig rengeteg havasi virággal megrakodva tértünk haza. Volt egy kedves helyünk az erdőben, egy kis tisztás apró virágokkal, előtte emelkedett egy hatalmas hegycsúcs, oldalán kiálló sziklatömb, melyen rengeteg havasi gyopár fehérlett. Oly fenséges látványt nyújtott a kép, mi szinte megbűvölve néztük e szépséget. A következő nap már kora reggel kijöttünk. Megbeszéltük kis barátnőmmel, hogy az utolsó napot is fenn töltsük az ő birodalmában, mert úgy volt, hogy másnap elutazom. Gyönyörű napsugaras reggel volt. Hallgatagon némán mentünk egymás mellett. A távolból furulya hangját hozta felénk a szél. Hirtelen Lézikére pillantottam. Szeméből, mint két ragyogó gyöngy gördült ki két csillogó könnycsepp.

Lézi te sírsz? kérdezém. De egyszerszak azon vettük magunkat észre, hogy mindkettőnk szeméből záporoként hullanak a könnyek. Kisvártatva megszólalt.

Igen, te elmész, zokogta, én meg itt maradok, hisz az én hazám ez, a kéklő hegyek, havasi virágok, csillogó fenyők mind, mind enyéme, itt kell maradnom őrizni őket, Szavai szenvedélye megijesztett, még soha nem láttam ilyennek az én kis barátnőmet.

De Lézikém, ne sirj, hiszen visszatérek ismét s szeliden megszimogattam szőke fürtjeit.

Visszatérsz... igen..., de vajjon itt talál-e még? Majd hirtelen hozzátette: Ő igen, itt leszek, itt fogsz találni engem...

Én akkor nem tulajdonítottam a kitörésnek nagyobb jelentőséget, csak az tűnt fel, hogy kis barátnőm szokatlanul csendes és szomorú. Azután elbucszultunk egymástól. Fájó szívvel néztünk utoljára egymás szemébe, mintha e válás örökre szólna...

Másnap már robogott velem a vonat hazafelé, de a lelkem ott maradt fenn a csillogó havasokban, s mindig előttem lebegett egy könnyes kék szempár s ilyenkor majdnem sírva fakadtam.

Multak a napok egymás után, de semmi hír Lézikéről.

Már a második levelem maradt válasz nélkül, s azon gondolkoztam, mi lehet az oka ennek. Írtam a nénimnek, hogy nézen utána, mi történt az én kis barátnőmmel. A válaszból megtudtam, hogy édesapját szerencsétlenség érte, de Lézikéről semmi hír...

Már csak pár nap választott el a vakációtól, mindent előre becsomagoltam, hogy minél előbb röptsen a vonat a kis havasi faluba. Ujra a megszokott kedves képek, de hol lehet Lézike, szüntelen ez járt az eszemben mialatt odaérkeztem. Elhatároztam, hogy másnap keresésére indulok. Alig hogy megvirradt nekiindultam a havasoknak. Sorra tűnedezték fel az ismerős kis helyek, a csörgedező forrás, melynek kristályvizével hányszor oltottuk szomjunkat. A düledező kunyhócska most üresen elhagyatottan áll. Egyszer csak azt veszem észre, hogy bizony letértem a helyes útról, egy fűvel benőtt helyre értem, mely valamikor út lehetett, de most látszott, hogy már rég nem használták. Nem fordultam vissza, hanem most már csupán kíváncsiságból mentem tovább az elhagyott ösvényen. Az ágak ugyan megtéptek kissé, de ezzel nem törődve mentem tovább. Alig hogy kibujtam a sűrűből, ismerős táj tárult szemeim elé. A meredek sziklacsúcs méltóságteljes képpel, a kis tisztás tele virágokkal. Örömöm határtalan volt. Már éppen azon voltam, hogy kissé megpihenek, mikor egy kiálló fekete-ség ötlött szemembe. Közben megyek, hát látom, hogy egy kis kereszt s rajta e rövidke név „Lézike”. Meglepetésemben felkiáltottam, Lézike, kis barátnőm! Öröm és fájdalommal vegyes érzelmek viharoztak lelkemben. Öröm, hogy megtaláltam, fájdalom, hogy ugyanakkor elvesztettem. Egyszerre megvilágosodtak előttem utolsó szavai: „Itt megtalálász engem!” Szegény, kicsike kis havasi virág, igen megtaláltalak. Itt pihensz az örök szépség, zöld fenyők árnyában, halkán, lágyan füledbe susognak, emlékszel amit te annyira szerettél. Szerelmese voltál a havasi virágoknak, most azok borítják kicsi sirhantodat. Kereservesen fölzokogtam. Letérdeltem. Ajkaim imát rebegtek s elnéztem hosszan, hosszan, hogy belevésssem szívembe és ne felejtsem soha e kicsi sirdombot.

Közben leszállt az est. Az éj szinte észrevétlenül teríté sötét fátyolát az égre.

A távozó napsugár búcsút intett a láthatárnak. Eszembe jutott egy dal, amit kis barátnőm szokott énekelni:

Csillogó havasi táj,
Ez az én hazám.
Zöldelő fenyvesek
Mosolyognak reám.

Ha susognak megértem én,
Itt akarok meghalni
Az erdők lágy ölén.

S beteljesedett. A kis havasi virág aludni tért. A büszke hegyóriás s a susogó fenyvesek örködnék nyugodt álmai felett...

Hárfa-pengetés

Kovács Julianna, Budapest Salvátor-intézet.

A vén hárfán
Új danát pengettem,
Vigat, mely szívemből fakadt!

A vén hárfát letettem.
Ne sirjon lelkem!...
De im...
A szívem még jobban vérzett...
S én újból csak elővettem,
Zokogtam, sírtam vele:
A vén hárfa vigasztalt...
És most már kacagok, nevetek!

De jött a bánat fellege,
A hárfá hárja sirt;
A szívem is sajgott bele...

Az Isteni kohóból vagyok egy szikra...

Skrinyár Anna, Dombóvár

Az Isteni kohóból vagyok egy szikra;
Csak nemrég hulltam ki e fekete síkra.
Pillanatnyi fényem aranyait szórta,
Körülöttem levő sokezer titokra.

De hűs szél jött a végzet kegyetlen útján,
S a halál csókját érzé hamvadó orcám.
Aztán csak röpke pillanatok jöttek még,
És elvitt örökre egy titkos „semmiség.”

S az Isteni kohó tovább izzik, izzik,
Ki tudja, hogy mióta, ki tudja meddig?!

Róma égése

Mucsi József, Szeged

He... he, he...! Róma ég?!
Oh irgalmas ég!

Megengedték e szörnyű játékot. He,
[he, he...
Tekints a szenvedő, máglyás, ifju né-
[pedre!

Mindenütt meggyújtottátok?
És ajkukon nem volt átok.

Segítetek nekem továbbra is győzni,
Ne engedj minket a máglyához kötöz-
[ni...
Hogy az új vallást könnyen eltiporhas-
[sam,
Szörnyű kínok! Meghalunk mindjárt,
[lassan, lassan.

Most már elzengetem dicshimnu-
[szom!
Oh jaj! Agyongyötör a kin, a szomj.

Ezért úgy is a kereszténység fizet!?
Szomjuhozom! Egy csepp ivóvizet!

Himnusz: Az istenek oly kegyesek
[voltak...
Jézus! Te ki a keresztet hordtad...

S Róma felett ragyogjon a szűztelen
[pogány ég!
S a szurokban sok ezer vértanu keresz.
[tény ég.

Majdnem vőlegény lettem!

Bolla Szilveszter, Szeged

Ma voltam először, mint V. éves a gyakorló iskolában. Pompás dolgom volt! Mindjárt a harmadik órán magához hívott a tanár úr: Vigye ki kedves testvér a kicsinyeket és játszon velük!

Nagyot dobbant a szívem, meghallgattam a tanár úr további rövid figyelmeztetését, s aztán kivezettem a csillogó-szemű, eleven csöppségeket, akik már alig várták, hogy indulhassunk. Szemük tágranyitva tapadt reám és szép csendben odamentünk, ahol jó hűvös helyet találtunk. De micsoda menet volt az! Csak úgy néztek rám az ujdonsült elsőévesek! S bizony, megvallom, egy kicsit büszke is voltam, mintha minden pedagógiai tudás a kisujjamban volna.

Az elején szépen is ment a dolog. „Kinn a bárány, benn a farkas“-t játszottunk. De milyen örömmel! Hogy védtek a báránykákat! szinte sajnáltam, hogy farkas is van a játékban. Hisz' ezek mind olyan kis örvendező bárányok!

Egyszer aztán, amikor mindenki volt vagy farkas, vagy bárány, mindenki pihenni akart. Mit játszunk tovább? A kis csapat majdnem minden tagja mást akart. A fiúk kiszorítót, a kislányok pedig csem-csemgyűrűt. Nem tudtunk megegyezni.

Végre az egyik kislány elébe vágott a vitának. Mintha a föld alól termett volna, eléem állt: Tudja mit játszunk?

— Mit? kérdeztem szinte megszeppenve.

— Mit? Hát hoppon-maradt vőlegényt!

Hoppon-maradt vőlegényt? . . . Már sokféle játékot hallottam: cica-macát, ollóst, sántikálóst, cigányasszonyt, meg mindenfélét, de ilyen modern soh' sehallott játékot . . .

De nem sokáig gondolkozhattam, hogy miféle csudabogár ez a cifranevű valami, mert az erélyes csöppség szinte parancsolólag rámszólt:

— Akar-e játszani?

No, erre már igazán befellegzett minden pedagógiámnak. Mint egy médium álltam a merész ajánlkozó előtt. Ellenkezni próbáltam, hogy én ezt a játékot nem ismerem, még ilyet sohasem játszottam.

— Az nem baj!-pergett tovább a kicsi nyelve. Csak akar-e? Lehet ám vőlegény is! Mi akar lenni: fiú, vagy lány?

Erre már igazán kavargott körülöttem a világ. Vőlegény is lehetek, meg hoppon is maradok . . . meg, hogy fiú akarok-e lenni, vagy lány? . . . Jaj! „jutott eszembe számtalan szebbnél szebb gondolat.“ Az is, hogy a kislányok közé ál-

lok, hisz' ugyanis kevesen vannak és biztosra vettem, hogy a fiúk közül senki se' fog lánynak jelentkezni. Már majdnem választottam, amikor hopp! eszembe jutott más is: jobb lesz fiúnak maradni, mert ha a lányok közé állok, még megeshetik, hogy „tisztelendő nővér“-nek szólítanak. (Eddig úgy se tudták, minek szólítsanak).

— Fiú! — mondtam zavartan, kurtán. S magamban örültem, hogy végre tisztázódik a helyzetem. Reverendában is a fiúk pártján (pedig a kislánykák jobban mellém húzódtak, valami apácászerűt találtak bennem), vőlegény is lehetek! Nohát erre soha életemben nem számítottam.

Amikor a kis rendező látta, hogy kötélnek álltam, a többieket meg se kérdezte, hanem harsány hangon két részre osztotta a megszeppent gyerekeket. De aztán mindnyájan mosolygós arccal vártuk, hogy mi lesz.

Brrr. . . éppen megszólalt a csengő. Erre a mi kis lakodalom (vagy miféle) rendezőnk úgy elszaladt, hogy szinte csak az iskola ajtajában érte utol tekintetünk. Bizonyára maradék uzsonnája juthatott ily hirtelen az eszébe.

Egy pár pillanatig néztünk egymásra. Én se lettem vőlegény, a többiek közül se senki, de legalább vigasztalásul mindnyájan hoppon maradtunk!

Ó Hold . . .

Gaál Emil, Eger

Hivott az éj, és én mentem,

— — — — —

Enyhekék ég, rezgő holdsugár.

Állok merőn, s egyedül,

Fáradt tagom zsibong, s belül

Bús óriásként kergető vágyak

S pille remények.

Szememben tűz ég, lángoló tűz,

Vágy ül meg, óriás vágy a messzeség

Után, hol az enyhekék ég

A Hold, a fehér Hold tanyája

S ott lakik ő,

Kerek szemmel nézek.

Nézem a Holdat, — mint bábész kis-

[gyerek,

Ó Hold! fényesarcu tündérlány!

Látadra nyugszik bús szívem:

De fáj, nagyon fáj mint oszonsz,

S egyedül hagysz, de nálam,

Mélyen olt bent

Csituló vágyam!

Évek csodái

Kóth Ilona, Debrecen

A napsugár sápadt fénye
Bágyadtan öleli át a földet.
Tünődő emberszemek
Valami letűnt, szebb után keresnek...
Szárak gallyakról hullanak egyre
A kifakult, fáradt levelek...
Szelek szárnyán ingó árnyék suhan...
Ősz van.

Csillagos éj. Szikrázva hull a hó
És befödi a fázó ágakat
És megcsimítja az alvó házakat,
Hogy ne fájjon úgy a tél.
Csak hullj is lassan te áldott fehér hó,
Hadd érjen az Élet olt a föld alatt...
És hozza a szívünkbe megelégedést
Te csendes, békés, öreg Télapó!

Tavaszi! Az élet új erőre kap.
Új rügy fakad a kemény ágakon
S csodálkozva bámul nagy kék szem
[mém]

Az ibolya az éltető napon.
S míg vágyteli szívek örömenéje
Dalra hangolgat ifju lelkeket,
A föld, a fa és a melengető napfény
Egy titokzatos csodát rejteget.

Tüzelő napfény perzselő lángja
Égeti az edzett acélkarokat.
Kasza cseng... sarló villan...
Szűrös buzaszálak sebzik a tenyeret.
Hajladozó emberkezek ölelik maguk-
[hoz mohón]

A várva-vártat, a kenyeret...
És nem tudnak elfáradni a tikkasztó
[napon,

Mert oly jó, oly édesen puha, hogy felér
Gazdagok földjével, királyi palotával
A mindennap kért illatos kenyér...

Hát még mindig létezik, ki nem látott
[csodát?

Még van mindig ember, ki oly nagynak
[képzeli magát

Hogy nála nem létezik nagyobb: az
[Isten?

S nem látja, — mert olyan kicsi —
Hogy nem fél az Isten
Ember kritikától mitsem.
Csak intéz... És, napfényt, kenye-
[ret küld

Millókon át
És tartogat számunkra egy érthetetlen,
Ujabb, nagy csodát.

Vadvirág

Hlavács Mária, Debrecen

Ma ismét kinyílt egy kis kék szarkaláb
a kertünk szélén, a zöld fű között.
Oly pajkos-vidáman nevetett a napba
s mikor arra mentem, még rám is köszöntött.

Én is üdvözöltem: „Szervusz testvér, mondtam,
úgye jó fürödni meleg napsugárban?”
S látni ezt a teljes, gyönyörű világot?”
S lehajoltam, megcsókoltam a kicsi virágot.

Ó, én köszönök minden vadvirágnak,
kis gyermekláncfűnek, útmenti fűszálnak.
Nekem testvérem minden kis szarkaláb,
hisz én sem vagyok más, mint csak vadvirág!

Szerkesztői üzenetek

A tizedik évfolyam jubileumi számában hálás szívvel
üdvözlök mindenkit, akinek valami köze csak van Lapunkhoz.
Üdvözlöm az alapítókat, üdvözlöm mindazokat, kik Lapunk-
ba írtak, azt terjesztették, olvasták vagy bármiképp pártfogolták.
Szíves üdvözlöt azoknak is, kik most először veszik kezükbe
Lapunkat. Szeressék a Lapot és legyenek barátai. A régi baj-
társak pedig legyenek hozzá hűek.

Lapunk előfizetése egy évre 2 pengő. Egyes szám ára
20 fillér, a kettős számé 40 fillér. Ha egy címre legalább 50
példányt rendelnek, akkor az egész évi előfizetés 1'80 P, egyes
szám 18 fillér.

Jelvény kapható, 40 fillér darabja. Jelvényt csak a pénz
előzetes beküldése után küldhetünk. Ettől még kivételképpen
sem térünk el.

Beküldött munkáitokat a papírnak csak **egyik** oldalára
írjátok. Ha valaki több munkát küld be, akkor **minden** egyes
munkájára, **minden** verséhez, — a cím alá — okvetlen írja rá
nevét és osztályát is. Kéziratok megőrzésére és visszaküldésére
semmi szín alatt sem vállalkozunk. Olvasható írást kérünk.

Kérünk minél több munkát. Prózát is, necsak verset. Üres
a szerkesztőség ládája! Ne féljetez nem kerül minden a papír
kosárba! Aki mer, az nyer!

M. H. Eger. Leveledet mindig várjuk! Munkánkba mindig
beleszólhatsz! Nem vesszük rossz néven. Sőt! Ami pedig azt
a témát illeti, láthatod, ha megfelelő módon tárgyalják, mindig
jön. Várjuk munkáidat! **A magyar falu...** Kissé erősek meg-
állapításaid. Légy eredetibb gondolataid kifejezésében. Ez még
nem üti meg a mértéket. Ily irányú munkákra nagy szüksé-
günk volna, Irj. **K. J. Félegyháza.** Olvasd a M. H-nak írt
üzenetet: köszönjük szíves fáradozásodat. Munkákat is küld-
jetez! A lapot tartalmasabbá Ti tehetitek! A 45 lapot küldjük.
M. J. Pécs. Kérdéseidre itt a felelet. 1. Az első szám itt van.
2. Az előfizetést lehetőleg előre fizessétek. Ugy is jó lesz, ha
havonként a lap megérkezése után külditek a pénzt. 3. Csekk-
szám 54.796. A lap árát fenn jeleztük. Munkádat előre is hálá-
san köszönjük! A 44 lap megy. **L. Gy. Budapest** Köszönjük
fáradozásod! Minden kérdésre találsz választ a szerk. üze-
netekben! A jelvéynél nem tudunk engedni az árból. Ahogy
kapjuk úgy adjuk. Csak a portót számítjuk fel. **D. V. Győr.**
Csekken fizessz a lapot. Többi kérdésedre választ találsz a
szerkesztői üzenetekben. **K. L. Esztergom.** Csak tús jelvényünk

van. Lapot küldtünk a kért számban. Köszönet! **Z. M. Kalocsá.** Miután 50 lapot kérsz, ára 18 fillér számonkint. Csekklapon fizess be! Üdvözlét! **P. E. Sopron.** A kért lap és jelvény megy. Szíves üdvözlét! **P. K. Kisvárdá.** Lap megy. Üdv. **E. I. Eger.** Munkásságodra számítunk! Üdv. **Poéta.** Küldj több verset! Ezekben van valami, de még nem közölhetők.

Kérünk benneteket, ne haragudjatok, ha nem válaszolunk mindjárt és levélben. Nekünk sem főoglalkozásunk ez. Meg aztán, ha minden levélre levélben válaszolnának, nem győznénk bélyeggel. — Munkára fel! Halmozzatok el írásaitokkal!

Mindig csak dal

Pinkóczy Károly, Debrecen

A hajnalpírban kismadár
Dalolgat vigan: itt a nyár!

A nappal zörgő munkázaj:
Zenél a termő munka-dal.

Az esti csendben kis harang
Muzsikál lágyan: ging-galang.

Az éjszakában néma csend:
Egy új versemnek ríme cseng.

X. ÉVFOLYAM.

2. SZÁM.

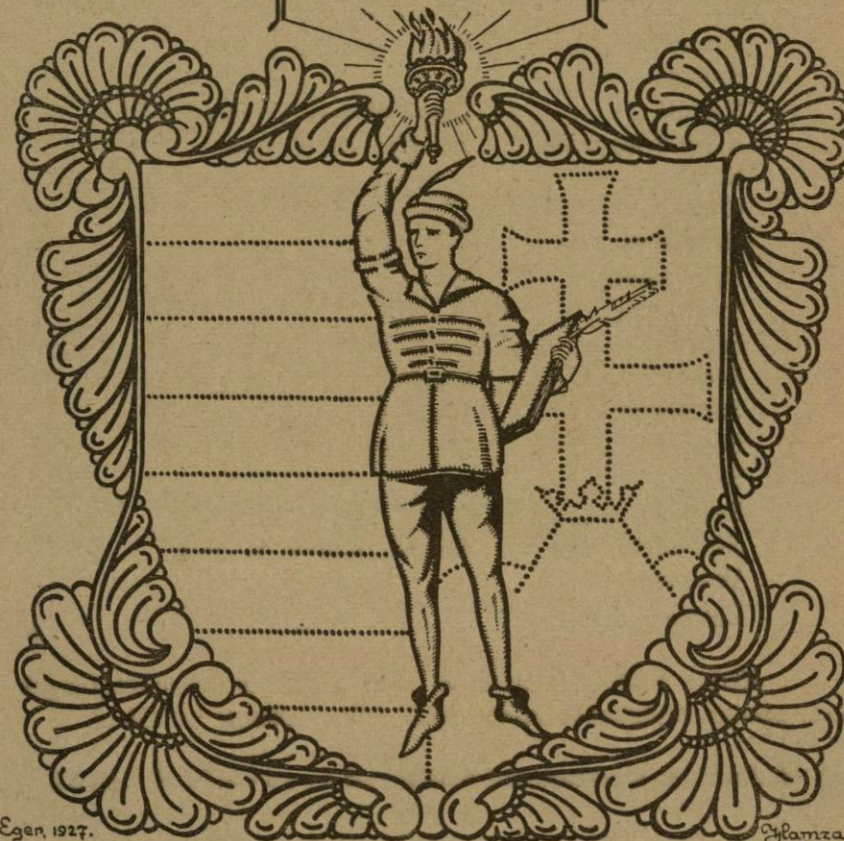
OKTÓBER HÓ

HUNGARIAN
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Egen, 1927.

Glamza I.
v. 27.

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Deim István V. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	* * *
Pécs	Matisa József IV. éves
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	* * *
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wagner Karolin V. éves
Veszprém	* * *
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2.- P.
EGY SZÁM 20 FILL.

SZERKESZTŐ:
RIGÓ ALAJOS

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
ÚJSZEGED.

Három kis nemzet,

a Magyar, az Osztrák és az Albán, mert nemet mondani az Olaszország halálharangját rángatni akaró Nemzetek Szövetségére határozatra.

Érdek-e vagy hála-e ami, erre készítette a három kis nemzetet erre a nyilatkozatra, e felől döntsön az oknyomozó történet. Helyes-e vagy helytelen, ezt majd a jövő fogja megmutatni.

A nélkül, hogy politizálni akarnánk, leszögezhetjük, hogy mindhárman a mellé az Olaszország mellé álltak, mely a jog és az elnyomatottak pártfogója volt. Különösen mi magyarok gondolunk hálával a nagy Ducéra, ki teljes tekintélyével akadályozta meg, hogy balkáni hordák királygyilkos népe — a királygyilkosság bélyegét ránk sütve — hazánkat feldulja.

Minden esetre a magyar nemzet hálás nép. Nem felejt el a jót, mit vele tettek. S ha most szavazatával talán nem tudja megakadályozni a szankciók alkalmazását — amint nem hallgattak rá, mikor a 70-es években Elzász elszakítása ellen tiltakozott — de örök példaképe marad a hűségnek, a hálának és a férfias bátorságnak!

Európa nagyhatalmai! tanuljatok igazságot, becsületet, hálát a három kis nemzetektől.

Hol volnátok a tatárt, törököt visszaverő Magyarország nélkül?!

Azért:

**Igazságot Magyarországnak!
Giustizia per l' Ungheria!
Justice for Hungary!**

Visszapillantás

Rigó Alajos — Szeged

Hia azt akarnám, hogy ne olvassátok, vagy csak kevesen olvassátok el, ezt a címet kellene adnom, hogy: »Statiztika«. Tudatában azonban annak, hogy a statisztika némely prepának annyi, mint lónak a szalma (nem veszi be a gyomra), kénytelen voltam hasonlóképpen kibánni az ilyen olvasóval, akként, amint a lóval szokás, hogy zöldszeműveget tesznek a szemére, hogy a szalmát szénának lássa. Szolgáljon tehát a fenti cím az olvasónak zöld szeműveg gyanánt, hogy így legalább az én nehezen és fáradságosan összeállított munkám is (amely semmi esetre sem a gyönyörködtetést akarja szolgálni), »nyerjen elolvasást.«

Statiztikám a lehető legtüzetesebb. Atól cettig: a lap színétől egészen addig, hogy: »Nagy Kálmán borbély és fodrász 20 fillérért nyír és 10 fillérért borotvál.« Tehát: a színe, amint a statisztika is mutatja, különböző volt, de a lap tartalmának mindig hű kifejezője és jellemzője. Nevezetesen: nem véletlenül történt az, hogy lapunk uralkodó színe eddig legnagyobb részben zöld volt, jelezvén s mintegy figyelmeztetvén az olvasót: »Vigyázz! Sok »zöltség« van benne! — vagy »Sok »zöld« írt bele! — vagy »Remélj! Te is kapsz (ha igaz?) a Szerkesztői üzenetek c. rovatban (jóllehet lesújtó) választ.« Vagy ott volt a rózsaszín: (Ha megfigyeltétek, rendszerint tavaszkor voltak ilyen színű lapuk.) Mi is lehetett volna az ilyen színű lapban más elbeszélés, mint szerelmi, más költemény, mint szerelmi? Ez érthető is. Nem kellett rózsaszín boríték, se bélyeg! A »Tanítójelöltek Lapja« jár »Oda« is! »Ó« pedig tudja, hogy kinek ajánlja a »szerző«, ha nincs is feltüntetve. Hát nem célszerű? — Nézzük a lila borítékot: (püspök lila). Egészen biztos, hogy vallásos tárgyú prózák és költemények voltak a lapban. És ez rendjén is van! — Hogy a szürke mit jelképezett? »Szürke« emberek, »szürke«, hétköznapi témák.

Jelent meg a lap sárga borítékban is. Egyszer kikirics-, máskor viasz-sárga színben, a szerint, hogy mit akart szimbolizálni. Nézzük a kikirics-sárgát: Nem jelenthet mást, mint a »Pesti Hírlap«, »Pesti Napló« szerkesztőinek irigykedését a felett, hogy a Tanítójelöltek Lapjának »mennyi« előfizetője van. Másrészt a viasz-sárga jelképezi azt a viasz-sárga arcot, amilyen a szerkesztőknek van a »sok« munkától, amellyel »elárasztjátok« a szerkesztőséget. De jelképezi sokszor a »megsárgult« papirlapoknak, folyóiratoknak újból fölszínre és napvilágra került prózáit és verseit. — És így tovább!... Ki győzné az összes színek jelentőségét felsorolni? Inkább, ha megengeditek, figyelmeztetek beneteket, egy érdekes statisztikai adatra, amely szerint 906 fiú és 399 leánytól került be munka! Nem érdekes, hogy ama per-

gő »nyelvükről« híres lányok sokkal kevesebbet írtak, mint a fiúk. — Egy másik érdekesség: Szegedről futott be a legtöbb munka. »Jó vicc — mondjátok sokan — ti csináltátok, szegediek a statisztikát. Minden szentnek maga felé hajlik a keze.« A magyarázat ez: 1. Példát akartunk adni a többi intézeteknek; 2. a helybeli munkának könnyebb volt »befutni«, mint a többi munkának, már csak azért is, mert nem került bélyegbe!

De mindennél többet beszél a Statisztika:

Cimlap színváltozat	7 féle	Képzők	Munkák száma
A lap oldalszámának összege	1198	Szeged	210
A lapban megjelent	összesen	Budapest	125
Vezércikk	78	Eger	103
Próza	516	Kőszeg	89
Költemény	436	Nagykőrös	54
Pályázat	27	Esztergom	51
Pedagógia	16	Kiskunfélegyháza	50
Matematika	51	Pécs	48
Fizika	12	Debrecen	44
Hír	74	Kalocsa	43
Sport	27	Jászberény	41
Halálozás	14	Győr	39
Rejtvény	92	Sopron	37
Vicc	74	Veszprém	28
Sakk	1	Nyíregyháza	26
Megfejtő	318	Pápa	24
Hirdetés	325	Miskolc	22
Felhívás	2	Baja	19
Szerk. üz.	92 old.	Kisvárd	18
A lapban dolgozott		Dombóvár	16
		Sárospatak	14
Tanítóképző	25	Kecskemét	12
Fiú	906	Zalaegerszeg	11
Leány	399	Csurgó	8
		Székesfehérvár	6

Tudom, hogy sokan fogtok méltatlankodni a fölött, hogy hányadikok vagytok az intézetek között, mondván: »Disznóság!

Az nem létezik, hogy mi csak ennyit küldtünk volna bel!» — vagy »Szenzáció! Alig küldtünk be valamit s mégis majdnem elsők vagyunk!« — Az előbbinek nem mondhatok egyebet, mint, hogy ne keseredjen el, a legközelebbi statisztika összeállításánál (cca 10 év), ha dolgozik, úgy, mint eddig, még első is lehet. Az utóbbinak pedig csak azt mondhatom, hogy ha már ennyire »főlemeltük«, iparkodjon valóban annyit dolgozni, hogy elérje és megérdemlje azt a helyet, amit a statisztikában talál. Láttuk az elmúlt éveket, láttuk az egyes intézetek munkásságát! Kérdezhetnétek, mi a program a jövő 10 évre?

Azok után, amiket az első számnál kellett tapasztalnunk, nem lehet más, mint az, hogy a Tanítójelöltek Lapját repülőgépre tesszük s helyenkint leszórjuk, hogy »fogyjon«. Esetleg egy újabb statisztikakészítés az első szám el nem fogyott példányairól, vagy még inkább az eddigi összes kimaradt — példányokról...

Krizantém az őszi estben

Mucsi József, Szeged

Amikor a nap tűzpiros csókokat hintett a földre
És a csend is álmosan borult minden-rögre,
Elindultam az est felé.

Lépteim alatt tarkán pihegtek a sárga levelek.
Sóhajuk arra szállt, ahonnan leestek —
Aludni térő fák, tar ágai felé.

Mentem. Kertemen keresztül vezetett az út.
Virágos kertemben szírom szíromra hullt,
Csak az ifjú krizantém ékeskedett.

A krizantém feje, a sok göndör hajjal,
Gyengén omló fürtjei, a zöldes aljjal,
Úgy állt a fakó virágok felett,
Mint ha gyöngyszem lett volna az uton,
Piszkos göröngyök, s ormótlan alakú
Rögök között elszórva.

Amikor az estnek az arca megvénült,
Ráncos arcára millió csillag ült,
Én leszakítottam a krizantémot.

János bácsi Jancsi volt még...

Szvétek Sándor, Kalocsa

Kinn esik az eső. Unalmas, hideg őszi este van... A kályha tűzébe bámulok és gondolkodom az élet, különösképpen a prepa-élet sorvasztó, idegölő, elszomorító, egy szóval: kibírhatatlan mivoltán.

Igy forgatom agyam tekervényes gondolatmenetét s mintha az Ég összes kegyelme felém fordulna, e pillanatban, erélyes »mennydörgetést« hallok az ajtó felől.

— Szabad! — mondom.

— Aggyék a jó Isten!

— Kendnek is, János bácsi! Isten hozta!

Ejnye, nem zavarom ám az ifiurat, ha tanul.

Fölforrt bennem a vérnek nevezett valami erre a vakmerőségre. Hogy' merészel valaki ilyen alávaló dolgot feltételezni rólam? Észrevettem azonban, hogy kitűnő alkalom kínálkozik az amúgy unalmas tanulási idő eltöltésére. Nagy iramban kerestem tehát a Jákoblétrát, melyen a helyzet magaslatára emelkedhetem.

— Hát... izé... (meg egy sor torokköszörülés, stb.) ami a tanulást illeti... ah, János bácsi, szót sem érdemel. Tessék helyettfoglalni, ne hogy elvigye az álmunkat.

— Hát, iszen én is vótam ollan kis deák, afféle elemista, de a tanulás neköm sé impotát, pedig az apám — Isten nyugosztalja, — ugyancsak biztatgatott esténként a nadrágszíjával, mög a tenyerivel, amit mindig odatött, ahová ippeg nem kívántam. — Vót sokszor ollan átkozott számtanpélda, hogy félóráig is gondózkodtam, vajjon, — az édosapám mért áll még mindig a hátam mögött. Ha aztán azt írtam, hogyha két birkánk van, mög még háromat kapunk, akkor az ólunkba' — cirka-cirkulórum — négy lösz, ő erre aszonta, nem stimöl, mert ötnék muszáj lönnie! De én mög erre elkezdém érvelni, hogy csak 4 lösz ott, mert biz' többet oda aszaltan sé lehet begyömiszölnei! — Ilyenkor aztán csak elhallgatott, majd aszongya az idősanyámnak: »Trészka, Trészka, elhiszöd-é, hogy ez a gyerök okosabb kettőnk-nél, is, mög még a Riskánál is, pedig az mán ugyancsak okosan tudja tartani a tőgyit, mikor fejöm. Ej, ej, illen idők!

— Jaj, de szellemes gyerek lehetett János bácsi! — mondtam meggyőződéssel. — Mondja csak tovább, János bácsi.

— Vót is aztán ilenkor böcsület — folytatta. — Az apám mindig azt mondta: »édös fijam«, pedig máskor mindig akasztófavirágnak titulált. Hát, ami azt illeti, nem is vót baj, az ilyesminek nevezett feneség csak másnap kezdődött az iskolában. A Görön-

csér tanító úr ugyanis — Isten nyugtassa, milyen szép felesége vót annak, de mög még a hangja... Amint mondom, hát a baj ott kezdődött, hogy aszongya a mestör, hogy aszongya, ez a birkás példa, Jancsi, nem jó. — De mán erre fölfortyant bennem az ősi böcsület, osztán álltam csak egy minutát, mint agglány az ugaron, de aztán mög, hogy eszömbe jutottak az eshetőségek, ill' a berek... szaladtam én, mint a miskei malac, mikor világga mönt, futottam égyenöst haza! — A mestör mög elérthette a dolgot, mert aszonta, haggyátok, hadd szaladjon, utóvégre szüret van, biztos megártott néki.

— Hej, de jó dolga lehetett akkor az iskolásnak télen, nyáron, mindig...

— Sohse felejttem el, éccör télen történt. Félábszárig ért a hó, hideg vót, csikorgott kegyetlenül, mink mög möntünk haza az iskolából. Aszondom égyzör csak a Pistának: »Mondd Pista, hogy fösthet kékön a fehér?« Szörnyen csudálkozott, hogy ilyen gondolat hogy juthatott az eszömbe, de ebbe a minutába möglátta a sarkon sétáló, kékcsuhás kispapokat, osztán mindjárt derengeni kezdött neki beszédöm okának további célja. Csináltunk is éykettőre pár hógombócot, oszt elkezdtük az offenzívát. Én úgy eltrafáltam az egyiknek a kalapját, hogy menten kajlán állott, alula mög a következő szózat hallatszott: »Aúúúnye! Azt a kiskésit annak a fűzfánfűtyülő, akasztófárávaló, szomorúszájú fejetőknek!« Nem sokáig tartott ez a dicszengedőzés, — pedig a folytatása biztos szebb lett volna, — hanem valamennyi »kékcsuha« szorgos igyekezetét vött utánunk. Erre osztán mi is elsvéngőtünk, úgy isterigazában, csak a kösségi rendör látott mög bennünket. Én is hazaértem nagy sietve, épp jókor, mert akkor sült ki a jó zsíros lángos. — Milyen jót is tudott sütni a mögboldogult édosanyám... csak a Térka versenyözhetött vele, az se igaz úton... — Alaposan bekebeleztem a lángosból, olyan vótam, szinte, mint a duda, még szuszogni sem bírtam. Ez utóbbinek több oka vót, égyik az, hogy mögpillantottam a községi rendört, aki ekkor már a következőket mondta az édosanyámnak: »Kedves Örzse ifiaszszony, a Jancsi györök hivatali szabályok figyelőmbé nem vétele mellett, azoknak ellenére tött, mely oknak céljából neköm kötelességöm az ifjú csemötét példás büntetés céljának miatta, máma éjjelre a kösségi fogdába letétbe helyőznöm. Ok: a tejológuse« hivatalon kívüli behavazása. Punktum!

Ekkor osztán elkapta a karomat, osztán mivelhogy hideg vót, lóhalálába' siettünk a dűtyi felé. Ott aztán kattant a zár, én mög röttent szomorú löttem, mert érztem, hogy már nem vagyok böcsületös »embör«, oszt tán föl is akasztanak...

Most vöttem csak észre, hogy a Pista is égy sorson van velem. Vigasztalt is mindjárt, hogy mire a kanász hajt, kiengennek. Ugyanis óra nem lévén, itt a hivatalos időszámítás az előbbihez igazodik. Efelől mög is vigasztalódtam, de kezdtem mán érozni a

szcmjúságot a lángosnak miatta. Erre mög a Pista azt tanácsóta, hogy ne álljak, mint a pancsovai faköröszt, hanem nyáljam az ablakon a jeget, de neki is hagyjak, mert nékie is hasonló szükségletei mutatkoznak. Ebben aztán megegyeztünk és így nyaltuk röggelig fölvátva, míg nem hajtott a kanász, mert röttentő pontos embör vót a rendör, oszt kiengedött bennünket.

Otthon apám várt mán, oszt tőle telhető módon nagy igyekezetöt tanúsított, hogy számomra az ügyet felejtethetlenné tőgye. Evégből lévötte a nadrágszíját, engöm a térde közé fogott, a többi mög mán magatúl következött. Olyan löttem én egykettőre, mint a faluvégi »Hála Isten!«! Dejszen, azóta se próbáltam mög, hogy hogyan fest kékön a fehér.

— Glang... glang... — az öreg óra kilencet üt.

— Ejnye, tán mán mög is neheztel az ifiúr, hogy ennyit csasogtam össze-vissza, dehát illen az embör, ha a györöksége jut eszébe... No, de sietők is ám, mert nem tudom, mit szól majd a Borcsám, a hitös feleségöm. Tudom, lösz mit hallgatni! Higgye el, ifiúr, jobban beszél az, mint a Rádai plébános úr, csak az a baj, hogy nem ollan szentös dógokat. — No, Isten mögálgya!

Szobám újra csöndes, csak az óra ketyeg: tik-tak, mindörökké soha többé... Kinn zuhog az őszi eső...

Egy van, mit rabolhattok könnyen

lfj. Kerekes László, Esztergom.

Lelkem nem rabolhatjátok el
Szépnek teremtett földi szirénlányek,
Mert az Isten keze szorítva tartja azt;
Testem nem nyújtom prédára elétek,
Melyet uralmam palástja eltakarva tart.
Vonzó mágnesetek — szerelmetek — nem húz ki helyemből,
Mert erőt uralván, földbe akasztom lábamat,
És nem futok felétek.
Csak egyedül egy van, mit rabolhattok könnyen:
A szívem. — A szívem,
S titkos belső szerelmem.

Szépnek teremtett földi szirénlányek!

Tehát rabolhattok szerető szívét,

De sohasem lelket, testet és hitet.

— Elétek görgetem olykor érző szívem,

Bár szerelmeteknek hűjét — soh'sem hiszem.

Gondolatok az őszben

Szecsődy Antal,
Esztergom

Var-e szebb a természetben egy őszi napnál? Nem volt ilyen szép a természet a május menyasszonykoszorújával, a nyár gazdag pompájával sem. Ősszel van elég szín, elmosódó, finom színek, amelyek mint a lehellet rezegnek, mindenben és izzó, szikrázó színek, amelyek máglyaként lebegnek az ég felé. Ő, te sértéhetetlen természet, ősszel a koldus csipkebokrot aranyba öltöztetted, csillogón gyönyörű vérbe mártasz egész erdőket, tüzes bort kínáló hegyoldalakat. Ki tudja, hajnali, vagy esti pír-e ez, szétterpve és bíborfoslányokban a természetre szórva. A távolban pár puha, kékes fátyol lebeg... A cserjék mögött még világos nappal is harmatgyöngyök csillognak. Mindezek felett áll a nap, az a szelid, jóságos, gazdag nap. Lágy kezekkel simogatja a világ csodálatos, halálraszánt szépségeit. Igen, ez a haldokló pompa, amely fájdalomként rezdül át a természetben.

Csodálatos haldoklás, nem látszik semmi eltorzulás, minden csupa nyugalom és béke. Halkan hulldogálnak a sárga levelek, hangtalanul válnak, levél levélre száll és lassan a földet aranyos szemfedő borítja. Ez az egész Nyugodtság pihen köröskörül az egész természetben, amely mosolygó ajakkal, ragyogó homlokkal búcsúzik az élettől.

A nap nyugovóra tér. Mind sűrűbben szövődnek és halványodnak a távol violás fátylai, elhalványul és kiálszik minden fény. Lassan becsukja az őszi nap kékesen derengő, arany-tüzes szemét, szétfoszlik mosolya és eltűnik mély, komoly pihenésben.

A hervadó őszi természetben öntudatlanul is meglátja lelkünk azt a bélyeget, amelyet minden földi szépség homlokán hord: a mulandóság jegyét. A légnapsugarasabb boldogságot is a változás árnyéka felhőzi be s a báj is a hervadás bélyegét viseli magán.

A mulandóság, a halál gyakran szól hozzánk. A sárga lomb, mely búcsúzóul leng a fán, tőle való üdvözlés. Minden virágkehelyből, amely haldokolva hervad, az ő üdvözlése sóhajtozik felénk. Halkan jön felénk, mint a szíromhullás és szava, mint a lehellet. Kedvesen és halkan köszönt, mint a gyöngéd szellőcske, amely alig ingatja meg a virágtejecskeket.

A halál halkan köszönt, de mégis az emberek hóhérnak, zsarnoknak, ijesztő vasjogart hordozónak gondolják. A halál gondolata igen komoly, de kell, hogy ezt a komoly gondolatot szelid fényével sugározza be a vigasztalás.

Gondoljunk a halálra, de úgy, hogy e gondolat erőt öntsön belénk s gyümölcsöt hozzon életünk további irányítására. Iparkodjunk mindent rendbe hozni és készen állni. Legyünk készen!

Ez az egyetlen gondolat megoldja a halál egész bántó, nehéz problémáját, s akkor bátor szemmel tekinthetünk le a sír mélyébe, az enyészet porára, amely fölött vár az örökkévalóság. Vár egy más világ, amelyből felénk cseng az igazság, az erény s a szépség megragadó harmóniája.

A lelket a természet szépségei, a kincs, a hír és gyönyör ki nem elégitik. Van a lélekben valami mélység, amely mohón nyeli a szépségeket s mégis mindig éheznek s vágyódik. Vágyódik a lélek az Isten arca s az örökboldogság után.

Keresem a kincset

Sterinyár Anna, Dombóvár

Keresem a kincset,
A tisztát, a szépet
Mit kerül a rozsdá,
Sötét rabló-horda.

Mit tényleg ismerek
S lelkembe temetek.
Mint álmvilágot,
Mit senki sem látott.

Keresem a rózsát,
Mely harmatos szirmát
Hullatja utamra,
S jött-mentnek nem adja;

Mely rejtli illatát
És üde harmatát
Déli napsütésben
S a csalóka fényben.

Keresem a kincset,
A tisztát a szépet,
A szeplőtől védett
Fehér messzeséget,

Jöjj éj . . .

Gaál Emil, Eger

Halk szellő lebben
A tavasszín ligetbe,
S lágy dalt visz, édest,
Borongó lelkembe.

Ölelkezik a fa
A reményszín levéllel,
S nyújtózik a szép völgy
Hívogató kéjjel.

Halkul a madárfütty,
Csend üli a tájat,
A jó nap süvegel
Kíoltván vérlángját.

Ó éj! Bársonylepled
Terítsd lágyan fölém,
S Hold — széparcu tündérlány
Békódba esem én.

Ó éj! Lágyan ringó öled
Elaltat engemet,
S édes tündérmók
Szép honába vezet.

A vándor

G a a l E m i l, E g e r

A nap leáldozott a hegy mögé, a falut esti csend s bársonyos sötétség ülte meg. Később a hold feldugta kerek fejét az ég aljára, feljebb sétált, s mindjobban erősödő fénye ezüstös színeket szőtt a völgyben alvó falu fölé.

A dombról, a holdfényben kígyózó útról egy toprongyos alak tartott a falu felé. Fejét lógatva lépdegélt, — gondolatai komorrá tették.

Igen, a megélhetés — mormogta magában. — E gondolatra elfakult az arca, felkapta fejét s a sárga holdfénynél a szemében kemény dac lángja villant meg.

— Többet nem éhezem, — mondta fakó, színtelen hangján s a távoli falu felé nézett; mintha ott találná meg hirtelen tett elhatározása kivitelét. Kiegyenesedett s kemény, határozott léptekkel haladt lejjebb a dombon...

A hold már magasra került, sugarai mindent ezüstbe öltöztettek. Alant egy jegenyesor nyújtózott hosszan, tárt karjaiba várva az idegent. Az éji lég karjai friss szénaillatot hordoztak szét, s a fűben trillázva csürrögtek a tücskök...

Valóban szép éjszaka volt, de a vándor ezt nem vette észre. Súlyos gondolatok kavargtak agyában. Most, hogy a falu szélére jutott, nesztelenül osont tovább s közbe-közbe hirtelen megállt. Hallgatózott; de nem hallott semmit, — a kis faluban éji csend honolt. Tovább osont s egy nagyobb ház előtt megállt. Újra figyelt, de semmi nesz; csak valahonnan messziről szárnyalt feléje a légen egy elnyújtott panaszos kutyaüvöltés.

Figyelmét most már a házra összpontosította. Közvetlen előtte egy öreg akác állott, hosszú ágait megannyi karként terjesztve a ház fölé, mintha csak vigyázna rá...

A vándor egy pillanatra meg is hökkent, de legyőzte pillanatnyi félelemérzetét s továbbszötte gondolatait.

Igen, itt van, egy méterre a falon belül a nyugodt élet. Itt van a pénz, a kenyér. Kenyér, ami után régóta vágyott. Itt van, csak cselekedni kell. A fal mellé lépett s sápadt homlokát a hideg ablaküvegre nyomta. Az üvegen át, a szobában, a tárgyak halvány körvonalait vélte látni. Itt van pénz bőven, — mormogta — ide be kell jutni. Na és ha észrevennék őt? Igen, akkor még ölni is tudna.

E gondolatától megijedt. Evvel még nem is számolt. Fellángolt benne a becsületérzet parányi szikrája. Már habozott. Aztán hirtelen eszébe jutott a gyerekkora. Mikor még kisfiú volt. Hogy tanult, hogy szeretett templomba járni. Eszébe jutott az édesanyja.

Jó asszony volt; hogy meglágyult a szíve, hogy rágondolt. Eszébe jutottak utolsó szavai: »Fiam, csak becsülettel boldogulsz.« Aztán sorra a többi. A fiatal, gondtalan élet. A szülei meghaltak. Vagyon nem sok maradt. Dolgozott. Egy ideig kapott munkát. Élt is becsülettel. De már egy év óta koplál. Egy éve, hogy nincs rendes kenyere. E gondolat összefacsarta szívét, s egy szívből jött keserves sóhajtás hagyta el sovány, vértelen ajakát. Alvó lelkiismerete felébredt s most, hogy itt állt a holdas éjjelen, egy idegen ház előtt, gonosz szándékkal szívében, nem tudott lelkiismerete ellen cselekedni. A jó mégis győzött. A szunnyadó becsületérzet mégis felülkerekedett a még nem egészen romlott lélekben. A lelkiismeret szava lehurrogta a gonosz szót, s most a vándor oly könnyűnek érezte magát. Könnyűnek, mint még soha. Nem gyötörte a jövő, a kenyérgond... Majd csak lesz valahogy.

Elfordult a háztól s lassan megindult. A hold már a feje fölött járt s hogy fölnézett rá, mintha integetne kerek, világos arcával...

A falu közepén templom elé ért. Hegyes árnyéka átfogta az egész utat. Mintha megállást parancsolna. Tovább akart menni, mégis tétován megállt. Szeme a holdfényben álló feszületre tévedt. Szívét édes zsi bongás járta át. Nagy kezét félve emelte homlokához. Keresztet vetett. Milyen régóta, most először! Forró hálaima csendült fel lelkéből s hogy ott állt roskadtan, összekulcsolt kézzel, lógó fejjel, borzas haját a holdsugár szeliden cirógatta.

Aztán megindult. Lassú léptekkel ment a falun keresztül. Lágyan hegedült a tücsök, mintha nótájával biztatná... a jegenyék is szeliden hajlongtak. Hívogatták... És repdesett a friss szénaillat...

Az éjt tompa bagolyhuhogás járta át. Azért ment lassan tovább; csak árnyéka követte őt lopva, titkon, csendben...

Esteledik

Blaskó Sándor, Eger

Az agg királyné lassan
Nyugovóra tér,
Hogy átvegye helyét
Az éjjeli sötét.
Csendes lesz az erdő,
A sok zenész pihen.
Az égen néhány báránypelhő
Dél nyugatnak siet.
Az öreg róka vár

Borzas feje fölött,
Csendben emelkedik
Az álmok királya,
Az ezüstözött hold.
Az erdő mélyében,
Halk szárnyberregéssel
Aludni tér
A vidám madársereg.

Rex Hungariae

Ozsvát Katalin, Budapest Salvator-int

Megrázta a fejét és a haja megszikrázott a napban, mint egy feloldódott aranykéve. És valami nagy, dacos, minden ellentmondást elsöprő göggel kiáltott nemet. Olyan volt, mint maga az eleven Tiltakozás, Magyarország fiatal, koronás Ura, II. István király.

A galíciai királytáborban akkor már mindenki talpon volt. Nesztelen léptekkel ödöngtek a katonák az uralkodói szállás körül, de hogy miről volt szó odabent, azt nem lehetett hallani. A nehéz sátorfüggöny minden hangot elfogott, az őrtálló apród viaszmezev arcáról pedig mit sem lehetett leolvasni.

Pedig nehéz, fojtott vita tartott odabent már jó félórája. A sátor tetején egy keskeny résen beszűrődött a felkelő nap. István ezt nézte és megegyszer megrázta a fejét.

— Nem, urak, nem! Így nem alkuszunk! Még ha lázong a seereg és lázongtok ti magatok is! De hát mit gondoltok tulajdonképpen? Visszafordulni? Most, midőn már Halicsban vagyunk? Azt akarjátok, hogy előre megfutamodjunk a veszély elől? Hát ilyen gyávának tartotok ti minket? Fejezzük be, amit egyszer elkezdtünk! Állhatatosan. Királymódra. Meg aztán, hátha fogunk győzni! Hátha...

És a király szeme föl villant. Keskeny, megfogyott arcán végiglobbant a pirosság.

— Hátha győzünk, urak!

Aztán a szemére ráhunyta a pillait és várta a hatást. A tiltakozó szájak beleegyező felujjongását. A kedvetlen arcok fölragyogását.

Azonban senki sem mozdult. A válasz elmaradt.

Ekkor fölemelte a tekintetét csodálkozva:

— No, mi baj megint, ti Urak?

A főurak makacsul hallgattak körülötte. Aztán Karácsoni János nyaka megcsuklott.

— Főlséged elfeledkezik arról, hogy eddig még mindig csak vesztettünk...

— Csak egyszer. Olsava mentén.

— Nem.

Karácsoni nagyúr kevély, gögös szájából most csöndesen hullt ki a szó. Szeliden ráellenkezett a legmagasabb kijelentésre.

— Ausztriát kihagyta az én királyom.

— Tévedsz! Ott nem vesztett el semmi.

— Csak sínylődött egy kicsit a nyugati határvidék. Csak azóta napirenden vannak az osztrák-magyar határvillongások. Csak

Lipót örgróf nem tréfált akkor. Csak... És a végén mégis mi lettünk a vesztesek. Legyőztek bennünket ismételten.

— Borzivoj segítségével.

— Azzal. De a végén mégis mi rövidültünk meg.

István ingerülten dőlt hátra a rögtönzött trónon. Túlvékony, karcsú dereka ideges rezdüléssel nyúlt ki a selyempárnák között. És a sápadt arcában fölgyulladt az a kis árnyékos, mélyfekete szem.

— Gyávák vagytok, — villant a hangja, mint a kifent acél. —

Aki fél, az maradjon otthon!

Karácsoni Jánosnak most elhidegedett a pillantása.

— Itt most nem erről van szó, uram. Itt nem egyesek tiltakoznak, hanem a nemzet.

István lassan megingatta a sugárszőke, fiatal fejét.

— Hibázott a szó, jó hívünk. A nemzet nem tiltakozik, hanem engedelmeskedik.

— És ha... nem...?

— Akkor kényszerítjük.

— Azé a hatalom, akié a kard.

A király keskeny, hervadt keze csöndeset mozdult a trón mélyszínű bíborán.

— Jól szólasz, országnagy. Jól és igazat. De mondd csak, mielőtt a vitéz felköti a kardot, kinek esküszik hűséget?

— A királynak...

— E szerint...

Karácsoninak tovább fagyott, előre a tekintete.

— Most az egyszer nem alázkodhatunk. A te javad és mindnyájunk java, hogy ne támadjunk Oroszországba. A hadsereg már kifáradt a sok háborúskodásban. Céltalannak tartja azt, hogy most ismét harcoljon. Forduljunk vissza.

— Nem!

— Az előbb már föl soroltam a tényeket, most csak megismétlem a legfontosabbat: az oroszok erősek, mi meg gyengék vagyunk.

— Ez mit sem változtat. Ezennel azért megyünk, hogy győzzünk.

— Királyom téved. Elvérezni megyünk mi és megsemmisülni.

— És mégis jöttök. Ez már elhatározottatott.

És a király rábólintott. Egy órája tartó könyörgés és rábeszélés eredményéül, most hajthatatlan makacssággal és szétáramló göggel akarta befejezni a tanácskozást.

... De most váratlanul közbecsikordult egy másik hang is. És úgy hatott, mintha az ősmagyarság zúdult volna fel, most először a koronás király ellen. Egy faj fellebbezett a reáerőszakolt kényszer alól. Mert takaratlan vadság, erő és kevély dac volt ebben a hirtelen fölmordulásban.

— Nem úgy van az, Uram király! Százszorosan nem! Vagy úgy gondolod, mehet ez így tovább? Rosszúl elnevelt koronás gyermek vagy te, szeretsz játszadozni. Háborúsdit különösen, mi? Hanem mi már kinőttünk ebből. Egy életünk van csak s az drágább, mint a te hőbortod. Nem harcolunk! Cserben hagyunk, ha kényszerítesz, de nem harcolunk!

Kondoróthy ispán volt, Veszprém megye hatalmas, szigorú nagyura.

...S válaszul egyszerre harsant fel minden torokból:

— Nem harcolunk!

Aztán hirtelen halálos csend lett. Valami megrettent, megdöbönt csend. És ezen a csenden átütött egy vad, stentori hang:

— Gyere ide hozzám Kondoróthy Kázmér fia, Kondoróthy Attila! Gyere ide és mondd még egyszer a szemembe, amit az előbb kiáltottál!

Hol volt már itt a fejedelmi többszám, a nyugodt királyi fönség?

Az urak ólmos sápadtan álltak. Ismerték már ezt a dührohalmot és tudták a következményt is.

Csak nézték az alig húszesztendős gyermek-uralkodót, aki magából kikelve rángatódzott ott előttük a vérgisértettek görcsös delíriumával.

És akkor valamire rádöbbsen.

Egy lobbanékony, gögös királylélek vad számonkérése volt az, amit most láttak. Egy zabolátlan, féktelen jellem nyilvánult meg előttük a lázas magamegfeledkezésében.

Ahogy ott tombolt, vergődött veritékes homlokkal, olyan volt, mint egy eszelős.

Pedig csak a jogait védte. A büszkeségét, megmaradt hatalmát harcolta tekintélyen, koronán, higgadtságon átgázolva.

Ő nem tehetett arról, hogy ilyen volt, őt ilyenné tették. Egy elhibázott nevelés átka volt a tivornyákban kifáradt, szenvedélyes gyermekkirály.

...De csak pár percig tartott az egész.

A másik pillanatban már mereven állott a király előtt Kondoróthy Attila.

— Hát mondom! — kiáltotta vadúl. — Hát mondom! Mindenki nevében! A magam nevében! Mondom! Nem harcolunk!

Aztán valami csörrenve zuhant a trón lépcsőjére.

Egy kard.

Kondoróthy Attila kardja.

Elvégeztetett... — mormogta befelé Karácsoni. — Egy óra múlva nem fog létezni a fölségsértő Kondoróthy ispán. Aki megtette a lehetetlent. Aki a kardját a király lába elé dobta. Hát elvégeztetett... anno 1123...

De mi ez? Úgy látszik, most az egyszer tévedett.

Mert most — váratlanul — István karja lehanyatlott.

Ő maga erejefogyottan esett vissza a trónra. Az arca, a rózsás, büszke, fiatal arca merev lett és vértelen, mint a halotti lánya.

— Uram!... — kapott hozzá megrendülten Karácsoni. — Szenved fölséged?

A válasz mélyről jött és sötéten vérzett, mintha egy nyílt sebet félig megalvadt volna.

— Eridjete!... Eridj te is Kondoróthy Attila! És...

A hangja elbotlott. S a vállán átrándult egy gyors, galváni ütés.

— És fuvass visszavonulót...

Az urak nesztelenül hajtottak térdet.

Aztán a sátorfüggöny visszahullott.

Nemsokára azonban győzedelmes fölujjongás, egetverő ordítás hangzott fel odakintről.

— Vissza! Megyünk vissza, Fehérvárra!...

A király pedig odabent a sátorban eltakarta az arcát és a testét rázta, tépte a megaláztatás. Ez a kettős, súlyos megaláztatás...

Midőn őt alázták meg, és midőn ő alázkodott.

Most életében először és utoljára. Az akarata megtört mások akaratán. Most igen... de többet soha!

Majd megmutatja, hogy ki a parancsoló, hogy ki az úr. Majd máskor megmutatja. De most...

Pedig ő jót akart. Tenni, cselekedni, úgy, mint az apja, Kálmán király. Tehetett-e arról, hogy néki semmi sem sikerült?

Hirtelen tüzes fájdalom hasított a mellébe. És a szeméből valami kibuggyant. Aztán lassan végigfolyt a megfogyott, szomorú, kisiús arcán.

Sírt.

II. Stefanus, Rex Ungariae.

A gyermekből egyszerre férfit érlelő, királyi jogar-sajtolta könnyekkel. Panaszos, fölcsukló, gyámoltalan sírással, mint egy megvert gyermek.

Sírt sokáig.

...Künn éppen akkor rivallt meg a kürt sorakozóra.

Egy életunthoz

Hegedűs István, Szeged

Már meguntad az életed?

Nekünk is súly — elhiheted.

De hitünk az igaz Isten,

Ki a te számodra — nincsen!

HIREK

A pápai állami tanítóképző-intézet növendékei Sárvári táncmester vezetésével hat hetes táncanfolyamot tartanak, melyet október 2-án kezdtek meg. Résztvesz 70 leány és 80 fiu. A növendékek jókedvvel töltik az időt. Főként magyar táncokat tanulnak.

A pápai állami tanítóképző-intézet három felső osztályának növendékei október 15-én Pannonhalmára kirándultak. Kelemen Krizosztom főapát urat Szemerédi János igazgató úr és az ifjuság ünnepélyesen köszöntötte. Ő pedig meleg szavakkal üdvözölte a tanár urakat és a növendékeket. Megnéztük a könyvtárt, amely a negyedik Magyarországon terjedelmére nézve – képtárt, templomot, kriptát, ezredéves emlékművet stb. Kedves szórakozásban volt részünk és felejthetetlené tették napunkat.

A félegyházi prepák nyerték a Kiskunfélegyháza város 1935. évi atlétikai bajnokságát. Bajnokok: Bolemányi Károly V. éves a hármasugrásban, távolugrásban és gerelyben. Vékony István V. éves a rudugrásban, és Hered Antal III. éves a 200 m-es síkfutásban. Továbbá szintén a képző a és b csapata nyerte a kegyeleti staféta I. és II. helyezését.

Sötét utakon

Eged János, Eger

Fájva zúg a szívem
mint a hangszer húrja,
belevájt, belevájt
a Sors véres ujjja.

Sírnak a szívhúrok,
zokog az én lelkem,
mint a fűszálak kint
a temetőkertben.

Virágos utakat,
mik előttem álltak,
véresen látom most,
mint a barázdákat.

Nem járnak lelkemben
dalcsókoló szelek,
Gyászbaöltözötten
állnak a nagy hegyek.

Sötét felhő fedi,
takarja az eget,
sötétek az utak,
mehetek-e veled?

R J V N
E T E Y

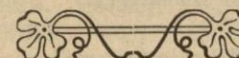
Beküldte:

Leposa L. Alajos, Szeged

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13							14				
15						16			17		
18			19		20		21			22	
23						24				25	
26			27		28				29		30
		31						32			
33	34				35					36	
37		38		39				40			
41			42							43	
44	45						46		47		
48		49		50		51		52			
53					54				55		

Vízszintes sorok: 1. Szinbiráló; 13. ... Mikes Kelemen; 14. Irányítja; 15. Cipőkrém-márka; 17. Ritka; 18. Görög betű; 20. Dadog; 22. Énekhang; 23. Zeneszerző; 24. Mező; 25. Edény; 26. Felkiáltószó; 27. Forróság; 30. Német módhatározó; 31. Vallás; 33. Stb. két betűje; 35. Minden héten változik; 36. Régi vajban képződik; 37. Fém; 39. É-vel keresztnév; 40. Falusi fürdőkád; 41. Tied franciául; 42. Jármű része; 43. Lengyel pénz; 44. Dago- ver keresztnéve; 47. Sebhely; 48. Tűzbevet; 51. Negyed népiesen f-el; 53. ... Lajos király; 54. Francia város; 55. „Elem“ betűi felcserélve.

Függőleges sorok: 1. Szegény ember; 2. Befejező idő; 3. Az állatnak se édes; 4. Felkiáltás; 5. Jelez; 6. Kérdőszó; 7. Papirforma; 8. Elföldel; 9. Az iny is érzi; 10. „Kerepes“ három betűje; 11. Hivatkozás; 12. Bibliai szállóige; 16. Ma is elég gyakori; 19. Kiváló; 21. A bárány ... 28. Zeneszerzőnk; 29. Német folyó; 32. Ve ... (ige); 34. Román város; 36. Idegen férfinév; 39. Nem fér bele több; 45. N₂O; 46. Rang rövidítése; 47. Aluszik; 49. Kettős betű; 50. Kettőzve szénbánya; 51. Ilyen király is van; 52. Személyes névmás;

Valakit vártam.

Irta: Tancsa Irma Eger.

Valakit vártam... virágos fák alatt,
Kacagtam akkor, s ajkamon dal fakadt.
Valakit vártam... virágos tavasz volt.
Odafele az égen ragyogott a hold.
Lassankint nyár lett... és mégsem jött senki...
De nem sírtam... még tudtam vidám lenni.
Valakit vártam... vártam egy nyáron át...
Akkor is kacagtam, bármennyire fájt.
Lassan jött az ősz is, végetért a nyár...
Lehullott a levél... kihalt lett a táj...
Valaki mégsem jött... mindhiába várok,
A haldokló őszen egymagamban járok.
És nemsokára vége lesz az ősznek,
A csendes hófehér, téli napok jönnek.
A rózsá helyett is jégvirág nyílik,
A borongós ősz, hideg téllé válik.
Szomorún játszik a búcsúzó napsugár...
... S a szívem valakit... most is egyre... vár...

Valószínű!...

A gyakorlóban vagyunk:
Tanító bácsi: (Gyerekekhez.) Mit csinálhatt Szvatopluk, amikor megtudta, hogy Árpád olyan nagy sereggel jön ellene?
Mátyi: Izgult.

Meleg elleni védekezés...

Tanító bácsi: (A ruházkodásról tanít.) Mivel védekezünk nyáron a nagy meleg ellen?
Panni: Vékony és világosszínű ruhával, napernyővel...
Egyik gyerek: Zöld szemüveggel...

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Mindenkinek. Nagyon várom munkáitokat. Üres óráimban sokat unatkozom. Vigasztaljatok és szórakoztassatok! A papírnak csak az egyik oldalára íratok.

Kiváncsi. Hány előfizetőnk van? Nagyon kevés. S mi nem is vagyunk igényesek. Megelégszünk ha a megjelenés után fizettek. Csak legalább arra jöjjön meg, mire a másik számot kell fizetni. A néhány előfizető előlegez annyit, hogy az első szám megjelenhetett. A többi előteremtése a Ti dolgotok. Ugy-e nem ezt kérdezted? Szám szerint pontosan egyharmad része a mostani előfizetők száma a virágzás — hej régi jó idők — korszakának. 15 képző jár 8-65 db lapot. Azonkívül 5 képzőbe jár 1-1 példány. Az élen a budapesti Salvator-intézet áll 65 lappal, utána Kalocsa 55 példánnyal, Kiskunfélegyháza 49 darabbal és így tovább... A többi képző nem vesz tudomást Lapunkról. Nekik úgy látszik nem „Lapjuk” csak egy „lap”. De így is van az jól. Minek pártfogoljuk a mienket, az úgy is a mienk. Ha jön valami idegen, — az igen — az más. Gyerünk áljunk melléje. Így volt az 1000 évig, miért erőlködnénk hogy azt megmátsuk! Éljen az Idegen! Tudom Te nem így gondolkozol — biztos lehetsz hogy mi sem — nem is Neked írtam. Másik kérdésed, miért nem csinálunk nagyobb propagandát? Csinálunk mi biz azt is. Minden képzőnek küldtünk mutatványszámot, minden osztálynak 1-1 példányt! De az kellene, hogy Ti írnatok a nem szereplő képzőkbe ismerőseiteknek. Vagy megküldenétek azok címét s mi küldenénk nekik mutatványszámot. Csak úgy lesz belőlünk valami, ha összefogunk.

Aggódó. Megnyugtathatlak. A végző szót — a jóváhagyást vagy elvetést — nem mi mondjuk ki. Volt egy idő, amikor az V. éves szerkesztő volt a legfelsőbb fórum, élet és halál ura a beküldött munkák felett. Az akkori tapasztalatokon okulva a vezető tanár úr magának tartja fenn a végső döntést. Véleményeinket meghallgatja, azt jóváhagyja vagy elveti. Bátran küldheted munkádat, tárgyilagosan bíráljuk el. Tudunk különbséget tenni kiforrottabb író és kezdő között. Próba szerencse! **Munkára fel!** A munkákat és rejtvényeket várjuk! A fizetés jó lesz úgy. — Havonkint. Lássuk a nevelési témákat. Főleg gyakorlati dolgokat. Szív. üdvözlét olvasóinknak és jövőendő munkatársainknak. **Kalevala.** Olvasd a lapot, ott a bírálat. Máskor is várunk! **Kereselek...** Elején mondottnak ellene szólsz a végén. Lelket minden embernek adott a Teremtő. **A szerető lélek.** Vérben fetreng helyett nem lenne jó más szót tenni? pl. kínban vagy mást. Úgy jöhetne. **Ezrével.** Ritmustalan. Inkább csak rimes próza. **Poéta.** A végső cél felé

első hét szakasz jó. A 3. lapos **Anonymának**. Ritmusa nincs, döcög. Gondolataid vannak. Olvass és írj! **Eged J. Eger**. De mennyire lehetséges, hogy velünk munkálkodj! Mindig várunk! Különben is Eger vezet a munkában. Rendelésben se utolsó. Igaz nincs az elsők közt. Nem lehetne csinálni valamit?! **Kopogtam:** Jön. **Egy leányhoz.** Erőlteted a rímeket, sőt a gondolatokat is. **Szvétek S.** Mertél — nyertél... Kicsit tompítottunk néhány erős kifejezésen. **Szücs Ka. Mégis szeretem**, Rimes próza. **Szerelmem.** Ebben sem tartalom, sem ritmus nincs. **Panasz.** Tartalmatlan tingli-tangli vers. **Egy őszi délután.** Erőszakolt keresett, minden őszinteség nélkül. **Mármoros** és **Ha a vágyad** messze állnak a költeménytől. Ő talán élvezné de más nem. **Haza a falumba** Ebből közlök 4 sort. Olvasd: „Farkát csóválgatja, A hű öreg kutya, Nagy üres markomat, Neki oda tartom, S arra csókját nyomja.“ A többit nem. **Melyiket szeressem?** Üres. Nincs benne szellemesség sem. **Holdvilág.** Nincs gondolat benne. **Szent szűz...** Rimes próza. **Álom.** Ebben mondasz valamit, de közlésre még nem alkalmas. Mesterkélte a forma. **T. I. Eger.** Így van rendjén. Nem kell csüggedni. Már is van eredmény. **Boldog felébredés.** Nagyon bonyolult a bekezdés. Némely helyen valószínűtlen. A sokszori figyelmeztetés ellenére a papír mindkét oldalára írsz! **Keresésben.** Értelmetlen az első versszak vége. **Sulyok I. Pápa.** Jelvény 40 fillérért kapható.

Zenekedvelők figyelmébe ajánljuk a „M a g y a r Z e n e a l b u m“-ot, melynek legújabb száma most jelent meg rendkívül nívós és gazdag tartalommal. A zenei folyóirat, hogy minden zenekedvelőnek lehetővé tegye megszerzését, előfizetését 50%-kal szállította le, úgy hogy évi 3 P-ért cca 250 zeneműhöz jut hozzá a folyóirat előfizetője. Ezzel az olcsóságával egyedül áll nemcsak hazánkban, hanem az egész kontinensen a „Magyar Zenealbum.“ Központi szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Wesselényi-utca 69. Postacsekkszám 27.144.

X. ÉVFOLYAM.

3. SZÁM.

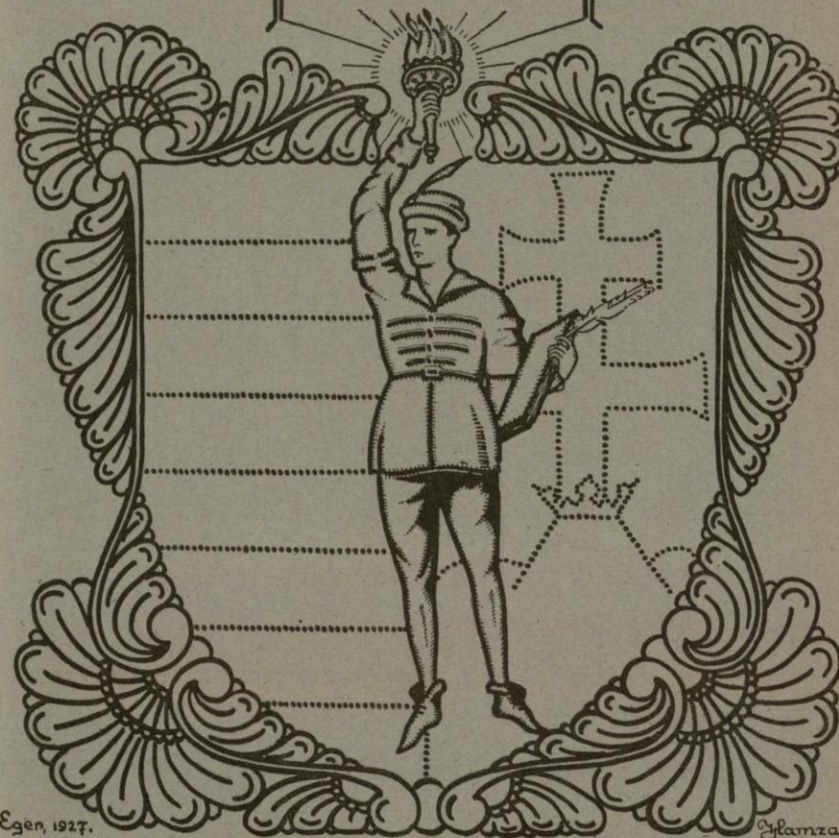
NOVEMBER HÓ.

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Egér, 1927.

Gy. Lanza J.
v. é. t. n.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Deim István V. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen (Dóczy)	Vad Rózsa
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzsi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kiskunfélegyháza	Blaskó Jolán
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	* * *
Pécs	Matisa József IV., Regös Ferenc V.
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	* * *
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wágner Karolin V. éves
Veszprém	Pospech Margit V. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

X. évfolyam.

3. szám.

1935 november hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.-P.	RIGÓ ALAJOS	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

Legutóbbi

vezércikkünk a három **kis** nemzetről szölt, kik bátran dacolva a Nemzetek Szövetségével ki merték mondani a nemet.

Most egy **nagy** nemzetről, egy **hős** nemzetről szól a nóta: Nagy-Romániáról. A nagy és hős nemzet még nagyobb és hősebb fiatról, a levélregéstől remegő (talán bizony rossz a lelkiismeretük!) oldh csendőrokról. Arról az állig felfegyverzett, kézigránatos vitézről, aki egymaga — vagy talán másodmagával — szembe mert szállni azzal az „országfelforgató,” „irredentamozgalom-vezzérrel,” azzal a csíkszenttamási iskolába siető 8 éves kis Ambrus Misivel, akinek egyetlen fegyvere tiszta ártatlan két szeme, arcának bájos mosolygása, nyugodt lelkiismerete.

Ezt az ártatlan csöppséget ragadta meg a vad oldh, cipelte börtönbe, zárta rablók és zsidányok közé. A nagy vallatás közben, szigorú motozás után megtalálták nála a borzalmas bűnjelet: A kis apostol c. vallástankönyvet.

Ambrus Misi további sorsáról nem tudunk. Talán börtön, talán deres . . . Minden esetre nem érte meg ártatlan lelke a bándsmódot. Nem tudja, hogy magyar sorsa ez!

Ne sirj, Misike! Minden magyar sorsa ez! Minket is tönkre akar tenni Európa sok vad zsandára . . . De ne sirj! Él felettünk az igazságos Isten, aki megfizet majd ellenségeinknek. A leszámolásnál mi is ott leszünk.

Addig is tűrő és bízó magyar szívvel viseld a szenvedést.

Mi Magyar Tanítójelöltek le fogjuk törölni könnyeiteket, megdolgozzuk a magyar ugart, hogy hőseket teremjen, kik visszaszerzik ami elveszett.

Ugye Testvéreim!?!

IRODALOM

Kós Károly

Szalmári G. Kelemen, Szeged

Kós Károly, miután elvégezte a műegyetemet, építészmérnök lett. Az ő izzó magyar lelkéből eredt a gondolat: magyaros ízléssel, magyaros építészeti elemekkel kell díszíteni a magyar épületeket. Épp ekkor pályázatot hirdettek az állatkert épületeire. A fiatal Kós nyerte meg. Ezek a művészi épületek csodás, magyaros hangulatot árasztanak. A közfigyelem egyszeriben ráirányult és kinevezték a budapesti képzőművészeti főiskola tanárának, ahol csakhamar kitűnt, hogy nemcsak kiváló mérnök, építész, hanem nagyszerű festő és grafikus is. Micsoda gyönyörűen ívelő beérkezés volt ez!

Hazánk feldarabolásának és Erdély elvesztésének gyötrő fájdalma azonban nem hagyta nyugodni. Itthagya magas, biztos állását, összegyűjtött pénzével visszatért Erdélybe. Megvette a romantikus környezetű Varjúvárat, azután maradék pénzéből vásárolt egy kevés szántóföldet, egy tehenet, egy ékét. Ettől kezdve gyakran lehetett látni napkelte előtt, két kezében az ekeszarvával, szántani. Szántotta a rögös magyar földet, székely földet. Idővel a Kós-családot nem is nevezték el másról, mint a Varjúvárról... hát Varjunemzetségnek.

Mikor így szántogatott Kós Károly nap-nap után, megszólaltak a rögök, mesélni kezdtek a sziklák és kövek, mind-mind a múlttól, a székely bűbájáról.

Gondolata támadt. Könyvet írt. Hogy kiadhassa, maga szerzett be egy kislejtő nyomdát, maga szedte ki betűit, maga illusztrálta szebbnél-szebb rajzokkal, kinyomatta és gyönyörű díszkötésbe foglalta. E mű címe: Erdély kövei. Ily módon és ilyen könyv még nem született soha.

Erdély írói olykor összegyűlnek és tanácskoznak. Egy ilyen alkalommal belép Kós Károly és egy jókora csomagot tesz elébük. Felbontják: gyönyörű olajfestmények Erdély vadregényes

tájairól, várairól. Ismét egy gyönyörű beérkezés: Kós Károly a festőművész.

Majd lelke el-elmereng az ódon várfalak között Erdély múltján, s elkészül a magyar történeti regény legtisztábban kristályosított műve, a legsikerültebb, melyet eddig írtak magyar nyelven, a Varjú-nemzetség, melyben I. Rákóczi György korát rajzolja meg. Másik nagyszerű műve az Országépítő, szent István koráról.

Látnivaló, hogy a ma Erdélyének irodalmi alkotásai európai színvonalon mozognak. Nem is lehet másképp. A »kéteszű« székelyből oláh nem lesz soha! A »sziguranca« lehet félelmetes, de a székely-magyar meg nem töri!

Az erdélyi magyarság csodálatos lelkületét mutatja be, a szintén itt élő Szentimrei Jenő új himnuszának utolsó sora, mely oly szépen illik Kós Károly lelkületéhez is: »Isten áldd meg az egész világot, hogy áldott legyen benne a magyar!«

Valaki csendben járja ma az országot, üzenetet hozott, üzenetet székelyföldről, a Hargitáról. György Dénes tanár és író ez a valaki. A magyarságnak új keresztes hadjáratot hirdet, a magyar nyelvnek hadjáratát, amelyet odaát még most is híven őriznek, míg eljő a székely föltámadás s akkor kigyúlnak először a magyar tüzek a végeken, mert hisz amely pillanatban kialudna ez a láng a magyar szívekből, már el is tűnt a történelemből ez a nemzet!

Mementó

Elefánt Zsuzsanna, Miskolc

Valamikor régen, amikor még kis-
[gyermek voltam,
Egy nagy út elején vígan barángoltam.
Sima fehér papír volt akkor a lelkem
És én nem is tudtam, hogy merre kell
[mennem —
Édesanyám, Te vezettél engem.
Szívem nagy mező volt, rózsá termelt
[rajta,
Gondtalan életről szólt a gyermek
[ajka.
Jöttek az emberek, ide-oda néztek,
Fölhangzott ajkukról egy betanult
[ének.
S egy szálát innen-onnan is letéptek.

És én hangtalanul mi mezőmön ter-
[mett.
Od' adtam reggel azt, mi hajnalban
[feslett.
Édesanyám úgy kért, kösd csokorba
[egybe,
S amikor nem lát meg az ember sok
[lezzre,
Az Úristen elé vidd el fiam, tedd le.
— — — — —
Sima fehér papír azóta gyűrött lett,
Itt is, ott is, ez, az, valamit följegyzett.
A rózsatöveken tövis maradt csak,
A nagymező ma már oly árva, hall-
[gatag.
A régi sok dalból holnapra mi marad?

Megmarad az élet ezer nagy terhével,
Mástól kapott tövis, jajfa erdejével.
Elmúlt a régi, boldog idő, — vidám
nóta halkul a gyermek ajakán,
De jó is volt, amíg Te vezettél engem
Drága Édesanyám!

Hervadó virágok

Horváth Matild, Sopron

Alkonyodott. Kisétáltam a kertbe. A csillagok egymás után gyúltak ki az égen. Megjelent nemsokára a sápadtarcú hold is. Homályos fényt vetett a tájra.

Ősz volt. A fák már más színű ruhát öltöttek magukra. Egyik másik fa alatt sírtak, zizegtek a falevelek, amint odaléptem. Mint-ha azt mondták volna: »Nagyon betegek vagyunk, ne lépj ránk!« Ezután vigyázva mentem tovább. Leültem egy fa alá. Sírt az egész természet, mert itt kell hagyni neki a pompázó életet és egy sokkal egyszerűbb, szegényebb életet kell kezdenie. Utóljára búcsút int nekem és azt mondja: »Isten veled, neked még élned kell!« Mellettem egy őszirózsa bokor volt, az is szomorúan hajtotta le fejét, hogy már nem soká pompázhat, nem díszítheti a kertet.

Gondolataimba merülve, elálmosodtam. Az ég rámborult, mintegy betakart, hogy meg ne fázzam. A levelek utóljára zizegtek, a fák utolsó sóhajtottak. Fejem lehanyatlott. Elaludtam. Álomban egy hosszú, nagyon hosszú utat láttam, melynek végén Télapó ballagott lassan, nagyon lassan, szolgálival. Egyet-kettőt előre küldött, megüzenni a természetnek, hogy már jön. Egyik volt Szél urfi, aki megrázta a fákat, letépte a leveleket és a földön össze-visszakeverte. A másik a Hervadás tündére volt, aki kezében egy kis kannát tartott, valami folyadékkal megöntözte a virágokat, amiktől azok sárgulni, hervadni kezdtek. Mikor mind-egyik elvégezte a maga dolgát, nevetve visszafutottak Télapóhoz. A kis virágok lehorgasztották fejcskéküket és sírtak, mert most itt kell hagyni az életet és Télapónak átadni a helyüket, ahová az jégvirágokat ültet.

Szegény kis virágok mindig csúnyábbak, hervadtabbak lettek, míg végre lekonyult kis fejcskéjük és meghaltak... Utolsó szavuk ez volt: »Gondolj néha ránk, kik úgy szerettünk és virulásunkkal annyi örömet szereztünk neked.« Sajnáltam szegényeket. Két könnyecsepp gördült végig arcomon. Valaki gyengéden megérinti vállamat. Álomból felriadok... Édesanyám áll mellettem. Szép rózsacsokrot tartott a kezében. Nem tudom hirtelen, hol vagyok? Az előbb őszt volt s most újra nyár? Mi ez? Elmondtam édesanyámnak álmomat. Ő azt felelte: »Még nem halt meg egészen a természet, még van viruló virág, de már utolsó.« Végignééztem a kertben kedvelt virágaimon, bizony hervadtak voltak. A harmat akarta újból életre ébresztetni kihült orcáikat, de nem lehetett. Csend mindenfelé, csak lábunk alatt zizegtek a falevelek. Fájdalmamban felsírtam... Óh, miért vagy itt már Ősz? Csak szomorúságot, levélhullást, virághervadást, halált hozol magaddal. Én csak örömet, virágnylást, s boldogságot akarok...

Úgy éreztem, hogy most kacag rajtam az ősz és a tél.

Az idő

Kárpáti Nándor, Baja

Süvölt a szél, száguld a kerék.
Repülnek az idő gyorsszekerén.
Egy percre állj! Hogy végig nézzek én
A jelen tarka szellemseregén!

Repül az idő,
Megállni egy percre sem lehet,
Siess, használd ki az életedet!
Nézz körül, mert többé nem jő vissza már
Mi elrepült az idő gyors kocsiján!

A jelen csak egy tarka délibáb.
Minden perc visz tovább, tovább.
Most van, egy perc után már volt,
Az idő minden életet kiolt.

Gyermek voltál, kis bölcsőlakó,
Egy perc és a gyermek ifjú,
Egy pillanat és az ifjúból férfi lett,
S nemsokára agg vagy, úgy lehet.

A reményt csalódás váltja fel,
A vígságot keserű pohár,
Szeretetre jó a gyűlölet,
Álom helyett a szürke világ...

Ne állj meg, repülj csak tova!
Ha kikötnél talán a sors, a mostoha,
A bánat tengeréhez vetné kocsidat,
Hol szívünk a bútól megszakad.

Vagy az öröm honában állnál meg talán,
Hol csak boldogság várna reánk.
Itt se állj meg, hisz' nem tudnám mi az,
Ha nem ízleltem a bánatpoharat.

Bim-bam

Matisa József, Pécs

Tavasztól télig járom az erdőt, mezőt. Figyelem a természet ezernyi titkát. Gyönyörködöm a madarak mélázó énekében... Élvezem a virágok édes illatát, gyönyörűséges ruháit, a bogarak zenés zümmögését... Csalogat az erdő színes világa, árnyékos tölgyei, fenyvesei, bújdosó patakjai, s zöld pázsit-tengere.

Valahányszor az erdő keskeny ösvényein járok, behunyom szemem, mert lelkemet valami különös megfoghatatlan erő, más világba lengeti. Gázolok a hajnali napsugárban, az erdő virágos rétein. Lábam nyomán a harmatot — mely a fűszálon rezdül, — mind-mind a boldogságom könnyének vélem... Nincs ilyenkor földi teher, elmémbe, mert lelkem ott lebeg a napsugárban, árnyékos fák, virágok vállain...

Most, hogy járom megszokott útaim, érzem, hogy lassan megszűnik a napnak tündéri ragyogása, a szellő lágy fuvalata. Helyette hideg köd ereszkedik a magasból...

Eltűnnek kedves virágaink, madaraink, s vitorlázó pillangóink. Az ég boltívére ólmos fény árad, a tavaszi pompával színeskedő erdő koldus rongyaira. Szép természet! Te most is ünnepelsz! De mily ünnep ez? A te ünneped a csendes elmúlás, édes szendérgés ünnepe.

Haldokolva is szép s csábító.

Munkásaid elpihennek téli álomra. Bogaraid nem döngicsélnek, a virágok körül, nem fürödnek az aranyárga virágporban, mert nincs virág, nincs bokréta... Az erdő mélyén, bokrok alján, patak partján, elnémul a tücsökdal. Itt-ott még egy, itt felejtett nyári kis virág kékül fagyosan, aki talán kíváncsi testvérei sorsára.

...A táj csendes. Lelkemre ráborul az elmúlás ólmos, sűrű köde... Lenn a völgyben az ős városra ráborul az esti homály. Csak négy sötét óriás emelkedik ki a szürke homályból — a Dómnak tornyai.

Elindulok lefelé...

Az erdőt az őszi szél hideg fuvalata rázza meg. S a csillagtalan estén a fák koronái megremegnek, s hull a sok-sok falevél. Valamennyi falevélben egy-egy könnycseppet vélek, mely egyre hull és hull...

Fölöttem a könnypárás ég is mindjobban komorul.

A szízi csendben felcsendül a »Dóm« nagy harangjának messze halló bújása:

Bim... bam...

»Hűvös szellők azt súttogják:

Nem sokára itt a tél!»

Lenke

Tóth Ilus, Kecskemét

A teremben még zúgott a taps.

Örjögve, tombolva egyre zúgott. A színpadon, akinek ez a tapsorkán szólt, szerényen állt és mosolygott. Karcsú, magas leány, alig 20 éves. Hamvas, szőkehajú és bársonyos, feketeszemű. Állt és mosolygott. Mosolyától még jobban tűzbe jött a tömeg és virágos zúdult a színpadra.

A leány fölött egy csokrot és miközben meghajolt, belete-mette arcát a hófehér rózsákba. És a szeme, a bársonyos, fekete szeme kigyúlt és újra leült a zongorához. Karcsú, fehér újjai végigfutottak a billentyűkön és a terem betöltötte a hangok csodálatos muzsikája. Előbb lágyan, álmodozón süttogtak a hangok. Valami fájdalmas vágyódás zokogott a billentyűkből. Vágy az elérhetetlen után.

A nézőtérben, a legutolsó sorban, egy fehérhajú öreg úr ül. Szemét tágra nyitva figyel. Olyan ismerősek ezek a hangok és azok a nagy, bársonyos, fekete szemek.

És a szemét előnti a könny. Lehunyja, hogy ne lássák. A falu kántora ő. Nem az idő, hanem egy szörnyű fájdalom tette hófehérré a haját.

Lehunyt pillái alatt megjelennek az elmúlt évek. Aztán egy gyönyörű, szőkehajú, feketeszemű gyermek. Ő zongorázni tanította kisleányát. Át akarta ültetni gyermekébe azt a nagy zenei talentumot, melyet az Isten neki adott. Éjjel-nappal gyötörte Lenkét, hogy zongorázzon. Utoljára a kislány meggyűlölte a zongorát. És egyszer, — amikor ismét zongorához akarta ültetni, — hiába várta Lenkét, nem találta. Először nem nagy jelentőséget tulajdonított neki, később azonban tűvé tette a falut, a környéket és Lenke nem volt. Várta, 10 évig várta, és nem jött. A zongorát úgy hagyta, mint Lenke, most is úgy áll, felnyitva. A felesége meghalt. És ő még Lenkét várta, aki nem jött.

A zongora lágy hangjai most forró, szenvedélyes hullámokba csaptak át. Sírt, zokogott, örült és újjongott a dal, és a tömeg lélekzet nélkül hallgatta a lélek játékanak ezt a csodálatos megnyilvánulását. Még egy pár akkord és vége lett.

A leány felállt és kiment. Nem birt volna tovább a zongoránál ülni. Itt volt tehát azon a helyen, ahol született. Ide hozta a szíve. Mindene meglett, mindent magkapott az életben, amit kívánhatott. És mégis... Híres, ünnepeztető nő lett. Európa legnagyobb színházai hangversenytermei nyitva álltak előtte. És ő, mégis ide jött ebbe a kis faluba, az ő falujába, hogy ámulatba ejtse, — nem, — hogy megismertesse a szépet a néppel, az ő népével.

Végigsímitotta lüktető, lázas homlokát.
 Kopogtak.
 Fehérhajú, görnyedt vállú öregúr lép be.
 Egy percre összekapcsolódik a két szem; a bársonyos és a megtört. A megtört szem néma kutatással mélyed a másikba.
 Hát mégis? Lehetséges? Nem hiába várt?
 Kebléből hörögve tört elő egy név:
 — Lenke!
 A másik ujjongva kiáltotta:
 — Apám!
 És kitárt karjába felfogta az öreg félig ájult testét.

A jövő ködében

ifj. Kerekes László, Esztergom

Öreg jó tanító!... —
 Ki átadván tudását a gyermeki észnek,
 Elfáradt testével nyugalomba téved.
 Tollával karcolgat
 A régmúlt időkről, ... —
 Pipázik naphosszat
 Bársonyos pamlagon, ... —
 Kinek a holnapra nincsenek remények,
 S öreg jó szívének legmélyebb rejtekén,
 Titokzatos múlt időkből, titkos vágyak égnek.
 Cselédje nincs,
 Egyedül uralja kopott házacskáját...
 Az örök csend birodalma ez,
 Hallgatását csak néha szegi meg, a zenei nesz... —
 Hangszere lelkével imázik az égbe,
 A jó öreg ember, az Isten zenésze.
 Végre is elnémul minden megszokott zaj,
 Üres a hajlék, lakóját már új otthonába vitte át a lélek.
 Bűne nem volt, miért is lett vón' vétke,
 Nyugton, bátran, könnyen halt meg az Isten zenésze.
 Meghalt, elköltözött... megsiratta tán a falu népe —
 De gyászruhát nem öltött senki sem, hisz nincs senkije.
 Meggyászolja mégis a jó öreg lelket —
 A kedveltje, egy szép fehér galamb,
 És »aki« mindenkit, mindenkit elsirat:
 A kis lélekharang.

Szívet cseréljen az, ki hazát cserél

Pálmay Magdolna, Sopron

Vésztjósloán kongtak a harangok Tárkány várában. A vár népe riadtan gyűlt össze a főterre, hogy megtudja a történeteket.

A szél zokogása hallatszott a hegyekről, a hegyipatakok zúgva rohantak le a sziklák között. A nap véres palástja tündökölve jelent meg a hasadékok fölött, majd mint akit szíven szúrnak, letűnt a nap aranykoronája, égen hagyva a vörös vésztjóslo palástot.

A vár márványlépcsőjén lassan halad lefele Tárkány ura, szép feleségével, Mária grófnővel, két gyermekével: Klarisszal és Györggyel. Fekete ruhában voltak mindnyájan.

A gróf, mint a bűgő orgona szólalt meg:

Kedves embereim! Ti mind magyarok vagytok velem együtt és most mégis, erőszakkal letéptek bennünket a trianoni béke által édesanyánk kebléről és a csehekhez csatoltak. De mi nem leszünk csehek soha! Nem, nem, soha!

Szavát kettévágta a cseh katonáknak a hegyek között felharosanó csatadala. A vár népe mintegy kövémeredten tekintett a hang irányába. Fájdalmas jajdulás hagyta el mindegyikük ajkát, mint amikor a haldokló oroszán utolsót hördül.

A magyar korona legdrágább gyöngyére, a Magas Tátrára, kitűzték a cseh lobogót. A magyar ég beborult és mintha siratná a dicső magyar multat, nagy cseppekben megeredt az eső.

A cseh előőrsök megjelentek a vár kapuja előtt és puskatussal dönggették. A fekete ruhába öltözött, libériás inasok kinyitották az ősi várnak, oroszánlábakon forgó, vesveretű kapuját. A cseh fővezérek örömittasan vonultak be.

A magyar szíveket, mintha vasmarok szorította volna össze.

A törhetetlenség tüze lobogott a szemekben, s megcsörrentek az ősi kardok. A magyar szentkoronás és Szűz Máriás lobogók lengtek. A szél süvített. Néhány perc múlva porban heverték a szent zászlók.

A cseli főparancsnok felszólította őket, hogy tegyék le a cseh állampolgársági esküt. De a magyar nem tud horda népnek szolgálni.

Megtagadták az esküt, mire a csehek távozásra szólították fel őket. A fogcsikorgató magyaroknak el kellett hagyni az édes anyaföld területét és idegen hazába vándorolni.

Sok év telt el. Az Amaronasz vidékén, kis magyar falu van. A csillagok aranyosan ragyognak az ég sötétkéi bársonypalástján. A kis falu közepén táború az ég. Körülötte komor arcú, bús magyarok állnak tiszta feketében, melyen kis piros-fehér-zöld színű szalag leng, szemükkel Magyarországra felé tekintenek. A hold éppen

most került a kis falu fölé és megvilágítja a halotthalvány arcokat. Középen fekete koporsó, mellette zokogó nő, deli fiával és eladó leányával. A kis tisztás keleti részén, ásó és kapa vágások hallatszanak fel. A magyar vitézek mind jobban belemérülnek a munkába. Az arcok mindig sötétebbek és komorabbak lettek. Készen volt a sírgödör, s a Hold ezüstsugara megvilágították a békességlakót, hová emberi érdek nem léphet be.

Megindult a halottas menet. A magyar Himnusz jól ismert dalát röpítette a szél. A komor arcokon, mint az igazgyöngy, csilant fel egy-egy könnycsepp. A legidősebb börtarsolyt vett elő, és néhány porszemet hintett a sírba: »Magyar földben nyugodjék a hős magyar.« Majd letették a koporsót és hideg kopogással hullott az idegen föld. Eltűnt a koporsó, s helyébe sírdomb emelkedett. Fekete kereszt, fehér betűkkel e néhány szó állt:

»Hősi halottunk, gróf Tárkányi György, utolsó mondása: Szívet cseréljen az, aki hazát cserél.«

Széjjeloszlott a kis csapat. A behegedt szívsebek újból felrepedtek és ez a sóhaj hagyta el mindegyik hű magyar ajkát:

»Szívet cseréljen az, aki hazát cserél!«

Erdőben.

Dobján Ferenc, Baja.

Mily rejtelmesen zúg a rengeteg,
A méla csendben lelkem megre meg.
De beljebb, beljebb vonz a némaság;
Reám hajol ma minden zöld faág.

Megilletődve, csendben állok itt,
Köröttem fű, fa, vadvirág virít,
Zöld lomb közt vibrál a napsugár,
Trillázik itt is, ott is egy madár.

Dal száll a földről és a föld alól,
A szívem, lelkem is velük dalol
S a lombos erdő tarka pázsitján
Fohászom fel az égbe száll.

Nem kell sietni élni

Török István, Győr

Megáll az útszélen.
Szeme fürkészve néz körül.
Tekintetében riadt bizonytalanság.
Nem tudni fél-e vagy örül.
Vár... Soká...
Arcán halvány döbbenet.
Nem jön!
Talán valami baj!
Ijesztő képek gyors egymásutánban

Kétségbeejtő jaj.
Kórterem,
Csontvázfogat,
Fekete koporsó
Halk sikoly!
Ah! Csak álom az egész!
Uram! Engedtél a jövőbe nézni.
Igen!
Nem kell sietni élni!

Csilllogó, pici gyertyák...

Süli Dezső, Szeged

Mindenszentek napján estefelé elkísértem az anyám a temetőbe. A temető kapujánál elváltunk s elindultam, hogy megkeresem a kis elhagyatott sírom, amelyre tavaly elhelyeztem a szeretet tűzét, földi jelképét. Mindenfelől felvillant a gyertyák fénye, lobogott a sok láng. A fénylő lángnyelvek, melyek messziről piros pontoknak látszóttak, lágy harmóniában olvadtak össze az őszirózsák illatával. Templomi áhitat rezgett a levegőben. Feketeruhás alakok suhantak el mellettem. Suttogó hangok, imamormolás, lobogó gyertyák, virágillat, mind-mind régi, kedves, felejthetetlen emlékeket tárt előm legkedvesebb ünnepemen, Mindenszentek napján.

Megtaláltam az elhagyatott utat, amelyet kerestem. Erre nem járt senki. Itt nem égtek a gyertyák. Az itt nyugvókat már rég elfeledték. Besüppedt sírokon lépdeltem keresztül. Egy-egy korhadttal kereszt, elvadult virág fedték az elhagyott utat. A gyertyák fénye, mint apró pontok sokasága, világított messziről. Virágillat eltűnt, imamormolás nem hallatszott. Egyedül voltam.

Egy örökzöld tuja mellett ráakadtam a sírra. Lehajoltam a kereszthez. Ráismertem. Tavaly még egyenesen állt, most már félredőlt s szinte felémtárta két fakarját, amelyek közül az egyik csonkán meredt felém. Két karjára helyeztem a gyertyákat. Meggyújtottam őket. S a két gyertya bágyadt fénye megvilágította az elhunyt nevét. Rátévedt pillantásom, elolvastam a fölíratot, jöllehet kívülről tudtam a nevét: ...lyi János, élt 18 évet. A név első fele a csonka karon volt. A hiányzó fadarab örökre eltemette számomra a halott vezetéknevét. 18 éves volt, ugyanannyi, mint én, mikor tavaly elhelyeztem a gyertyát csonka fejtáján.

Leültem a szomszédos sírdombra. A tuja ágai arcom előtt csüngtek le, eltakarva az élő, a mozgó világot, itt hagyva számomra az elhagyott, benőtt, besüppedt sírdombot. Hárman voltunk, az Ismeretlen János, én és a titokzatos Harmadik, akinek a szeretet lángocskái világítottak. A pici, piros lángnyelvben benne láttam az ismeretlen arcát, távolbanéző tekintetét, átölelve őt pillantásával a nagy Harmadik.

A két gyertya lángja mind kisebb lett, a tuja felemelte ágait, a gyertyák messziről fényesebben csillogtak, az imamormolást ismét tisztán hallottam, őszirózsákkal áradt felém. Fölemelkedtem a sír mellől. Csak az egyik gyertya égett még. Ez is fáradtan hunyorgatta már vöröslő szemét. Belekapott egy hosszú száraz fűszálba, végigkígyózott rajta. Ekkor furcsa érzés futott át rajtam; hatására megfogtam a kereszt csonka karját s kimondtam a búcsúszót: viszontlátásra.

Meri láttam, ő is látott s Mindenszentek ünnepén újra látni fogjuk egymást.

Vissza hív a kis harang

| Eszes Ilona, Sopron

A kanyargós Tisza partján, akáclombos kis faluban laktak Rubi szülei. Boldogan és meglegedetten éltek, három aranyzóke hajú, egészséges kis gyermekükkel. A legidősebb volt Rubi, ki testvérkéivel egész nap a mezőn játszadozott. Az aranykalászos róna, a fényes délibáb, színes szivárvány és a meleg napsugár képezték legfőbb örömet. Esténként, ha megszólalt a kis harang szelídszavú hangja, Rubi abbahagyta a játékot s futott édesanyja ölelő karjába. Az első elemi végezte, mikor jó bizonyítványáért a nagybácsi városba vitte nyaralni. Volt itt lovacska, meg hinta is, de Rubi arcára semmi sem tudott mosolyt varázsolni. Esténként, mikor kis szívét marcangolta a keserű honvágy, hallani vélte szülőfalujában a kis harang szavát. Ilyenkor felült ágyában és sírva zokogta: »Vissza hív a kis harang.« Giling-galang... giling-galang.

Telt-múlt az idő. Rubi kikerült az iskola padjai közül, s becsületes iparos vált volna belőle, ha társai tévútra nem vezeték. A fiatalember elmaradozott, itt is, ott is panasz volt rá. Szigorú apja kérdőre vont a megkorholta. Rubi, a helyett, hogy beismerte volna hibáját, dacolni kezdett, majd egy ködös őszi reggelen elhagyta szülőházát, el az akáclombos kis falut, meg a hívogató harangot. Mint asztalos, egy erdélyi városban nyert alkalmazást. Majd elmos az idő mindent, — gondolta Rubi, mikor vérző szívét akarta vigasztalni. De nagyon csalódott. Minél inkább igyekezett szívéből a régi emlékeket kitépni, annál mélyebb gyökeret vertek benne. »Mit tegyek?, Haza menjek-e, vagy vándoroljak messze, idegen országba?« Ilyen gondolatok közt tépelődött, mikor a postás benyitott s egy fekete borítékot nyújtott át. Mint az örült kapott utána, majd halálsápadtan rogyott le: »Meghalt az anyám... Édesanyám!... Elinnét, el, nem köt ide semmi, elszakadt az utolsó lánc is, mely fogva tartott.« Másnap csatlakozott Rubi az Amerikába induló kivándorlókhoz. »Megyek és többé vissza sem jövök« — mormogta. Korán reggel a hajóállomáson találjuk, amint görnyedve támaszkodik s magához szorítja kicsiny csomagját. Pár perc s a hajó indul. A táj körvonalai lassankint eltűnnek és a mérhetetlen tenger uralkodik. Rubi vissza-visszanéz, gondolatban elrepül egy sírhanthoz s leszakít róla egy szál virágot. Amint távozni akar, megszólal a kis harang, lábait odaszegezve érzi s nem mozdulhat... Jaj, de elgondolkoztam, — szólta magában. Észre sem vette, hogy két könnycsepp gördült végig sápadt arcán...

A mi emberünk útját szerencse kísérte. Sok vagyont szerzett, családot alapított. Negyven éve hogy itt van. Özvegységre jutván, gyermekei és unokái között tölti napjait. A főhéher hajú

Rubi bácsi nem szenved szükségét, még sem boldog. Titokban visszavágyik kicsiny falujába, ahol senki sem várja, csak szülei sírhantja, meg a hívogató harang szava. Vacsoránál ültek, mikor a jó öreg előadta kérését:

— Szeretett gyermekeim, én nem tudok itt meghalni engedjétek vissza... engedjétek vissza hazámba.

Fájó szívvel ugyan, de belenyugodtak. Két hét múlva a galambösz Rubi bácsi ugyanazon a hajón ült, mely negyven esztendővel azelőtt idehozta. Csak úgy ifjúdik a boldogságtól. Ugy érzi, mindent elhagyott s úgy érzi, mindent megtalált.

— Min gondolkodik bácsika? — kérdezte az egyik utas.

— Én... én... a kis harang énekén.

— Ó, te jó öreg, mit énekel a kis harang?

Rubi bácsi meghatódottan zengi:

»Szülőfalum akácvirágos tája,

A kis harang terólad énekel,

Szülőfalum, te egyetlen, te drága.

Giling-galang, te ringass egykor el!«

Ősszel

Deim István, Baja

Tegnap még nyár volt,

És ma már ősz van.

Lágyan, halkan

Egy permet hull a barna rögre,

Tegnap madár dalolt,

És ma már, úgy érzem elnémult örökre.

Tegnap még nyár volt,

A kéklő égen,

— Mint tündérmesékben —

Ökörnyál szállott lassan, halkan át.

Még a nap tüze lángolt,

És kismadár dalolta esti dalát.

S most itt az ősz.

Jönnek sötét álmok,

Gondolatok.

Szél sípol fájó szívemen át,

Kinyitja szívem rozsdás zárait.

Magamba kerget az ősz...

Pedig úgy szeretem a fényt, a napsugárt.

Ősszel

Farkas Ilona, Sopron

Ősszel a szélben, a ködös légben

A fákon át ez a szó rebben:

„Minden mulandó itt lenn.“

Láttad-e már az utsaléi virágot?

Mint nyílik s a jó illat árad,

Aztán kiszárad...

Én is egy kicsi virág vagyok,

Élek, szeretek... aztán indulok,

Egy szebb hazába!...

Ha út az óra én nem busulok,

Mert Óvele élek, Vele vagyok,

Örökre Nála maradok.

Bokodi boszorkányhistória

Szabó Piroska, Sopron

A Vértések rengetegében van egy kolostor-rom. Régente pálos szerzetesek lakták. Kalapos királyunk elűzte őket magányukból és az üresen maradt zárda a templommal együtt pusztulásnak indult.

Szünidőm utolsó napján az erdőben bolyongtam. Utamat a kolostor felé irányítottam. Nagy meglepetésemre ott találtam öreg pásztorunkat, Mihály bácsit. Kezében egy őskori kőbaltát nézegetett. Amint megpillantott az úton, ragyogó arccal emelte fel kincsét és kiáltotta: »Nézze, kisasszony, mit találtam a rom mellett!« Közben már oda is értem.

— Egy régi kőbalta — mondtam — tudja Mihály bácsi, ez volt az ősemlék fegyvere. Erré ő fölényesen elmosolyodott, fejét rosszalólag csóválva rám nézett.

— Nem úgy van, kisasszony. Engedelmet kérek, de én ezt jobban tudom. Hiába, az iskolában ilyen nem tanulnak.

Majd nagyot sóhajtván, mesélni kezdett:

— Hát tudja, valamikor ebben a kolostorban igen jámbor, boldog szerzetesek laktak. Az erdei boszorkányok megirigyelték boldogságukat és megrontásukra törtek. Elhatározták, hogy pénteken éjjelkor belopakodnak a barátokhoz és elpusztítják őket. De, vigyázatlanok voltak, mert egy kuyikmadár kihallgatta a tanácskozást és rögvést elmondta a kolostor főbarátjának. Lett nagy rémület a szent barátok között! Péntekig éjjel-nappal imádkoztak. Az Uristen meghallgatta könyörgésüket és éjjelkor az indulásra kész boszorkánysereget tüzes mennykövekkel elpusztította.

A szent barátoknak nem volt többé nyugtuk. Itt hagytak mindent és más vidékre mentek.

— Ez a kő is, amit találtam, egy igazi mennykő. Ezek minden tizenhárom esztendőben feljönnek a föld alól s azután megint visszamennek.

— Szerencsére, éppen erre jártam. Többet nem is láttam, ez is már félig visszabújt.

Nekem szerfelett megtetszett ez a história. Alázatosan elfogadtam Mihály bácsi oktatását és eszembe sem jutott tudományos előadást tartani II. Józsefről és rendeleteiről, mint ezt előbb elhatároztam.

Elgondolkoztam. Mihály bácsi megsokalhatta hallgatásomat, mert illendőképp megbillentette nyűtt kalapját s torkát megköszörülve »adj Isten«-t kívánt és távozni készült.

— Mihály bácsi, — szóltam hozzá, — adja nekem azt a mennykővet.

— Kisasszony, még az életemet is odaadnám — és mintegy ennek bizonyosságául két könnycsepp hullt alá becsületes, öreg szeméből — de ezt a követ nem adhatom. Nagy bajt hozna ez magára, akár hiszi, akár nem. Most is elmesélném, hogy miért, de nem érek rá. Amott a Cítróm már megint a tilosban legel. Majd találkozunk még a jövő nyáron, ha Isten éltet bennünket. Na, Isten áldja meg!

— Magát is, Mihály bácsi, — feleltem és hazafelé indultam.

Prológus

Kiss Márton, Győr

Tele van dallal a lelkem!
Zeng a muzsika,
az ének!
Kicsordulok.
Nesztek.
Vegyétek.

Ne gondoljátok, hogy fölséges har-	Lehet, hogy mást nem érdekel.
[mónia!]	Vagy — nem értik ezt,
Egyszerű lélek-muzsika;	Mert ma jazz kell!
lélek-hangverseny,	Nem lélek-zene!
ahol a	Perzselő, vad:
szív-karmester vezényel.	szerelmes!

Ilyet én nem tudok.

Kopogtam

Blaskó Sándor, Eger

Kopogtam nálad
Az erődös várban,
Rideg szolga szólt:
Az úrasszony
Már nem fogad.

Kopogtam halkan
Gyönyörű kastélyban,
A komorna szólt:
Az úrasszony
Már nem fogad.

Kopogtam nálad
Az egyszerű házban,
Az ajkad szólt:
A szívem már
Számodra nem szabad,

Mindenszentek napján a temetőben...

E g e d J á n o s, E g e r

Emlékszik?

... Ropogtak a megsárgult levelek, ahogy rájtuk tapostunk.
... Sírtak, jajgattak a fűszálak, hisz betegen állottak az őszben, és várták az ősz utolsó sóhaját, hogy elmerüljenek a csendben...

... S mi rájuk tapostunk. Nem vettük észre, hogy ezek már nem élők, hogy ezek már közelebb vannak a Halálhoz, mint az Élethez.

... Talán vígan is voltunk? Egy-két szót szoltunk csak komolyan az elmúlásról s inkább a vígabb húrokat pengettük lelkünkben.

Emlékszik?

... Meséltem egy nagyapóról, kit nem régen temettek el. Az öreg három évig volt katona, s utána obsitot kapott. Elengedték. Aztán jött a világháború. Az obsitot széjjeltépte és bevonult katonának. Aztán jöttek a szenvedések, de hála Istennek, ő mégis megnaradt. Ekkor már nem kapott obsitot. S amit akkor elmulasztottak, most pótolta a halál. Ujra obsitot kapott. Elbocsájtották. Elbocsájtotta az Élet örökre, örökreszóló obsitot kapott.

... Aztán tovább mentünk. A Csend, a nagyszerű Csend talán szívünkbe markolt és éreztük, hogy temetőben járunk. Igen... A halottak birodalmában, ahol a néma Csend uralkodik. De nem mutattuk azt, amit éreztünk. Optimisták voltunk, akik humorosan szoltunk a Halálról, az Életről.

... Aztán megint tovább mentünk. S Maga mesélt az édesanyjáról és az édesapjáról: »Rég volt... Apró gyermek voltam, amikor engemet itthagytak. Meghalt az anyám, meghalt az apám és én magamra maradtam, árván, elhagyatottan...« Fájva mondta ki szavait és érezttem, hogy egy-két elfojtott könnye hullott a szívére...

... Én is Halottamra gondoltam!

... Messze szálltak a gondolatok, a montreáli temetőbe, ahol talán egy elhagyatott részén a temetőnek, fekszik az apám... Nyugodjon meg, bennem is fájnak a Gondolatok.

... Tovább haladva, meg-megálltunk egy-egy fáradt fejfelelőtt s gondoltunk arra a névtelenre, akinek a nevét már elfelejték s csak a besüppedt sírhalom, vagy a kidült keresztfa jelzi, hogy itt is van valaki.

... Közben át-átfutott a szél a meztelen ágak között és meg-megcsörgette az őszi avarszőnyeget.

... Zokogtak a bokrok, s a virágok is betegen, lekonyult fejfel állottak a sírhalmokon. S közben megkondukt a harang. Szó-

morúan jöttek a hangok s lecsendesedve, hogy ne zavarják azokat, akik örök álmukat alusszák itt kűnn: a temetőben.

... Emlékszik? Mindenszentek napja volt!

... Gondolatok és vágyak ülték meg akkor a lelkemet; könnyen múltó álmok. Azóta már napok múltak, napok szaladtak tova lázas sietséggel s az, ami akkor élt a lelkemben, ma már halott, a nagy, örök Természettel együtt...

KERESZTREJTVÉNYUNKRE

egyetlen egy megfejtés érkezett be. Az sem helyes. A megfejtési határidőt meghosszabbítjuk november 30-ig. Ha addig nem érkezik több megfejtés, a rovatot, — mint olyant, mely senkit sem érdekel, — megszüntetjük.

Szeresd a gyermeked

Skrinyár Anna, Dombóvár

A gyermeked lelke az életed tükre,
Rajta reng és ragyog a bánatod könnye,
És örömed dús fénye is megcsillan ott,
Oh, ember, a gyermeked földi csillagod!

Öleld hát magadhoz és fogd a kis kezét,
Hogy veled küzdje le a millió veszélyt,
S ha búban, vagy örömben remeg ajkatok,
Isten neve legyen a legszebb szavatok.

Ajkára csókoljad az igazság szavát,
Szívébe véd be hűn az eszményi hazát,
És gyútsál benn feltörő szeretettüzet,
Mely magához vonz majd egyest és nemzetet.

Mely fagyos télen majd neked is melegít,
És, ha már megszűntél vele küzdeni itt,
Utódok százai áldják azt a nevet,
Ki fehér lélekkel fehér embert nevelt.

PÁLYÁZAT

A vezércikkben említett dolog nem mese. Sajnos, élő valóság. Mártsátok tollatokat tanítói lelkületetekbe és vigasztaljátok meg Ambrus Misit. A legjobb három levelet értékes könyvvel jutalmazuk. Lehet próza is, vers is. Határidő december 8. Terjedelem legfeljebb egy nyomtatott oldal.

IREK

A szegedi tanítóképzőben f. hó 7., 8., 9-én a testvérintézet, a szegedi tanítónőképző intézet igazgatója, ft. Kiss István tartott lelkigyakorlatot. Beszédeit mindannyian kitárt szívvel, éhes lélekkel hallgattuk, s a vasárnap reggel végzett közös szentáldozás után éreztük magunkban, hogy az Úr fáradhatatlan munkása jó munkát végzett. Odaadó munkájáért mindannyian szívünkbe zártuk s a jó Isten áldását kérjük lélekmentő munkásságára.

Sporthír. A szegedi tanítóképző »Tomori« labdarugó csapata az idei KISOK-bajnokság őszi fordulóján nagy balszerencsével küzdött. A Felsőipar 1:0 (0:0), majd a Tunyoghy-gimnázium ellen 2:1 (2:1) arányban elvesztett mérkőzések után kissé kedvét veszítette a csapat. A főreál ellen 4:0 (3:0), a Piarista gimnázium ellen 8:2 (4:0), az Állami gimnázium ellen 4:0 (1:0), a Faipariskola ellen 4:0 (1:0) arányú győzelmeket aratott. Hátra van még a hódmezővásárhelyi gimnázium csapatával való mérkőzés. (Rubrinyi B.)

Nagy kitüntetés érte a szegedi kir. kath. tanítóképző Csajághy cserkészcsapatát. Az V. cserkészkerület fölkérte a csapatot arra, hogy Szegedet környező falvakban népművelési előadásokat tartson. Előadássorozataink első állomása Tapé volt. November hó 5-én 11 órakor a csapat megkoszorúzta a hősök emlékművét. A fiúk feszes vigyázz-állásban áldoztak a hősök emlékének. Délután 2 órakor az iskola nagytermében tartottuk vidám előadásunkat. A nézőtérén megjelent a főszolgabíró, az esperes-plébános, a főszámvevő, a főjegyző, a tantestület valamennyi tagja és sokan mások. Gaál Géza cserkészparancsnok rövid beszéde Szent Imre tisztaságáról szólt. A beszéd mind a felnőttek, mind a gyermekek soraira mély hatást tett. Nagy sikere volt a »Csajághy« cserkészcsapat 8 tagú cigányzenekarának. Babits L. segédtsízt képzett tenor-hangjával valósággal lázba hozta a hallgatóságot. Szünni nem akaró taps követte énekszámait. Török L. s. tisz, Dvorzsák I., Gáspár I., Bíró Z. vidám cserkész-mókáikkal szórakoztatták a közönséget. Az apródok közül Kelemen L. és Szűcs M. szerepeltek sikerrel. A babérokat azonban megint a »csapat csalóánya, apródvezetője, xilophonistája«, stb., stb., Rigó Alajos aratta, aki Bodán Margitot imitálta nagy művészettel. Vidám énekszóval fejeződött be a »jól végzett munka.« (Máté Jenő.)

Minden képzős asztalán ott kell lenni lapunknak!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A karácsonyi számot nagyon széppé óhajtánók tenni. Azonban ehhez első sorban a ti munkátok szükséges. Kérünk sok-sok munkát. Lapzárta december 7.

Most újra — talán ötvenedszer — kérünk benneteket, hogy a papirnak csak egyik oldalára írjatok. Aztán arra is, hogy minden munkátok, minden egyes versetek címe alá írjátok oda a neveteket, évfolyamot és a képző székhelyét. Pl. így: Nagy János II. éves, Pápa. Ha valahol több képző van, akkor a képző címét is. Pl. Budapest, Salvator-intézet. Lapunk szerkesztőségének címe: Magyar Tanítójelöltek Lapja szerkesztősége, Újszeged, kir. kath. Tanítóképző.

Kíváncsi. Igen, kivétel nélkül minden munkára küldünk szerkesztői üzenetet lapunkban. A közölt munkák magukon hordják az üzenetet. Legalább ennyit: Megfelelő. Azért közöljük. Meg a dolog úgy áll, hogy mikor a szerk. üzenetek készülnek, a munkák egy része már nyomdában van. Így előfordulhat természetesen az is, hogy a lapban éppen megjelenő munka is kap szerkesztői üzenetet.

Aggódó. Mi is vesszük észre. Bizony, hol vagyunk a 10.000 előfizetőtől. (Ennyi az összes képzősök száma.) De erre még al-munkban sem számíthatunk. Megelégednénk a felével, sőt a negyedrésszel is. Bizony, még annak közelében sem vagyunk. Mi megtettünk minden megtehető, most rajtatok a sor. Ha mindenki úgy dolgoznék, mint Te, akkor jól menne minden. Ha minden előfizető csak egy új barátot hozna lapunknak! Ha így haladunk, akkor a X. évfolyam 10.-ik számára ezt nyomtatjuk: X. évfolyam 10. és a Lap utolsó száma. Azonban a Ti munkátok megmenthet mindent. Mi dolgozunk, amit lehet, amíg bírjuk. Ha aztán azt látjuk, hogy nem kell a Lapunk, abbahagyjuk.

Kós Károly: Jön. — **Ősszel:** sikerült. — **Prológus:** Tudsz. — **Szívgyárdisták:** Megkapó. **Ősszel:** Jön. — **Szeresd a gyermeket:** Szép. — **Bokodi boszorkányhistória:** Népies mese. Jön. — **Viszszahív a kis harang.** Jön. — **Szívet cseréljen:** Megfelel. — **Hervadó virágok:** Elmélkedés. Jön. — **Vihar:** Ügyes a hasonlatod, csak ne prédikálnál a végén. — **Ébred az erdő:** Unalmas. — **Álmaimban.** Ritmustalan zöngemény. — **Kanszert:** Várunk máskor is. — **Hódolat** Erőszakolt rímek. Alantjáró gondolatok. A költemény valami finom, választékos. Vigyázz, ne csépelj már levitézlett frázisokat. — **Kár, be kár.** Nincs lendületed. Viszont közvetlen sem tudsz lenni. — **Isten.** Ebben van már valami. De tulságosan kirínak a rímek. — **Nyár.** Bár hangsúlyozod a hőséget, ebben nincs semmi

melegség. Különben is tél felé járunk. Leírsz, de nem megkapóan. — **Kócs.** Ha vannak máshol még nem közölt munkáid, azokat küldd. Elégedj meg, ha egy nyomda nyomja ki művedet! — **Szünetünk:** Stílusa van. A munka iskolai dolgozatszerű. Egy kicsit több fantáziát! Vagy ha fűszerezné népszokásokkal! — **Fizikaórán.** Nincs tartalma. Semmi érdekesség benne. Épp úgy lehetne földrajzórán, vagy kémián. Pedig írni tud. — **Mindenszentekkor és Emlékezés.** Mindkettő nagyon kezdetleges. Pontosan beosztott szótagszám, kevés mondanivaló. — **Erzsinek kötényt vásárolnak.** Kevés tartalom. Fordulatot vár az ember benne. A helyett unalmas ismétlés. Vége az »csattanó«, de csak azért, mert a mérőléc a segéd fejére esik. — **Szülőházam.** Se ritmus, se gondolat nincs benne! — **Dal.** Ebben meg még rím sincs. Verselésre nem is biztatom. Prózát írjon. Van stílusa, csak keressen tárgyat. A mezőkövesdi népiélet nyújtana eleget. — **Mit szeretek?** Kedves, közvetlen. Olvasson modern költőket: Sík, Mécs, stb. — **A falu életéből.** Nincs benne semmi megkapó. Egyhangú. — **A hazafias szellemről:** Szép szavak, de semmi újat sem ad. — **Csend, Megtaláltam.** Mindegyikben van valami. Gondolat, ritmus. Küldj más munkákat is. Neved is írd rá. — **Sorsom. Sirásó. Köd.** Mind a három erőteljes, gondolattal teljes. Sirásóban kissé »erős« szavak is vannak! — **Mit beszél a falevél? Valamikor.** Előbbi gyenge iskolai dolgozat. Utóbbi sem mutat semmit. Nem biztatlak írásra! Nem születettél arra! — **Matisa I.** A kért jelvény Szegeden nem kapható. Fordulj Hawel Pál Bp. VII. Holló-u. 15. Küldj be rajzot, jelöld meg a nagyságot s kérj árajánlatot. — **Az én kis csokrom.** Jól indul, de később egészen ellaposodik. — **Immaculata.** Gondolatokkal telítve. Azonban sok a túlzás benne. Ha sokan is vannak »azok«, nem szabad általánosítani. — **Halál.** Ritmustalan rímes próza. Próbálkozz máskor is. Azt hiszem lesz jó is köztük. — **Meghalt egy gyermek.** Ügyes. Jön. — **Meduza.** Jókedvű gyerek vagy. Véleményt kérsz, de úgy sem hallgatsz ránk! Hát ne hallgass. Irj! Tudsz. — **Nem, nem, soha:** Kedves, de az utolsó sor valahogy **balog.** (Ha nem vagy dunántuli, kérdezd meg valamilyik »bennszüülttől«, hogy mit jelent az.) — **Mit akarok?** Te sem tudod? Én hogyan tudjam? Az utolsó sor banális (az előző tartalomhoz viszonyítva). — **Fogadd be.** Nem tetszik. A többi mind szép. Jönnek. — **Kátai J.** Szívesen hozzájárulunk kérésedhez! Legyen 18. Köszönjük szíves fáradozásod! A többi munkákra a jövő számában.

X. ÉVFOLYAM.

4. SZÁM.

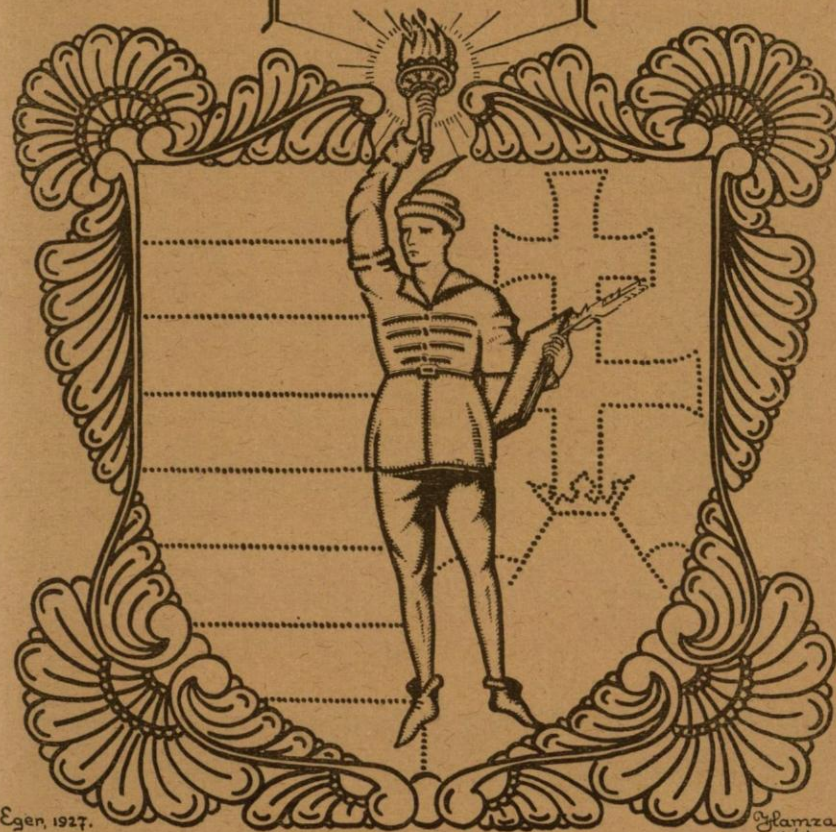
DECEMBER HÓ.

**MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA**

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Egen. 1927.

Glanza J.
v.é.t.n.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Deim István V. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen (Dóczy)	Vad Rózsa
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzsi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kiskunfélegyháza	Blaskó Jolán
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyíregyháza	* * *
Nyíregyháza	* * *
Pápa	* * *
Pécs	Matisa József IV., Regös Ferenc V.
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	* * *
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wagner Karolin V. éves
Veszprém	Pospech Margit V. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

X. évfolyam.

4. szám.

1935 december hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.	RIGÓ ALAJOS	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

Gloria in excelsis Deo!

Künn, Bellehemen kívül a várakozó pásztorok előtt angyalsereg jelent meg! Zengtek, énekeltek — Szépséges muzsikájuk belevésődött az emberi szívekbe: „Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis!” Ez volt a szépséges ária, mely megtöltötte a hallgatás nyomott levegőjét. Az óriás fénytömegből, mely az angyalokat kísérte, egy picike sugár behatolt a pásztorok szívébe is. Ez a világító kis sugár napfénné lett lelkük mélyében, s fényt derített vágyakozásukra. Igen! Gloria... Pax...! Ez az, ami után vágyódtak. Dicsőség a nagy és hatalmas Istennek és béke, meglegedett, nyugodt élet az embernek. Ez volt vágyuk, de nem találták sehol.

A világító fény után éles hang suhant át a légen. Igen! Angyali szó: „Nagy örömet hirdetek! Ma született a Megváltó Dávid városában!” Eltűntek az angyalok, de nem lett sötétség. Fényes tündöklő csillag jelent meg az égen. Ezen csillag vezette a pásztorokat a betlehemi kis istállóba.

Örömteljes szívvel, sugárzó ajakkal álltak meg a pásztorok a szegényes jászol körül. Megtalálták, amit kerestek. Dicsőséget... Békességet...! Elámultak a dicsőségen, ugyanis nem volt elképzelésük szerint való. Nem fényes palotában született a Dicsőség. Nem is szülte királyi anya. Minden egyszerű s szegényes. Mégis, valami alázatra készítető uralta a kis kunyhót. Ebben állt az egész dicsőség! Szívükbe lelkükbe béke áradt, amidőn a Kisded jászolához térdelve letették ajándékukat. Boldogan emelkedtek fel és indultak útjukra, hiszen megértették az idők jeleit.

Jelenben is félelmes csend borul a tájra. Vihar előtti némaság az uralkodó. Mindenki vár valamit, vár valakit, — aki segít! Kell, hogy jöjjön valaki, aki majd elfojtja a sötétben bujkáló lelkek tüzeit. Jönni kell valakinek aki enyhít a szenvedésen, kinon, gyötrelmen és bajon. Sokan várnak, sokan kérnek, — de kevesen várják a segítséget onnan ahonnan kellene.

Minket Tanítójelölteket! lelkesítsen a pásztorok példája. Tanítsuk az emberi szíveket arra, hogy megtudják ismerni az Isten dicsőségét, melyből kiad az igazi béke és meglegedett boldogság. Boruljunk le a kisded jászolához, tárjuk ki szívünket és így megtaláljuk, amit keresünk. Tanuljunk a betlehemi istálló lakóitól békét, szeretetet és erre tanítsuk meg testvéreinket is. Így lesz a földön boldogság és így ismét hangzik az üdvöt hozó szózat: „Dicsőség... Békesség...!”

Szeződý Antal, Esztergom.

Nagyanyó mesél a nagy unokáknak is

Szabó Piroska, Sopron

Hazaértünk a templomból. Nagyanya leejtette imakönyvét és belőle egy préselt virág esett ki. Felvettem és átnyújtottam.

„Ez az” mondta halkan önmagának. Menni akart dolgára, ámde tőlem, ha kíváncsiságomat felkeltették, nem lehet egykönnyen szabadulni.

„Drága nagyanyókám, annak a rózsának története van. Meséld el, olyan kíváncsi vagyok” — könyörögtem.

„Gyerek vagy még” — volt a rövid válasz nagyanya részéről. Ezen egyenesen felháborodtam.

„En, ki a tanítónőképző III. osztályába járok, kit a gyakorlósok tanítónéninek szólítanak, gyerek vagyok?! Ezt már nem lehet kibírni. Mikor leszek végre nagy lány!?”

Nagymama erre mégis meglágyult és megígérte, hogy délután elmeséli. A karosszékét a kályha mellé készítettem s a zsámolyt eléje helyeztem.

„Minden rendben van, csak nagyanyó nincs itt,” gondolkodtam hangosan.

„De igen,” felelt egy meleg hang mögöttem. Elfoglaltam helyemet a zsámolyon, ő pedig a karosszékbe fészkelte magát.

„Tudod, édesapám hivatás nélkül lépett a tanítói pályára. Nem is tudta azt megszeretni és megbecsülni soha. Minket, gyermekeket, amint mondani szokta, nem adna erre a nyomorúlt pályára. És csodálatos; bátyám és én is a négy középiskola után képzőbe iratkoztunk.

Másodéves koromban sétán voltunk a közeli erdőben. Barátnőmmel elkalandoztunk. Utunkon egy gyönyörű piros rózsza feküdt. Felvettem és a hajamba tűztem.

„Milyen szerencsés vagy” — mondta Gizi. Az ösvény melyen haladtunk, hirtelen kanyarulatot vett.

Szembe találtam magam a rózsza párjával, mely nem a földön feküdt, hanem egy prepa kabátján pompázott. Az első pillanatban megállottam. Ő is. Majd nevetve futottunk egymás karjaiba. Nagy volt a meglepetésem, hogy bátyámmal ilyen helyen találkozom, mivel ő is intézetben volt. Bemutattam Gizinek s vig hangulatban haladtunk tovább.

Bátyám egy hirtelen mozdulattal Gizi hajába tűzte rózsáját. „Legyen mindegyiteknek egyforma” — mondta kissé elpirulva.

„Erről elég ennyi,” mondta nagyanya és elmerengve nézett maga elé.

„Tovább édes nagymamám” — kértem. Rám nézett és folytatta.

Néhány év múlva Gizi bátyám felesége lett. Nemsokára kitört a háború. Bátyám ott veszett, Gizi kenyérkereső nélkül maradt, mi sem tudtunk rajta segíteni, mert a háború mindenünkből kiforgatott. Kérésünkre hozzá ment egy ügyvédhez. Esküvő előtt hozzámjött és ezt az imakönyvet nyújtotta át. Könnyei végigfolytak szép arcán és mondta;

„Legyen emlék tőlem ez a kis könyv. Benne van az a rózsza... hiszen tudod...”

Azóta Giziről semmit sem hallottam.”

Az ajtón kopogtak. Átvettem a postát és nagyanyónak adtam.

„Gyászlevél” — kiáltott, majd elcsukló hagon olvasta;

„Dr. Mezei Pálné, Virágh Gizella hosszú szenvedés után elhunyt.

Szívgyárdisták

Mucsi József, Szeged

Be' tiszta a szemetek, be' szépen ra- [gyognak!]	A szívetek be' csodásan tiszta, s még [fürgén táncol,
Nekünk törtgerincű, bús magyaroknak Be' jól esik nézni benneteket.	Ami homlokunkon mély gondráncok Ektelenkednek.

Be' mosolygós a ti ajkatok, be' meggy- [piros,	Be' tiszta a szemetek, be' szépen ra- [gyognak!]
A miénk vértelen, s a csúnya szóktól be' utálatos,	Nekünk törtgerincű, bús magyaroknak Be' jól esik nézni benneteket!

Mosolycsokortalan.

A dombóvári Szt. Orsolya-rendi zárda Isten dicsőségének emelésére új templomot épített, melyet Jézus szt. szívéről nevezett el. Az ünnepélyes templom-áldás november hó 24-én történt. Az áldás után a növendékek, rendtagok és a hívek ájtatos imával és buzgó énekkel dicsőítették új házában a szerető Istent.

Az életcél

Diósszilágyi Iboly, Szeged

Sokáig álltak egymással szemben. Juditnak lángolt az arca a vitatkozás hevében, Dénes csak fölényesen mosolygott.

„Látszik, hogy nagyon gyerek még. Judit!” — vetelte oda befejezéskepen a férfi.

Judit felpattant.

„Nem vagyok gyerek! Egy hónap múlva érettségizem s azután orvos leszek! — Hisz ezt már nagyon jól tudja, épen e felett vitatkoztunk az előbb. No, vonja már vissza azt az állítását, hogy a nők nem valók orvosi pályára?!“

Dénes még mindig mosolygott.

„Jól van, Juditka. ezt visszavonom, de azt, hogy nagy gyerek, még mindig állítom.“

A lány nagy, tágranyitott, csodálkozó szemmel nézett.

„Igen, gyerek. — Folytatta Dénes. — Azt hiszi, hogy híres orvos lesz. Maga nem járja végig az egyetemet, maga férjhez megy!“

Judit nagyon elvörösödött és szemrehányó tekintetet vetett Dénesre.

„Ismerhetne már! Tudhatná, hogy a szerelem nem érdekel! Egyetlen érdemes dolog a világon: a tudomány. Belehatalni a mélységek mélyébe, megoldást találni az eddigi nagy problémákra, keresni, kutálni, napokon keresztül a mikroszkópiumi készítmények fölé hajolni... Igen, ez való nekem! Ez adhat értelmet, tartalmat életemnek, más nem!“

Sok év telt el a beszélgetés után s egy szép tavaszi napon Judit újból összetalálkozott Dénessel, ki épen külföldi tanulmányutjáról jött haza.

A nap ragyogóan sütött, minden élt, mozgott: május volt.

Judit alig változott valamit. Fehér ruha volt rajta s szemében a régi mosoly. Egyik oldalán egy hároméves csöppség tipegett.

Örömmel üdvözölte a rég nem látott Dénest. Az kíváncsian fordult felé:

„Mi hír, Judit? Véget értek már az egyetemi évek?“

Judit elpirult és kissé bosszankodva nevetett.

„Hagyjon békén!“

„Mi az, — kérdezte mohón Dénes — még nem doktorált le?“

Judit lehajtotta szép fejét. Egy pillanatra csak. Azután újból felnézett. Szemében különös fény gyult ki, öröm és szomorúság vegyüléke, de azért mosolygott.

„Dénes! Emlékszik még arra a beszélgetésünkre, midőn a nő célját vitattuk meg? Nahát: Magának volt igaza!“

„Hogy-hogy?“

„Férjhez mentem — mondta halkán Judit — megtaláltam az élet értelmét. És végigsímitott kislánya aranyszőke fején.“

Az Úr csendbe elém állott . . .

Börcsök Mária, Szeged

Ibolyaillat úszott a légben.

Ébredő csend lépkedett a lápok felett.

A bokrok alatt sárgállott a boglárka,

Zsendültek a száraz rétek a kert megett.

Kezemre ütöttek — el akarták venni tőlem! De testemmel védtem, s me-

[nekültem,

Néha azt hittem nincs már meg a hár-

[fám,

Hangtalan szél hordta a virágszirmokat,

csattogott a légben a dalos pacsirta.

Pihegve ébredt a tavasz; kikeletet

hirdetve szállt fel a virágok illata.

futottam előlük — az Urat kerestem...

Ekkor kaptam kezembe hárfát az Úrtól.

Adta, hogy játszam rajt az élet énekét.

Végig siklott ujjam az ezüst húrokon

s csodásan játszottam szívem reményét.

Végül egyedül maradtam. — Ujjaimból csorgott a piros vér. S néztem a kezét az Úrnak. Milyen erős e sebhelyes kéz, s újra játszottam a hárfa énekét.

A hárfa hangja sokkal szebb, mint

[előbb,

S a dalban benne rezgett az emberi

lélek minden vergődő öröme, fájo

küzdelmes boldogsága, szomjas remé-

[nyi.

Bübajos tiszta hang csendült fel benne,

Pacsirta dala, zsendülő mezők fölött

S kimentem az élet országútjára,

Sokan jöttek velem; sok ember küz-

[ködött.

Pengettem a szép ezüstös húrokat, tü-

[zes

En pengettem a hárfa ezüst húrjait,

Az úton jöttek mentek az emberek.

Velem jött kinek tetszett a dal; hall-

[gatták

lendülettel. Az Úr csendben elém állott,

Oda hajtottam fejem a lábaihoz

S lelkemre végtelen megnyugvás szál-

[lott.

lelkük muzsikáló szavát, az éneket.

Gyönyörű volt; napsugár ruhában

[fénylett,

Átszellemült arccal nézett reám hosz-

[szan,

irgalmas mosolygó szemmel. A küz-

[delmes,

egyik! Mert szomjazom a szép élet

[dalát.

szép élet muzsikáját tovább játszo-

[tam . . .

A „kanszert“

S z v é t e k S á n d o r, Kalocsa

Verőfényes, gyönyörű őszi délutánon jutott eszembe a gondolat, hogy kísétálok a Paskumra, meglátogatni az Ábris bá-t, a vén számadógulyást — no, meg ha nem is mondom, hát évelődni akartam vele egy kicsit. A „vénasszonyok nyarának“ napja még magasan állt, amikor elindultam.

Amíg odaérünk egyet-mást elmondok az én Ábris bátyámról, aki engem mindig „ifiöcsémnek“ szólít. Hát először is: igazi, talpig magyar ember, ráadásul kalocsai a javából. Nem valami közlékeny természetű, kiváltképen, ha a szerencsétlen véletlen „riperterrel“ hozza össze! De — nézzük csak — már itt is vagyunk, hisz' ott áll az Ábris bátyám a fűzfák alatt. Milyen kedélyes: épen most fejez be valami nézeteltérési vitát, nagyot húzván botjával az egyik pulira.

— Aggyék a jó Isten, Ábris bátyám! Mi jót művel kend?

— Hozott Isten, ifiöcsém! Hát csak a Bodrinak „magyarázom“, hogy rivogassa mög mán azt a Marcsa tehenet, ott a válúnál, mert olan szömérmetesen áll mán vágy egy fétál út, mint az újmönyecske! — Hát foglalj helet ifiöcsém itt a subán!

— Köszönöm! — Hogy' megy az élet errefelé?

— Hát . . . izé . . . kedves ifiöcsém, úgy fúrja valami az odalamat, hogy menten el köll mondánom, de ha kinevecc, hát Szen' Györ' napig rád sé pészantok!

— Ugyan, Ábris bátyám, csak kivele! Tán valami fránya „riperter“ már megint?

— Csördüngölős kutyafarka! Még annál is rosszabb! — Hát, tudod, vasárnap szörnyen virulós üdö vót, osztán gondótunk égyet az Esvánnal, oszt lemüntünk a városba, kicsit mögjártatni az „apostolok lovát“. Mögyünk, mögyünk, égyzör-csak az Esvány koma aszongya, nézze mán kendők, ehun a, milen fránya plagát — oszt még a szövegözeltje, aszongya, hogy — ihol-e nézze kendők — aszongya: Ongorakanszert!

— De mán ezt mögtapasztajjuk, mondok, mert illet még nem is pélpáltam, de mög még nem is öttem! — Erre oszt az Esvány aszongya, miszerint ő be nem gyühet, mert nincs gubája, márminthogy délbe' az anyjukomja olan patáliát csapott, mel okbul ő ilen érányba folamodni sé merészölt. Demárminthogy én vállaltam a fizettségöt, hát hajlandónak mutatkozott, hogy ő is mögspekulálja azt a . . . izé . . . hát a kanszertöt.

De allig, hogy lépteink érányát befelé céloztuk a házba, hát égy ajtó előtt állunk, bent a szobába mög sok-sok tekin-télőshasú úr, mög fenesok kifestött úrinaccsága ül; elül mög

égy olan emelintésön cinbalony-félével, osztig mög hegedűve főrámozott atyafiak vótak. Elöttük égy cingár atyafi át — ha cüg lött vóna menten elviszi — oszt botot tartott a kezibe. Az Esvány aszongya, hogy itt fizetni sé köll. A „kanszert“ majd ráér azután is. Mondok: jó! Hát mögállapodunk.

Éccör osztán az atyafi elkezd azt a botot fenemód hadonászni, mireoszt, mintha mögkergütek vóna, mind elkezd muzsikáni. Az Esvány aszongya, hogy elhiszie-e kend, hogy aki ott annyira hadonász azzal az ustornyéllal, annak hiányzik égy sarok, nincs ki négy sarokra. Hát, mondok, valami van a dologba! De hátha csak biztatgati őket . . . Igaz, hogy akkor mög mért nem üt a fejükre, a mán csak égyyszerűbb vóna! Nem lehet az tisztösségös embör, mert — nézze keed — hogy becsapják! Alig hogy férenéz, mán nem muzsikának, de ha feléjük fenyőget a botjával, mingyán olan nagy igyeközöt mutatnak, mint a Bodri a nadráglészödésben! Nézze keed! Millen szomorún taszigálta az a bögös, de most, hogy az atyafi mutatta a botjával — legalább is úgy értöm — hogy átakarja szürni, úgy nekiduráta magát, hogy most ő böködi legjobban.

De, mondok, hagsd csak Esvány, nincs ennek a nótának sé eleje, sé hátulja. Várom mán, hogy mikor kerekedik ki belüle, hogy „En vagyok a csongorádi gulyás,“ vagy „Kinnek zsidójány a babája“ . . . Dehát csak cin-cin-cön-cön, biz ilen vót az végig. Éccör oszt mintha mögemböröték vóna magukat, aszongya az Esvány, hogy az a nóta, amit most nyekerögnek a „zsófinecca“, mertminthogymiután ő a rádióskatulából hallotta, hát ösmeri. De, mondok én, akár Zsófi necca, akár Örzse necca, elhiszöd-e Esvány, hogy az köztük a leggazembőrebb, aki azt a cinbalonyfélét verőgeti, mert a botos atyafi azt fenyőgeti legtöbbször.

Nagyon akkurátusan beszélhattunk, mert égy rëndözöember gyütt felénk. No, mondok, Esvány, ez úgysé ér semmit, ezt az embört mingyán mögérdeklöggük, hogy hun kapható az a „kanszert.“ Mög is kérdöztem tüle, de aszonta, hogy nem-é akarunk valami Lipóték legelőjire mönni! Aszondom, nem, hanem az előbbi után érdeklödünk. Ő erre aszongya, hogy ott a kapu! Ezt is tudtuk ugyan, de azért kívüre möntünk, oszt biztatom az Esványt, hogy úgysé rëndös hel ez, nézzük mög, nincs-é kiúrva, mint Székszárdon, hogy Elmeosztály.

Ej, Esvány, mondok én, mán ha az úr jóvöltábul kívül vagyunk, én csak ammodó vónék, érányozzuk magunkat hazafelé. Az árgyelussát, né vögye annyira lölkire a dógot kendők, elvégre otthon is pélpázhatunk jó szűzbagót (amit fináncszömnemláta helön, a karám mellett természetők évrül-évre), oszt mög öhetünk jó tötöttkáposztát, annál mög mán jobb a „kanszert sé lehet.

Hát oszt ez történt kedves ifiöcsém! A baj csak ott van, hogy legalább tunnám, mi a fránya löhet az a „kanszert”...

* * *

A nap már letűnt a láthatáron... Ábris bá' gondolkodik. Közben a bojtárok a karám felé terelik a gulyát, majd hozzánk jönnek. Ábris bá' valamit még kérdezni akart, de ügylátszik röstelte a bojtárok előtt...

Talán jobb is! Ugysem tudtam volna megmagyarázni, hogy a „hadonászó atyafinak”, a karmesternek, nem „hiányzik egy sarok” sem, meg hogy nem a „nagyincbalonyos”, a zongorista, a „legnagyobb gazembör” a zongorakoncerten...

Pillanatnyi csönd, majd az egyik bojtár mondja szíveszándékát:

Kapa, kasza,
Gyerünk haza;
Ösztöke, gyíkis,
Gyertök tík is!

Meghalt egy gyermek

Kiss Ágnes, Veszprém

„Tóth Piroska elköltözött”
— írják a helybeli lapok. —
„Meghalt a drága kis gyerek”
sírják a gyászos rokonok.
Anyja megtört fényű szemére
ráhullt a bánat-éjszaka:
Árván maradt a sánta mackó,
meg az új porcellánbaba.

A sírra hullanak a göröngyök,
még kong a bús öreg harang,
S az égbe már felröppent régen
egy hófehér lélek-galamb.
Az angyalkát körülfogják:
„A munkaköröd megkapod”
és vígan együtt tisztogatják
vékony, kis felhőfoszlánnyal,
a sápadt fényű csillagot.

Voltak karácsonyok...

Merényi Hugó, Eger

Voltak karácsonyok...
havas hófehér
gyönyörű napok,
Kék volt az ég
és nem voltak
barnaszárnyú gondok.
Voltak meséktől álmatlan
furcsa éjszakák
és kis Jézust leső
gyémánt reggelek,
mikor a jegenye
zuzmarát virágozott
és szólt dalolva
szentek serege...
Voltak karácsonyok,

hogy nem jutott,
még fenyőágra se.
És ilyenkor
remegve dobogtak
a kicsike dobok,
piroska szíveink,
elfogytak a drága,
angyalos dalok.
Voltak karácsonyok...
hogy a szívünkben hervadt,
valami belül
és megtudtuk,
hogy a karácsonyfa
nagyon-nagyon drága,
hogy sokba kerül.

Hattyúdal

Ozsváth Katalin, Budapest, Salvator-intézet

Máskülönben egészen igénytelen külsejű volt, hiányzott belőle minden férfiaság és minden keménység. Olyan volt, mint egy fiúnak öltöztetett lány, a rózsás arcával és a nevetésgesen hosszú pilláival. Azt mondták, hogy mindig elefelejt fészülködni, mert a haja azokkal a dús, nagy fürtökkel úgy folyt bele a homlokába, mint a minden féket lerázó, rendbe nem-parancsolható dacos akaratosság.

Állandóan valami puha fáradtság, valami kellemes bágyadtság volt a vonásain, és ebből az elkényeztetett, tejszagú arcból, szinte kikiáltott a szája. A telt, kicsit sápadt szája a két gúnyos görbülettel a szélein, és azzal a ferde, kemény csukással, amellyel az ajkait összeillesztette. Nem lehetett tudni gőg volt-e ez, vagy pedig valami idegen nagy keserűség.

Thurzó Géának hívták, és a tanára az akadémián azt mondta, hogy nagyon tehetséges. Hogy tud. Talán korához képest tulságosan is tud.

Mert akkor még csak huszonegyéves volt, és behunyt szemmel áthegedülte az ő nagy, álmatlan és szomorú éjszakáit.

A másik szobából áthallatszott az anyja kínos köhögése és a fiú a bezárt pillái alatt is látta azt a nagy ijedséget, amellyel az anyja a fejét a párnákba fúrja, nehogy a fia maghallja, hogy ő... hogy ő naponként apró darabokban köhög ki a tüdejét... és hogy nem alszik... nem tud már megint aludni.

És Géza hálás volt ezért a nem sikerült kis igyekezetért, mert nesztelen léptekkel átment a másik szobába, ahol az ágyon úgy feküdt az édesanyja ősz feje, mint egy marék hóval beszórt szentkép.

— Anyám, — mondta ilyenkor és a hangja olyan volt, mint a befelé bűgő sírás. Anyám, rosszabul vagy? Már megint fáj valamid?

Thurzóné keresztülmosolyogta a fájdalmát.

— Feküdj le, kisfiam... Nem szabad annyit játszani. Egész éjjel és nappal... Mindig... mindig...

— Híres akarok lenni Anyám és sietnem kell, hogy még Te is nagyon büszke lehess a fiadra.

— Oh, mintha már most nem lennének büszke!

A fiú erre valami nagy, szétáradó mosollyal vette a mellére az anyja imádott fejét. És a hideg, sápadt szájába belebújt egy parányi kis hőség.

— Majd meglátod, mit fogok én csinálni! Majd meglátod,

hogyan ünepelnek! Te pedig nem teszel mást, mint drága ruhákban ülsz és fogadod a hódolókat.

— Feküdni fogok, kisfiam . . . Hát nem emlékszel . . . az orvos . . .

— Jaj, mit mondasz megint, Anyám . . . !

És a fiú tiltón rázta meg a fejét. Csudátálmódó homlokába úgy hullott bele a haja, mint egy nagy, sápadt táblán végigsöpört fájdalom.

Megvonaglott attól a heves lökéstől, amellyel a boldogságból földre rántották.

— Aludj, — mondta élettelen szájjal. — És ne feledd el, hogy Neked élned kell. . . hogy én csak Neked játszom . . . Miattad . . . Hogy boldoggá tegyelek a sok nélkülözés után. . . Anyám . . .

Thurzóné engedelmesen hunyta be a szemét. Még fiatal volt, alig negyven éves. A haja egészen fehér, meghatóan kicsiny arcát csak a belső láz lehelte valami finom gyöngyházzsínre.

A fia nézte és úgy érezte, most föl kell sírnia nagy, hatalmas, fölszakadó sírással és könnyes szájjal belebújni abba a haldokló, vértelen kis kézbe, aztán csókolni, csókolni, rettenetes erővel — életre! Életre!

De nem sírt. Csak nesztelen léptekkel, úgy ahogy jött visszament a szobájába és rászorította az arcát a hegedűjére. Panaszos, idegen sikoltással szaladt végig a húrokon a vonó.

— Csak Neked játszom — mondta újra, meg újra. Csak Miattad . . .

Komory Sándor a mestere inkább szívesebben zongorázott. Szerette Bachot, kedvelte Chopint és rajongott Belliniért.

De azért szépen hegedült és tudott annyit, amennyit egy jó mesternek tudnia kell.

A tanítványát úgy csodálta, mint egy ritka, nemes zenedarabot szokták.

— Tudsz. — Mondta neki nem egyszer. — Nem is értem ezzel a külsővel. . . De mindegy, — tudsz. Csak egyszer Paganini-t próbálnád meg. Nehéz nagyon, de neked sikerülne. Hiszem, hogy sikerülne. És ha azt játszol, akkor már művész vagy. Zseni.

Géza meghajolt valami hűvös könnyedséggel. Végtelen finomság, és veszélyezett grációzus volt minden mozdulatában.

— És megrázta a rózsás, lányos fejét a kócos, telt fürtökkel.

— Paganinihez nincs ihletem. Nekem valami más kell.

Valami egészen más.

És játszott tovább a Hubay darabokat, meg a többieket, néha komponált maga is.

Aztán egyszer csak megtalálta azt a valamit.

Úgy érezte, hogy egész életében ott muzsikált már a fülében, ott lüktetett a vérében, ott élt minden egyes idegszállában és erőszakosan, harsogva akart már régen megszületni.

S a fiú most csodálkozott, hogy a hangok megtalálása, mért került mégis oly sok fáradt, elhagyott és halálosan kimerült éjszakába.

De azért most megvolt, mégis. Igaz, furcsa volt a dallama, tele könnyekkel és fuldokló sírással. A futamai valami imádságba haltak és azt mondták, hogy Anyám . . . Anyám . . . Anyám . . .

Meg azt, hogy miattad . . . érted . . .

A tanára őszinte elismeréssel gratulált hozzá és a fiú sugárzó arccal állt előtte.

— A hattyúdalom — mondta különös, elforrósult hangon.

És a hűvös, sápadt szája hirtelen fölnyílt, azok a merev, gúnyos görbületek engedelmesen lesímultak róla. Egy gyermek rózsaszín meleg ajka remegett a tanár előtt a maga hullámos, szelíd vonalaival, tele meghatottsággal és szédült örömmel.

— A hattyúdalom — súgta megegyeszer, alig hallhatóan. És ráhunyta a nehéz aranyzománcú pilláit a szeme kéken csodálkozó fényére.

Aztán hirtelen, egészen váratlanul mondott valamit. Nyersen, követelően, a megszeliült puha és érzékeny gyermek-szájával.

— Az a címe, hogy: Anyám. És biztos, hogy ez hozza meg nekem a sikert. Mert ez a zene jó. Kifogástalan. Egy élet van beleölve, kell, hogy érvényesüljön. Ha másért nem, azért mert jó. Mert jó.

Komory Sándor fölkapta a fejét.

Atilla tervezhette ilyen gőgös önteltséggel és féktelen vággyal minden nemzet leigázását. Ikarusz álmodhatta ilyen nagy hittel és kiáltó sóvárgással a levegő meghódítását.

Ők nem tévedtek, Thurzó Géza tévedett.

Mert másnap éjjel váratlanul meghalt az édesanyja. Csöndesen és észrevétlenül, félbemaradt kis nyögéssel az ajkán, amely olyan volt, mint egy madárka elhaló sóhaja.

Éjjel halt meg. És másnap reggel a fiú még mindig ott állt az ágyánál és játszott. Fakón, ziláltan, a régi gúnyos, elferdült ajkával.

Játszott valami vad, kétségbeesett, szilaj dallamot, tele váddal és ismeretlen dühvel, akkora szenvedéllyel, hogy a vékony, sovány teste rázkódott bele, a szeme pedig tele volt iszonyattal és haldoklással.

Komory Sándor, a belépő tanár úgy hátrált meg a küszöbön, mint az élő felkiáltójel.

— Ki az, aki itt játszik? Csak nem ez a 21 éves fiú a lányos arcával és a tejszagú, kócos fürtjeivel? Nem . . . az

nem lehet . . . Ezt így ilyen tökéletesen csak egy tudja játszani . . . Csak egy . . . Akinek a komor génusza úgy sutogta körül a lankadt gyerekfejet, mint a multból visszakiáltó csoda.

— Paganini . . . a nagy mester . . . az ördöghegedűs . . .

Paganini, a maga éles, kegyetlen arcával, a nagy, sápadt szájával, amely tele volt mindig göggel, rosszakarattal és szenvedéssel, igen sok szenvedéssel . . .

Es Komory úgy csukta be a szemét, mint aki víziót lát.

Ekkor azonban hirtelen megszűnt a varázs. A hegedű tompa zuhanással esett ki a fiú elernyedett kezéből.

— Nem, — mondta agyonkinzott arccal — nem birom birom tovább. Egész éjjel játszottam és mindig csak ezt. A helyett hogy sirnék és megkönnyebbülnék . . . De már olyan fáradt vagyok, hogy sirni sem tudok . . . olyan fáradt . . .

Tehetetlenül ejtette el a vállát, de ekkor a tanár heves kézzel kapta meg és rázta életre.

— Te! Kiáltotta izgalomtól elfulladt hangon. Mit tudsz te!

En elbujhatok melletted. Ha ezt így eljátszod egy zenezsüri előtt, tombolni fognak és örökké ünnepelnek!

A fiú félig ájult mosollyal hallgatta. De a hirtelen fölvillanó szemet úgy fődte el sietve a pillá, mint egy nehéz áldozatra hullt tiltó selyemfüggöny.

— Nem! — Mondta ijedten gyorsan — Nekem nem szabad Paganinit . . .

Az Anyám nem akarta . . . soha . . . az valami keserű hitetlen, és bosszúálló hangulatba ragad, és ezt nem szabad. Anyám mondta, akármi is történik az Isten jó . . .!

— De hát te örült nem tudod te, hogy . . .

— Tudom. Ezentúl a hatyúdalmat fogom csak játszani. De csak magamnak meg az Anyám lelkének. Idegennek soha . . .

— A jövőd, a hírneved dobod el, ha Paganinit . . .

— Tudom.

— Hát akkor . . .

Géza akkor már a halott mellett térdelt. És valami szép, nagy megennyhült sírással belecsókolta a választ az anyja lilioszagu kezébe.

— Tudok én mindent . . . Dehát mit csináljak ha ő nem akarja . . .

A bajai tanítóképző „Toldi” asztali-tenisz csapata 16:9 és 19:6 arányú győzelmével már második alkalommal készítette a cisztercita gimnázium csapatát, hogy elismerje játéktudásának nagy klassziszbeli különbségét. A csapat tagjai: Marton Béla IV., Nagy Pál IV., Pataki Béla V., Varga Jenő I., értékes ezüstérmet kaptak. Deim István.

Székely karácsony

Bálint Sándor, Kkfélegyháza

Nehezen feltápáskodott a földről, Nem sírt, nem zokogott. Oh, a tizenhárom éves kis székely fiú már sokat szenvedett, sokat nélkülözött. Leverte magáról a havat s lassan lépegetve haladt előre. Teljesen árva volt, csak a jólelkű emberek adományából élt. Hol itt, hol ott lakott. Nagy bűne volt! Az oláhok gyűlölték, verték. Székely volt!

Elmélázva bandukolt. Nem is érezte, hogy a vadul süvítő szél élesen vágja arcába a havat. A máskor halvány, gyenge fiú most kipirult, szeme szokatlan fénnel izzott, egész lényén boldog, önfeledt, mámoros érzés vonult át. Nem látta az utat, nem hallotta a száraz, hólepte gallyak zörgését, nem látta a göröngyöket, melyekben néha-néha megbotlott s nem érezte a térdébe hasító éles fájdalmat, mit az esés okozott, csak ment, ment . . .

Valami láthatatlan vágy démoni erővel kapaszkodott a szívébe s áttörve hideg, jeges falát, végtelen melegség, bűvös érzés öntötte el s dacolva a fergeteggel, a gyenge testtel, húzta, vonzotta.

A távolban homályosan, ködbeburkoltan tünt fel Csikszenttamás, fehér hegykoszorúval körülvéve. Erre megállt a kis utas, a kis Gergely Laci. Nem a falut, nem a házakat nézte ő, hanem a falu közepén levő, barátságosan hívogató kis templomot, melynek látása is szent öröme gyullasztotta. Percekig állt, mereven nézve, piros arcaira odafagyott az elmélázó mosoly.

Két oláh csendőr jött, ropogott talpuk alatt a hó. Úgy látszik ismerték már a kislejtőt, mert az egyik durván rákiáltott: „Megint csavarogsz ebadta kölyke, úgy látszik, nem használt a multkor! Utálatos fajzat!” Ez a hang felriasztotta, megsebezte lelkét. Büszke önértet forró vérhulláma öntötte el. Szikrázó szemmel nézett utánuk, fagyos mosolyát eltorzította a harag. Fáradt, gyenge teste összerázkódott. Bántotta a megszenyítés, a szavakból kiáramló gyűlölet. Nem tudta mngérteni, miért bántják őt? De nem szólt.

Észre sem vette, hogy már a kis templom előtt áll. Ha neki nem megy egy öreg székely néninek, talán kalappal ment volna a megszokott helyre. Gyorsan lekapta kalapját, támo lyogva megállt, keblét mély sóhaj hagyta el. Talán valamely titkos érzés megsúgta, hogy ez volt az utolsó útja. Vagy talán sajnálta, hogy nem tehet semmit hazájáért! Sajnálta a jó embereket is, kik segítették. Letérdelt az oltár elé, áhítatosan nézte a kis Jézuskát. Az egész templomot betöltő hangos orgonaszó

lelkében sokszorosán megtörve, ájtatos zsolozsmává halkult. Mint álomkép, megjelent előtte egész élete. Homályosan látta a kis kunyhót, hol mint kisgyermek lakott, látta a halvány, megtört asszonyfejet, édesanyját, amint szeretettel, félve, aggodón hajol föléje, látta a csúf, zimankós őszi napon a temetőbe vitt fekete koporsót, érezte az akkori ájuláshoz hasonló rosszullétet. Látta amint az oláh őrszobában áll, komor misztikum veszi körül, érezte az ütések, érezte az esést, amint kilökték . . .

Szaggalottan, hangosan lihegett, tagjai elernyedtek . . . sápadtan előrebukott. Megtörtfényű szemei üvegesen meredtek előre, lázas ajkain túlvilági mosoly játszadozott, kezei görcsösen szoritották az oltárszönyeget, s estére a kis székely, Gergely Laci már a mennyországban, a többi angyalokkal énekelte, hogy megszületett a kis Jézus,

Karácsonykor

Pentz Margit. Veszprém

Leszállt az est, nyugodni tért
A kicsiny földön minden.
Hópihékkal, angyal szárnyakon
Leszállt közénk az Isten.

Kicsinyjászolbanfekszikittlenn
Egy tiszta szűznek gyermeke.
Mégis minden a világon
Az ő lelkével van tele.

Nem tudjuk, hogy itt van, csak
Érezzük, hogy itt kell lennie,
Mert a csillogó gyertyák közül
Reánk ragyog a szelleme.

Némán imádja minden őt
És világos lesz az éjszaka, mert
Megszületett. S a sötét éjszaka-
[kában
Ott ragyog az Ő Csillaga.

Panasz

Antók Imre, Eger

Nem kaptam az Égtől
Gazdag örökséget.
Áldásos örömből
Csak nagyon keveset.

Fény, pompa és derű,
Ez mind nem az enyém.
Ez egy sem lett nekem,
Nem mosolyog felém.

Egy van, amit kaptam;
Pajkos, bohó szívem,
De ez vágyak rabja . . .
S néha úgy fáj nekem.

Álom

Miklós Margit, Sopron

Egy hajó fedélzetén állok. Elöttem, mögöttem, köröttem, alattam és fölöttem egyszínű a táj. Lent a tenger, fönt pedig a tiszta égbolt kékségét látom. Végre egy kis változatosság! Föltűnik a szárazföld. Azután hatalmas folyó torkolata következik. Hajónk a folyón folytatja útját. Először a közepén — s innen a folyó szélessége miatt nem is látjuk a partot — majd később az egyik part közelében haladunk. Itt már két szín uralkodik, a zöld és a kék. Zöld ugyanis az őserdő, mely a folyót kíséri.

Egyszerre eszembe ötlök, milyen jó lenne megtudni, vajon mit rejteget az őserdő belseje. Elhatározom, hogy egy csolnokon kivezek a partra. Hajónk két hét múlva úgyis visszajön, én meg majd addig itt amolyan Robinson életet élek. Célom úgyis a vidék megismerése, s így legalább tapasztalatokban is bőven lesz részem. Közlöm a tervemet a kapitánnyal. Ez persze kézzel-lábbal tiltakozik ellene, de hajthatatlan maradok, s ő kénytelen-kelletlen rendelkezésemre bocsájt egy csolnakot. Néhány szükséges szerszámot, ruhaneműt és kevés élelmiszert rakok a csolnakba és boldog izgalommal kivezek a partra. Útitársaim sok szerencsét kívánnak és kedvesen integetnek felém.

Alig ér szárazföldet a lábam, csalódottan látom, hogy itt bizony nincsenek olyan gondozott utak az erdőben, mint ott-hon. De mégis nagy kedvvel indulok az erdő belseje felé. Nagyon nehéz előre jutni. Sok bokor, bozót, inda és kidőlt fatörzs állja utamat s csak nagyon lassan haladhatok. Ebben kezemnek sokkal nagyobb szerepe van, mint lábamnak. Egyszer csak az egyik fán óriási kígyót pillantottam meg. Ahogy észrevesz, kiölti nyelvét, sziszeg és sokatmondó pillantásokat vet rám. Azután letekeredik a fáról és felém tart. Persze ő sokkal gyorsabban tud mozogni, mint én, s már-már utólér. Ekkor hirtelen elvesztem lélekjelenlétemet és eszméletlenül rogyok össze.

Amikor eszméletre térek, egy kunyhószerű faépítményben találok magam. Száraz fűvön fekszem és egy vörösbőrű leány aggódva néz rám. Ahogy észreveszi, hogy fölnyitottam a szemem, ugrál és tapsol örömeiben. Aztán elkezdi hozzám beszélni, de sajnos egy szót sem értek beszédéből, Ő ezt nagyon sajnálja, észreveszem arckifejezéséből. Ezután már nem szól semmit, csak szeretettel simogatja láztól égő arcomat.

Egyszerre lépések zaja hallatszik. A leány erősen elsá-

pad és aggódva figyel a kunyhó bejárata felé, hol néhány másodperc múlva egy indián férfi alakja tűnik föl. Arca fölvidül, ahogy leányát meglátja, de hirtelen vörös lesz a méregtől, ahogy engem megpillant. Aztán hangosan, heves kézmozdulatokkal kísérvé magyaráz valamit a lányának s közben vészjósló pillantásokat vet rám. A hang színezetéből kiveszem, hogy nagy szerencsétlenségnek tartja hogy hozzájuk kerültem s most minél előbb meg akar tőlem szabadulni. A leánya könnyes szemmel és remegő karokkal ölel át, de a férfi durván kiragad karjai közül, kivisz a kunyhóból és egy nagyon keskeny ösvényen visz valahová. Néhány perc múlva egy tóhoz érünk. A tó partján a férfi megáll, teljes erővel megragad és bedob a tóba.

Ebben a pillanatba fölébredtem s bizony nagyon megörültem, hogy nem az őserdő mélyén, még hozzá egy rideg tó fenekén, hanem meleg szobában és puha ágyban találtam magam.

Belátom, hogy valóban igaz az a mondás, hogy az álom mindig öröm. Tudniillik, ha jót álmodunk, akkor az álom időtartama alatt örülünk, ha pedig rosszat álmodunk, a fölébredés után örülünk, hogy nem igaz.

Önző karácsonya

Skrinyár Anna, Dombóvár

A nyugalmas est fátyolára hull a hó,
Most rázza szakálát jó öreg télapó.
Liliomruhát ad ő a világnak,
Hogy hódoljon vele az Isten Fiának.

Az égen is kigyul a sokezer kis mécs,
És arannyal szövű át a szentséges éjt.
Melynek leple alatt a megbékélt lelkek
Hozsannát dalolnak, zengnek az Istennek.

Fenyőillat, áldás, szeretet, mindenhol.
Jajongó földünkön tényleg az Úr honol.
De vajjon mi marja ennyire szívemet,
Hogy meleg szobámban fázom és didergek?

Arnyakat látok kinn, odanézni félek,
Mint nyöszörgő koldus, sír bennem a lélek,
S kirohan, kiront a fekete nagy éjbe,
Mint akit elátkoz az aranyak fénye.

Úgy érzem, keresnek azok akik, kértek;
Marcangolva kínozt az ébredő lélek,
És letörve a szent est ájtatos dalát,
Egyre csak azt hallom . . . a tömegek jaját.

I REK

December 2-án meghalt Dunaalmáson a szegedi képző volt III. éves növendéke Bakos E. Teofil iskola testvér. Miután Homokon, Szolnok megyében elvégezte noviciátusát Szegedre jött, hogy itt tanulmányait folytassa. Istennek azonban más tervei voltak vele. A lappangó tüdővész kitört rajta és majdnem egy évi türelmes szenvedés után visszaszállt szép lelke Teremtőjéhez. Mindenütt, ahol járt a legszebb emléket hagyta hátra. Testvérünk! Isten veled! A viszontlátásra ott fenn!

Bucsúzás. Ismét megszólalt a lélekharang, Csengett-bongott. Csengése kis hófehér lelket kísért utolsó útjára, az Úr zsámolya elé. Eltávozott kis körünkben Hobler Ilona tanítónő-képző IV. évfolyamában járó növendék. A család amelyet mi tanítónőképzősök alkotunk, egy taggal ismét kevesebb lett. Jöttek új leányok, de helyét nem töltötte be egyik sem, azt csak emléke lengheti körül. Örökké emlékezni fogunk drága kis társunkra, akinek nagy mértékben kijutott a földi szenvedésből. Reméljük, hogy a sok kín, fájdalom alól lelke megtisztulva jutott ki és mint tiszta, ártatlan, kis fehér galamb szárnyalhatott fel Jézus Krisztusához, Aki vallásos lelkének végcélja volt. Viszontlátásra Ilykém, odaát! Pfeil Éva, Sopron

Sporthírek. A pécsi prepák az elmúlt hónapban tartották meg — ősi szokás szerint — a kézilabda derbit. A bajnokságért a IV. és V. évf. küzdött. A „hegemonia“ a IV. o. kezén maradt. Az eredmény 10:7 a IV. javára. A győzelem határtalan örömet keltett, úgy a nagyszámu közönség, mint a IV. o. körében. A vezető tanár ur a játék után az eredményt realinak ismerte el.

A pécsi képzőnek két atlétája — Horváth Vilmos és Horváth István — már többször öltözték magukra a válogatott színeit. Most készülnek a Berlini olimpiászra. Horváth Vilmos, aki legutóbb az 5 nemzet versenyén szerepelt, kitűnő eredményt ért el. Stocholmban azonban karrándulást kapott és így a versenyen nem vett részt. Karja remélhetőleg hamarosan rendbe jön. Horváth István pedig kérdésemre, hogy hányszor szerepelt, mint magyar válogatott, nem is tudott mindjárt felelni... No de ne is kutassuk. Inkább szolgáljon ez a hír öröme a sportkedvelő prepáknak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Minden kedves munkatársunknak, olvasónknak, barátunknak kellemes karácsonyt és igen boldog új esztendőt kívánunk.

Mindenkinek: No, most már nem azt írom, hogy küldjétek sok-sok munkát, hanem csak azt: **így tovább.** Számszerint nem tudom mennyi a beérkezett munka, de íróasztalomat egészen ellepi. Egyik nap egy hosszú borítékban 29 munka érkezett egyszerre. Mindennap 4–5 borítotték. Néha egy-egy **portós is.** Ez utóbbiból kevesebbet kérek. A többi jöhet. Szívesen foglalkozom velük. Hálás köszönetet mondok mindazoknak, akik az utóbbi hónapban 100-zal emelték az előfizetők számát. Kátai Józsefnek külön köszönetet mondok buzgólkodásáért. 62 új előfizetőt toborzott más képzőből, az 54 magáé mellé. — **Cs. A. Kiskunfélegyháza.** Szívesen fogadjuk mindnyájukat Lapunk zászlói alatt. Külön értesítés megy. A beküldött »szárnypróbálgatás« gyönyörű repülés. — **Forgácsok.** Nem ijedünk mi meg oly hamar. A csomag nagyságától sem. Munkája nagyon tetszik. Várjuk máskor is. Ebben a számban már nem tudjuk hozni. Jövő számban jön. Nem ijedünk meg a többi 50-től sem. Szívesen várjuk mind. — **Önző karácsonya.** Eleje kissé zökken. Amúgy jó. A cím vág? — **Minden mulandó.** Elmélyedő lélek. Vannak gondolatai. Most nem időszerű az első rész miatt. Inkább ősi hangulat. — **Hajnal az erdőn.** Stílusa nagyon jó. Tud írni. De ilyen rémes históriát! Aztán ilyen nyugodtan befejezni. — **A második anya.** Az egész tartalom felépítése jó, egészen Kató néni bekapcsolásáig. Nincs megindokolva. Így: Deus ex machina. Nem modern. A külső cselekedetek a lélek rajzát tükrözzék. A végét javítsa át, úgy jöhet. — **A szeretet.** Egyik része nagyon ismerős. Mindig így van az! De az a villámcsapás derült égből nem valószínű. Nem így intézi Isten az emberek sorsát! Legalább is általában nem így. Igaz, van kivétel. — **Karácsonyi mese.** A mese csodászerűségét valószínűbbé kell tenni. A csodás beavatkozás a mesében is legyen indokolt. — **Alkonyodik.** Hangulatkép. Hogy érdeklődést keltsen, sokkal szívesebben kell megírni. Színesen és aprólékosan. Így nem hat. — **Kereszt az út mellett.** Nem rossz! Jó stílus. Van kifejező készsége. Később jön. Most túl szomorú. — **Üzennek a rab székelemek és Erdei magány.** Mindkeztöbben borzalmasan patyog a rím. Gondolataid nem szárnyalnak, közönségesek kifejezéseite. — **Hortobágyon van egy híros.** Úgyes dalutáncat. Jó! — **K. M.** Legelőbb is gyógyulást kívánok! Nem nekünk való a kórház! Örülünk, hogy már kifelé készülödsz. Munkáid jók. Prózáid érdekesek és újszerűek. Egyik, ha még tudok helyet szorítani, ebben a számban jön. Verseid is mind jók! — **Táncolunk, Eltévédtem,** stb... mind jó. Bemutatózásokod sikerült. — **A fekete paripa** mintha nem volna befejezett. Vár az ember még valamit. Várunk máskor is. — **Jancsika karácsonya.** Nem rossz. Tud előadni. Csak a téma régies. Néha nagybácsi, máskor nagyapa, aztán gazdag úr. Valami újszerűt. — **Őszi sóhaj.** Erőszakolt rímek. — **Visszahívunk a harangok.** Van benne gondolat. De a ritmus nem jó. — **Tegnap még ősz volt.** Ebben nincs még egy jobb gondolat sincs. — **Ki tudja, meddig vár.** Ezt nem értem, t. i. azt, hogy

miért írtad ezt meg. Te tudod? — **Jószándék.** Hát bizony az úgy van. Van erre is, arra is pénz, csak... Nemcsak magunknál van úgy sajnos. Köszönöm eddigi és beígért szíves fáradozását. — **Gondolatok karácsony előtt.** Szép. De van benne bizonyos egyhangúság. Sokszor hallott szavak, kifejezések. Nem akarom mondani: frázisok; de mégis újszerűségre kell törekedni. Ne féljünk, hogy egyéniek leszünk. — **Nyár volt.** Úgyes. Kár, hogy nem jött már szeptemberben. Most nem aktuális. Talán később. — **A bűnös.** Gyönyörű igazságot fejtett mind ebben, mind a Felség-ben. Azonban ahhoz, hogy versben igazságot fejtegessük, nagy művészet kell. Ehhez még nem ért. Az utóbbinak 1. és 2. szaka jó, a többi ellaposodik. Próbáljon egyszerű érzést leírni, képet megjeleníteni. Van érzéke! — **Karácsony. Magyarokhoz.** Egyik sem rossz. Az első még jobb. Esetleg jön. — **Virágaim.** Kedves lélek. Tud is írni. Ez egyéni elmélkedés. Inkább naplóba való. Magamnak. Ne mondjuk el intim dolgainkat. Csak a Naplónak. — **Isten.** A téma szép. De a feldolgozás gyöngé. Lelkiharcfestés nincs benne. Csak így nagyon könnyen feladni egy egész életen követett elveket — nem valószínű. Pedig amit elmondunk, azt hihetővé kell tennünk. Az átalakulás lelki küzdelem árán lehetséges. Csodák vannak, de ne minden elbeszélésünkben így oldjuk meg a kérdést. Ezen elvek szerint átdolgozva tudnók használni. — **Aratás Matyóföldön.** Nem rossz. Azonban sok olyan rész van benne, amely általános. Speciálisan matyó-aratást szeretnénk látni. Így szívesen közölnék. — **Karácsony van.** Rímes próza. — **Uram, segíts!** Jó. Ugyanúgy: Szeretnék fény lenni. Kedves. — **Ferike karácsonya.** Valami újszerű. Nem a régi egészen sablonos. Jön. — **Magyar karácsony.** Kissé nehézkös. — **Valami úz. Jó.** — **Karácsony estjén.** Nem rossz. — **Uram, add, hogy lássak.** Hogy gondold? A magyarázatot is melléje nyomásuk. Verset írsz és magyarázatot írsz hozzá, hogy megértsük. Ért valamit az az írás, melyet nem lehet megérteni? — **Anyácskám.** Szép érzelem, de rossz vers. Az ilyen érzéseknek nem kiabálónak kell lenniük; nem hirdetjük ország-világ előtt. Szívünk mélyén él az, csendes és megnyugtató. — **Testvér zokog...** Tudsz, de a rím kedvéért úgy rakod a szavakat, hogy banálisan hatnak. — **Tietek a világ.** Szép dolog az ellentét, a stílust szebbé teszi, de össze nem tartozó dolgok egymás mellé lett furcsák. — **Jön a végítélet.** Nagyon erőszakolt. Több istent hordasz össze e hét strófás versedben, mint amennyi az Olymposon volt. — **Parasz.** Jó, ügyes vers. Köszönjük jókívánataidat. — **Sorsom.** Szép. — **Elmulás.** Jó. — **Egy karácsony.** A címet egy kicsit javítva jó lesz. — **Hajnali mise.** Kedves hangulatkép. Tartalma amúgy nem sok. Inkább egyéni érzés. — **Szűzanyám.** A gondolat nagyon szép, de a kidolgozás még gyenge. Próbálkozzék többször és olvasson sok jó költeményt. — **Az én Mesterem.** Gondolata van. De ritmusérzéke nincs. Pedig az minden vers lelke. — **Randevun és Nem tehetek róla.** Nem Lapunkba való a tartalmuk miatt. E tekintetben sokszor leszögeztük álláspontunkat: Megértjük a tiszta szerelem fontosságát az emberi nem fennmaradása érdekében. Tudjuk, hogy ez az érzés az ifjúságban is megvan. Verseiben, más írásaiban ki is fejezi. Nem zárkozunk el elvileg ilyen írások közlésétől sem. Azonban annak sem az erkölcsöt, sem a jó ízlést sérteni nem

szabál. Irásokat, melyekben akár egyik, akár másik ellen van valami, — bármily gyönyörű, pompás, stb. versben is legyen megírva, — nem közlünk. Hátha még a vers is rossz. — **K. I. Szemeretelep.** Mind a három megfelel. Különösen szép: **Te jutottál eszembe. A cél a tél.** Formájánál fogva érdekes vers. — **Kicsi cipők...** Ne vedd rossz néven, de nem közölhetjük ezt a versedet. Nem vagyunk szerelmi levelező. — **K. S. Esztergom.** Könyvismertetést csak úgy adunk, ha magunk olvashatjuk el a könyvet. Ha pedig hirdetni akarja valaki, az bizony pénzbe kerül, mert nekünk sem szedik ki a hirdetést ingyen. Negyed oldalas egyszeri hirdetés 4 pengő. Ha legalább három számban hirdetik egymás után, akkor 2—2 pengő. — **A kígyó.** A mese kedves, csak a stílus túlságosan idagályos. — **Józsi bácsi...** Semmi tartalma nincs. Maga a tájszólás — a beszéd — nem mond semmit, a gondolkodásmód jellemző. Próbálj így írni: — **A népművelésről.** Így kevés. Ilyen röviden nem lehet ezt a fontos kérdést elintézni. És aztán inkább eredeti dolgokat. — **Emlék a nyárból.** Jó, hogy elmúlt. — **Szerető szívek.** Valamit, ami nem ennyire sablonos. — **Mennyei ajándék.** Lehetetlen és hihetetlen kis história. Olvass, szárnyalj. Stílusod nem rossz. — **Reménylek.** Nem nagyon rossz. Csak kissé, — főleg a rímek — erőltetett. — **Kis madárka.** Nagyon rossz rímek; futok-jutok, érlek-kérlek... — **Itt hagytál.** Ugyan-úgy. — **Júni.** Ez már jobb. Gondolat is van benne. Kifejezéseid is változtatottak. Csak a rímre vigyázz. Mert, ha van rím a versben, az jó legyen. — **Győzött a gamosz.** Borzalmas kis vers. Erőszakosan egymás mellé rakott szavak. Rossz verselés. — Többi sok-sok levélre és munkára a következő számban.

KERESZTREJTVÉNY

A szeptemberi számunkban közölt keresztrejtvény-pályázatra 20 megfejtés érkezett, amelyből 4 jó. Helyesen fejtették meg: Beregszászy Gyula Jászberény; Juhász Éva Budapest (Salvator-int.); Majoros E. Imre Szeged; Molnár Sándor Jászberény. A könyvjutalmat sorshúzás útján Beregszászy Gyula nyerte.

A rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Színkritikus. 13. Zágoni. 14. Vezeti. 15. Era. 17. Rar. 18. Ró. 20. Hebeg. 22. La. 23. Erkel. 24. Rét. 25. Tál. 26. Na. 27. Meleg. 30. So. 31. Felekezet. 33. Sb. 35. Hetes. 36. Av. 37. Érc. 39. Tád-é. 40. Teknő. 41. Ta. 42. Kerék. 43. Zl. 44. Lil. 47. Heg. 48. Eléget. 51. F-ertály. 53. Nagy. 54. Aix. 55. Elme.

Függőleges sorok: 1. Szerencsétlen. 2. Záróra. 3. Igaz. 4. No. 5. Int. 6. Ki. 7. Iv. 8. Temet. 9. Iz. 10. Ker. 11. Utalás. 12. Sírálomvölgye. 16. Verekedés. 19. Remek. 21. Béget. 28. Lehár. 29. Weser. 32. Vezet. 34. Braila. 36. Anzelm. 39. Tele. 45. Lég. 46. Br. 47. Hál. 49. Gy. 50. Ta. 51. Ex. 52. Te.

Nagyon szívesen és örömmel fogadjuk a kész keresztrejtvényeket is. Mostani számunkban helyszűke miatt nem közölhetünk új rejtvényt.

X. ÉVFOLYAM.

5. SZÁM.

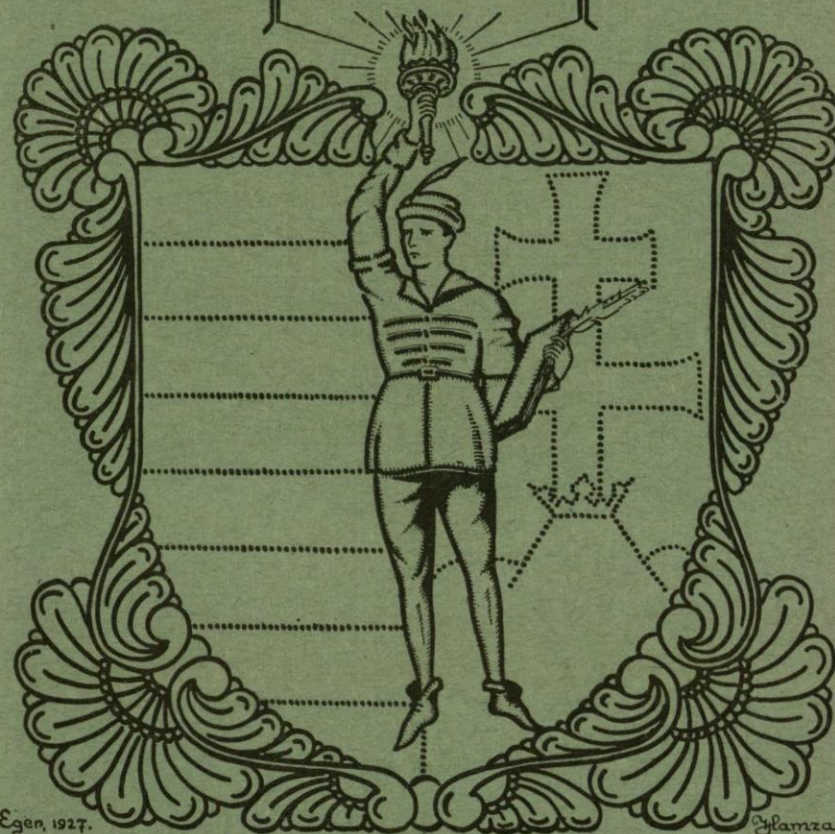
JANUÁR HÓ

**MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA**

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Eger, 1927.

Gy. László
v. é. n.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Deim István IV. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen (Dóczy)	Vad Rózsa
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzsi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kecskemét (ref.)	Pap Juliska I. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kiskunfélegyháza	Blaskó Jolán
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	Mertse Leonidász V. éves
Nagykőrös	* * *
Nyíregyháza	* * *
Pápa (Ranolder)	Pagács Ilonka II. éves
Pécs	Matisa József IV., Regös Ferenc V.
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	* * *
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wágner Karolin V. éves
Veszprém	Pospech Margit V. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.	RIGÓ ALAJOS	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

Az óramutató

rátelepszik az óra címlapjának 12-ére — de csak egy darabig, egy sóhajtsányi ideig és aztán . . . a harangok megszólalnak s a gyárak sípjai erősen búgnak. Újév van! A poharak összekoccannak s két szempár néz egymással szembe.

És milyen furcsa, milyen erőteljes és milyen sokatmondó ez a tekintetlálkozás! Mintha csak mondanák egymásnak, hogy minden másképp lesz az új évben!

Most mindenki boldog újévet kíván egymásnak! Igen, egy szebbet, egy boldogabbat, egy különbet! Egy eddiginél sokkal különbet, mert erre nagyon nagy szükségünk van!

Szükségünk van magyaroknak erre az eddiginél sokkal különbre, mert ha nem jön már egyszer egy szebb, egy különb, akkor jaj nekünk maroknyi, árva, magunkra hagyott magyaroknak!

Tudom, mindenki szívből kíván másnak és magának boldog új esztendőt, mert mindenki érzi a magunkra hagyottságunkat.

Boldog újévet kívánok Nektek magyar tanítójelöltek! És kívánok nagy-nagy lelkierőt, hogyha kikerültök az élet sodrába, s magvetők lesztek az Isten kertjében, mindig szemetek előtt lebegjen az édes haza, amelyik most csonka, szétdarabolt.

A haza lebegjen és égjen lelki szemetek előtt, hogy a lángja eljusson a Ti tanítói szívetekhez!

Ennek a lángnak a forrósága acélozza meg a Ti lelketeket, szíveteket, hogy mindig és mindenütt tudjátok hirdetni a mi igazunkat, a mi szent és tántoríthatatlan igazunkat!

* * *

Boldog újesztendőt kívánok!

KÁTAI JÓZSEF
Kiskunfélegyháza

RODALOM

Forgácsok

Bencsik Olga, Kkfélegyháza, Constantinum

Késő, márciusvégi délután volt és a műhely ablakából már homályba veszett a hosszú faszor vége. A hűvös szél valami furcsa, zörgő piánó dallamot csavart ki a csupasz fák ágaiból és messze, a faszor végéről csendes morgással kontrázott a tenger.

Sós párával kevert nehéz földszag terjengett a szélben.

Az ácsműhelybe is beszüremkedett az alkony és a félhomályból fehéren rikított elő a sok fadeszka. Alacsony asztalkán heverték össze-vissza... szálkás felületüket letompította a homály. Ugy heverték, mint hosszú, fehér, teleíratlan könyvlapok.

A fejedelem nehezen lélekzett, szakadozva tört elő a hörgő szorongás és a keze meg-megrándult. Mióta két hete elfogta a rosszullét, nem tudott magához jönni. Tárguló pupillákkal, mozdulatlanul nézett a terjedő homályba... néha halk nessel hullt le az előbbi munka nyoma: egy-egy szilánk a szakállába ragadt forgácsból.

Ajtó rebhent, aggódó hang kérdezte: »Ne gyútsak olajat, Nagyjó uram?»

Fáradtan legyintett, az ajtó becsapódott. Halk nessel forgott a szilánkcsemő a léghezattól.

Olajat? Minek? Olyan jó, nyugalmas így a félhomályban... eltompult minden... semmi sem fáj... még a tenger zenéje is jobban utat talál a csendben. Ilyenkor megelevenedik minden... él, mozog... kél, támad a sok emlék... rég elfelejtett napok színe, hangja surran elő a deszkák alól, az asztal réseiből... búznak, tolongnak a műhely ablakának repedésein. Jönnek talán a rég elhunyt emlékek is, köszönteni őt... hiszen ma van a születésnapja. Jönnek köszönteni tavaszi alkonyaton. Ide? Most? Ide, ahol nincs zászlórengeteg, nem cseng a sarkantyú... táncoló, poharazó főurak veszekedő paripáinak horkantása nem hallik az alsó udvarok felől. Ide, ahol a száraz

fa enyhe gyantaillata úszik a durva szerszámok fölött? Ide? Nem! De nem is szabad engedni, hogy ellepjék az emlékek... hiszen... hiszen be kell fejezni... Istenem... készen kell lennie.

Összerándult, fölállt. Bizonytalan kezével meggyújtotta a mécsest. Sisteregve lobbant... sárga fényt árasztott szerteszét. Vékony, nesztelen, kormos füstkígyó kanyarodott a mennyezet felé...

Odakint egyre cibálta a szél a rodostói örménynegyed házacskaát és itt-ott a fénypontok gyulladtak ki a tengerparti szőlőhegyek oldalán.

Hosszú fadarabot vett elő. Gömbölyűre esztergályozott félkarja volt a fának, simára gyalulva... és a másik oldalon is alakulóban volt már egy karja.

Rövid kést vett elő és faragni kezdte. Lassan, remegve nyomult bele az acélpenge a fa fehér húsába... a reszkető kéz minden vonaglását belevitte a puha fába, a kés húzta... vigyázva... végig... és kunkorodott kis forgács hullt le a nyomán.

Az olajlámpa fénye tompán remegett az ősz fején... visszatükröződött a kés pengéjén. Faragott, fehérhúsú jávorfát faragott a fejedelem.

Künn elállt a szél... egy kis kutya vonyított csak. Talán Mike; Kelemt, a zágoni urat kereste a kis ebe?

A barázdált arc minden figyelme a faragványra irányult. Most már fűgén siklottak a finom, karcsú ujjak. Forgott, táncolt a jávorfa, formát kezdett fölvenni.

Hiszen sietni kell vele... sietni... olyan mély, olyan szorongó az a szűrés a mellkasában... és nagypéntekre kész kell lennie... Minden elmúlt már... elhalt a riadó szava... elmosódott ezer hódoló jobbagy alázatos üdvözlője... nem csattogtatja a szél várainak lobogóját... szerelmes asszonyok... vágató kuruc lovak fel-feltűnő királyi korona sáppadt glóriája... Minarettek tűnő árnyai túl a Boszporuszon... elmúlt... eltűnt... kiesett a kard a kezéből... nem baj... de... ez... ennek kész kell lennie... hiszen egyebet se adhat... Kalandos életét vissza nem hívhatja... Istenem... hiszen Sibrik úrnak, a többieknek... a magyar uraknak rongyos a bocskoruk... száműzött fejedelem ugyan mit adhat?... Igen... készen, ha... ni, hát hogyan pattog a forgács... persze, készen lesz... Mindenható Uramnak csak följánlom nagypénteken... magamfaragta feszületet kiszegzem a kápolna falára... oda az ajtó mellé... Nagypénteken...

Kimeredtek a szemei... faragott, gyalult... reszketett a kés, szisszent a fa, ahogy mélyen beleszaladt.

Lassan, lassan alakult a jávorfa.

Készen... készen kell lennie... ni, hogy hull a forgács... pattog... száll, vonaglik... ellepi a földet... nagy fehér ten-

ger lesz belőle.... dagad... nő, terjed... Isten,,, ellep,,, nem... nem... semmi...

És megtörli az arcát...

Csend van... talán csak a gyalú ütemes robajára fejelnek ott messze, fenn... alig hallani ide... a vadludak... Össze-vissza beszéd... értelmetlen vijjogás. Talán az utat keresik észak felé, a Fekete-tenger fölött?

Aztán újra csend... A fejedelem görnyedt árnyéka hajlong a falon.

És hullanak a forgácsok... igen... mintha száraz fehér lepkék repdesnének... mintha fehér kígyók tekeregnének le a domborodó feszületről. Igen... hajlong, megy a fehér forgács... kígyó... igen... hirtelen emlékezni kezd. Régi dajka beszédekben hallotta ő is, még Munkácson... kisgyerek volt... kígyó bújt a bölcsőjébe, a dajka félőrülten kiszaladt... 10 percig együtt volt a viperával... és nem esett baja... Isten óvta... Isten... igen... pattog a deszka... recseg a kis asztal..., az olajlámpa egész sereg árnyat mozgat a falon... halk neszszel hullik a forgács... a földön szertepreked... igen... Caraffa bombái is így repkedtek Munkács falán. Juliánka kisenénje, sírt a szomszéd ágyban... pattogott a fal... kettérepedt, ágyúgolyó dugta be a fejét... Mennyi rémséges emlék, mennyi lidércnyomás. A forgácsok hozzák talán? Igen... hullnak csendesen... nesztelenül... Kis Lipót fia is négy észteendő volt, mikor koporsója alá forgácsot szórtak... Feleségének is az teszi nyugodalmassá a sírdeszkákat...

Gyors, ütemes pergés szikrázik a távolból. Pergetik a dobót vacsorára. Mikes Kelemen úr kiskutyája szalad a törökfezes szakácsok felé. Lótás-futás... edényzörgés... aztán elhal minden. Nem... nem tud ma vacsorázni... előbb kész kell lennie...

Hull a forgács nesztelenül... minden gyalúhúzás után kettőhárom fordul le... némelyik körre zsugorodik, másik tompaháromszög alakot vesz fel.

Forgácsok... a neustadti börtöne ágyában is forgács volt... és zizegett, mikor készen állott a spanyolfal mögött, és belépett a börtönvizsgáló tiszt... az ágyára térdelt... és ő állt verítékverté testtel tőle két lépésnyire... jaj... vigyorgó kis forgácsdarabok... mintha sápadt kis emberarcok lennének: Ocskay, Bezerédy forgácsra hulló feje... Istenem...

Mormol a tenger... a sós pára még az ablakréseken is beszivárog... hűsíti a kintől torzult arcot...

Szól, csilingel a rodostói kis kápolna harangja. Őmaga csináltatta... címeres sast vésetett a csengettyű oldalába. Szól »bim-bam, bim-bam«. Szól bele a tavaszi estébe... és a fasor végén a »magyar kút« mellett fátyolosarcú török asszony egy pillanatra leteszi cserépkorsóját.

»Bim-bam«... így szólt a hajó harang is, kongatta a halálsápadt arcú matróz a Szent György hajón, mikor menekült

a norvég partok felé és vihar dobálta... és a tengermélye meredt sötét lehelletével a hajóra... messze a jydlandi vizeken.

Hull a fehér forgács... hull, mint apró, fehér testek ezrei, mint a hű embereinek, magyar népének csontjai a trencsényi mezőkben a nagy pestis után... mikor ezrével temette jobbágyait, derék katonáit. Jaj, mikor a pestis karjából őszi mezőkön vergődve énekelték a katonái, a fejedelem után:

Fúj már az őszi szél,

Sárgul a félévél,

Rádborul a nagy tél,

... én Magyarországom.

Jaj... kimeredt a szeme... már nem siklik a kéz... áll a gyalú éle... az olaj percegése... a forgácsok nesze sem tudja elnyomni... pszt... zokogó hegedű... irtózat, szferikus távolból... igen... a vereckei hágó bércei között a bolond cigány húrja. Mikor minden veszve volt... őszi mezőkön tépett lobogók... nádasokban bujdosnak a büszke kuruc brigádok foszlányai... összedültek minden... menekült tajtékzó lovon Lengyelország felé... visszanezett a Vereckei-hágón... s a cigány, a bolond cigány utána küldte hegedűszón a kedvenc nótáját:

Jaj, régi szép magyar nép,

Az ellenség téged miképp szaggat és tép...

Véres kis erek dagadnak ki a szemén... görcsbe markol a keze... melle hörögve emelkedik, süllyed... felegyenesedik... táguult orrcimpáin sikoltva tör ki a forró levegő... véres, nagy szemei irtózáttal merednek... Isten... hiszen... nézd, kész a feszület... Isten... nézd... készen van, fogadd el az ajánlékomat... két hét múlva... nagypénteken...

Megtántorodott, nekiesett a falnak, belemarkolt az ablakdeszkába... zizegve pergett le a lehulló vakolatmész a köpenyén... le, le a földre...

Künn siető léptek hangzottak, emberek rohantak a göröngyös kis kerti úton. Az ácsműhelyben lobbant a mécses, amint a fejedelem félkarjával suta mozdulatot tett a levegőbe... aztán a szívéhez kapott, elvágódott, mint a meglőtt sas...

A felkavart jávorfaforgács szépen belepte a műhely padlóján elnyúló alakot...

»Bim-bam«... márciusvégi estébe csilingelt a rodostói kápolna kis harangja...

És két hét múlva ismét csilingelt. Vaksötét volt a hajnal azon a nagypéntek reggelen, mikor szólni kezdett és nyugtalan éji varjad keringtek a rodostói idegennegyed házai fölött.

Elsímult arcával, megbékélt homlokkal holtan feküdt a vezérlő fejedelem. Ősz szakállá fénylett a lobogó gyertyáktól. Összekulcsolt kezében ott volt a magafaragta feszület, puha,

fehér fából, gondosan kifaragva, kicsiszolva. Egyetlen forgácsszilánk se érdezte a fa habos, fehér erezetét.

Az Úr elfogadta ajándékát, a keresztet, s megcsendesült életét...

Csengett, bongott a harang és a hajnali tengertjáró örmény halászok fölálltak csónakjukban...

Pedig oda nem is hallatszott el negyven bujdosó magyar zokogása...

Művész szeretnék lenni!

Polónyi Rózsi, Kiskunfélegyháza

Művész szeretnék lenni,
Kicsi lélek-művész.
Kedves kis ecsetem kezembe fogom,
Vászonnak egy lelket elibém állítok
S igazítom, nézem — a beállítás
Vajjon, hogy lenne jobb.

... És kezdem a munkát...
Égi Mesterem!
Színeket, mik lelkemben élnek
Segíts kikevernem.
Mert én kezdő vagyok még, látod,
Jőjj, segítsd meg kicsiny tanítványod.

Az ecsetet is, nézd, de rosszúl fogom,
Vásznamon a színeket sokszor szétfuttatom.
Pedig e vászonnál nincsen drágább nekem,
E tiszta gyereklelket, óh, nagyon szeretem.

Dobogó szívvel rakom a színeket,
S a »fehér vászon« úgy nevet felém.
Rózsaszínem, ibolyám és sok-sok álomkékem,
Mind, de mind ráfestem én.

S most kész a kép! Szívkazettámból
A legszebb színeket tettem rá és,
Hogy mit szólsz hozzá, égi Mesterem,
Dobogó szívvel várom én.

S ha mosolyogsz, rögtön tudom,
Hogy jól raktam a színeket
S ha tetszik Neked, felbátorodva én
Nagyon, nagyon sok »képet« festek még Neked.

Életkép

Hegedüs Klári, Zalaegerszeg

.. Tudjátok, hogy a sok ujsághírdetés és levelezés eredményeképpen végre állást kaptam — mesélte egyik tanítónő barátnőm a karácsonyi vakációban. — Elváltan élő szülők bízták rám hatéves leánykájuk magántanítását. A gyermek anyjánál él, második apja házában. Mielőtt megkezdtem volna a kislány nevelését, egyénisége felől kérdezősködtem. Édesanyja, a társaságbeli asszonyok örökös elfoglaltsága miatt, röviden csak annyit jegyzett meg:

— Bevallom magának aranyos kisasszony, nem ismerem a kislányomat valami alaposan. Tudja, nincs időm foglalkozni vele. De máskülönb is, Anikó nagyon zárkózott természetű, de rendkívül értelmes, fejletteszü gyerek.

Rövid idő múlva egy véletlen esemény még jobban megvilágította előttem a kislány bonyolult lelki világát.

Hogy megértsétek a továbbiakat, — folytatta barátnőm — megemlítem, hogy Anikó szobája közvetlenül a fürdőszoba mellett van. Itt éppen kezet mostam, mikor jövendő kis tanítványom megérkezett barátnőjétől, akinél születésnap i uzsonnán vett részt. Anikó benyitott szobájába és azonnal babái közé kuporodott és meglegedetten nézett végig rajtuk.

A bábuk élettelen üvegszeműi kifejezéstelenül bámultak a semmiségbe. De Anikó ezzel nem törődött. Látszott rajta, hogy az ő számára ezek a porcellán- és rongybabák jelentik az igazi életet. Társaságukban felmelegedett a szeretet és megértés után legtöbbször hiába vágyódó kis szíve. És talán míg elváltan élő szülei a társaság mozgalmas világában keresték új »boldogságukat«, addig Anikó a magára hagyott gyermekek kalandozó és önmagából színesedő fantáziájával, bábuiba sugározta szomszár szívének mindent átformálni, átalakítani akaró szeretetét.

Hallottam, mikor megtette a babákat anyukának és apukának, hercegnőnek és szobalánynak. Az élettelen babáknak mesélte el akkor is, hogyan szórakozott barátnőjénél.

— Tudjátok, babák, — kezdte a kislány, — Panni sok mindent kapott a születésnapjára. Pedig neki csak egy papája és egy mamája van... Én nem is tudom, — mondta halkabban — nekem meg miért kell két apukámnak lenni?... — És a gyermek töprengve hajtotta oldal a fejét és kerekretágult szemeiben is ez a nagy kérdés vibrált.

Majd kis szünet után közölte a babákkal, hogy barátnői tőle is megkérdezték: hát őt mivel ajándékozták meg születése napján?

— Én elmondtam — folytatta a kisleány, — hogy anyukámtól téged kaptalak, Jutka baba; az igazi apukámtól egy pár korcsolyát, a nem igazi apukámtól pedig cukrot kaptam — sorolta tovább.

Aztán arcán az érthetetlen események szorongó kifejezésével folytatta:

— És mikor ezt mind elmeséltem, Panni és a többiek nevetni kezdtek... Kinevettek. Én nem is tudom, miért, de nagyon, nagyon nevettek... Megmutassam, hogyan? Nézzétek, így...

Nevetni próbált. Puha kis száját erőszakosan széthúzta... De azután, mint aki hirtelen rádöbben az igazságra, torkából a félrevert harangok segítségért jajongó hangja tört fel.

Már akkor ott is álltam mellette és magamhoz szorítottam a fuldokló zokogástól remegő kis testet. Mint egy szárnyaszegett madárka, úgy vergődött karjaimban...

...És akkor meggyűlöltem az ablakunk alatt suhanó autokat, melyek vitték a prémekbe és illatfelhőkbe burkolt igazi és nem igazi anyukákat, a gyereksírástól távolra, bridzselni, táncolni...

S o r s o m

Mertse Leonidás, Miskolc

Örök munka, állandó robot,
ez az, mit nekem az élet adott.
Izzadva, lihegve izmaim feszülnek,
Húzom az ígát!
A húzó kötél izmomba vág!
Ez, nem fáj, — semmi! Hajrá!!!...
Nem fáj. — Csak az, hogy munkám,
mely oly nehéz, s oly sok senki
lenézi.
Kacajt, mosolygást én nem ösmerem.
Az élet nekem, csupa gyöttelelem,
s ez úgy fáj nekem!
De nem! — Nem zúgolódom...
Jajszó nélkül hordom a keresztet,
küldöm imám Istenhez.
Tudom felér.
Kérek, — könyörgök, maradjon lelkem
mint a hó — fehér!

Drága Misikém!

„Kis Apostolunk“

Kerekes László, Esztergom

Vedd szeretettel e sorokat, melyekben egy tanítóbácsi kiönti részvételtjes lelkének egész tartalmát, szívének a gyermekek iránti vonzalomteli érzelmeit, s feltárja előtted a jövő magyar élet mélységes, nagy titkát.

Kicsike Gyermekem! Életed a mi életünk; fájdalmad a mi fájdalmunk; sorsod egészen a mi sorsunk: A gyászos magyar sors.

Századokon keresztül szívesen fogadtuk, s vendégként tiszteltük Románia kóbor fiait; beyettük otthonunkba, megosztottuk vásott gyermekeivel párás kenyerünket. S ők... ők a vett jókért hálaképpen bilincseket vertek kezünkre, ellenségeinkkel egyetértve kikergettek falvainkból, elrabolták hazánkat, eltulajdonították a legdrágább földrészt, melynek szívében arany és egyéb kincs gazdagon volt, a gyönyörű Erdélyt, melynek földjén mártír életedet most szenveded.

Ambrus Miskám! Szenvedő Gyermekem! Te kis Mártír! Te »Kis Apostol«! Viseld csendesen fájdalmas életed. Nehéz keresztet, melyet válladra fektettek, könnyíteni fogja sorsodat viselő s csonka hazánk fájdalmait ismerő lelkünk buzgó imádsága.

Kicsi Gyermek! Közeleg a karácsony, a szeretet mélységes áhítatú, drága ünnepe. Ajándékot vivő szeretteid bőrtönödnek őrői visszalökik. Gyermekem! Vigasztalódj... Együtt érez véled csonka hazám minden gyermeke. Nálad az istentelen emberek kegyetlensége, nálunk a szegénység, a nyomorúság nem enged ajándékkal közeledni. Sivár, üres, szeretetnélküli karácsonyod lesz, kicsim. Ilyen lesz a mi magyar gyermekeink karácsonya is; bár itt a szeretet lángolhat kicsi lényük felé, de mit ér nekik minden más, ha ajándék után vágyakozó lelkük nem nyerhet ki-elégülést.

Misikém! Aranyos kis Gyermekem! Ma, amikor a délkelet felé szálló szellővel részvételtjes szeretetünk meleg sóhaját küldjük hozzád, valami mást is küldünk: — Elküldjük hálából fakadó köszönetünket hozzád.

Köszönjük, néked, bánatos Csöppségünk, hogy könnyeidben, fájdalmadban, szenvedésedben, visszaadtad Erdély elrabolt aranyait, drága kincseit. Ezeket a kincseket mi, gyöttrődő magyarok, felajánljuk váltságdíj gyanánt régi szép hazánkért a betlehemi Gyermeknek, hogy derítse fel hazánk csillagtalan, sötét egét, emelje föl a föld porát csókoló, gyöngyöző homlokú, útjában elgyengülten roskadozó, szenvedő magyart.

Gyermekem! Drága kicsi Fiam! Meglásd, megjelenik egünkön a karácsony, a magyar karácsony ragyogó napkelet csillaga;

eljő a mennybéli Gyermekek, s elhozza számunkra a legnagyobb ajándékot, könnyeid, fájdalmaid, szenvedéseid megváltotta édes hazánkat.

Ha a ragyogó csillag felszökik az égre, letépjük vezeklő, koldus, rongyos ruhánkat, s a ragyogóan pompázó díszekkel ékesítve elmegyünk tehozzád, kicsike apostol; feltörjük börtönöd vaspántos ajtaját s kiröpülhetsz a magyar boldogság fényében úszó bércek egyszerű »betlehemi« barlangjához, ahol együtt hódol millió és millió megújódott magyar, a magyar karácsony éjszakájában megszületett isteni gyermeknek.

A boldog jövő reményében búcsúzom tőled Gyermekek!
Isten áldjon!
Tanítóbácsi.

F á t u m

Fillér István, Győr

Egyedül rovom az utat a végtelenbe
én, a sors néma száműzöttje.
Előttem cél? Irány? Soha,
hisz a sors olyan mostoha,
Eltérít, ha mégis célhoz érnék.

Az út pora arcomba tapad,
s az én utam mindig bús marad.
Ha jó a végzet, ellene mit tegyek?
En tehetetlen, mit tegyek?
Utólér és legyőz engemet.

Mellettem párok suhannak tova,
s én fásultan meredek oda.
Nem kell már a csók, a nóta.
Kísérőim kin, s a lomha
és kísértő örök bánat.

A cél a tél

Fábián László, Esztergom

Itt az ős, de még nincs tél, hogy sir a csúnya
hűvös szél, a sárga bús levél is útra
kél. Ez mind az ősziről hön beszél.

Lásd az ég sem kék, mint nyáron volt. Most minden
csúnya, holt, a táj most sárga folt. Az élet
nyáron volt, midőn a kakuk szólt.

Még soká lesz ős, de jó a tél. Nem fú az
őszi szél. A táj most már nem él, csak hó van,
itt a cél, csak hó a szép, s a tél.

Az árvák édesanyja

Tomkó Rezső, Kkfélegyháza

A vonat kattogva szelte ketté a zúzmarás, hideg erdőket, a hólepel borított sápadt mezőket és kicsike hóval befűjt falvakat.

Egy leány ült a kupében. Szomorúan, elmerengve rászegezte szemét a jégvirágos ablakon át a falu havas házaira. Tekintete végig simogatta, mintha békés családi képet látna azokban.

A vonat tovább gördült a falu mellett. Hideg acélkerekei dübörgését eltompította a lehullott hó. A lány komoly volt és csendes. Bánat keserősége ömlött át finom ajkán. Gondolata a mai szent karácsonyestire szállt. De most, nem tudta ez sem fölvidítani.

Hogy is tudott volna egy apátlan, anyátlan árvát?... Kinek nem volt más útmutatója Istenén kívül, csak a szíve. Mert aki volt, megcsalta... Két testvére szerte vándorolt az élet útjain. És Ő... most egyedül itt... útban haza, a régi boldog falujába... De ki tudja őt szívesen fogadni? Talán a temető?... És a fák-ról lesodrott levelek adnak majd szállást... ott... jó anyám ott... mellettetek...

Beletemette bánatos arcát az ablakfüggöny redőibe és tovább merengett, hosszan... álmodott...

Sűrű pelyhekben hullott a hó. Az emberek kipirult arccal siettek haza. Egyik-másik futólag megállt a csillogó kirakatok előtt. Megbámulta a karácsonyi kiállítást. Délután volt még. De a napot eltakarták a sűrű felhők, s esteledőbe hajlónak látszott az idő.

Szemben a templomúttal lépegetett egy bánatos leányalak, kinek szívét most még jobban elfogta a bánat. Ugyanekkor ünnepélyes komolysággal fordult ki az utca-sarkon egy temetési menet. Lehajtott fejjel várta be. Közben megütötte fülét a halottkísérők beszélgetése. Szegény két kis árva... Éppen most, a szentestén... Szegényke, milyen fiatal volt még! Borzasztó!

A bánatos leány nem tudott kitérni a temetési menetnek. Hozzá csatlakozott. Ment velük, mint a fáról lesodort falevél. Annak sem bizonytalanabb a sorsa az övénél. Legalább majd ott künn kísérhatja magát feltűnés nélkül. Könnyes szemei a halottas kocsira tévedtek. Mennyivel jobb volna néki abban a virágokkal borított koporsóban pihenni. Benne senki sem vesztett volna semmit. A szél megrázta a temető fáit. Szárnyra keltek a búcsúztató hangok, melyek zokogva nyargaltak végig a csendes temetőben. Dörögtek a hantok, örökre... soha vissza... örökre!

A leány egy márványkeresztre borult és sírt. Észre sem vette, hogy a pap és a halottkísérők eloszlottak már. Csak a két

árva és az atyjuk állta körül, a kopár, vigasztalatlan sírdombot.
A kis Nellyke odatipegett a lehajtott fejű férfihez, át-fogta térdeit:

— Aputám, drágám, ki fodja meddujtani a kajáconfa dejtáit?
Azt mordtad, hogy mamuszka visszajön esztéje... Vad küjd mada helyett andajt?...

A férfi magához szorította az alig kétéves csöppséget, közben észrevette a közeli sírkőnél álló leányt. Néhány lépést tett feléje, mintha csak mondani akarta volna: Jer, segíts felelni ennek a kis rózsabimbónak!...

A gyermek pedig kiterjesztette feléje karocskáit:

— Mamuszka, mamuszka, visszajöttél?!...

A ködben édesanyjának nézte.

A leány fölneézett. Tekintete találkozott a férfiével. Annak karján megreszketett a kis árva.

— Annuska! Ön az? Feleljen!... Vagy csak álom?...

A leány bánatos arca még halványabbra változott.

— Én vagyok, Tóváry Dénes...

Ez a két ember valamikor együtt szövögette rózsás fátyolát egy édes jövődönnek. De azután elsodródta egymástól, mint elscdródik két virágszirom, amelyet a szél lefújt fájáról.

— Igen, én vagyok, Anna!...

Nellyke még mindig anyjának tartva, sírva ölelte át nyakát.

— Mamusztá, édesz! Hát szólj hozzám! Cótolj meg, Nellyke mindig jó lesz!

Anna odaszorította sápadt ajkát a leányka aranyos fürtjeihez. Az pedig tovább csacsogott.

— Ud-e hazajössz mosz máj? Ész nem mész el szoha többé?
Aputa azt mondta, hód tán ed kisz andajka fodja a kajáconfa dejtáit megdujtani, de én jobban szejetném, ha te édesz, mejt én jobban szejetlek téged, mint az andajtát!...

A férfi megfogta a leány reszkető kezét.

— Ugye, nem megy el soha, ugye, nálunk marad örökre?...
Ugye lesz az árvák édesanyja?

A leánynak eszébe jutott saját árvasága. Ő is így maradt el. Eszébe jutott, mint epedt az ő kis szíve is azután, aki olyan korán elhagyta árvaságra. Halkan, csendesen szólt. Hárfapendülés volt minden szava:

— Igen, leszek az árvák édesanyja!

És körülöttük csendesen hullott a hó. Az eltávozott édesanya talán most e hulló pelyhekben küldte üdvözlő csókjait hozzájuk a földre.

Diákéveitek legszebb emléke Lapunk lesz.

Valami üz...

Kárpáti Nándor, Baja

Valami üz, valami hajt!
Szeretnék futni messze, messze!
Valami ég, valami fáj,
Nagyon fáj, bús szívemben!

Bánattűz éget, forró vágyak.
Tombolnak szívem bús lakában.
Forrongva, dühörögve döngetik lelkem,
Jaj mi lesz hogyha egyszer kitörnek!
De nem fog kitörni az indulat.
Elfojtom, bár a szívem szakad.
Lecsillapítom szívem tűzét,
Ha fellelem a béke tengerét.

De hol van kiút, merre menjek?
Hol lelek nyugtot, égi csendet?
Hol pihenhet a hajsolt lélek?
Hol van boldogság, csendes élet?

Elmegyek innen messze, messze,
Hol nincs önzés, csak szelíd béke.
Ott megnyugszik tán háborgó szívem
A Te karodban, édes Istenem.

S o r s o m

Deim István, Baja

Járok az erdőn
Rőzsét szedve egyedül.
A szívem oly kesergőn
Dobban ott belül.
Szedem a rőzsét. Alkonyodik.
Az erdő ezer réme néz.
Lábam egy-egy gyökérbe botlik,
Itt megállít egy csontvitéz.
Járok, járok, szedem a rőzsét,
Körülttem sír a vak setét.
Hallom az alvók lélekzését
S a rágó szúnak halk nesztét.

A sűrűben egy csillag fénye
ragyog s ez vezet utamon.
Elöttem egyre több a rőzse,
És mindig több van vállamon.
Kimegyek a falvakra, tanyákra,
Rakok nagy tüzet, meleget
S odagyűjtök a nagy csodára
Sok apró, maszatos gyereket.
Kis szívecskéjük felmelegszik,
Csak az enyém marad hideg,
Mert rajta élet-teher fekszik
S úgy fáj — Nem tudom minek.

Bűnösnek érzem magam

Kiss Márton, Győr

Két világoskék gyermekszem függ rajtam. A barnás pillasátracskák alól határtalan bizalom és melegség sugárzik felém. A szívemen érzem ezt a tekintetet...

Kedves gyermek. Ezek az őszinte szeretetsugarak úgy kapcsolnak össze bájos lényével, mint kint az imbolygó hópihék a földet a Mennysországgal... Csak az Istenkének ezek az első fehér könnyei lehetnek olyan tiszták, mint a kis Sanyi Jézuskavárassalteli tekintete. Az első hó és az örömteli, tiszta csillogású gyermekszem!... Olyan, mint egy hajnali fohász.

— Hoz-e valamit a Jézuska?

Boldog bátortalansággal tette föl a kérdést, áttetsző kis arcán ott ragyogott a felelet.

Kellemetlen érzés fogott el.

— Hát figyelj ide, Sanyika. Te már nagy fiú vagy. Előbb utóbb úgyis meg kell tudnod..., hogy a karácsonyfát..., hogy karácsonykor a Jézuska nem... Hát igen, Sanyikám. Meg kell mondanom... Nem a Jézuska hozza a karácsonyfát... Ő csak a pénzt adja hozzá, amin Édesanyád megveszi a fát, meg a rávalót... És hát az idén kevés pénzt adott a Jézuska. Örüljünk, ha lesz jó puha, meleg foszlós kalács... Szép sárga lesz, mint az arany...

A töröm talált... Lüktető kis gyermekszíven ütött gyógyíthatatlan sebet. Bűnösnek érzem magam. A rideg valósággal ledöntöttem álomország mesepalotáját.

— Megcsaltalak, Sanyikám! Te szeretted, kis szíved egész melegével. És én hálátlan voltam. Szerettedért — igazságot adtam... Igazság! Rideg szó. Ezzel egy soha vissza nem térő, naiv álomképbe tiportam durva csizmámmal...

— Sanyikám! Nem haragszol rám? Nem futsz sírva az elűzött tündérmók után? — Okos arcocskád azt mondja: nem. Csak mintha egy icurkával szomorúbban néznének hófehér lelked örökmosolyú ablakai... Sanyikám, ez már az Élet. Mától kezdve te is érezni fogod, hogy az ugart fagyos rögök borítják és ha nem vigyázol, véresre sebzik apró lábaid... Mától kezdve a te kis rózsás kezecskéidet is — amit oly angyalmód tettel össze este-reggel — cserepesre marja az ekeszarvon a csípős, téli szél... És mindig fagyosabb, rögzesebb lesz az ugar, vadabb, kegyetlenebb a szél...

Bűnösnek érzem magam... Kint hullnak a pihék... Sanyika most már mosolyogva, büszkén: szinte megférfiassodva áll előttem. E pár perc alatt éveket ugrott előre. Az egész kis legény csupa erő, bizalom, hit: szent Igéret...

Csak a szeme sarkában csillog valami — reszketve...

Mit szeretek?

Farkas Ilona, Sopron

Szeretem nézni az őszi tájat,

Mikor a madarak más vidékre szállnak.

Szeretem a hulló levél halk zizegését,

Mely bíborpalástot von a földre szer-

[teszt.

Szeretem a suttogó szellő dalát,

Mely megrázza nagy s kis ház ablakát.

Szeretem az erdő mélyén a kihalt csen-

[det.

A legkisebb zuzmarán én úgy elmeren-

[gek.

Szeretek mindent, amit Te alkottál,

Szeretted révén semmiből csináltál.

Ezért leborulok s Te Deumot zengek,

Istenem, imádlak én, a Te porszemed.

Ferike karácsonya

Antók Imre, Eger

A fehér hótakaróban csillogó városra lassan ereszkedett a sötétség... Az egyik kirakat előtt sápadt, rongyos ember ácsorgott. Sóvárgó szemekkel nézte a gyönyörű, karácsonyi portékákat. Sokáig állt mozdulatlanul. A boltot bezárták, de a kirakat fődetlen maradt. Ő nem távozott, pedig már reszketett a hidegtől. Már egy órája is van, hogy itt áll vékony, rongyos ruhájában.

Az üzlet tulajdonosának gyanúsan tűnik föl a rongyos alak és távozásra szólítja föl. Az elutasítás, mint maró méreg járja át a lelkét, de ajkát összeszorítva odébbáll... Szeme vadul forog dühében... Neki még nézni sem szabad azt, amit mások boldogan megvehetnek övéiknek. Szíve összeszorul és keserűséggel telik meg, mert eszébe jut az ő beteg fiacskája, a három és fél éves Ferike, aki odahaza fütetlen szobában fekszik, egy nyomorúságos vacokban. Egyedüli takarója az ő rongyos kabátja... Édesanyja dideregve simogatja az ártatlan lázas fejecskéjét és összekuszált, szőke fürtjeit. Megfázott szegényke a hideg, fütetlen szobában.

Most ez a fájdalmas kép megjelenik előtte és feldult önérzete kegyetlen gondolatra bírja. Ökökbe szorított kezekkel visszamegy a kirakathoz, hogy annak üvegét bezúzza és kirabolja azt. Irtózatos haraggal emeli fel karjait, hogy lesujtsón, de tagjai megmerevednek, ökle nem mozdul... Abban a pillanatban, amikor tenni akart, szemébe tünt egy kis jászol, amelyben mezítelenül feküdt a Jézuska... Nem, azt még sem teszi, hogy a Megváltóra emelje kezét. Karjai erőtlenül lehanyatlanak, lelkében a

gyűlöletet a megszegyenülés váltja fel és lehorgasztott fejjel, könnyes szemekkel haza indul.

Nyomorult viskójába érve igyekszik eltitkolni a nagy meg-
rázkódtatást. A gyermek szerencsére nem tudja, hogy ma kará-
csony van és nem is jut eszébe ajándékul kérni valamit. A férj
és feleség tekintetéből azonnal ki lehet olvasni az eltitkolt fájd-
almat. Nem is vacsoráznak, csak úgy, éhesen fekszenek le, Fe-
rikéhez. Egyetlen gyermeküket keblükkel melegítik, míg hátukat
a hideg mardossa... A kicsi elalszik. Most nyugodt. Nem beszél
lázasan, mint szokott. Arca szeliden mosolyog. Álmában angyalok
vezetik őt egy gyönyörű szobába, ahol Jézuska várja ölelő
karjaiba a kis szenvedőt. Az egyik sarokban egy karácsonyfa
alatt, rengeteg szép játék van. Most ez mind az övé. Ferike
nagyon jól érzi magát és meg is igéri kis barátjának, hogy mindig
itt marad vele, mert itt olyan szép minden és itt nem fázik, mint
odahaza.

Reggel, amint a szegény szülők felébrednek, Ferikének
csak a rongyos ingecskébe takart testét találják... a lelke... a
hófehér lelke... az ott ébredt fel valahol a mennyországban,
mert ő valóban ott maradt játszani a Jézuskával.

Novemberi számunkban

pályázatot hirdettünk. Határidő december 8. volt. Januári
számunkból helyszűke miatt kimaradt az eredmény. Most pótol-
juk mulasztásunkat.

Érkezett összesen 15 munka. Az igazat megvallva, sokkal töb-
bet vártunk. Az is igaz, nem egyszerű a dolog. Újat, kedveset,
gyermekszívhez szólan írni nem egész könnyű.

Első helyre tesszük és jutalmazzuk **Kerekes László Eszter-
gom** és **Tóth Ilus Kecskemét (Zárda)** munkáját. Mindkettőnek van
mondanivalója. Tele érzéssel, szívvel. Ha Amrus Misi olvashatná
őket, biztos letörölné fájdalmas könnyeit és örömkönnyeket sírna.
Mindkettőnek gratulálunk!

A többire, rangsorolás nélkül, a következő megjegyzést
tesszük: **F. I. Dombóvár:** Formában és tartalomban gyöngye.
S. A. Dombóvár. Versben nehéz ezt feldolgozni. Általános szó-
lamok. **Jószándék.** Nagyon egyhangú. **Lélek búvár.** Szép, de gyű-
löletre nem szabad tanítani. **H. I. Szeged.** Keveset mondó mun-
ka. **L. I. Baja.** Gyönyörű munka. De túl magasszárnyalású. Nem
a gyermekhez szól. **S. P. Sopron.** A jobbak közül való, röviden
sokat mond. Nem egészen közvetlen. **H. M. Sopron.** Nagyon szép
gondolatok, de kissé hideg. **F. J. Sopron.** A túlságos rím keresés
az értelem rovására megy. **S. I. Sopron.** Szép, de csak az észhez
szól. Több szívet bele. **S. T. Sopron.** Szép szavak, de nem fog
meg. **K. M. Sopron.** Sok a közhely, különben szép. **H. I. Sopron.**
Nagyon szép, kár, hogy az első két bekezdés lapos.

V á g y ó d á s

Kovács Julianna, Budapest, Salvator-intézet

Ha ablakomon kitekintek Nézd, nézd ott az ösvény, az út a tetőre.
Oly' jól esik látnom a kéklő hegyeket. Tán-tán meredek, tövissel van tele?..!

Gyönyörűséges szép a táj, O én mégis vágyom
Emeli a lelkemet fel, Oda a hegytetőre,
Fel hozzád Istenem! Oda az örök Tavaszba!

Összeszorítom ajkamat
És már megyek,
Hozzad, Feléd
Édes Istenem!...

Testvérkém

Tóth Ilus, Kecskemét

Testvérkém!

Igy szólítalak, mert az vagy. Testvérem vagy, hozzám tartozol,
a lelkemnek részese vagy.

Most ott vagyok nálad. El kellett mennem hozzád, hiszen
együvé tartozunk. Te ott vagy még, ahonnan én menekültem,
Erdélyben.

Érzed, hogy ott vagyok? Megfogom a kezéd, a kemény kis
magyar öklödet és kisímitom nagy, nagy szeretettel, mert szeret-
lek téged, és szeretünk téged mindnyájan, kicsi hős testvérem,
Amrus Misi.

Ugye, nem ejtesz könnyet? Nem szabad sírnod, hiszen a nagy
fájdalomnak könnyei nincsenek.

Öködbe szorított kezéd simuljon imádságra, és lázadozó kis
lelked hajoljon meg az előtt, aki az emberi sorsokat csukott ke-
zében tartja.

Igy kellett lenni, Testvéрке, hidd el nékem.

Hogy így volt megírva, abba már belenyugodtunk. De hogy
így kell-e lenni továbbra is, hogy ezentúl is mindig sorsüldözött
koldus és rabok legyünk!

Hogy soha többé ne mehessen haza Erdélybe, ahonnan
kiüldöztek. Hogy ne imádkozhassad többé a magyar Hiszek-
egyet?

Nem! Kicsi testvérem, nem így lesz!

Mi szabadok leszünk, büszkék és magyarok. Amilyenek voltunk. Én vissza fogok menni erdélyi kis falumba. Te pedig diadalmasan fogod hirdetni a magyar Hitvallást.

Ne sírj Misike! Hős vagy te és mártír. Vértanúja vagy a magyar hazaszeretnek. Koszorút szeretnék átnyújtani neked, babérkoszorút, amely tele van hintve csillogó gyémánszemekkel, a mi könnyeinkkel.

De ezt a koszorút most nem nyújthatom át neked, mert messze vagyunk egymástól.

De nemsokára találkozni fogunk, Misike!

Meg fogjuk ismerni egymást, ugye? Mindkettőnk kezében nemzeti zászló lesz és könny lesz a szemünkben az örömtől és dal lesz az ajkunkon a diadaltól.

S megszorítjuk egymás kezét, mint régi ismerősök.

De még addig várni kell, Testvére.

Imára kulcsolt kezekkel várni azt, a nagy napot, mikor mi találkozni fogunk, mert akkor beteljesedik mindaz, amit én megjövendöltem, és amiért te szenvedsz és amiért mi sírunk. És akkor...

Akkor szabad lesz a magyar,

Daltól zeng a táj.

Magyar zászló leng

A Hargita fokán.

Ölel testvéri szeretettel:

Tóth Ilus

Szeretnék fény lenni.

Pentz Magda, Veszprém

Szeretnék napsugár lenni
A zord magyar télben,
Világító kicsiny fény
Az élet sötétjében.

Napsugár, mely melegít
Egő szeretetlánggal,
A lelkekbe világít,
Résztevő jóssággal.

Besugároznam a földet,
Hogy nőjön kalász, búza,
S kibújjon a rejtekből
Az apró mag, s a csíra.

Meleg igaz szeretettel
Felszárnám a könnyet
S adnék a szívek sötétjébe
Világító, igaz hitet.

Szeretnék napsugár lenni
Az élet zord telében,
Szeretnék meleg fény lenni
A hideg sötétségben.

Belopnék a hideg télbe
Egy kis fényt és meleget,
Tavaszt, mely örökké tart,
Mely nem ismer zord telet.

SZERKESZTŐI

ÜZENETEK

Igen boldog és sikerrel teljes újesztendőt kívánunk minden kedves munkatársunknak és olvasónknak.

Miért választottam a tanítónői pályát? Iskolai dolgozatszerű. Stílusa van. Irjon! Keressen témát! Hisz szereti a gyermekeket, az ő körükből vegye tárgyát. — **A legjobb földrajzóra.** Előadása nem elég élénk. Csak egyéni érzés. — **Este.** Fölfogása helyes. Közérdekűbb témát! — **Az estharang.** Ügyes hangulatkép, különösebb tartalom nélkül. — **Anyácskám volt az.** Nem rossz. — **Bálintból vértanú lesz.** Nem régiben jelent meg az egyik szépirodalmi lapban hasonló tárgyú elbeszélés. Annak a témája cseng vissza. — **Mert más mint a többi.** Ügyes, kedves, mindig szívesen várjuk. — **Öreg diák boldog éneke.** Nem sokat mond. — **Rózsafelhők.** Az utolsó versszak fölösleges. Az utolsó előtti valahogy át kellene alakítani, gondolatai jók, ritmusa is. Ne legyen pesszimista. — **Tilinkóhang.** Ugyanannyi szeretettel fogadunk mindenkit, amennyivel hozzánk jön. Köszönjük kedves sorait. Verse nagyon szép. — **Anyám, ha szeretsz.** Jó. — **Ezernyi mi.** Tulsok egy ilyen kis versben, az utolsó versszak furcsa. — **Meghalt egy ember.** Ezek csak rímek. — **Újévet.** Jó. — **Templomban voltam.** Szép. — **Minden este.** Nem tetszik. — **A vág.** Erőltetted a rímeket. — **Beteg.** Ügyes jellemzések. A kért dolgokat megteesszük. — **Szegények karácsonya.** Jó. Másikat közöltük. — **Szent Margit eljegyzése.** Stílusa néhol áradozó, máshol nehézkes, különben szép. — **Hervadás, Temetnek.** Jók. — **Álmodni.** Csattanós. — **Tündérálom.** Zavaros. — **Csendes alkony.** Ritmusa nem jó. — **Élni.** Ügyes. Tudsz, egyik-másik jönni fog. — **Karácsonyfa alatt.** Elbeszéltni tud, stílusa jó, a történet azonban erőszakoltnak látszik. — **A leghűségesebb város.** Himnusz akar zengeni. Szárnya nem bírja. Csak rímes próza. — **A templom csendjében.** Tud megfigyelni, s amit megfigyelt, leírni. Folyékony, kedves elbeszélő. Kereshet mélyebb tárgyat is. — **Marcsóka a lagziba!** (Igy) stb. Tegye le a lantot! Prózában egyszerű legyen. Osszán ma már nem népszerű. — **Első tanításom.** Jó stílus, jó előadás. De megfigyelései csak általánosak. Ha témát tud találni, jól fog írni. — **Hősök emlékénel.** Szép elmélkedés. — **Gondolkozom, Acsműhelyben.** Mindkettő rímes próza. Szép gondolatok, de nem költemények. — **Az anyai szív.** Rémes história három halálessettel. Stílusára is sokkal jobban kell vigyázni. — **Janika levele a Jézuskához.** Kedves kis történet, új feltalálásban. Tud előadni, stílusa gör-

dülékény. — **Hív a falu, Szeretem a természetet.** Vannak gondolatok. Különösen az utóbbi ügyes, csak a vége erőszakolt, különösen az ilyen gondolatokat, nem szabad csak úgy előrángatni. Annak magától kell jönni. — **A szeretet éjszakája.** Nagyon szép, eltettük jövőre, mert most már nem aktuális. — **A legtöbb kér, de csak egy ad.** Tegye le a lantot! — **Fantázia most, majdan valóság.** Lehet, hogy szívből ír, de az olvasó nem érzi azt. Így csak ésszel írott munka s nem kap meg. **Haza hív az algyői kis Jézus.** Nagyon szép. — **Karnevál.** A versben van gondolat, a próza jó megfigyelés. — **A bánat.** Erőszakolt gondolatok, amelyeket csak a rím kedvéért vetett papírra. — **A sors.** Vannak benne nagyon szép gondolatok, de néhol bizarr. — **Ördög.** Az élet előtt. Az egyik sem tetszik, pedig néhány gondolata megkapó. — **Boldog pillanatok.** Keveset mond. — **Kongreganista vagy.** Szavak közt elveszik a gondolat, az értelem rovására ne legyünk rövidék. — **Esti kaland.** Kalandnak nem kaland, történetnek kevés. — **Preparina.** Névtelen levelekkel elvből nem foglalkozunk, azokra nem is válaszolunk. Hogy most mégis kivételt teszünk, az azért van, mert oly őszintén jellemzi magát, s levelének vége oly megkapó. Szeretnők, ha az Istenben való bizalom és az Ő szeretete az emberekben való bizalomra is vezetné. — **Első csalódásom.** Érzékeny lélekre valló kis elmesztetés, inkább naplóba kívánczik, mint nyilvánosság elé. — **Valahogy.** Elég jó. — **Sokszor.** Szép. **Fogadjuk egy élten,** stb. Tedd le a lantot. Prózát próbálj. — **Peszsimizmus?** Határozottan az. Mint vers jó. — **Elutaztunk Hatvanba.** Leírásod egyenesen megkapó. Az elbeszélő rész egy kissé gyengébb. Vége csattanó. — **Kócs.** Válaszunkban semmi gyanúsítás nem volt. Te beküldted egyik munkádat és azt írtad, hogy már megjelent nyomtatásban. Erre mi azt válaszoltuk: »Máshol már megjelent munkát nem közlünk.« Ezzel mi nem vádolunk plagizálással. Csak azt akarjuk mondani: »E munkád megjelent már nyomtatásban. Örülünk neki. Légy szíves küldj nekünk is egyet, de újat, hisz te tudsz!« Csak ezt akartuk mondani, semmit mást. Ezt pedig remélem, nem veszed rossz néven. — **A Tisza kedvese.** Így enyelegve ne intézzünk el egy öngyilkosságot. Aztán nem is biztos, hogy a Tisza eltemette fájdalmas kínjait. De nem ám! — **Prepa-költészet:** »Vicc«-nek rossz. Ha pedig komolyan gondolsz, akkor tévedsz. Olvasd csak el a Tanítójelöltek Lapja bármelyik számát s azonnal rájössz tévedésedre. Hála Isten, — a mi íróink munkája nem olyan, mint Te gondoldod e versedben!

X. ÉVFOLYAM.

6. SZÁM.

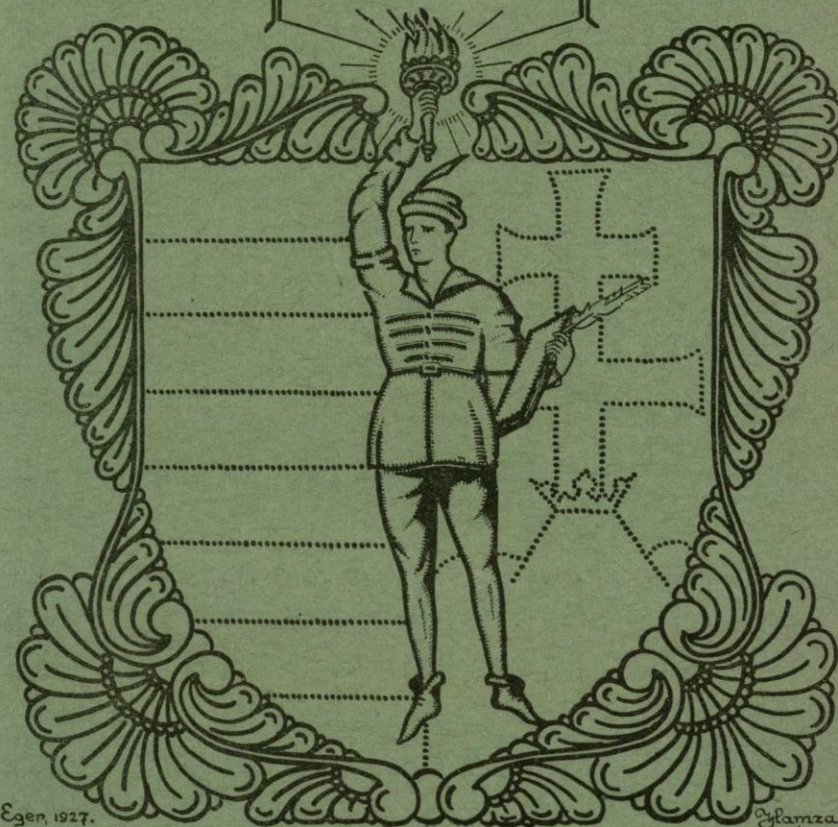
FEBRUÁR HÓ

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Eger, 1927.

Gy. L. J. v. é. n.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Deim István IV. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen (Dóczy)	Vad Rózsa
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzsi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kecskemét (ref.)	Pap Juliska I. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kiskunfélegyháza	Blaskó Jolán
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	Mertse Leonidász V. éves
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa (Ranolder)	Pagács Ilonka II. éves
Pécs	Matisa József IV., Regös Ferenc V.
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	Belovai Sándor IV. éves
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wagner Karolin V. éves
Veszprém	Pospech Margit V. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

X. évfolyam.

6. szám.

1936 február hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.-P.	RIGÓ ALAJOS	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

FARSANG

Tóth Ilus,
Kecskemét

Karnevál herceg gondtalanul ballagott az utcákon. Vigan dudorászott, félre csapott sapkával mendegélt.

Kedve lett volna táncra perdülni itt most rögtön, ha nem lett volna olyan csipős hideg. De hideg volt, kegyetlen, éles téli szél sivitott végig az utcákon. A fák ágai hajladoztak, sirtak, jajgattak. És hogy ő mégis ilyen vidám volt?!

Hát Istenem. Farsang van. És még milyen farsang!

Ma reggel felé egy kicsit körülnézett birodalmában. Meg volt elégedve a látottakkal. Kacagott, amikor látta, hogy az egyik bárhelyiségben két ember összerogyott a halálos kimerültségtől. Vagy egy másik helyen egy vén éhes koldust állítottak a falhoz és pompásan eltalálták a pezsgős poharakkal. Mulattatta, amit az egyik házban látott. Az éjszakai bálból reggel tértek haza a szülők. És még délután is aludtak. Úgy látszik terített asztalnál ültek álmukban, mert egyik sem kelt fel, hogy enni adjon a gyerekeknek. A kisebbik sírni kezdett, a nagyobbik halványarcú szőszke lányka megsimogatta a síró kicsike arcát és szinte ünnepélyesen mondta. „Tudod farsang van.”

Karnevál felkacagott. Hát persze farsang van. Öneki hódolnak az emberek. Ő az úr most itt!

Igy ment tovább gondolkozva és dudorászva. Már kint volt a város lüktető zajából, már kiért a csillogó paloták közül, most ott volt, ahol ő nem igen járt még, a szegénység, nyomorúság birodalmában.

Itt volt, ide ért és szétnézett a kunyhók közt. Megállt az egyik kis ablaknál és benézett. Vajon itt hogy mulatnak? Benézett, azután megrázta a fejét; különös mulatság volt ez. Szegényes ágyon beesett arcú, halvány asszony feküdt. Nehezen lélekzett. Körülötte vagy öt gyermek, kicsinyek, ártatlanok. Sirtak. Összeborulva zokogtak fájón, szíveltépően.

Karnevál értelmetlenül rázta a fejét. Ezek így mulatnak? — gondolta csodálkozva. — Aztán vállat vont és tovább ment. Dudorászva, ahogy jött, a szél muzsikált neki, ő pedig felsóhajtott: Azért mégis szép az élet!

Táncolunk

Filler István, Győr

Kábítón, forrón lüktet a jazz,
rikolt a szaxofon: szeretsz? szeress!
Forró illatok lihegve szállnak.
Tangófény árad sok ifjú párnak . . .
Táncolunk.

Dobog a sok szív vadul, epedőn,
sok szem néz egymásra kérőn, esdeklőn.
Kábító csókok, csábító szavak,
forró sóhajok idehallatszanak.
Tangó . . .

A fény sötétül, vöröses, majd lila,
óvatosan kúszik majd ide, majd oda.
Kísért, akár a bűn, mit takarni akar.
Fényt! fényt! világot! erőt! hamar!
Táncolunk . . .

Te nem mondod el Anyukádnak? . . .

Diósszilágyi Ibolya

Szeged

A tollszár másodszor koppant az asztalon. Röviden, fáradtan. Azután felállt a tanár és hosszan nézett az osztályra. Mintha valami komolyságot, valami figyelésre hajló készséget keresne a huncutul mosolygó leányszemekben. De a lányok nem hallgattak el. Tudták kivel van dolguk. Sárosi tanár úr öreg volt már, rosszak voltak a szemei és nem látott el az utolsó padokig, ahol összebújva nevetgéltek a lányok. Rogygyant-térdű, lassú-léptű lábakkal ha elcsoszogott a padok előtt, mindenki a szájához szorította a zsebkendőjét, nehogy hangosan felkacagjon. Volt valami szögletes, lassú, bizonytalan mozgulataiban, fátyolos fakó szemében, ami komikusan hatott. És

a lányok nem ismertek irgalmat. Kacagták az öregség fogyatékoságát, az ifjúság elbizakodottságával . . .

A tanár úr a padok felé közeledett. Szó nélkül, csendesen, öregesen. Két lépés után megállt. Szinte kérőn rezgett hangja, amint megszólalt: „Csendesebben lányok . . .” Kevés hatást ért el figyelmeztetésével. A hátululók még mindig suttoztak, a hozzá közelebb lévők erőszakolt komolysággal néztek fel rá.

A tanár úr felfogta a néhány figyelmes pillantást és magyarázni kezdett. „A másodfokú egyenletet grafikailag is ábrázolhatjuk. Ezen az órán ezzel fogunk megismerkedni!” És ezzel a táblához indult, hogy felírja a szemléltető példát. Alig-hog megfordult, a lányok összekuncogtak s a következő pillanatban egy ceruza koppant a padlón közvetlenül a katedra mellett. Tanár úr megfordult és belenézett a visszafojtott nevetéstől csillogó szemekbe. Elkomolyodott. Sötéten, halálosan komoly lett. A sértő merészséget viszonznia kellett. Szigorúan szólt az osztály „felé: Ki volt az? Jelenkezzenek.” — Az arcokra ráfagyott a derű s a tanár úr erősödő hangon folytatta: „Ennyi jellemesség sincs magukban?! Erre az utolsó padban félszeg-félénken felemelkedett egy pajzánul csillogó szemű lány és halk-bizonytalanul tördelte:

„. . . Én voltam . . . Véletlenül kigurult a ceruza a kezemből . . .” Tanár úr látszólag nyugodtan szólt: „Vigye a ceruzáját és figyeljen!”

Az óra gyorsan lepergett. Tízpercben nagy nevetéssel fogták körül a lányok a nap hőjét. „Na, Lili, ezt jól csináltad!” „Milyen dühös volt! Láttad? . . . És elhitte, hogy véletlenül került a ceruzád a dobogó mellé! Nahát!!” — kiabáltak össze-vissza,

Egy órákor már az egész intézet tudta a negyedikesek „szenzációját.”

Hazafelé menet a lányokban még visszhangzott a délelőtti pajzánság ördögi hangja. Lili ment középen és két társa karolta diadalmasan. A téma — természetesen — Sárosi tanár úr volt. A sarkon Lili elbúcsúzott tőlük. Egyikük, a hangosabb, szeles csintalansággal rázta meg Lili kezét: „Nagyszerű volt! Elmondom a mamának is! Tudod — hadarta tovább — ő mindent megért. Jól mulat az ilyesmin. Azt mondja: ő is volt diák! Te nem mondod el az Anyukádnak? — Na, szervusz!” — És választ nem várva magával húzta a beléje karoló társát.

Lili egyedül maradt. Fülébe még csengtek a szavak: „Te nem mondod el Anyukádnak?” És belésajgott szívébe hirtelen a fájdalom a régenbeheggedt, de most felszakított seb sajgásával. Ránehezedett súlyosan, lerázhatatlanul a felelet nélkül hagyott kérdés: „Te nem mondod el Anyukádnak?” Igen; mit szólna hozzá, ha élne és elmondaná neki? . . .

Lili nagyot lépett. Összeszorította fogát és szemét nagyon melegnek érezte. Fejében rendszer nélkül kavargtak a gondolatok, zűrzavaros érzések, elébevetették anyja szelíd, halvány képét és meglevenedett előtte az utolsó jelenet, mely köztük lejátszódott . . .

. . . A gyűrött, sárga, agyonmosott kórházi párnák orvosságsgazot lehelnek. Az éjjeli szekrényen csörömpöl a sok üveg. És anyja nagy, tüzes szemekkel fekszik és lázasan szorongatja kezét. „Kislányom! . . . Itt hagyok . . . Légy továbbra is olyan jó, mint eddig voltál és szeresd úgy az embereket, mint engem szeretted. Ha valamit másoknak teszel, legyen az bármi, úgy tedd, mintha nekem tennéd. Így meg vagy védve a rossztól és Isten is megáld!” . . . És akkor este még sokáig csókolta Lili anyja összeaszott, sárga kezét . . . Másnap már nem csókolhatta . . .

Idegesen rándult benne valami. A lelkiismeret. Az anyja emléke lágyan körülengte, simogatta, becézte, beszélt hozzá, sokáig, hosszan, feddő szeretettel és Lili nagyon, nagyon szégyelte magát . . .

„Te nem mondod el Anyukádnak?” — hallotta újból a hangot és visszasajgott rá a válasz szívből jövően, őszinte sóhajjal: De igen . . . Mindent elmondok . . . mindent . . .

Aznap este sokáig nézte anyja fényképét, jóságosan mosolygó szemét, törekenyen-halvány kezét és felfogott benne az ígért erősen, hatalmas, magasra felcsapó lánggal. Igen, Anyukám, ezentúl mindent Neked cselekszem . . .

Másnap számtanóra volt az első. Miután Sárosi tanár úr beírta az osztálykönyvbe a következő óra anyagát, Lili felemelkedett a padból halovány-félénken, de szemében ezuttal nem villogott a tegnapi incselkedés lángja, szomorú volt és halálosan komoly, mint azon a délutánon, amelyen édesanyja utoljára szorította meg kezét és halkán tördelte:

„ . . . Hazudtam tegnap . . . én voltam a hibás . . . tanár úr kérem, bocsásson meg! . . . ”

Templomban voltam

Regős Ferenc, Pécs

Eljöttem Istenem szent hajlékomba,
Hogy lelkemet Hozzád hozva . . .
Imádjalak.

Lelkem már átszellemülten,
Érzései közül kitört egy hevően,
Imádkoztam!

Halkan fohászkodtam,
Lelkem otthonába boldog érzést loptam,
. . . Templomban voltam.

December 13: Luca

Szvétek Sándor, Kalocsa

— Csorba!

— Disznótorba verték orrba!

A régi disznótoros vacsorák kellemes hangulata árad felém, meg a boldog gyermekkor, ha e furcsa hangjátékot hallok. Sándor bácsi mesélte egy disznótoros vacsorán, amikor még kisgyermek voltam:

— Iszön, csak úgy vót a'! Aszongyák, hogy Pöst, főketere föst! Dejszen furcsa dógot írnak ott még a körösztrökre, mög a fejfákra is. Éccör is, hogy a proménádrúl bemöntem a Cserepös-úti temetőbe, hát úgy el-el iszonkodtam, mert az egyik helön azt látom fölírva — hogy a fránya verje mög — aszongya: „Itt nyugszik Csorba. Disznótorba verték orrba!”

Így volt az eset. Nekem nagyon tetszett. Azután valahányszor megpillantott a Sándor bácsi, azonnal mondta: Csorba! Erre én meg rámondtam — mert úgy dukál — Disznótorba verték orrba!

Így történt ez ma délután is, amikor a Sándor bácsiéknál voltam. Csatakos decemberi délután volt, csak a kályha melegített. Az öreg a lábát mosta, én meg nagyon érdeklődtem, mert gondoltam, hogy van valami a dologban. Eszembe jutott, hogy Luca-nap van.

— Ügön kíváncsi természetű vagy — a mindönségit — de azért csak elmondom. — Iszön tudod . . . Csorba . . . — Hát, hogy az ördög rikassa mög, kögyellenül bánt a rejuma, osztig mán a Boszorkán Pöre, mög a Csiba Örzse is aszonta, miszerint, hogy csináljam mög a következő esetöt: Luca-nap előtt éjféltkor ki kell mönni a körösztrútra. Ott egy friss pucoktúrásbul fölvösz az embör egy marok földet, abbul oszt dob a négy égtáj felé, közbe mög aszongya: „Boszorkánok, mög rossz lelkök a hatalmamba vattok!” Ha ekkó osztánát boszorka, vagy mög lüdvérc gyünne, nem köll elfehérönni, hanem a földbül a szömeközé dobni, erre osztig megszűnik a hatalma. Ezután elmögy az embör, hét sírrul még tösz a földhöz. Most osztánát elindul hazafelé, de visszanézni nem löhet. Másnap oszt üsmög elővösz az embör a földet, vizet fóral, peniglen amikor három kokaskukorikulást mögtapasztalt, hát beledobja a földet a vízbe, ekkor oszt nem szabad a fene betegségre gondönyi. Amint a víz lécsillapult melegség dögába, löhet a rejumás lábat mosogatni, mert muszáj nékie möggyógyulni . . .

— Hm! És biztosan használ? — kérdeztem.

— Mán honné javuna! A Csiba Örzse mongya! Ilen

dógokhoz az mög úgy ért, mint ifjú embör a szerelömhöz — ördög bon belé! —

— Ha Csiba Örzse mondja, akkor igaz! — hagytam jóvá.

— Még másra is ellöhet hasznányi osztán ezt a lábvizet. Ezöket mán a Boszorkán Pöre máskanyánk beszélte, ügön-ügön a lelkömre prédikálva, hogy oszt el né mongyam! Dehát néköd csak mögtöszöm. — Hát oszt amint mondom, ezt a lábvizet üvegökbe eltöszí az embör, osztánnat fejfájásrul is löhet alkalmazni. Ha az anyjukomnak mögfájdul a feje, hát csak ezzel mosogatom. Igaz, hogy máskor mög ő szokta az enyémét mosogatni égy-égy „görbeéccaka” után, de ő ezt a pörgös nyelvivel cselekeddi. Mög is szokott tapogatni olkor-olkor a seprű nyelvvel, mert aszongya: „Egességös dolog!” — Nem tom, hogy nékie-é, vagy néköm?!

— Érdekes! Hanem, Sándor bácsi, ma Luca-nap van, aztán a tyúkokat . . .

— No, möghiszöm, hát persze! Mög szokták kúrálni, mer különben oszt Luca bevarrja őket, akkor peniglen nem tojnak!

— Kúrálni? Hogy megy az?

— Majd elmondom, hogy csinálta a Trészka szomszéd-asszony, mer' a kerítésön köröszül möglestem. Azt a piszkafát, amit máskor a kemöncefütésnél használ, most odavitte a tyúkokhoz. Éccörcsak benyúl vele a tyúkok közé, oszt keverikavari őket vele, közbe oszt azt pumogja: „Libagége kapanyél; kokasfarok, tyúktaréj; Lucaszék, mög isztérhéj; röngeteg sok tyúktójas, mög kiscsirke köll Lucám!” Olan nevetésös vót, hogy az öreg ott libögtelte a sok szoknyáját, hogy hangosan elviczorítottam magam, oszt mondok:

— Ej, mit a csudát mivel keed, Trészka?!

— Like-luka piszkafa, kiscsirke, mög kiskakas!

— Mi a jó rosseb? kérdöztem, mért hogy égy fiát sé értöttem belüle.

— Kendtöknek is jusson belüle! Hát ép most ötte fene, köllött kendnek túlnézni?

— Láttam, hogy mögnehezödött irányomba a lelke, hát léjjebb húzódtam, de azért még láttam, amint kocsiikerék singjébül öteti a tyúkokat, ő mög körbe-körbe mászkál ott körülöttük!

— Délfelé osztánnat eszömbe gyün, hogy Luca napján nem szabad tojást elvinni a háztul. No — mondok — mögteréfálom a Trészkat. Hát át is mögyök.

— Aggy' Isten! — mondok.

— Agyon Isten! törköpálinkás jónapot — töszí hozzá.

— Hát, tuggya keed, Trészka, két tojás erányába gyüttem, márminthogy a feleségöm tésztát akar gyúrni, oszt a tyúkjaink még nem tojtak mög. Aggyék keetök, majd ha mögtojtak rögvést möghozom.

— Szívesen, Sándor! lhol la! — azzal oda is adta.

— Ki is kísért, de a kapuba oszt visszafordulok, kézembe vöszöm a két tojást, feléje mutatom, osztánnat mondok:

— Tuggya-é keetök, hogy millen nap van máma?

— Erre oszt eszibe jutott néki mindön, oszt biz mögállt a szája, mint a másszálási legénnek.

— Aggya vissza keetök! — Rimánkodott. — Inkább ti-zénkettőt adok hónap! Nem akarja csak, hogy a kotlóm alatt mind záppa vájjon a tojás . . . Sándor! ha lsten ösmer . . . Mög tuggya kendtök, itthon van a pincekulcs, osztig mög csapon van a szarkási vörös . . .

— Nem köllött sok biztatás, visszaadtam én a tojásokat sebtibe, a Trészka beváltotta az ígéretil a pince mög a tartalma erányába, minek folyamattyaként hamarosan ügön-ügön jó éroztem magam. Amikor hazafelé vöttem lépteim erányának célját, hát — a rézangyalát — nem hogy keskönnék bizonyút a kutya járda. Ez okbul osztig szörnyű szép beszédökkel magasztaltam csinálóját a Koléra mestört! De ezt aztán mán a feleségöm is möghallotta, mely okbul bevezetött, oszt újra csak előszötte a söprű nyelvét — a kirelejszumát — aszongya: „Egességös!”

K ö d

Deim István, Baja

Megyek a ködben,
Valamit keresek, de nem találok.
Nagy óvatos csöndben
Árván lépdelek
És velem szemben
Jönnek hosszú sorban az emberek.
Mind némák és mind szembe jönnek.
Arcukon barázdák,
Szemük sír és néha

Néha fel-fel nyögnek.
Boldogságot nézek.
Lesem, hol van.
Nem látom, a köd nyom-éget,
Nyálkás szennye fedi agyam . . .
Nincs gondolat, nincs eszme több.
Mindent megöl a köd . . .
. . . a köd . . .

Te jutottál eszembe!

Kovács Julianna, Budapest Salvator-intézet

Fekete köpenyes sudár alak
Kacagva vonult ma végig.
Hideg lehelete: halál volt!
A kis virágok, harmatos levelek
Bánatosan, sorra hulltanak . . .

Fázósan összeborzongtam én is,
És szememből sajgó fájdalommal
Peregtek egyre-egyre könnyeim.

Te könnyörtelen, hidegszemű,
Fekete palástos nagy Kaszás!
Te jutottál eszembe.

És im a siri csendben
Bátorító szót hallám süttogni:
Én vagyok az Út, az Élet!
Hiszel-e bennem? . . .
Igen!
Tudjad meg: Élni fogsz! . . .

Mert más, mint a többi ...

Hegedűs Klári,
Zalaegerszeg

... Így hát húszan leszünk összesen! — mondta Lili, kinek szavaira hat kócos leányfej — hat viruló rózsaszírom — egyetlen egzotikus virággá borult össze. Szinte mámorosan hallgatták Lili sokatigérő, izgatón érdekes felsorolását, mely farsangi multságának vendégeire vonatkozott.

— Fiúkat is hívtál? — kíváncsiskogott a kis fitos Vica.

— Magától értetődik! — nyugtatta meg az aggodalmaskodót Lili, a jövődő bálkirálynők tudatos főlényével. Aprón részletezte a farsangi délután kimeríthetetlennek látszó szórakozáslehetőségeit. Gyerekes örömmel tárgyalták meg a táncruhákat és vidám kacagásuk szinte besugározta a tantermet, ahol rajtuk kívül csak egy igénytelen külsejű osztálytársuk tartózkodott, láthatóan elmerülve egy könyv olvasásában.

A barátnők észrevették és hirtelen elhalgattak. Ágnes odasúgta Lilinek:

— Igazán meghívhatnád Juditot is ... Végre mégis ő az osztály legjobb tanulója és olyan szeretetreméltó édes gyerekek!

Lili idegesen felcsattant:

— Ugyan hagyd ezt a kis penészvirágot!

— Talán félsz — gúnyolódott Ágnes — hogy okosságával és derűs kedélyével felhívja magára társaságod figyelmét! Vagy, talán csak nem nézed szülei foglalkozását?! Isténem, nem lehet minden lánynak a papája — vezérigazgató! ...

— Tévedsz! Csak azért nincs Judit a meghívottak között, mert nem akarok lehetetlen izlésű ruhája miatt szégyenkezni vendégeim előtt ... Nézzétek! — folytatta. — Most is foltoskönyök ruhában van Ágnes kedvence!

A hat kíváncsi szempár találkozott Judit hirtelen felvetett tekintetével. Valamit elkaphatott társnői beszélgetéséből, mert szemében félig kérdő, félig fájdalmas fény villant fel, mire a lányok szégyenkezve kiszaladtak az osztályból.

* * *

Tíz esztendő múlt el. Ágnes lakásának ajtaján egyik nap izgatott hölgy kopogtatott. Lili volt, a híres szépasszony. A kölcsönös üdvözlések után Lili felhevült arccal kérdezte:

— Hallottad?!

— Mit?

— Megérkezett Váradi Judit, a világhírű művésznő, a mi régi osztálytársunk!

Ágnes mosolyogva válaszolt:

— Igen! A bátyját jött meglátogatni a fővárosból ...

— Hát ki gondolta volna, hogy ilyen ünnepezt, híres nő lesz abból a kis ...

— Mondd csak ki bátran, penészvirágból — húzódott Ágnes szája kissé gúnyos mosolyra. — Te, nevezted így.

— Na igen. De az már régen volt. Hidd el fiam, nagyon szégyenlem magam és szeretném megnevezni történetem tenni azt a sok mellőzést, melyben diákkorunkban Juditot részesítettem. Már arra is gondoltam, — folytatta zavartan — hogy jóvá teszem a mulat és egy fényes estélyt rendezek a tiszteletére. De Judit úgysem fogadná el a meghívásomat ... Mert jól tudom: az asszonyok megbocsátanak, de nem felejtnek! ...

— Ne hidd Lili, — jegyezte meg a másik. Judit más, mint a többi ... Látod, azért is nem értettük meg őt akkor. Régi igazság, hogy mi, hétköznapi, rövidlátó emberek nem szívesen tűrjük meg magunk között azt, aki különb nálunk ...

Lili távozni készült. Mintha nem is a régi tizenhétévesek gögös hangadója lett volna, olyan szelid és bölcs szavakkal búcsuzott barátnőjétől:

— Isten veled Ágnes! Neked, mint tanárnőnek alkalmad van hangoztatni növendékeid előtt, hogy a híres emberek kariérja az iskolából indul ki. Kérd őket, hogy becsüljék meg és szeressék egymást, mert nem lehet előre tudni, hogy melyikünk pályája ível fel a halhatatlanság fényes horizontjára!

Mit adjak?

Kiss Márton, Győr

Az utcasarkon a minap
didergő koldus áll elém,
s alamizsnáért nyújtja félve
kérges, kiaszott, vén kezét.

Szomorú, fakó szemekkel néz;
nézése a szívembe szűr.
Remegő-rekedten szinte súgja:
„Egy pár fillért fiatal úr!”

Mit adjak neked szegény koldus?
Pénzem nincs. Egy fillér nem sok...
Hidd el jó ember én is nagyon,
nagyon szegény vagyok.

S már mennék tovább.
A koldus szomorú-lemondón
fordítja utánam a szemét.
A szívét, a lelkét reszketni vélem
kinyújtott vén kezén.

Szegény koldus! Mondom:
semmim sincs nekem,
a pénz papír, vagy érc.
a gazdagnál terem.

S megyek. „De várj!”
Mégis adok.
Igaz, nem sok.
De: szívesen adom:
magamból adom.
... Egy mosolyt.
Egy lágy, szerető,
testvéri, ember-mosolyt.

Ugy-e öreg koldus: kevés.
Dús fillérenél többet ér!
Hiszen te itt is éhezél!
Nos jó koldusom vedd
s ne feledd:
ma már mosolyt sem
adnak az emberek.

FECSKÉK

Apró Mátyás, Szeged

A Tisza most is csendesen folyt lefelé medrében. A víz színe síma volt, mint a tükör s benne ragyogott a magyar nyár verőfényes képe. A két part szembenézett egymással. Egyik oldal meredek part, a másik síma fővény, hol csak a szerbtövis nőtt. Az élet a meredek oldalon volt, fecskerajok szálltak a levegőben, csicseregve üdvözölték a gyönyörű napot, hálátadva Istennek, hogy újra tavasz lett s hogy ilyen szépen nyílik a virág.

A fecskék népe munkába kezdett, építkezett minden fia. A meredek partnak nekifeszítették vékony lábukat minden erejükkel, nyakuk előrelendült s a kicsiny csőr koppant a kemény parton. Kip-kop, kip-kop, . . . Majd újra egy lendület s egy por-szem ismét aláhullott. Dolgoztak szakadatlan, míg elkészült a partbavájt nyílás. A fecskepár örömmel beköltözött. A négy piciny tojáshoz készítették puha fészket.

Teltek a napok s egy szép reggelen négy éhes száj tátogott eledel után. A fiókák tollasodni kezdtek, hanem az egyiknek sehogysem akart nőni a szárnya. Istenem, szárny nélkül élni! Testvérei csipogva röpködtek fel a levegőbe. Kimászott a nyílás felé. Milyen vágyakozással nézte a fecskerajt, hogy szeretne volna itthagyni a földet, melynek pora befödte ruháját. Felröppen csak egyszer! Nyomorék volt.

Hidegebb lett. A fecskék népe felkerelkedett s búcsuzkodni kezdett. Ő csak ült szomorúan s nézett a távozók után. Egy-egy kicsi pont, egy-egy fecske.

Fejét a víz felé fordította, a folyó sötétzöld volt és haragos hullámokat vert. S ekkor végtelen keserűséggel telt meg a kis szíve. Megértette, hogy neki a béna szárny a halál, vig tavaszt soha látni nem fog. A víz emelkedett, tarajos hullámok nyujtogatták karjukat a mozdulatlan fecske felé. A part megrepedt, egy nagy loccsanás s a fecskefalu vízalámerülve egy fecske-szívet temetett el.

Tavasz lett. A fecskék ujjongva jöttek meg s újra kezdtek a munkát. Kip-kop, kip-kop . . .

Álmodni . . .

Antók Imre, Eger

Szépet, jót,
Boldog tündéri kedvtelés,
De utána jön,
A fájdó, könnyes ébredés.

Rosszat, irtóztatót,
Kínos gyötrő járom,
De jön a boldog ébredés:
Hiszen ez csak álom!

Hősök emlékénel!

Takács Margit, Sopron

Szívem némán megremeg, most amikor az emléktáblához lépek, amelyre a hős apák és fiak neveit felírták arany betűkkel.

Figyeljétek! Halljátok úgy-e ti is a szél suttogó beszédét? Érzitek úgy-e elesett hőseink hazajáró lelkének halk rebbenését? Oh én úgy érzem, hogy az én drága elesett hős apám itt mellett áll, homlokomon érzem ajkának véres csókját. Mintha végigvezetne a harctéren kezem a kezébe, megmutatja a halál rémes birodalmát, a vértől pirosuló orosz harcmezőket, az olasz folyókat, melyek ezer meg ezer magyar vitézt nyeltek el. Félelem szállja meg szívemet és kérdem miért kellett ennek így lennie? ki akarta ezen isszonyú könny- és vértengert? Kelt ez annak a nemzetnek, mely elfelejtett Istent és Máriát tisztelni! A magyarnak bűnhődnie kellett, s most, midőn már bánja vétkeit itt a hősök emléktáblájánál kell leróni halálját azoknak, akik életüket áldozták a jövő nemzedékért. —

Atyám, oh hadd boruljak le itt . . . hadd sírjam ki az én és a többi árva gyermek fájalmát, panaszát, hadd mondjam el a nemzet hős vértanúinak, hogy a magyar jobb utra akar térni, keresi már az Istent és az Ég irgalmáért esedezik. Oh könnyörögjétek ti népünk hősei, hogy az Istennek sujtó keze, mely büntetni nem pihent, elégelje már a nemzet vérkönnyeit és állítsa a magyart a béke és boldogság útjára. De nekünk, akik élünk, megmaradt egy fontos kötelességünk, szeretni Istent, felebarátot és a házat, és ezekért kell dolgoznunk. Csak úgy érdemljük meg az Isten irgalmát és leszünk méltó gyermekei a hős apáknak. Igen, atyám ez az emléktáblára felírt drága neved bizonyítja, hogy hős, nagy hős voltál. Megígérem neked egész lelkemből, hogy glóriás neved figyelmeztetés lesz arra, hogy honleányi kötelességeim vannak, amelyeket teljesíteni — életem, becsületet jelent! Leányod ez ígérete kíséren vissza névtelen sírodba és álmodat ez tegye csendessé, édessé. — Mondd meg a névtelen sírokban pihenőknek, hogy hős lelkükből adjanak egy parányi megnyugvást, hogy jöjjenek el hozzánk néha és az árvaság keserű könnyeit csókolják le a szülők, hitvesek és a gyermekek szeméről. Megcsókolom a hideg követ és úgy bucsúzom tőletek. — Az élők nevében pedig egy szívből fakadt fohászt küldök az egek Urához:

Ennyi könnyért, ennyi fájdalomért áldd meg Isten a magyart!

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Asztronómia vagy technológia?

Kristóf Mária, Sopron

A vidám, zajos társalgást, hancurozást, éles csengőszó szakította félbe. Az ajkak elnémultak s az előbb még mosolygós, derűs arcok halotthalvány színre változtak. Miért e változás, miért e hallgatás?

Lassú léptekkel, hangos sóhajokkal szállingóznak az osztályba az intézet öreg prepái: „Isten tudja mi lesz még ma, a tudásom a táskámban” recitálja vacogó fogakkal Ritmus Marcsi s aggódó szemekkel pislog az ajtó felé, hol kedves tanárnőnk magas alakja abban a percben felbukkant. Ez újabb látványra a sápadt arcok még fakóbbra válnak. Alig hallhatóan suttogja ajkuk az ima szavait. Utána néma csend! Csak az óra félelmetes ketyegése hallszik.

„Ki óhajt beszámolni a tanultakról” — szól a mjt sem sejtő hatalmas Elme. Általános hallgatás, mély csend a felelet. „Tul nagy a vállalkozó szellem!” — állapítja meg nyugott méltosággal tanárnőnk. Most következik az óra legborzalmasabb része, az áldozat kiszemelése.

„Elrepül a nagy kő, ki tudja hol áll meg, kit hogyan talál meg!” S a kő talált. Ki az aki ajakát szólásra felnyitja? Taktus Rici, az osztály dirigense. „Mondjon valamit az iparos tanonciskoláról!” — hangzik a katedra felől. A szegény áldozat ereiben megfagyott a vér s szívverése oly hangos, mint a kalapácsütés. Lassú méltósággal fölemelkedik helyéről s szederjes ajka remegve dadogja a következőt: „Az ipariskolában asztronómiát tanulnak!” Hangos kacaj tör ki az előbb még remegő torkokból s szegény Rici rémült pillantásokat vet szomszéd társára. Nem találja okát ez orkánszerű hahotának, míg végre az elévenszemű ugrifüles Dundi kisegíti zavarából. Felvilágosítja a dolgok mivoltáról, hogy technológia helyett asztronómiát mondott. Tanárnőnk ajkán is megjelenik a mosoly s ez még jobban felvillanyozza az amúgy is vidám kedélyeket. A mi Ricinknek megnyílik erre a felsőemeleti ajtó, fejére csap mint egy felfedező sörvendező arccal motyogja: „Megbotlott a nyelvem, technológiát akartam mondani!” „Folytassa tovább!” — hangzott a biztató válasz. Szegény Rici arcáról majd, hogy verejtékcseppek nem hullanak az erőlködéstől, de a meghatótságtól szóhoz sem tud jutni. Ám, működik a rádió s minden oldalról sodródik feléje egy-egy hanghullám. „Kicsit halkabban súgjanak, mert én is hallom!” „Sugószaktanfolyamot kellene szervezni s magukat szaktanároknak alkalmazni. Kitű-

nően beválnának!” E szelid figyelmeztetésre az érdekelt felek elhallgattak, de elnémult Taktus Rici ajka is, miután megszűnt a közvetítő rádió további működése.

A leadóban beütött a krach!

A szerető lélek utolsó szava

ifj. Kerekes László, Esztergom

Dacos az ég . . .
Vihar, zivatar közeleg . . .
Pusztulás űzi az érező lelket
Szomorú halál vészes zátonyára,
Szélére a mélységes medernek,
Egy robaj, egy villanás — egy jajszó . . . !
S megszünve az élet,
Kinban felreng egy megsebzett lélek.

— — — — —
Szemekből jó a fény s a villanás,
Ajakról száll a zaj — egy vallomás —
S a jajszó, itt léleknek szava,
Az utolsó hűség örök búcsudala.

S o k s z o r

Szegedi Rózsa, Szeged

Sokszor nézek fel az égre, s eltűnődöm rajta:
Azt a sok-sok szép csillagot ott ugyan ki tartja?
Miért fénylik? Mi van benne? Világ-e az vajjon?
Ha sóhajtok, meghallják-e odafönn a hangom?
Van-e ottan élő ember? Gyűlölik-e egymást?
Hordanak-e úgy, mint itt lenn, álnok, csalfa képmást?
Dölyfös-e az egyik ember, míg a másik hódol?
És az érdek, a kapzsiság ott most hogyan tombol?

El-elnézem, eltűnődöm. Gyönyörű az égbolt.
Felhő, villám és mennydörgés rajta olyan rég volt.
Hozd el Isten a szívembe ezt a nyugodt képet . . .
Ugy-e aki tud szenvedni, vihartól nem félhet?!
Mikor tör, zúz a fürgeteg, lelkem csak azt várja:
Mikor süt ki a napsugár mosolyogva rája?
S bár megtép a vad orkánnak könyörtelen szárnya,
Lelkem a sok kínzó sebet rendületlen állja.

Regina Izabella Ozsvát Katalin, Budapest Salvator-int.

... Sikoltott, sikoltott, már harmadszor is sikoltott, de felelet nem jött rá semmi. A trónterem hallgatott körülötte némán és titokzatosan, előkelő hűvösséggel. A nehézkesen lehulló bíborfüggönyök olyan árnyékokat dobáltak a szobára, mintha felbérelt királygyilkosok nehéz kezekkel megrajzolt szilhuettjei mozognának hangtalan, nesztelen.

Örületes ez a csönd. Örületes és kibírhatatlan. És ezek a merevpupillájú szemek, amelyek őt nézik rádelejeződé és konok mozdulatlansággal, mint trónálló lidércek, ördögök, szörnyetegek ... Meddig tart még ez a halálos némaság, amelyben felőrölnének az idegei, és az agyában éles hasítással szaladgál a kísértellátás dermesztő félelme. Meddig tart még ez a ...

Mikor lesz már vége ... ?

És ezek a függönyök is amelyek olyan szolgálalkú meghunyászkodással hulltak le a lába elé, ezek a nehézbarsony kárpitok, ezek a trónszoba puha, aranyösszegélyű zizegő ajtajai is, mintha gyilkos dühhel rávigyorognának. Mintha föllázadnának, követelnének, vádolnák a koronás királynőt, Castiliai Izabellát.

Hát még ezek is ... ?

Ezek a megfakult bíborrongyok, amelyek sikoltó sietséggel csapódtak ketté mikor beléptek ebbe a terembe a koronás urak, mert még arra sem voltak méltók, hogy azok a lábukat beléjük töröljék.

És most még ezek is ...

Mot egyszerre mindenki.

A főurak, tanácsosok, egyházi előjárók, mindenki magára hagyta. Mindenki! Mindenki!

Még az apródokat is elparancsolták az ajtótól, nehogy a lélegzetük megzavarja a királynőt. A királynőt, akit egyedül hagytak, hogy gondolkodjék ... utoljára gondolja meg azt a lépést.

Magára hagyták. Jó. Dehát ... dehát attól nem félnek, hogy megtévelyedik? Hogy eszméletét veszti a csöndtől ... ?

Hát nem értik, hogy nem bír igent mondani? Nem értik, hogy mást szeret? Nem értik, hogy a szívét ítelték halálra, midőn azzal a hervadt színű árkussal utrakeltek a cifraruhás követek Aragóniából ... ?

Abban az árkusban pedig feleségül kérte Aragónia ura, Ferdinánd, Castilia királynőjét, Izabellát.

És most mindenki azt kívánja, hogy ő ezt elfogadja. Hogy beleegyezzen.

Beleegyezzen, mert kell. Kell. A haza kívánja. Egységes

Spanyolország megalakulására az első lépés az, hogy ez a két ország egyesüljön.

De hiszen ő tudja ezt. Mindent tud. Mindent belát. Csak éppen nem tudja megtenni.

De hát ők nem értik ... Senkisémi érte, hogy a szíve ... nem akarja ...

A szíve ...

Különb is őt nem kényszeríthetik semmire. Koronás királynak nem parancsolhatnak.

Hiszen akkor még jól van minden. Rendben van.

Csak ez a csend ne lenne, ez a kétségbeesett, rettentően fájo csend ... !

Oh ... Még a kárpitok is úgy mosolyognak, olyan álnok, kegyellen mosolygással, mintha gyönyörködne a kínjaiban. A színük ... a színük meg olyan, mint a pecsété, amelyet beleegyezésül rá kell ütni Ferdinánd pergamentlevelére, hogy igen ... igen ... elfogadja a kezét.

Izabella most már negyedszer is fölsikoltott. És becsukta a szemét erősen, erősen, hogy ne lásson, ne halljon semmit ...

És akkor parányi réssel kettészaladt a bíborfüggöny

Gigászi alak állt meg sötétlila ornátusban a szenvedő előtt. Nézett.

A haja fehér volt, a homloka széles, mélyboltozatú, az ajka kemény, sápadt. A szeme meg két tompa vasgolyó, mozdulatlan, rezdületlen.

Nézett.

— Regina Izabella ... Leányom ...

— Eminenciád ... !

Fölcsukló sírással találta meg a királynő a hangját. És kacagott hozzá halk, apróra fodrozott hangon, bűgva, mint a galamb.

Eminenciád ... !

— Laudetur ...

És megindult a bíboros, Coriolánus Eugen a királynő gyóntatója és belső tanácsosa a trón felé. Rátapasztotta az ajkát arra a két sápadt, lesorvadt kézre. Utána meg el kezdte simogatni, mintha egy gyermeket becézne.

— Megszenvetél ...

— Szó-e ez Eminenciád? Szó-e ez? Amikor már közel voltam az önkivülethez!

Amikor már végső agóniában voltam! Szinte megőrültem ...

A bíborosvasgolyó szeme a királynő haját figyelte. A nehéz, aranyvörös haját, amely olyan volt, mint egy őspogány áldozati sátor.

— Szép vagy, mondta fénytelen hangon. — nagyon szép. Olyan mint egy aranyba és bársonyba burkolt csoda, akit nehéz, suhogó ruhákkal rögzítenek a földhöz, hogy el ne röpüljön ... És akinek virágszerűen karcsú derekáról álmodják legszebb költeményüket Provence troubadourjai ...

— Oh Eminenciád már megint ilyen virágos nyelven beszél! Mint mikor a szószéken tart szentbeszédet! De most...

— A fájdalom költői leányom... És...

— Oh tudom, mit akar kérdezni, Eminenciád! Tudom! Hogy mit határozlam...

Oh Istenem... én... én... nem... akarok! Nem akarok! Nem akarok!!! A bíboros meg sem rezdült.

— S az ország...?

Izabellának verdesett a szemhéja A pillái olyanok voltak, mint a fekete tulipán bársonyos szirmából kivágott két kicsiny félhold.

— Nem birom megtenni...

— S az ország...

— Oh csak ezt ne mondja Atyám! Csak ezt ne! Hány-szor fogja még kérdezni?

Hát nem érti... hogy én... oh nekem olyan nehéz ez a korona! Olyan nehéz...

— Egész lehúzza a fejemet... hát nem érti...

— Tudom. Ricordo Castelles infáns...

— Eminenciád... Hogy meri kimondani a nevét! Hogy meri kimondani!

— Éppen most...! Most, amikor...

Izabella lihegett. Granadai tűzrózsa folyt végig fájdalmas hőséggel a mélysápadt bőrén. És a szája, az agyongyötört, vértelen kis szája legörcbült, mintha sírni akarna.

De nem sírt. Csak megmerevedett hirtelen mintha márványból volna A szemhéja meg függve maradt, sötét elrémülésre tárva ki a szeme sírbolti éjszakáját.

A bíboros mozdulatlanul állott mellette. Merev, kifejezés-telen szemekkel nézte azt a halálraitelt, élettelen szobrot, aki fölé úgy odaillett volna a szarkofág! Az évezredek át-dialmaskodott halálfa, a maga nagy és túlvilági csöndjével, amelyben kialudhatják a gőgüket és a boldogtalanságukat az aranyban és bíborban megfulladt fáraók, rekek és imperátorok.

— És Izabella már ismét beszélt. Lesorvadtt viaszvirág kezének egyetlen rezdülésével döntötte le a lelke tűzből és könnyből kovácsolt Bálványát, amelyet vakmerőn, pogány-módra emelt a korona sápadt fényköre fölé.

Mert nem a szív az út, hanem a kötelesség. És nem a boldogság az élet legszebb virága, hanem az áldozat.

— Eminenciád még itt van?

— Parancsoljon, föntség.

— A választ akarom lediktálni Ferdinánd levelére... A választ...

— Hallgatom, királynőm.

— Castilia királya, Izabella, köszönti Aragónia urát. És üzeni, hogy kezét nyújtja neki abban a frigyben amelyre kért és amely egyesíti a két országot. Anno...

— A többit már tudom, föntség.

— És a pecsétet... a királyi pecsétet...

— Ráütöm, fenség.

— A pergamentre...

— Oda.

— És a bíboros hangja lehullott, mint a királykripták kőfedele.

— Nehéz áldozat... lesz... De föntséged sohasem fogja megbánni ezt a lépést.

— Elmehe! Eminenciád.

— És a vágyaid... az álmaid... a szíved...

— El fogom felejtetni, hogy ezek is voltak.

— Nehéz lesz, Regina.

— Nem!

Fölkapta Izabella a fejét, úgy, hogy a haja szétfolyt a nyakán, mint a fölolvastott vörösarany. És a becsukott pillái alól szikrázva pattant ki a királyi tekintet.

— Nem nehéz ha a haza úgy kívánja!

Coriolanus Eugent már az ajtónál érte a felkiáltás. Végig-vonaglott hatalmas teste rá, mégsem fordult vissza.

Kicsit tétova léptekkel rántotta szét az ajtókárpitot, és inkább kizuhant, mint kiment rajta.

Jók az ilyen bársonyfüggönyök a királyi udvarokban. Minden hangot fölfognak, minden mozdulatot eltakarnak.

Mert vajon mit szólna Izabella, ha látná, hogy a bíboros érzéketlen vasgolyó szeméből kicsapnak a könnyek. Hogy a bíboros sír.

A büszke nagy kardinális, Róma szemefénye, Spanyol-ország legnagyobb politikusa.

Jók az ilyen bársonyfüggönyök.

Még azt a kétségbeesett mozdulatot is elfedik, ahogy Izabella a fülére tapasztja a kezét, hogy ne hallja a csöndöt.

Emlékezés

Skrinyák Anna, Dombóvár

Kicsi tündér voltam, játszi gondtalan,

Virágot téplem, tapostam untalan.

Abból sem kellett a sötét, szomorú,

Fehérből kötöttem mindig koszorút.

Tarkák jöttek aztán, végül sötétek...

Életem tűzén már ők is elégték;

Csak te vagy még a régi ég s föld Teremtője,

„Ősz”-utakon járok boldog, szent reménye.

Pártold a Tanítójelöltek Lapját! A »mi« lapunkat.

Gyász hír. Egy fehér galambbal ismét kevesebb. Január 11-én, d. u. 3 órakor, tisztán, ragyogón Istenhez szállt, elköltözött tőlünk egy kedves kis testvér, Barát Erzsébet a dombóvári Szt. Orsolya-rendi tanítónőképző intézet II. oszt. növendéke. Mély gyászt, fájó szomorúságot hagyta magad után kis testvérünk, de hisszük, hogy Te boldog vagy az Úr oldalán, s nála könnyörögve fogod áldását kérni ránk, hogy boldog lehessen a nagy „viszontlátás.”

Emlékül

(küldöm Gerle Lajos kedves osztálytársamnak az ócsai temetőbe.)

Nagy F. Lajos, Kiskunfélegyháza

Tizenhat tavasznak mosolygó virága,
Tizenhat szép nyárnak termést hozott ága
Letarolva fekszik. Ifjú szíved álmán
nem ragyog fel többé a színes szivárvány.

Tegnap köztünk jártál. Arcodon az élet
Színes rózsáinak rózsapírja égett.
Ma már temetőben, néma, síri, csöndben
Nyugosznak hamvaid édes anyaföldben.

Emléked él köztünk. A helyed mellettem
Szomorún hirdeti, hogy egyedül lettem.
Szívünkben is egy hely üres lett azóta
S szomorúbban szól az ajkunkon a nóta.

Őszi szelek szárnyán üdvözetünk szálljon,
Bokros temetőben téged megtaláljon,
Porló hamvaiddat csókolgassa össze;
Vedd szívesen tőlünk, osztályod küldötte.

Ma és holnap.

Kiss Vera, Szeged

Néha még most is várok,
Néha még hinni is tudok,
S ha mögöttem lépés közeleg,
Talán a szívem is dobog.
Az álom még most a Tiéd.
A szabad órák is néha-néha,
Az emléked még megigéz,
A vágyam te vagy még ma.
De holnap ki tudja már?

Talán a vágy messzire jár,
S elfogy az álom, a régi,
Szívem a lépteidet nem méri.
A hitem a neveddel eltűnik,
S visszatérve idegent találsz itt.
De ma még én vagyok a régi,
Neved a lelkem édesnek érzi.
Ha így akarsz látni, ne váressz hát.
Mert a holnap lassan elküldi a mát.

Szerkesztői üzenetek

Sokan azért nem küldenek be munkát, mert az a húsz fillér portó sok. Igazuk is van. De ezen is lehet segíteni és „pedig egyszerűen. Össze kell állni, úgy, mint a soproni tanítónőképzősök teszik. Legutóbb is 25 munka érkezett be. A 25 munka bélyegportója 36 fillér. Győrből, Esztergomból is küldenek együtt munkákat. Szegénységünkben támogassuk egymást!

A megtalált boldogság. Ez is megoldás. De az Úristen tervei tervei szerint ezt másképp kell megoldani. Így kissé erőszakolt és nagyon a véletlenre alapszik. Stílusa jó. — **Karácsonyi élmény.** Kedves. A fordulatok igen-igen gyorsak. Úgy, hogy valószerűtlenek. És az, hogy »én« viszem ilyenkor a főszerepet. Lehet, hogy így van, de ne a »valót«, annak »égi mását«. — **Kárpótlás.** Kedves történet, jó stílusban. Némely része merész, valószínűtlen. — **Gyalogszerrel a Fertőhöz.** Túl dagályos stílus. Semmi tartalom, csak unalmas ismételtetése annak, hogy pocsolóyában járnak. — **Feledhetetlen délután.** Nem rossz, csak kissé száraz. Hiányzik belőle a szín, az élénkség. — **A gyermekszobából.** Ügyes, kedves. — **A gyermekek között.** Esemény nélküli sorok. Szeme van, lát is, tud megfigyelni. Irja le megfigyeléseit. — **A legszebb hivatás.** Kezdet és vég. A közben levő harc — főleg a lelki harc — teljesen hiányzik. Így sem nem érdekes, sem nem értékes. — **Egy család pusztulása.** Szomorú hármaskör, alig egy oldalon. Borzasztó. Esemény nincs benne. — **Nagyanyámhoz.** Kedves gondolatok. De mint költemény csak rímkeresés. — **Sírt az anyám, Látom, őt.** Szép gondolatok, de csak rímes próza. — **Megfigyelt jelenet.** Úgy hangzik, mintha nem történt volna meg. Ha pedig igaz történet, akkor a »valót« írta meg s nem annak »égi mását«, s így maradt el az »ének varázsa.« — **Az élet így kíránja.** Hát a kis gyerek beteg anyjával mi lesz. Csak úgy magára hagyja? — **Tavaszi.** Erő van benne és zene. Szép. — **Karácsonyest.** Erősen tanít, prédikál! — **Kis apostolok.** Egy kis simítással jó lesz. — **Ez is megtörténik.** — Érdekes, jó. — **Egy szekér története.** Van stílusa. Témát hozzá. Ez csak iskolás dolgozat. Tudja, olyan tíz perces. — **Az utca életéből.** — Kevésbé élénk és színes. Hogy e tárgykörből megkapót írassunk, nagy művésznék kell lenni. A leírás nehéz. Abba sok élet kell! — **Nekem elég az Isten.** Nem rossz. Mért mindig a halál? Igaz, mindenkinek meg kell halnia, de Istennek tetsző élet is van. Érdemes küzdeni is. — **Báránylevél.** Ügyes. Kár, hogy egy kis szín, élénkség hiányzik belőle. — **Asztronómia, vagy technológia, Platon eszméi.** Mindkettő ügyes. Alkalomadtán. — **Örömműnyp.** Témája szerint elkészült. Szíve jó, tolla már nem annyira. — **Megfigyelt jelenet: Sz. P.** Van benne valami. Több színt, lelket bele. — **A bűnbánó.** Jó. — **Fakéregre írt üzenet.** Megkapó. — **Többeknek: Többször előfordul a bírálatban: ne a »valót«...** — Tehát hazudjunk! — gondolja valaki. Nem azt akarom azzal mondani. A gondolat ki-

fejtése nagyon hosszú lenne. Aztán meg Arany János olyan szépen megírta Vojtána ars poeticijában. Olvassátok el, abból megértitek, mit akarok. Másik dolog. Különösen alsóbb évesek kitalálnak, vagy variálnak állandóan örökbefogadásokat, árvagyerekeknek anyjuk sírján való meghalását, (lásd A megfagyott gyermek). Leányok örök témája a férjhez menni akaró, a zárdába vágyó leány, akinek apja vagy anyja ellenáll, stb... és csak a halál, súlyos betegség, öngyilkosság, villámcsapás és egyéb elemi és túlvilági csapások Deus ex machinái hoznak megoldást. Így ne csináljuk! Keressük a témát a mindennapi életben. Annak a megtörténhető szépségeit keressük. Amazok is lehetségesek! Vannak csodák is, de azok nem mindennapiak. A mai élet szeretetsodáit szemléljük inkább. A mindennapi élet, népünk, falu, város annyi témát ad. Természetes, nem akarunk egyetlen **tehetséget** sem visszariasztani attól, hogy belenyúljon a történelembe s onnan vegye tárgyát. Az idei évfolyamban több ilyen igen szerencsés és ügyes kézzel megfogott témát láttunk. S ha valakit megfog a fantáziája, szálljon, repüljön a mesék világába, — s hozza idegen országoknak a virágait. Lássuk meg nyomorúságunkban a szépet is, a vigasztalást. Hisz később, hivatásunk gyakorlása közben az lesz feladatunk, hogy másokba lelket öntsünk. Készüljünk erre! — **Kísért a tegnap.** Jó. — **Néha szép az élet.** Ez a vers is. — **Tavaszban ősz.** Nem tetszik. — **Szilveszter.** Van benne gondolat. Amikor a világ lelkiismeretét vizsgálod szép. De ez csak kis része a munkának. A többi nem közérdekű. Ne prédikálj. Nem szeretik az emberek azt az irodalomban. — **Szilveszter este.** Zűravaros előadása habarodott históriának. — **A tenger.** Jó. — **Anyám.** Szép. — **Déc. 13.** Hogy cikkeid jönnek, azt annak köszönheted, mert jók. Újszerűek, érdekesek és tetszenek nekünk. Az utóbbiból a csillag utáni részt elhagytam, mert az csak nyújtja a dolgot. Nem oda való. — **Margit.** Mondd kedvesem, komolyan gondolod, hogy a vendégszobába lépő »sokáig várt« három kedves vendéget a belépéskor rögtön »lestoppolhatod« s nekik egy olyan szép, hosszú erkölcsi prédikációt tarthatsz? Fogják ők azt tűrni? Még ha »képzőslányok is azok?! Vagy talán a mélyen tisztelt vendégkoszorú haptáiban fogja azt végighallgatni, míg te elmondod, hogy milyen szép és felelősségteljes hivatásra készülnek a képzőben!! Maradjunk az életnél! Ennyire viszont már nem szabad a »való«-tól eltérni. Stílusod jó. — **Magvető:** Szép. **Ma és holnap.** Jó. — **Tota polchra:** Szép. — **Arcok:** Jó. — **Kálkapolnától Egerig.** Megfelel. — **Megtérés — hazatérés.** Ilyen is van. De nem ez a rendes. Néhány helyen elszólás is van benne. »Ez olyan mennydörgés, mit villámlás szokott követni«. Aztán az a meggyógyulás egy éjjelen szintén kevésbé valószínű. — **Karácsony.** Kedves — **Emléklül küldöm.** Szép, jönni fog. A többi levélre a jövő számban. Kéziratokat nem őrzünk meg. Visszaküldésre semmi körülmények közt sem vállalkozunk.

X. ÉVFOLYAM.

7. SZÁM.

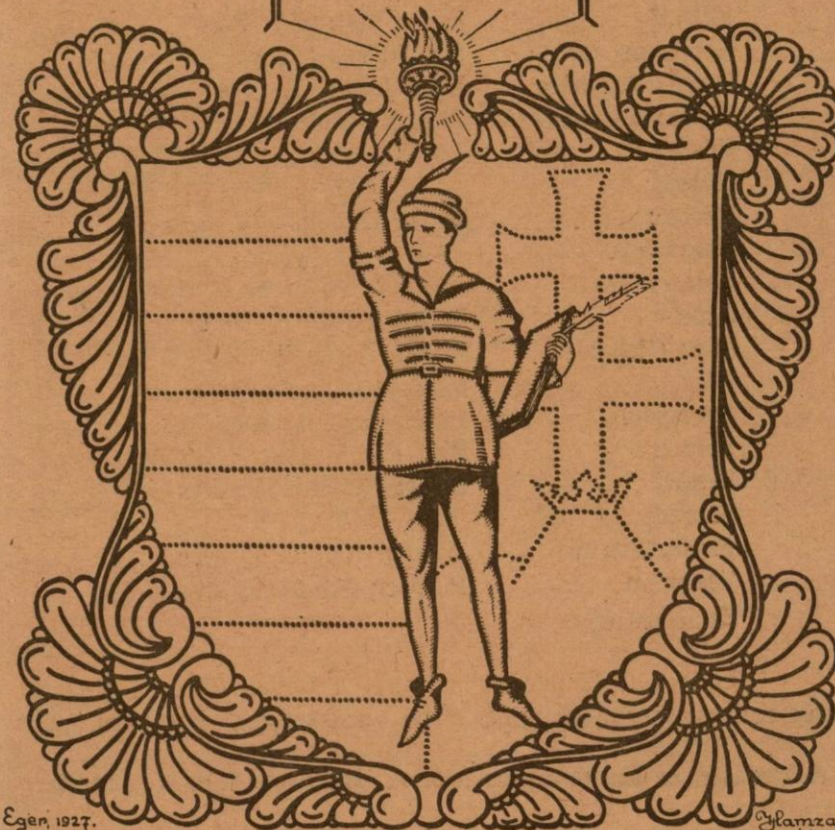
MÁRCIUS HÓ

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Eger, 1927.

Gyarmati J.
v.é.t.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Deim István IV. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen (Dóczy)	Vad Rózsa
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzsi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kecskemét (ref.)	Pap Juliska I. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kiskunfélegyháza	Blaskó Jolán
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	Mertse Leonidász V. éves
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Sulyok István IV. éves
Pápa (Ranolder)	Pagács Ilonka II. éves
Pécs	Matisa József IV., Regös Ferenc V.
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	Belovai Sándor IV. éves
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wágner Karolin V. éves
Veszprém	Pospech Margit V. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.	RIGÓ ALAJOS	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

Hangverseny szünetjében

utat törtem magamnak, utat ki a szabadba, a friss levegőre. Itt künn a teraszon egy ideig csak egyedül voltam. S milyen jó volt egyedül lenni! Főlnéztem, amerre legszabadabb volt az út, a sötétlő mennybolt felé és olyan jólesően, nyugodtan pillogtak rám a csillagok. Hűs, tavaszias szellő simította végig homlokom. Aztán újra bementem és újra dolgoztam és élveztem munkánkat. De úgy hűzött, vonzott valami kifelé, oly jó volt ott künn egyedül lenni!

Most újra ezt élem át. A csöndbe, a mélyre hatolok. Most félreteszem körülöttem zibongó embertestvéreim egyszer magasztaló, máskor lekicsinylő gondolatait s egyedül maradok, egyedül a Mesterrel. Itt még nagyobb a csönd, elcsitul minden s a homályból elébem tűnik — mint itt nálunk móravárosi templomunkban a belépő elé — a szent Kereszt. Tővéhez borulok s hallgatom, mint csepeg a rajta fészülőnek értem hulló Vére. De nem hagy itt, magához vonz, föl a magasba és töviskoronája két fejet fon át: az Övét és az enyémet. Érzem, milyen hűs, verejtékes Homloka; úgy hat ifjú, tüzes, lázas homlokomra, mint amikor betegségemben édesanyám hűs, lázűző keze simult reá... Azután föltekintek s nézek, nézek az Ő szemével s megértem, hogy mi fájhat olyan nagyon Néki és miért oly szomorú... Oly szelíden kérdi: Látod, fiam... és te mit tettél eddig, hogy ne csak a bűn tomboljon, hanem az én országom is terjedjen, hisz téged arra választottalak, hogy segítőm légy?! Dolgoztál már legalább a magad lelkében az én országom kialakításán?...

Milyen mélyek, erősek ezek a suttogó szavak! Elnémulok, magamba nézek... s aztán megindulnak szememből a könnyek s ha nem is tudnak kifelé törni, érzem, hogy lassan végiggyöngyöznek lelkemen s e bánatút nyomán szent Vér, büntető vér indul, csorog...

Azután elbocsát. Megindulok. Amerre megyek, körülöttem mindenütt új erő, új tavaszi élet fakad. Én is érzem, hogy annál voltam, aki a keresztfán elerőltetve is az erők forrása. Megyek Uram.

Mi volt ez az egész? Beteges ábrándozás, képzelgés, érzetgés, ellágyulás? Nem! Ezekből ily erő nem fakad, mint ami most a lelkemben feszül! Csak találkoztam a Mesterrel, a keresztrefeszítettel most a nagybőjt kezdetén, szemébe, jószágos szemébe néztem és szívem összedobbant az Övével. Erőt adott és én elmondhatom: húsvétváro nagybőjtöt kezdtem.

—r —r, Szeged.

RODALOM

Anno . . . 1848

Ozsvát Katalin, Bpest Salvator-int.

. . . Vannak pegazusok és szfinkszek, amelyek a maguk halhatatlanságában időtlen időig hirdetik az ókor antik művészetét és művészeit, a nagy és gőgös Anonymákat, akik minden gátat szétépítő végtelen fantáziával álmodták meg titokzatos szobraikat a sápadt és szenvedő homlokuk mögött, hogy azután némán és csöndesen elmúljanak a nevükkel és a multba hullott századokkal együtt.

Vannak nagy és erős gondolatok is, amelyeket emberöltőkön át fejtegetnek és soha meg nem értenek,

és vannak ünnepek, kívülre kevés fényt árasztók és belül máglyává gyulladtak, amelyek új szentséggé magasztosulnak a világtörténelem könnyel és vérrel megírt foliánsain.

És ezek közé tartozik a március tizenötödike.

Ünnep ez nekünk, csodákat hirdető vasárnap, megdöbentő erejű halottidézője a szomorúságra és elkeseredésre bomlott lelkünknek.

Vasárnap, amely a jelent csodálatosan gyöngéd, puha kézzel szédíti percekre vissza egy régi március mámoros boldogságába. Az elfásult és elfáradt szíveket gőgösre korbácsolja. A csüggedt apátiába sorvadt testeket hagyja elmerülni a kőkárdák és zászlók ünneplő milliói között egy ujjongó, diadalmas mementóra!

Mementóra, mely nem a multban elvérzett fájdalokat harsogja vissza a kiáltó vágyak és könnyel patakozott hitek láncsal ledobbantott sírjáról, — hanem 1848. év levegőjéből idebontakozott génuszokat lármáztatja fáklyatartó hőské.

Es . . .

Emlékezzünk testvérek! Összekulcsolt kezekkel és az áhítatos lelkünknek boldogságból rácsurgatott sírásával!

Emlékezzünk, és ne gondoljunk a mára!

Emlékezzünk az akkori elnyomatásra és . . . Az elnyomatásra. A mellőzésekre és a büntetésekre a titokban gyakorolt jogokért. A zsarnok jogarra, a dacosan fölemelkedő alkotmányra. A keserűségre a magyar szívekben, a sötét és komor keserűségre, meg az aprón felpattant szikrákra a gyűlölet fekete kötényében.

Az osztrák kormány meg mosolygott hűvösen, gúnyosan és hogy a sok panaszkodó szó megütötte a fülét, kicsit kellen mozdulattal tapasztotta rá a kezét.

Mozgolódnak? Hát csak rajta. Van aki elnyomja őket. Csak az nincs, aki felelősségre vonjon.

. . . Oh Mathias, rex. . . ! Gőgös nápolyi Ludovicus és éggelharcoló kevély Árpádok! Hol voltak már ezek. . . !

Hol voltak, micsoda végtelen messzeségben, mind akik számonkérni tudnának, és tajtékzó szájjal bosszúkat torolni! Igákat összetörni!

Régi dicsőség, halott dicsőség . . . ! Mi maradt belőle?

Csak ez a korcs, ez a szétzilált embercsomó, aki pártokra fajul a maga szánandó vérszegénységében. Aki egymást öli gondolattal, szóval és tettel, a helyett, hogy az országokattépő Hajdan képe alatt egyetlen egy kézzel kapcsolódna.

Mit akar ez itt?

És az állapotok tartottak tovább kibíráhatatlanul, alig észlelhető parányi fölenyhüléssel.

Az osztrák sas azonban most az egyszer csalódott.

Tűzcsóva esett a magyar lelkekbe, fáklya a szemekbe, Csillagok támadtak, önönmagukat felrobbantott meteorok, és egyszerre gyulladt lánggá a titokban élesztett tűz. Egyszerre vetett szikrát a fojtott keserűség. Az önérzetükben és jogukban megsértett szívekben egyszerre jajdult sötét magyarrá Kosuth sebekben csíráztatott és sebekből virággá pattant magvetése.

És megindult zúgva, dübörögve a föld.

Magyar füleknek égi harsona volt ez, és a zenéje mellett a nemzet egyetlenegy akarat lett és egyetlenegy kívánság: Szabadságot!

Oh a magyar már régóta, már sokáig volt egy kínlódva fölszakadt seb Európa bábeli hangzavarában. Oh már nagyon, nagyon sokáig tűrt és szenvedett és hogy nem akarták észrevenni, hát meggyújtotta maga alatt a máglyát.

Előre!

És akkor már nem lehetett megállítani útjában. Akkor már tűzhányó volt, orkán, a saját vérét meglármáztató gőgös magyar.

És nem lehetett neki azt mondani, hogy: megállj! Nem lehetett elnémitani, csöndre parancsolni. Nem lehetett ráivalni, hogy félre az útból!

Az a nemzet a régi volt, aki nem hallgatott a parancsra.

Az a nemzet erős volt és hatalmas, mintha a kevély virágkor világszemléletre kihelyezett diszkoporsójáról emelné fel egy pillanatra a szemfödelet.

És senkisémet elébe dobbantani, hogy: ne tovább!
Hatalmas erő lökte előre és diadaleső hullt a nyomába.

De hát mi volt az, ami megindította? Mi volt az, ami vitte, sodorta magával, keresztlül a könny, a vér és a halál horoszkópjain a halottat rázóknak döbbszent erejével...?!

Mi volt az??

A vér.

A magyar vér! A letagadhatatlan, a fékezetlen! Amit nem lehet némává kárthatatni, hűvösre inteni! Ami szilajul és forrón orgonázik föl az erek szűk börtönében! Amely diadalmasan és követelőően hordozza magában századok heroikus álmait! Amelyet nem tud megtagadni az, akinek a nagy, hatalmas szívén egyszer is átömlött a maga bő és harsogva vöröslő zuhatagával!

Vérzuhatagával, amely talán még a Káma és a Jajk partján született meg valamiből... valamiből... — Talán a földből, a párás, fekete, forrólihegésű földből, a puhán szétomló rögökből, az emberöltők ősanjából: magából a természetből!

Vagy talán... nem más, mint az Isten egyetlen szívverése. A kívánsága. Amely új fajt, új tiszta nemzedéket akart valamikor a multak multjában a züllött, elfajult népek hitének gyáva napfogyatkozásában.

A vér!

Etele barbár harcosaiban és a szittyamellekben fölsikoltó vér! A gögös, bátor, kegyetlen vér örökkön-örökké a szabadság átistenülésében.

Oh...

És voltak olyanok, — most is vannak — akik azt hitték, hogy ezt a vért el lehet némítani. Azt hitték, hogy sokáig lehet. Hogy van hozzá erejük és hatalmuk megállítani az Isten egyetlen szívverését.

... Hát csalódott az osztrák sas.

A magyar meg kivívta amit akart. Vér nélkül a vérével. Szabadságát, alkotmányát, boldogságát.

Kivívta. Győzött.

Megkapta amit akart, mert olyan nagyon akarta, mindenki akarta, és együtt akarták.

... Anno 1848 március 15-én ...

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

Ha elfáradtál a tanulásban, felüldíti lelked a Tanítójelöltek Lapja.

Alkony vagyok...

Börcsök Mária, Szeged.

Alkony vagyok s hajnal akartam lenni,
Új utak kezdete, sorsom a vég lett.
Aknáimat összetörte az élet,
Nagy terveimből soha nem lett semmi.

Lelkem vágyva az új csodát kereste,
Míg az élet darabokra nem tépett.
Nincs már vágyam, csendben várom a véget,
mely éltem hajóját gyakran verdeste

Nem álkozódok, csak szenvedek tompán,
Életem torz lett; mint fojtott toroknak
nyögése versem; bús csöndjén magamnak
állok egyedül a vég sziklaormán.

Nincsen fény velem, oly sötét van itten.
Lelkem ellenem emel súlyos vádat,
Ki látod, amit önlelkem se láthat,
Emelj magadhoz irgalmas nagy Isten!

Kálkapolnától Egerig III-ik osztályon

Merényi Hugó, Eger

A kislány beszállt a vonatba. (Ebben az esetben aszt hiszem helytálló ez a kifejezés, hogy: szállt.) Könnyű lépésekkel és igen-igen savanyú arcocskával lépett be a csúf, mocskos kupéba. Csupa öreg néni, bácsi ült benn. Meg egy két fanyarszájú vakációról hazatérő diák. Valaki elkísérte. Először még búcsúzkodtak, biztosan azt magyarázták meg a kislánynak, hogy ne hajoljon ki, mert kihajolni veszélyes, aztán „vigyázz az átszállásnál, írj, ha megérkeztél és szorgalmasan tanulj” stb.

A kislány maga elé nézett. A szilveszteri bálra gondolt valószínűleg. Esze ágában sem volt kihajolni. És a szorgalmas tanulás? Na igen! Még korai. Még Füzesabonyban sem vagyunk, -- Kis arany karórája volt. Rosszul járt. Öt percet késett.

És a kislány elkezdett beszélgetni. Akaratlanul is az az óra jutott eszembe, amit valamelyik királynak adtak ajándékba —

hallott erről már mindenki. — És azon az órán a félórakat csengő acéllemezre lehulló ezüstgolyócskák jelezték. A kislány szájáról is hullottak a szavak, a bájos, naiv, kis „zár-dista” szavak. Mintha valami idegen világ, idegen nyelven beszélt volna. És szétgurultak a szavak — kis ezüstgolyócskák — a szomorú színű, sárga izzadt-ablakú kupében. Annyi édes közvetlenséggel adta elő a zárda szenzációit, a Mikulás est hátborzongatóan titokzatos rejtelseit, hogy tudja jött valaki és beletett a cipőnkbe egy darab szemet, de én nem láttam, hogy ki volt, tudja sötétben, aztán reggel, amikor fel akartam húzni . . . (Hát ezen meg kell pukkadni.. Ez szörnyű jó.) Ennivaló kedvességgel még elmondta azt is, hogy egyszer nem tudott felelni kémiaiából és én tudja, úgy vagyok a sűgással, hogyha nem tudom a leckét, akkor hiába sűgnak, ha meg tudom akkor minek zavarnak és én tudja ha nem tudom a leckét, inkább nem szólok egy szót se; hallgatok. (Képzelem milyen nehéz lehet ez. Hallgatni! Ó!) És nevetett! Valóságos élmény volt. Most megint ez a bizonyos óra jutott eszembe, de most már aranygolyócskák hulltak. Hulltak csengve, bongva. Olyan jó az ilyen nevetésben megfürdeni. Sok-sok háborítatlan, zavar-talan, gondnélküli jókedv sugározott belőle, néha kedves kis grimaszt csinált. És eszembe jutott, hogyha kilenc boldogság lenne, biztos ez lenne a kilencedik: boldogok akik így tudnak nevetni.

Hétköznapi egyformasággal ismédlődtek a zökkenések. A távirópoznak egymásután szaladtak el az ablak mellett. És ez a kislány a nevetésével, beszédével, vasárnapos melegséget árasztott. A szomszéd padon egy néni felnézett. Keserű szája köré mosoly derült. Borostás arcú fáradt öregek jólesően néztek a kislányra.

Füzesabony. Átszálló. A jó máterek fehér gallérja világított messziről. A vasúti tiszt felemelte a zöld tárcsát, tiszteltek a vonatnak és elindultunk. Tovább. Odajött hozzánk Karcsi. Kék mackóruhás kis kölyök. Először félt a kislánytól, aztán odabújt hozzá. A füzesabonyi állomáson azt mesélte, hogy tudja, nem szeretem a gyerekeket, a keresztmamának a kislát és a többi.

Most mintha megölelte volna Karcsit. Nem tudni mi volt a szemében az a fény. Maklár!... Karcsi nem értékelte ezt a gyöngédséget, ide-oda hánykolódott kettőnk közt. Véletlenül hozzá-értem a kislány vállához. Átmeleglett a bőre a matrózból alól. Nagytálya... A kezén a bőre alatt kék kis erek futkostak. Csodákat patakzó kis szent folyócskák. Az Isten nagy tervei hajókáznak rajta. A szívéig meg vissza. A pítvar, a kamra. Aztán megint a pítvar és megint a kamra. Biztosan így. Örök egyformaság. Andornak!... Egy ilyen rövid úton annyi mindent lehet tanulni. Csak Kálkapolnától Egerig. Nagyon sokat, de persze szét kell nézni a kupében. És nem szabad kihajolni

az ablakon. Az veszélyes. Kistálya!... Szép kilátást távolban is látunk, de virágot, csak a közelben, és hogy a mienk lehessen le is kell hajolni érte. Saját körünkben keressünk boldogságot. (Br-Eötvös.)

Aztán: jó! — már itt van Eger!

A csomagokat óvatosan kell leszedni, mert sütemény van benne és lehull a tetejéről a cukor. Nagy probléma, hogy hol szálljunk le és hogy elmenjen e a jó tantíhoz, vagy se.

* * *

Hosszú fekete vonatok. Az út nem sokkal hosszabb mint Káltól-Egerig, de itt nem pirossapkás rozettás tiszték indítják a vonatot tárcsával, hanem maga az Úristen. És ő vált. És ő jelez titkos lélekszemaforókon. És ő világítja ki a sorompókat, hogy ne legyen karambol és ő állítja meg, ha már fáradtan dorombol a kis szivlokomotív, ő teszi virágossá a kis őrházak környékét szomorú életünk vidám állomáskáit.

Pesszimizmus?

Skrinyár Anna, Dombóvár

Sok gondtalan, magános órámon.
Álommunkások víg dalát várom.
S a realizmus sívár szigetén
Tündérpalotákat emelek én.

Égbenyúló százados szirteken,
Ósi szivárvány-boltok keskenyen,
Finoman szórják a fényt felém;
S mindettől boldog mért nem vagyok én?

Mert keresek valakit utamon,
Ki megértené minden panaszom,
Akitől nem félne zsenge virág;
Keresem az igaz jellemkirályt.

Érte elhagynám fellegváramat,
S elűzném a kis tündérácsokat,
De jöjjelek csak ti bátran körém
Fantomemberek! Szövődj csak mesém!

Olyan jó ott járni gyermeketen,
Szeplőtől védett szűzi földeden.
Hisz' ez a király nem él, elveszett,
S helyette sok léha báb született.

Lányok, célok, iskolák

Kiss Ágnes, Eger

Lobogó hajfonatokkal száguld végig a folyosón. A „cop-fok” végén vidáman integet a keskeny szallagcsokor, enyhe légáramlatot keltve magakörül. A hajfonat tulajdonosa vidám, csupa-mosoly kislány. Borzas kis fejében állandóan kacagó diákcsínyek röpködnek. Boldog gondtalan gyerek még, — a polgárista.

*

Divatos aktatáskával a kezében, siet iskolába. Göndör fűrtjein, élesre vasalt, lapos kis sapkát visel. Csinos matrózzruhája alkalmazkodik a divathoz. Ő az intézet „krémje”, (legalább is, azt hiszi.) Illatfelhő kíséri kecses lépteit, mikor végigkopog, magasszárú cipőivel a folyosó kőkockáin. Néha szánakozva tekint ki az ablakon, a kertben verejtekező, ásó- kapáló „pre-pákra”. Ilyenkor, szellemi fölényének teljes tudatában libben tovább, arcocskáját magasra tartva, — a gimnazista.

*

Komoly, biztos fellépésű nagyleány. Az iskolatáska már nem illik a kezébe. Le is teszi nemsokára — örökre. A szeme derűs és szelídenmeleg, de nézz csak bele erősen, kutatva! Mit látsz, a csillogó tavacskák mélyén? Titkos fényeket? Az alkotásvágy lángjai. — Művésznek készül. — Fehér lélekvi-aszba fogja formálni Krisztus arcát — a képzős.

Anyám, ha szenvedsz

Blaskó Sándor, Eger

Anyám! . . . Ha szenvedsz,
Csak ne csüggedjél el!
Anyám! . . . Ha érttem imádkozol
Ne borítsa el könny.
Gyémánt szemeidet!
Anyám!
Ha olykor sírsz a szenvedésben,
Ne töröld le szemeidből
A lehulló drága könnyeket!
Ne! . . . Ne töröld le azt!
Ha búdban sírsz,
Könnyezel, végy elő
Egy kicsiny serleget,
Melybe hullathatod
E kincset érő,
Fájó könnyeket!

Anyám! . . . Ha szenvedsz,
Én is szenvedek!
Anyám! . . . Ha sírsz,
Én is könnyezek!
Anyám, én mindig
Csak veled . . . !
Csak érted küzdöm át
E gyarló életet!
Anyám! . . . Csak érted kérem
A teremő Istent!
Anyám! . . . Levetek mindent,
Ami e földi, ami rút,
És úgy megyek eléd, mondvá:
Anyám! . . . Ölelj át engem
Szenvedőt, árva gyermeked!

Cseresznyevirág . . .

Tóth Ilus, Kecskemét

Cseresznyevirág illatát hozta a szellő . . . Apró női lábak, karcsú japán lányok járták összefogózva, fejükön a habos cseresznyevirággal a táncot.

— Kábitó virágillat terjengett a levegőben. —

Ádámházy szédülve állt meg. A gyönyörű lányok, az illatos virágok, mind-mind összefolyt a szeme előtt. Csak szívta magába, hosszú mély lélekzettel szívta a virágillatot.

— Nézte a táncot. —

Itt vagyok hát a dalnak országában. Ez hát Japán és ezek a japán virágok.

A férfi eltűnődött. — Milyen messze vagyok otthontól és milyen egyedül vagyok. Gyönyörű ez és mégis vágyom haza.

A tánc javában folyt még. Virágok röpködtek a levegőben, búgó kacagások hallatszottak innen is onnan is.

— Cseresznyevirág ünnep volt. —

Ádámházy megrezzent. Érezte, hogy valaki nézi. Odafordult. — Karcsú kis japán lány állt előtte. Mint egy egzotikus gyönyörű baba. — Nagy álomrabló fekete szeme kerekre nyílik a csodálkozástól. Mikor észrevette, hogy a férfi szembenéz vele, lesütötte a szempilláját.

Ádámházy gyönyörködve nézte. — Ime a legszebb virág — gondolta magában és megindult feléje.

A lány megse mozdult.

Akkor se mikor közel ért hozzá, akkor se mikor megsí-mogatta a haját.

— Nekem adod a virágod? — kérdezte tőle és kihúzott a lány fényes fekete hajából egy szálát.

— Neked uram! —

Mi a neved?

— Cseresznyevirág! —

És megindultak. — Már a tánc abba maradt, a zene elhallgatott, elszéledtek a táncolók.

Egyedül voltak, némán mentek egymás mellett, csak a virágok bólogattak feléjük rejtelmesen. Szótlanul haladtak tovább és a szívük tele volt dallal és muzsikáló boldogsággal.

Mikor a lány elfáradt Ádámházy karjába vette.

— Mesélj valamit uram! —

Mit meséljek Cseresznyevirág?

— Magadról! —

Nincs mit!

— Hazádról, apádról, anyádról! —

Hazámról? ismételte Ádámházy. Jó hát mesélek neked.

— Leültek. —

A férfi ölébe vonta a lány fejét.

— Az én hazám, innen nagyon messze van! — kezdte, és a hangja mintha nagyon mélyről jött volna, úgy bűgött mint az orgona.

— Túl a tengeren, még a nagy hegyeken is túl, van egy szép ország. Egy nagyon szép és nagyon árva ország. Ott, most olvad a hó, most nyílik az ibolya, most kélnek újra hazafelé a madarak, a fecskék és a golyák. — Odahaza most március van.

A lány lehunytt szemmel hallgatta. — És oda elviszlek téged Cseresznyevirág. — Holnap útra kélünk.

Holnap! símogatta meg a parányi remegő kezecskét. — Jó lesz?

— Jó lesz uram! —

És most mesélj te!

A lány fölkel. Nagy különös szemében könnyek csillogtak.

— Sírsz Cseresznyevirág? —

Nem uram! De most menjél. Holnap indulunk, elvisz a hajó téged és én követni foglak. De előbb el kell búcsúznom innen, a föld anyámtól, virágtestvéreimtől, a fáktól!

A férfi könnyes meghatottsággal símogatta meg a haját.

— Reggel értek jövök... ide! —

— Igen uram!

Ádámházy megindult. Nem volt sötét, a hold bevilágította az utat. — Visszanézett. —

Cseresznyevirág táncolt. Kimondhatatlan fájdalommal és és szenvedélyes vágyal búcsúzott; a földtől, virágoktól és a fáktól. A hold ezüstös fénye csillogó fátolban burkolta az alakját.

— Búcsúzkodott. —

A férfi összeszorította az ajkát és lehajtott fejjel megindult. — Holnap reggel — suttogta maga elé.

Másnap reggel boldogságtól remegő szívvel sietett Ádámházy arra a helyre ahol tegnap elbúcsúztak. — Olyan hosszúnak tűnt fel az út odáig. Végre!

— Megtorpant. —

Hófehér habos cseresznyevirágok között, ott feküdt a kis japán lány. A szeme lehunyva és az ajkán mint egy utolsó üdvözlés, földöntúli mosolygás ült. Tele volt hintve illatos, bódító cseresznyevirággal.

— Meghalt. —

Ádámházy addig nézte, amíg a szemét elöntötte a könny. Leült a lány mellé, karjába vonta a virágtól súlyos fejecskét és hallkan, lágyan, becézgetően mesélni kezdett. Az ő hazájáról; ahol most elolvad a hó és most nyílnak az ibolyák.

Azon az éjszakán pedig mind lehullott a cseresznyefavirág!

A pillanathoz

Kiss Márton, Győr

Pillanat! Minek nevezzetek? Egy szem rebbenésével nem jelölhetem léted végtelenségét! Mert végtelen vagy: Kezdetből fogva és Örökre élsz; szent vagy, borzalmas vagy: Élet vagy, sőt több az életnél...

Ismerősünk, barátunk, rokonunk, testvérünk, apánk, anyánk: mindenünk Te vagy. Te vagy a vendégünk, a betegségeink, a jegyesünk; örömünk, bánatunk, mosolyunk, könnyünk Te vagy: a születésünk és halálunk is...

Sohasem hagysz el, mégis folyton Rád várunk... Jelen vagy mindenütt! Zúgó agyamban és a véremben, amely lüktetve kering; a napsugárban, mely aranyosan ömlik szét a zizegő selymen...

Benne vagy a hajnali párában, amint ködös-vörösen tömjénez a csillogó harmatot, benne a tüdővész halálhörgésében...

Vezetsz, kormányzol, parancsolsz, ítélkezel és büntetsz. Koldussá teszed a milliárdost; bűnbánatot adsz a gyilkosnak; megkísérted a szüzeket!...

Te adsz négyest történelemből és — Te szövöd a fehér szálakat anyám csillogó, fekete hajába. Te szülted Napoleont és Te engedted a mulkor három gólt rugnom. Te siklattad ki a párisi expresszt és Te ítélted cipőm talpára a Pampák vérszomjas vadjának a bőrét. Te küldöd az első mosolyt a csecsemőre és Te küldöd a maláriás szunyogot a szegény olasz katonára, Te vagy a bagolyhuhogás, a Niagara zúgása; Te vagy a veszekedés és Te vagy az ima; Te vagy a fájdalom, a kék, a rozsdá, a platina, a hóhér, a szerzetes, a szépség, az éme, a bűn, a kárhozat... Te vagy!! Te vagy!...

... Te mindent tudsz és mindent elfelejtesz.

A Te apróságod építi fel életünket: a mi keserves életünket: a mi könnyáztatott, gondokkal telített, nyomorult — kedves életünket...

Leborulok előtted. Mindent, mindent Te alkotsz; a Te lényed örökös változása, megállíthatatlan mozgása adja a Léteket...: a Nagy kezében ordítva, zakatolva; suttogva, muzsikálva; aranyosan, vagy rozsdá-véresen; kacagva, vagy hörgöve rohannak láncszemeid: a Pillanat és a Te pillanataid...

Diákéveitek legszebb emléke Lapunk lesz.

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

A BOLDOG PARTOK FELÉ...

IFJ. KERESZTES LÁSZLÓ, ESZTERGOM.

Költő: Fátolkódós magyar éjben

A kék tenger tükörében

Törött árbóc korhadt fája uszdogál.

Kar: (Egy része utánozza a hullámokat, egymáshoz verő tengeri szelet, másik része pedig a gőzhajó puffogását s... s; cs puf s... s... puf...)

Költő: Lassú gőzzel megy a hajó, a zsormogó habok hátán el-elindul majd megáll.

Egy nemzet, hajóján a boldog partok felé halad...

Kar: (Tovább imitálja a vihart, majd szárnycsapáshoz hasonló hangokkal elhalkul.)

Költő: Kiröpül egy fehér galamb...

A gazdája kérges kezét visszavonja s várja

Mikor hoz hírt az életről kicsi madárkája.

B₂: Egy vízőzön ez az élet...

Költő: Felsőhajt a hangja.

B₁: Mikor jutunk már hajónkkal ki a magyar partra,

T_{1,2}: Hol az élet dicsőbb

És csillogón ragyog az ég napja.

B₁ B₂: És csillogón

Ragyog az ég napja.

Költő: Őszbehajló öreg magyar gyermekihez beszél...

B₂: Hej biz így volt és így van most...

De ne kérj már semmit fiam tőlem,

Majd megtanulsz mindent sorban, csak bírdam erővel.

T_{1,2}: De jó Apám! Azt hallottam nékem is volt anyám,

B₁: Gyermek voltál, mikor anyánk elszállt a sírba.

B₂: Hej! mit beszélsz! Hogy öcsédnek tudnia kell hol van az megírva?

T_{1,2}: És hol van most, beszélj bátyám!

Mesélj nékem az anyánkról, mesélj sokat róla!

B₂: Elnyelte a magas mennybolt éhező lakója.

B₁ + T_{1,2}: Az Isten, a hatalmas Úr az eget lakója (a B₂ szavaival egyszerre, de halkabban. A „lakóját”, már egyforma erősen.)

Költő: Vágja közbe a vén magyar tompa mosolygással...
Hogy gyermeke tiszta lelkét gyötörje szavával.

B₁: Hagyja má' kend édesapám e káromló szokat...
Hisz' láthatja ez a gyermek imádságra vágyik.

B₂: Imádkozzék ördögéhez

Mit bánom én ha mindjárt most anyja után mászik.

Majd jön idő mikor te is líszteled apádat,

S imádságról és Istenről befogod a szádat.

Költő: És jött idő... múlt az élet

Régi napból új nap ébredt.

Kar: (A költő mondókája közben: (Az Isten átka az Isten vétke) 2 szer)

Költő: Az öreg is, meg két fia

Jól ismerte mi az ima,

De ajkukról csak káromlás és gyalázás szállott.

A „Magyarok Istenéhez”, a mennyek Urához.

B₁: Édesapám! Az idő jár...

A galambunk mikor jön már?

B₂: Soha gyermek! Soha!

Szabadulást már minek is várunk,

Ez a hon lesz a mi sorsunk, a mi másvilágunk.

B₂ + B₁: (Dallamokkal megtarkított zajt hallat)

T_{1,2}: Valami zaj.

B₂: Hallom én is.

Te is fiam másik?

T_{1,2}: A rádió édesapám! Milyen szépet játszik.

B₂: Zárd el fiam a zenéhez nincsen kedvem máma.

Költő: És a fiu a parancsra a gépet elzárja...

De a zaj csak tovább árad

Kar: (Zsibong. Tengert vihart süvítő szelet utánoz.)
(A költő mondókája végéig.)

Költő: A tengeren vihar támad,

Sivít a szél s villám szökik az ég hajlatára.

S a tengerek Ura szól:

I. Szólista: Öreg magyar!

Isten bűnöd nemzedetre róttá!

Gyermekeidet tanítsd ima szóra,

Így remélhetsz egy jobb sorsot; teljesül a vágyad:

Régi dicső, kedves hazád új életre támad.

B₂: Mégis ez a rossz szerkezet!

Nyisd most csak ki, majd megleljük a dolognak nyitját.

T_{1,2}: Ne fordítsd odább bátyus a gépezet gombját,
Hogy honnét jön e zenés zaj, a végén bemondják.

B₂: Badar beszéd!

Ha kinyitod fordíts odább egyet,
Ha hallgatunk, hallgassunk már valamivel szebbet

Kar: (Utánozva a légkör sístergő állapotát és a rádió fűtűlését.)

B¹: Hallja kelmed édesapám!

A tárcsának minden pontján ugyanaz a nótá,
Megbolondult talán a kend finom rádiója.

T_{1,2}: Figyeld testvér: Halld mit beszél!

Rómában szól minden harang.

Kar: Giling, galang (a II. szolista mondókájának végéig.
Több hangszinben.)

Költő: A táncoló hanghullámok
Mint parázslón tűzes lányok törnek elő:

II. Szolista: A világnak „hét” vezére,
Esküszik az Úr nevére.

S a szentegyház főpasztora áldást ád a békére.
Szabad, boldog lesz örökre a gyászos föld millója.
Aláhullván az egekből a világ reviziója.

Kar: (Ismét a harangzúgást imitálja egész a T_{1,2} végéig.)

Költő: Zsong a harang

Öreg magyar kis lakának ablakához tére.
Es könnyező szemmel nézve a pirkadó égre.
Összekulcsolt kérges kezét imaképen teszi a melle:
lére:

T_{1,2}: Édesapám! Ejnye mi van? Minek vonult hátra?

Költő: Az öregnek szava nincsen, felél hát a bátya:

B₁: Hallgass Öcsém és kezedet amint régen együtt
tettük

Törd te is imára.

Költő: Térdre hull a vén ősz magyar

S a ház gyermek népe

Es harangok zúgásával küld imát az égbe.

Kar: (Ismét a harangzúgást imitálja több szolamban.

B₂ + B¹ + T_{1,2} szavainak végéig.)

B₂+B₁+T_{1,2}: Miatyánk ki vagy a mennyben, ki a szenvedést
elveszed,

Ki a dőre, büszke embert a szívedhez emeled,

Szentellessék meg a neved,

Ki szenvedő embereknek,

Sors megverte nemzeteknek,

Boldogságát vissza — vissza adod.

Legyen meg örökké a te akaratod,

Köszönjük, hogy a „gonosztól” megszabadítottál
minket,

Oh Istenünk! bocsásd meg a mi vétkeinket.

Kar: (Dongókarrá alakulva kíséri a III. szolistát, ki a
Himnusz énekl.)

III. Szolista: (Magas tenor, szoprán.) Isten áld meg... (énekel,
ismétlés: Balsors)

Költő: (Az ismétlésnél kezdi szavalni. Vigyázat! Egy-
szerre végezi a III. szolistával!)

A kéklő tengeren, ragyogó napsütésben halad a
hajó,

Árbócsanak tetejében piros-, fehér-, zöld színű a
zászló.

A galamb is visszaszállott... A hajónak mutatja
az utat,

Amerre a nagy magyar ég csillagja is támad!

Kar: (Nagy erővel.) Vissza kaptad dicső magyar, régi
szép hazádat!

Előadási jog megváltásaképpen 2 P. fizetendő a hadiárva valamelyik
gondozójának pénztárába.

Előadható bármilyen karal (vegyes, férfi) lényeg: három szolam sze-
repeljen a szolisták mellett.

Előadható dramatikusán (öltözék, világítás), bár ez nem tartozik a sza-
valókórus lényegéhez. A hangszinben, árnyalásban, s általában az egész elő-
adásában az egyéni kidolgozás érvényesülhet.

A SZERZŐ

Néha szép az élet

Diósszilágyi Iboly, Szeged

Mikor az égrő lenevet a nap

Es aranyben úszik a táj,

S a frissen-barna faág, mint kitárt kar,

Az ég felé nyúlva mind ölelni akar,

Akkor úgy érzem, hogy semmi se fáj.

Az életem s a cél, mely eddig probléma volt,

Nincs többé s lelkem megpihen.

Es érzem felfrissülten, hogy az élet szép,

Még akkor is, ha néha beborul az ég,

S ráncolt homlokkal néz ránk az Isten.

Pártold a Tanítójelöltek Lapját! A »mi« lapunkat.

Elmúlás . . .

Mertse Leonidás, Miskolc

Ha letarolt, kopasz lesz a határ,
S hullnak a fákról a sárga levelek.
Ilyen ködös őszi estén majd egyszer
én is örökre elmegyek.

Ha elmúlt a nyár, a szép kikelet,
Jön értem is a halál, s ilyen szomrú
őszi délután
Lekaszál engemet.

Hideg szél sívít a hantokon
Holtak napján, mindenki
rokont, ismerőst sirat.
Egy ilyen ködös délután
Assák a síromat . . .

Újra a szülőházban

Szalay Magda, Sopron

Langyos, tavaszi szellő fujdogált. A fák körül édes, kicsi gyermekek fogócskát játszottak. Csengő kacagásuk egybevegyült a madárkák csicsérgésével. Mint a pillangó a virágra, úgy röpködtek a kis leányok ide-oda, incselkedve kergetvén egymást. Most felkiáltott Évike: „Megvagy Katókám!” Erre a játékosok megálltak. Katókát megfogták, tehát ő lett most az új fogó. Évike pedig, mivel ilyen ügyes volt egy szép virágkoszorút kapott. Sötét hajához nagyon jól illett a rózsaszínű koszorú. Boldogan mosolygott játszótársaira, kik őt úgy szerették. A játék aztán tovább folytatódott. Évikét azonban csakhamar uzsonnázni hívta édesanyja. Egy kettőre hazaszaladt, mert hiszen az ő házuk előtt játszadoztak. Egyszerű, de csinos kis ház volt ez s fehér falával már messziről feltűnt mindenkinek. Kényelmes, három szobája volt. Kis kert a ház mögött. A háromtagú jegyzőcsaládnak éppen megfelelt. Az ajtóban már anyuka várt Évikére. Csakhamar mindketten ott ütek a párolgó haboskávával s finom kaláccsal terített asztal mellett. Uzsonna végén Évi így szólt: Anyuskám, mesélj nekem valami szépet. „Ezúttal nem mesét mondok el neked gyermekem, hanem igazi történetet.” „Jaj de jó lesz, meséld már anyukám” — szólt a kis leány. Szép szemeivel figyelmesen nézte édesanyját.

Az pedig mesélni kezdett: „Ugyanilyen szép tavaszi napon történt. Én is ilyen vidáman fogócskáztam barátnőimmal, mint te az előbb. Egyszer csak behívott anyuskám. Mi is itt

laktunk, hisz' tudod. Lesújtó dolgot közölt velem. Apámat elhelyezték. Ez a két szó elég volt nekem arra, hogy boldogtalan legyek. Sírva futottam be az ebédlőbe, s ott ráborultam az asztalra. Keservesen zokogtam. Itt kell tehát hagynunk ezt a házat. Ezt a kedves helyet, akáclombos kis falunkat. Városba kell mennünk. Isten veled kis pásztorgyerek, Isten veletek pajtásaim. Másnap elbúcsúztam mindenkitől. Utoljára mentem végig a falu utcáin. Majd a szívem repedt meg. Egy hét múlva már egy nagy bérpalota lakói lettünk. Ott is maradtunk sokáig. Egyik év a másik után telt el, de ezt a kis házat s a falut, soha el nem felejtettem. Lelkem mindig visszavágyott. S íme a jó Isten úgy rendezte sorsomat, hogy apukád elvett engem s én visszakerültem ide. Újra megvettük e házat s azóta itt élünk boldogan. Most te játszol helyettem az itteni lánykakkal s te élvezed a legelő friss fűvének illatát. Ugy-e szeretsz itt élni édesem?” Évike boldogan felelte: „Igen, nagyon szeretek s mindig itt is maradok.” Ezzel megcsókolták egymást s Évike kiszaladt játszani. Anyuka hosszan, elgondolkozva nézett utána.

Arcok

Merényi Hugó, Eger

Gödröcskés, kedves, szép
mosolyos kis arcok,
hamvas, napsugaras
jóízű barackok.
Csókolatlan, puha,
rózsaszín, meleg,
— könny nem áztatta.
Szél nem fujta meg.

Édes, kicsi arcok.

Sovány, beesett, bús,
mosolytalan arcok:
anyák, apák arca,
kenyérgond-nagyharckok
jele rajt remeg,
mert vigyázni kellett,
hogy azt a szép, halvány
kicsi barackarcot,
szél ne fujja meg.

Komoly, szép, szent arcok.

Életlámpásom

Kovács Julianna, Budapest Salvator-intézet

A lámpa fény
Bágyadt homálya mellett,
Lelkemből hosszan
Elmélázom én . . .

Szívemben szomorúság . . .
Te halvány fény,
(Oly mélyen érzem)

Pislákoló életemnek
Tüköre vagy!

Egy lenge szellő
Fujt be most szobámba.
Eloltá a szende fényt —
Az életlámpám
Ott fenn.
Uram, Te így oltod ki . . .

Anyácskám volt az

Horváth Gizella, Sopron

Egyszer régen, nagyon régen
Ki volt nálamnál boldogabb?
Hisz valaki oly igen szeretett,
Anyácskám volt az.

Ha szívem tövis sebzé,
Ha bánatom volt nagy,
Rajta egy szempár könnyűit ejté —
Anyácskám volt az.

Ki nem kíván soha semmit,
De jó Szíve mindig csak ad
S lemond értünk mindig —
Anyácskám volt az.

Föláldozá magát egészen,
S a gondviselés így akarta
Egő rózsza ragyogjon az égen ...
Anyácskám volt az.

A jó Isten hívta magához ...
És nem vonakodott soha.
Szívesen ment az ég Urához,
Anyácskám volt az.

Kinek emléke vigasztal,
Kinek lelke most is köztünk van,
Ki segít a kereszthordozásban,
Anyácskám, most is az!

A rackett szimfoniája

Filler István, Győr

Bájos kézben volt egykor,
Pengve csattantak a labdák rajta,
és szerették
a labdák és gazdája.

Megnyert sok versenyt.
Érte csókot kapott, sokat,
De már lazulni érezte
mágán a hürokat.

És aztán mi jött?
Megszakadtak fényes húrjai,
s szomorúan pihent a sarokban,
mint az élet többi élő,
halott rackettjei.

A kiskunfélegyházi áll. tanítóképző int. szertornászcsapatának szép sikere a Motesz. déli kerületében. Február 23-án rendezte a Motesz. déli kerülete ifjúsági összetett csapat és egyéni bajnokságát az összes szereken. Az ország legerősebb tornászkerületének igen nehéz versenyét, ahol az ifjúsági csapatok igen nagy számban indultak mind a csapat, mind az egyéni bajnokságokért, győztesként a kiskunfélegyházi áll. tanítóképzőintézet kiváló szertornászcsapata került ki. A csapat példás, fegyelmezett magatartása és nehéz pontos gyakorlatai mind a nézőközönség, mind a zsűri teljes elismerését érdemelte. A csapat 217.4 ponttal a délkerület ifjúságatornász-bajnokcsapata lett. Korlátan 36.1 p., nyújtón 35.6 p., lovon 36.1 p., plintugrásban 36.2 p., műszabadyakorlatban 37.3 p., gyűrűhintán 36.1 p. A bajnokcsapat tagjai: Bolemányi Károly V. é., Nyíri Bálint IV. é., Ludescher Ferenc III. é., Weitz Győző IV. é., Luczák László V. é. és Németh Ferenc V. é. Egyéniben: Nyíri Bálint IV. é. az összetett bajnokság győztese, a kerület bajnoka 106.7 ponttal. Második Weitz Győző IV. é. 106.4 ponttal és ötödik Bolemányi Károly 105.5 ponttal. Ezen a versenyen a tanítóképző híres szertornászcsapata ismét igen szép eredményekkel gyarapította a tanítóképzők sportteljesítményét.

SZERKESZTOI

ÜZENETEK

Az utóbbi napokban, sőt hetekben, hogy ne mondjam hónapokban nagyon elhanyagoltatok. A soproni tanítónőképzőn kívül csak itt ott jön egy-egy levél. Azt hiszem az is tévedésből. Mi van veletek? Kiszáradt a tintatartó, megsántult a Pegozus? Várok mindenkit sürgősen!!

Váratlan otthon. Van benne valami. Talán. **Mit mesél egy régi malom.** Nagy feneket kerít neki. Esetleg. **A szomorúfűz mesél a vándorlegénynek.** Stílusa és előadása gyenge. Alkalomadtán. **Szerelmes vagyok.** Úgyes fordulatoss. A másik, amint látod jött. A jelzett dolog is megy. Kis türelem! **Mesél az élet.** Erőszakolt. **Elhagyott várkastély.** Leírásnak nem elég élénk, elbeszélésnek kevés. **Mesél a szomorúfűz.** Egyszer volt, hol nem volt mese... Alig valamivel több. **Itt maradtam.** Jó, kissé monoton. **A sors meg én.** Nagyon peszsimisztikus. **Régi ház az út mellett.** Gyenge leírásnak. Témája meg nincs. **Mit regélhetnének a vén fák?** Esetleg. **Két sóhaj.** Jó. **Visszatért.** Tisztviselő állandóan szállóban lakik!? Nincs esemény az egészben. **Címlap.** Az alakok kissé gyengék! **Halál.** Szép novemberi prédikáció. Eleje minek? **Beköszöntött a tavasz.** Magyar kikelet. Anyám. Mindhárom próza, elég rossz rímekkel. **Aludj gyermekem, Régen és most stb...** Bármennyire becsülöm nemes érzéseidet, verseid nem ütnek meg a mértéket. **Ékszerem.** Egyes és többesszám keverve fordul elő. „Kéne” nem irodalmi szó. **Zálog.** 4 utolsó sor nem vers. **Az első bűn.** Nincs semmi tartalma. Ritmusa sincs. **A jövő Tisztán.** Egyik sem tetszik. **Hugomnak.** A két utolsó versszak megírásánál nagyon siettel. Olvasd el és szörnyülködni fogsz, hogy Te, aki oly sok szépet írtál, ilyen papírra vetettél. **Ma este.** A gyónás sokkal szentebb dolog kell, hogy előttünk legyen, semhogy ilyesmivel hozzuk kapcsolatba. **Hol képzelem jövő iskolámat?** Több fantáziát és mégis reálisabban. Ne prédikáljunk. Az „én” iskolámról ír és mégis „Neked” beszél.

Viki. Nagyon szép. Jól ír. Csak a vége. Amit vár az ember, ép az nincs benne. **Kis védencem.** Stílusa nem kiforrott. Esetleg. **Mit láttál...** Kevés. Mindig halál... Azért nem egészen rossz. **Bizunk.** Szépen indul... de... aztán semmi. **Kétségben.** Az élet mosolya. Nem látok bennük semmit. **Bolyongás.** Csak próza. **Megemlékezés.** Ezzel csak megbánta-

nók osztálytársad emléket. **Őt is az élet hívta.** Nagyon szépen indul. A megoldás teljesen tönkreteszi. Más az Életbe menni és más boldogítani az embereket. **Megnyugvás.** Semmi emelkedettség nincs benne. **Bosszú.** Tud írni, De itt túl naivul mondja el a dolgot. **Milyennek képzelem jövőd iskolámat?** Nem rossz. Esetleg. **Mégis nagy hatalma.** . . Talán az egyszerű hitet mégse tegyük neveltségessé. Még „jó vicc” árán se. Néhány **régebbi** levélre legközelebb.

Valahogy.

Szegedi Rózsa, Szeged.

A nyárnak utolsó virága
még itt pihen kezem között,
de az illat, a lelkierő,
belőle messze költözött.

Bár nyájas szavakkal símogatom,
lelkemet csókolom belé,
lankadt szírmái, mint törött szárny...
lassan hullnak a föld felé.

Szívem is él, megvan valahogy,
de már félve... alig dobog...
a rózsás álarc alatt régen
csak mély bánatot hordozok.

X. ÉVFOLYAM.

8. SZÁM.

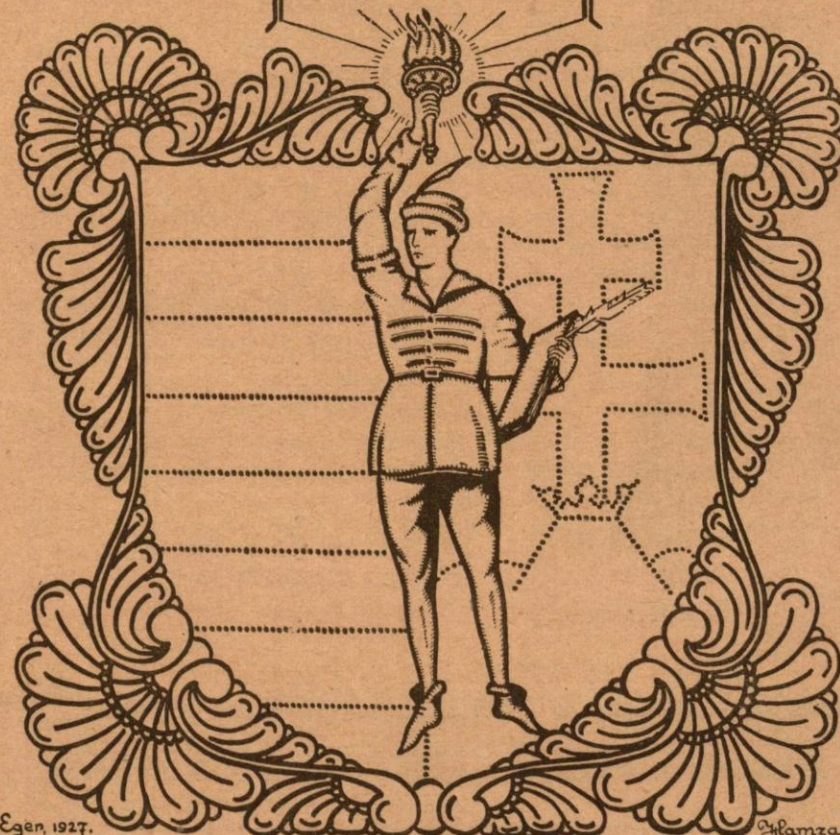
ÁPRILIS HÓ.

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Egen, 1927.

Gy. Lanza J.
v.é.t.n.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Deim István IV. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen (Dóczy)	Vad Rózsa
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Mátyás V. éves
Kecskemét (ref.)	Pap Juliska I. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kiskunfélegyháza	Blaskó Jolán
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	Mertse Leonidász V. éves
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Sulyok István IV. éves
Pápa (Ranolder)	Pagács Ilonka II. éves
Pécs	Matisa József IV., Regös Ferenc V.
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	Belovai Sándor IV. éves
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wagner Karolin V. éves
Veszprém	Pospech Margit V. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELEVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.-P.	RIGÓ ALAJOS	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

A megdicsőült Kereszt fényében

Állok s gyermekkorom kedves, egyszerű eseménye jut eszembe. Gyönyörű virágskertben jártam és emlékül leszakíthattam bármelyik virágot, amelyik éppen legjobban tetszett. Körülsétáltam, szemem itta a sok szép virágot, erre is, arra is bólogatták felém fejcskékjüket és én még mindig tovább mentem: Nem, nem! ezt sem! Szinte elbódított a kellemes illat s csak bandukoltam tovább. Észre sem vettem, hogy visszaértem a kert kapujához. Aztán gyorsan lehajoltam, leszakítottam egy kis lila ibolyát, köréje kis zöld levélkét és ez volt az én nagy választásom!

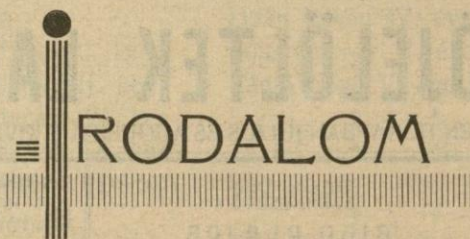
Most is így vagyok Uram. Dicső feltámadásod misztériumának minden virága felém ontja illatát. Ne haragudj Uram, hogy még mindig visszafelé nézek és Hozzád hajolva győzelmi koszorúdból lelkembe egy kedves, lilás ibolyát lopok.

Lila a színe; azért szeretem, mert eszembe juttatja, mit szenvedtél értem. Mily könnyen halálraitéltek, mily könnyen temettek! Rádfogtak bűnt, szórtak rád átkot, arculvertek, szinte semmivé tettek s Te tűrted. Keresztre ordítottak, mert jobb nekik Nálad nélkül a világon! Gúnyolód azok voltak, akiknek hirdetni kellett volna felségedet. De talán apostolaid?... Egyedül voltál, alig volt virrasztó lélek veled.

S most itt vagy Uram, dicsőségesen, felségesen. Megsebzett Szived az erő forrása. Minden év húsvétja elhoz s Te újra itt vagy dicsőséged erejében. S mily jó, hogy minden évben eljössz! Most is tengernyi az ellened, akadnak apostol-Judás lelkek, tagadók újra gúnyolnak, üldöznek, száműznek, s erőtlennek látszol. S úgy sodor, úgy sötétít ez az ár, Uram... Csakugyan Krisztus vagy-e Te? Csakugyan kövessünk Téged?

Válaszul felém ragyogsz, feltámadt Krisztusom. Mily jó nekünk, akik veled járjuk a kereszttűt törhetetlenül s bizó Szűz Mária-, vagy szerető Magdolnalélekkel vártuk feltámadásodat. Nekünk feltámadásod szent ténye mellett szívünk is mondja, hogy nagy vagy, szent vagy és Isten Fia vagy. Kérünk, hogy szent sirod fénye világítson bele az emmauszi tanítványok lelkületét hordozók, a Tamások, sőt elfogult ellenségeid szívébe is, hogy a mi bizó, törhetetlen lelkünk himnuszával összezsongjon az övék is szent feltámadásod ünnepén: Alleluja, Alleluja!

—r, —r, Szeged

Fakéregre írt üzenet

Kováts Piroska, Sopron

Künn fűtült a szél. A hó szállingozott, esővel vegyesen. A nagy cserépkályhában pattogva égett a nagy fahasáb. Rácsos ajtaján kivilágítottak az apró, kékes lángok. Alkonyodott. Az egész kis ház hallgatott. A kert aludt a hótakaró alatt. A rózsafák papírral bekötött koronája zizegett a szélben. Mintha a fekete, fényvestollú varjak is a nyarat siratták volna, olyan keserűen károgtak. A fehér házörző komondor összetekerőzve aludta mély álmát. A madáretetőn három cinke ült és kis fejüket eldugták apró szárnyuk alá. Ünnepléses csend mindenütt. Szinte fáj a nagy hallgatás.

Mi is hallgattunk, amint ott ültünk nagynénémel a duruzsoló kályha mellett. Gondolkodtunk. En az iskolára. Mire is gondolhatna másra egy magamféle diákleány. Nénikém is hallgatott. En kis zsámolyon ültem előtte és fejem az ölében nyugodott.

Egyszer csak két meleg könny hullott a homlokomra. Felugrottam és átöleltem „Miért sírsz néni?” Megfogom kezét és akkor esik ki belőle egy fakéreg. Kíváncsian nyulok utána. Nyírfá fehér kérge. „Mi ez néni?” kérdem Piroskám! Eddig még kicsinek tartottalak arra, hogy életem történetét elmeséljem neked. De már nagyleány vagy és megértesz engem. Figyelj jól ide.

Tizennyolc éves voltam, amikor egy majálison megismerkedtem vele. Egész este velem táncolt. Haza is kísért bennünket. Alig, hogy eloltottam kis szobám lámpáját, már is elkezdtem szenderegni. Nyár volt. A kertben nyíltak a virágok. Ablakomon a lezárt zsaluk között édes virágillat áradt a fehér szobámba. Álmomból angyali zene ébresztett fel. Felültem és hallgatózdtam. Ablakom alatt húzták a cigányok az örökszép dalt: „Csak egy kislány van a világon!”. Odalopódz-

tam az ablakhoz és a zsalugáter között kidobtam egy fehér rózsát. Még láttam, hogy felveszi és elteszi tárcája mélyére.

Pár hét múlva kitört a háború. Az elsők között vitték őt is. El sem tudtunk búcsúzni. Csak levélben értesített, hogy a tűzvonalban van. Hónapokig jöttek az értesítések és mentek naponként. Aztán egyszer csak kimaradt egy hétre. Szomorú sejtelem kinzott. Álmomban láttam őt átlótt mellel a virágok között feküdni. Másnap hozta a posta ezt a nyírfá kérget. Ráragasztva a fehér rózsá elszáradt szirmai. Pár sor írás. Majd azt elolvashatod. Meghalt. Gyászoltam és azért nem mentem férjhez soha. Látod, ez az én életem szomorú története.

Elhallgattunk. A fahasáb a kályhában szétesett. Újra felángóltak a kék lángok. A komondor ugatott. Valaki elment. A varjak elültek. Csak a rózsafák bölintottak, hogy ők jól emlékeznek Jucó néni fájdalmára.

A leány behozta a lámpát. Nénikém felállt és kezembe adta a fadarabot. És én könnybelábadt szemmel azt olvastam le róla: „Hős bajtársunkat e nyírfá alatt érte a halálos lövés. Utolsó szavai ezek voltak: „Hazám tied vagyok, érted halok!” Szíve fölött volt ez a rózsá. Hős volt. Büszke lehet rá a kisasszony. Halála napja jun. 17. Isten vigasztalja meg az érte kesergőt.”

Az én erőslélkű nénikém elvette a kérget és eltette. Pár perc múlva már csak a kötötűk csengése volt hallható.

Kísért a tegnap

Diósszilágyi Iboly, Szeged

Nem tudom miért, szomorú vagyok,
És halkán, lágy zsongással jönnek a hangok
Lelkem mélyéről, rejtett mélyről, lopódzva,
...Valami sír bennem. A tegnap emléke,
A karácsonyestének csodás zenéje,
S édesanyám boldogan mosolygós képe.

...Az idő vad szélvész rohanással száguld,
S határköként lerakja egy-egy emléküink.
Mi, fáradt vándorok, a kőnél megállunk,
S révedező-búsan multunkba tekintünk...

Állok a tegnap-felé-hajoló vággyal,
Bennem nőnek az árnyak, magasan-nagyon,
Rámborulnak, egészen beléjük veszek,
...És nem tudom miért, de szomorú vagyok...

Csak egy ablak volt . . . ?

Fodor István,

Szeged

— Fiúk, tavasz van! — robbant be Laci az osztályba egy szép tavaszi reggelen. Sapkájával lelkesen hadonászott, arcán behozta a tavasz derűjét, szemében csillogott az üde tavaszi napsugár.

— Fiúk, tavasz van! — Hangjában elérhetetlen vágyak újjongása, csodáraébredés, reménykedő újéletvárás, kimondhatatlan öröm zengett. Szép az élet — mégis szép az élet! — hirdette csengő hangja, derűs kacagása, gondtalan vidám megjelenése,

— Hm, tényleg — nézett föl az egyik fiú közömbösen, azután magolta tovább a neveléstani.

— Stramm idő — jegyezte meg „Sárosi II.” — jól fölszár rad délutánra a pálya! . . . És a többi futbalimádó helyeselt.

— Legalább nem hiába tisztítja meg az ember a cipőjét. Szólint meg Jóska a „pedáns” gyerek, miközben az ablak tükreben gondosan megigazította hódító hajtincseit.

— Hát aztán! Mit kiabálsz. Tavasszal épügy bezúghatsz, mint télen! — szólt egy másik, meggyőződéssel. Nem csoda, ő ezt már tapasztalta saját kárán.

Legtöbb fiún azonban tényleg valami nyugtalan öröm látszott. Nyoma se volt annak az unott, ásitó nyugalomnak, mely a téli borús napokban ráül az osztályokra. Nem drukoltak most annyira, mint a téli sötétségben. Pedig számtan óra lesz. Ha volt is egyesek kezében könyv, az csak arra volt jó, hogy egymást jól kupán vágják és csak egy-két notórius, lusta alak kótázta a számokat, lustaságukat meghazudtoló fürgeséggel.

Aztán kitört a botrány!

Egy kislány ment el az intézet előtt.

Mindenki tolakodott az ablakhoz. Még a padok tetejére is fölálltak. Koravén csatolovak csitították őket. — Ugyan, de gyerekek vagytok, nem láttatok még lányt? — És ajkukon megvető mosollyal, méltóságteljesen ők is felkeltek és nézték az elsiető iskoláslányt, ki nyilván nem volt elkészülve ilyen sikerre, mert zavartan elfordította fejét és elsietett.

Reccs . . . csirrr-csrrrr. Kitört az ablak. Valaki belekönyökölt a hasába és ő nem lévén hozzászokva hasonló bánásmódhoz, utolsó halálcsörgéssel darabokra hullt.

Szétrebbent a társaság.

— Te voltál Laci! Laci törte ki! — hallatszott minden felől.

— Én voltam — ismerte el csendesen Laci.

* * *

Még mindig sütött a nap, a madarak is énekeltek, virágok illatát hozta a szellő a liget felől. Mind azt hirdette: Fiúk, tavasz van! . . .

Laci búsan hallgatott . . .

Valami . . . valami eltört . . .

Eltévedtem

Filler István, Győr

Csend van.

A szívem halkán ver,
Amint vért oszt és kever;

Tanulók!

Tanulók?

Nem nézem már a sok sort,
Lelkem űzi, hajtja Amort,
Bódító szerelmet, mámort;
Tanulók?!

Nézek.

Merően képzelem alakját elibém.
Szívem zúg, zakatol, mint pokoli rém,
Ittasan pihen szemem kebelén.
Bámulok.

Vége!

Amint fejem hajlik látom a könyvet,
Látom az életet, csalódást, keservet!
Csendes megadással fogadom e képet;
S . . . tanulók.

Ez is megtörténik

✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱

HORVÁTH GIZELLA, Sopron

Talán azt gondoljátok, hogy egy városi utcán mással nem is találkozunk, mint lázasan rohanó üzletemberekkel, cifra dá mákkal, kirakatokat bámuló kicsi lánykákkal, báméskodó inasgyerekekkel? Történnék ott olyan jelenetek is, melyek inkább magukra vonják a figyelmet, mint az előbbieket és a nemesen vallásosan gondolkodó embert részben mosolygásra, részben sajnálkozásra indítják.

Egy őszi délután a város egyik forgalmas utcáján haladtam. Autótülkölés, lódobogás, újságárusok rikácsolása hangzik mindenfelől, s összeolvad olyan zűrzavarrá, mely önkénytelenül a bábeli zavart juttatja eszembe.

A burkolt úttesten nehéz kocsit húz két vastagtestű ló. A gazda magyarosan megrakta szekerét szénával, ő maga alig látszik ki a kocsi elején levő kis fészkéből.

Az üzletek előtt két hölgy sétál. Talán barátnők, talán testvérek? Nem tudnám megmondani. Amint meglátja az egyik a szénásszekeret, hirtelen odaszól előkelő szomszédjának: „Te,

nézd, ott a szerencsénk!" Azzal a kocsifelé irányítják lépéseiket. Közvetlenül mellette elhaladva, mindegyik szerez magának egy-egy szálát az állatok ezen finom eledeléből, azt gondosan elrejtik táskájukba és sietnek át az útca másik oldalára, hogy a járó-kelők figyelmét kikerüljék. De ki ne venné észre a két cifra hölgyet, kik oly közel merik vinni drága ruhájukat egy szénásszekérhez. Aki nyitott szemmel járja a világot, az meglát mindent, észreveszi ezt is, még inkább, mint a mindennapiságot.

Csak azt sajnálom, hogy újságíró nem vagyok, hogy ezen utcai élményemet tudatára adhatnám a nagyközönségnek. Ime előkelőknek, művelteknek tartják magukat, és ilyesmire is képesek, ami csak a tudatlan embereknel divatos.

Így csak magamba fojtottam fölindulásomat, melyet e babonás jelenet bennem keltett és sajnáltam a két fiatal hölgyet.

Játszottam az Isten előtt

ifj. Kerekes László, Esztergom

Játszottam az Isten előtt
Teremtett, igazi lélekkel,
Bolondos szép vágygal, égő szerelemmel;
Játszadoztam, mint egy kicsi gyermek...
Ígértem, fogadtam, hogy jó fiú leszek,
Csak adja meg vágyait szívemnek,
S földíszítem néki szegényes lelkemet... —
Teljesültek bensőm hímesebb vágyai...
Nyiladozni kezdtek szívem virágai;
Boldog ember lettem,
S mindent elfeledtem,
Minden fogadalmat, ígéretet, melyet
Valaha is tettem; —
És tovább játszottam az Isten-lény előtt,
Bohósággal, vágygal, teljes-teli kedvvel.

Még nem hajtott minden virág a kicsike kertben,
Mikor fájo, gyötrő kínban összetört a lelkem;
Megbűnhődtem,
Mert az Isten lénye előtt
Bohósággal, vágygal, kedvvel,
A legdrágább játékszerrel,
Játszadozni mertem.

Pláton eszmetana

Kristóf Mária, Sopron

„Ismétlés a tudás anyja!” — e közmondásos igazság ez egyszer nem vált be. Teljes egy óráig magolásztam a görög nevelés jeles elméit, de fantáziám nem volt képes Pláton bölcs eszmetanát befogadni. Remegve vártam a pillanatot, mikor szólítanak fel, hogy be számoljak tudásomról. S a pillanat elérkezett. Izgulva lapultam helyemen s oh borzalom, kedves tanárnőnk éles szeme mégis rám talált. Rémulten vettem észre, hogy szemét rám függeszti s már is megszólal szokott nyálasságával: „Beszéljen valamit Plátonról.” „Oh Pláton, Pláton, görög Pláton, miért is voltál a világon, most nem kellene szekundáznom!” Remegő térdekkel, lassan emelkedtem fel helyemről. „Hány százalékos a tudása?” — kérdi tőlem kérhetlenül Tanárnőnk: „Az enyém kérem” — motyogtam — „nem tudom!” „No majd meglátjuk,”! felelé hideg egyszerűséggel.

S én vacogó fogakkal reszkető inakkal kezdtem a felelésbe: „Pláton eszmetana az ideák világából táplálkozik. Szerinte a dolgok csak az ideák, szellemek világában élnek. Ami körülöttünk létező tárgy van, az az ő szemében nem létező.”! Eddig jutottam a bölcs fejtegetésben, mikor szomszédom nem birta tovább magába fojtani a nevetést és hangos prüszköléssel tört ki belőle a kacagás, Oh én szegény fejem! Szerettem volna a föld alá bújni, de nem nyílt meg alattam az édes anyaföld. Mi lesz most? — gondolám, s remegve vártam a hlalos ítéletet „Tudása nulla! Készüljün máskor jobban” — hangzott a katedra felől. Üljön le!

S mikor elfoglaltam újból helyemet, záporként potyogtak krokodilkönnyeim, mert egy órai tanulásomnak eredménye nulla.

Társaim szánakozó szemekkel tekintettek rám s a vidám Versláb Mici nem állhatta meg, hogy ritmusaival meg ne vigasztaljon. Rá is kezdte mondókáját:

Ne sirj drágám, ne onts könnyet,
Felejtsd el a görögöket,
Kimultak már a világból,
Elég lesz tán a sirásból.

Tudós Pláton eszmetana
Nyugalmamat fezavarja,
Tanárnőnket ha meglátom,
Eszembejut rögtön Pláton.

Ha elfáradtál a tanulásban, felüldíti lelked a Tanítójelöltek Lapja.

A szomorúfűz meséje a vándorlegénynek

Pálmai M. Magdolna, Sopron

Egy kis vasmegyei faluban, a Rába gyönyörű partja mellett elhagyatottan állt egy szalmatetős, fehérre meszelt házikő. Két rácsos ablaka a folyó felé nézett és figyelte annak lágy csobogását. A házban életet már nem lehet találni. Minden kihalt belőle. Csak a ház előtt álló szomorúfűzben látszik még élet, mely keserves zizegéssel lógatta ágait a sebesfolyású vízbe.

Idetévedt egyszer egy szegény vándorlegény. Megállt a kis házikő előtt. Egy darabig tétován állott. Majd elszántan megfogta a ház ajtajának rozsdás kilincsét, és benyitott a lakásba. Azt gondolta, talán akad majd itt egy jószívű ember, aki megvendégel egy éhes vándort. Végigjárta a szobákat, de sehol egy lelket nem talált. Nagyon elszomorodott. Olyan titokzatos volt előtte ez a kis ház. Nem tudta megérteni, miért olyan üres. De hirtelen mégis az a gondolata támadt, hogy talán mégis lakik itt valaki, csak elment valahova. Kiment és leült a szomorúfűz tövébe. Várta, hogy majd csak hazatéved a ház gazdája. Elővette kis tilinkóját és meghatóan játszott vele azt a szép vándoréneket. „Vándorolok messze idegenbe...” A szomorúfűz hallgatta a tilinkó panaszos hangját. Közben beesteledett. A közeli falu templomának kis harangja megszólalt az Űrangyalára. A legény fölfigyelt. Majd levette fejéről ócska vándorfővegét, felállt és elmondta halkán az imádságot. Mikor a végére ért, hozzátette: „Édes Jézusom, segíts meg engem szegény vándorlegényt!” Keresztet vetett. Zsebébe tette tilinkóját, mégegyszer körülnézett. Épen indulni akart, mikor megszólalt mögötte a szomorúfűz: „Várr még te szegény vándorlegény. Hadd panaszkodjam el neked. Hadd mondjam el ennek az elhagyatott kis háznak a történetét. Ül ide mellém, és figyelj rám.” — A vándor leült, fölneézett a fára. A fűzfa pedig bánatosan kezdte a történetet: —

— Valamikor régen, talán három-négy évvel ezelőtt élt itt egy fiatal házaspár. Egy ideig nagyon boldogok voltak. Ez a boldogság azonban nem tartott sokáig. A szomorúság ezt a kis házat is fölkereste feketefátyolával. — Ősz volt. A fák lehullatták lombjaikat. Az idő egyre hűvösebb lett. A fiatal gazda, ifj. Majorosi Pál kiment egy este a folyóhoz halászni. Leült a víz partjára és várta, míg rávetődik egy hal a horogra. Már másfél órája ülhetett itt a parton, de eredménytelenül. Nem akart egy hal sem a horogra akadni. Érezte, hogy fázik. Elhatározta, hogy nem vár tovább. Fölkelt és elindult haza. Felesége már aggódva várta. Nem tudta elgondolni, hol késhe-tett ilyen sokáig férje. De mikor meglátta, megnyugodott.

A vacsorát gyorsan elkészítette és jóízűen elfogyasztották. De az asszony észrevette, hogy férje nem a régi jókedvű férfi. Olyan mintha beteg lenne. Bizony beteg volt már akkor, nagyon beteg. Csak nem akart szólni. Nem akarta elszomorítani feleségét. Hallgatott ameddig tudott. De nem sokáig. Másnap már nem bírt fölkelni. Meghült és erős tüdőgyulladást kapott. Segíteni már nem lehetett rajta. Egy hét múlva már eltemették, ifj. Majorosi Pált. A fiatal özvegyet erősen megviselte ez a nagy csapás. Agynak esett. Két hónap sem telt el, s a temetőben megásták a másik sírt is, özv. Majorosiné sírját. Elháltak mind a ketten. Hiába is vártad a ház gazdáját haza te szegény vándorlegény. Az vissza ide soha nem jön már. Örök álmát alussza a temető egyik sarkában, felesége mellett.

Gyermekek nem volt. Egyedüli birtokuk ez a zsupptetős házikő, mely az ő kihalásuk óta olyan elhagyatott, olyan árva.

A szomorúfűz elhallgatott. Vége volt a történetnek. A vándor nem folytatta útját, hanem az éjszakát ott töltötte a szomorúfűz tövében. Másnap korán ébredt. Elbúcsúzott a kis házikőtől, a szomorúfűztől, mely olyan bizalmas volt hozzá, és folytatta cél nélkül vándorútját.

Megtérés

Kiss Márton, Győr

Egy köddel áldott téli esten
fáradt-szomorún, leverten
bolyongtam az utcán céltalan.
Tüdőfőjtő köd ólomsúlya és öreg társam a Bánat elkisért...
Lelkemet régi bűnök, ős megátalkodások
fásult garmadája verdeste, zúzta, tépte...
Egy köddel áldott téli este...

Zökkenő lépésem fáradt toppanását
tegnapi hóhullás maradék szőnyege tompítja sírva...
Mintha fájna az öreg télnék,
hogy bűnös lábammal, piszkos cipőmmel
szűz-fehér arcába lépek...

Kápolna előtt visz el az út.
Én Istenem, be kéne menni,
csak megpihenni,
csak melegedni...
Istenkém, jó volna bemenni...

Vörösen pislogva virraszt a mécses.
(Valami húz!) Közelebb lépek.
Egész valómbe bezeng a csend...
Az oltár fölött az Isten Anyja képén
reszket a fény. (Térdem valami behajtja...)

Nem tudom meddig térdeltem így.
A lelkem eltelt bizalommal, hittel,
a néma tabernákulum üdvöt lehelt melegen
bűnös fejemre... Istent éreztem a csendben,
amint rámhajolt áldón s — átölelt...
Sápadt, fájó arcom megsímogatta,
Könnyeim az isteni tenyérbe hulltak...
A bűnnel, gonddal teli multat elfeledtem...
Reszketve vonult a Béke szívembe...

Én voltam felkentje a Pillanatnak!...
A malasztnak enyhe permete hullt rám,
mint gyöngyszemei, csillogó, illatos harmatnak
nyári éjszakán...

Először engedtetett megsejtenem a — Végtelent.

Kijöttem újan, ifjan, frissen!
...Áldoztam... Bennem az Isten...
Kilépek... Elszállt a köd... Hull a hó...
Fülembe még cseng egy nagy-nagy szent ének!...
Üdvös-tiszta arcom vígan odátartom
a zizegve zenélő, üde hópihéknak...

AZ MÁR RÉGEN VOLT

● V é g h L á s z l ó, Szeged ●

Régen volt, de azért világosan emlékszem, hogy egy vasárnapi délután, a szomszéd gazda kiállt a kapujába. Nézett kifelé a hólepte utcára, mintha keresett volna valamit. Talán a varjúkat nézte. Vagy talán a téli napot, mely akkor készült elhagyni az eget. Lehet, hogy az apjára gondolt, ki a télen halt meg s így a gazdai tiszttség reá maradt. Ezentúl már Tuskó gazdának fogják hívni a faluban és nem sánta Tuskónak. Igen, mert sánta egy kicsit a bal lábára. Azt mondják, hogy a háborúban sántult meg. Most is a sánta lábára ereszkedve pipá-

zott. Az úton téli csend ült. De mégis lehetett valami látnivaló, mert én is kinn álltam a házunk előtt. Nem igen van járó-kelő az utcán ilyenkor. De, ha akad egy, azt az ember unalomból is végignézi.

Egy ember jött az utcán. Fején báránybőr sapka volt. Már messziről hallottam, hogy lába alatt ropogott a kemény hó. Megismertem mindjárt, hogy Dudás gazda az. A szomszéd mikor meglátta, fanyar képet vágott. Ugy látszik megérezte, hogy hová megy. Nem is csalódott. Megállt a Tuskó gazda előtt, megbökte kalapját és kurtán köszönt.

— Aggy Isten Józsi öcsém. Talán bizony a lábad fáj, hogy olyan bánatosan néző.

— Dehogy fáj, nem bántotta azt senki, hát mért fájna.

Jó! Csak úgy gondoltam, hogy még a régibű. Emléksző még rá úgy-e? Azért is gyöttem, hogy megmondjam, hogy én elfelejttem az egész ígéretet, csupán csak azt kérem, hogy gyere el holnap fát hordani a lovaiddal, mert tudod, hogy ökreimmel nem mehetek. Osztan ezzel el lesz intézve az egész ügy.

— Ű-ügy?! Miféle ügy? Hogy én kendnek ingyen menjek fát hordani? Azt már nem teszem! Ha haza akarja hozatni a fáját, szedje le a házáról az ekelovakat és fogja be azokat. — Azzal hátatfordított és bement.

Dudás gazda elvörösödött, fölemelte kezét és torkaszakadtából kiáltotta:

— Hogy maradtá vóna ott! Pusztútá vóna! Te háládatlan kutya! — Azzal megfordult és hatalmas lépésekkel sietett hazafelé.

El is felejtettem én ezt a kis történetet, csak most, sok esztendő után jut eszembe, mikor éppen nálunk kukoricafosztás van.

* * *

Az eresz alatt három nagy halomban áll a kukorica. Fosztók már szép számban vannak. A létrán csüngő gázlámpa bevilágítja az egész terepet, sőt még az utcaajtót is megvilágítja, amint éppen a szomszéd gazda lép be rajta. Megáll az udvar közepén és mint templomgazdához illik, végigtekint a fosztókon, kiveszi szájából a pipát és köszön:

— Dicsértessék a Jézus! Milyen szép számmal vannak már. Úgy látszik én már meg is késtem.

— Dehogy késett. Mindörökké. — szólt édes apám nyájasan. — Hát csak egyedül Tuskó bácsi?

— Gyűnnek a lányaim is, de azoknak mindig ötözködni köll, majd később átjönnek a feleségemmel. Ejnye, de jó főtt-kukorica szag van, érdemes lesz ittmaradni.

A fosztók nevelték. A szomszéd a fosztók közepébe ült és a fosztáshoz fogott.

Nem úgy megy már a fosztás, mint régen. Nincs mese,

nincs dal. Hogy miért, nem tudom. Talán a világ fordult másfelé. Most is csöndesen foszlogatnak, s csak néha szólal meg valaki.

— Hallották az új hírt — szólt a harangozó, ki a fosztók végén ült — meghalt Hindenburg.

— Me-eg? Hát még élt? Pedig öreg volt már a háború alatt is. Hogy-hogy meghalt — de az utóbbit már csak magába mormogta. Aztán elgondolkodott.

— Keresztapám — kérdezte a Mariska, ki az idén járta ki az iskolát — ki volt az a Hindenbruk?

— Abbizony nagy ember vót, nemcsak vitézségre, hanem alakra is.

— Ismerte keresztapám?

— Ismerem hát. De csak képrül. De lehet, hogy személyesen is megismerem, ha meg nem sebesülök. Ha meg nem sebesülök — ismételte magában.

— Mesélje el keresztapám, hogyan sebesült meg a háborúban.

A fosztók is unszolták a mesélésre. A szomszéd vonakodott egy darabig, de aztán mégis hozzálátott az elbeszéléshez. Kivetle szájából a pipát, körülnézett, mintha keresett volna valakit, kihúzta magát egyenesen, mintha rajta volna a katonamundér és beszélni kezdett.

— Hát, sokáig tartana elmesélni az egészet, de azt, hogy hogyan menekültem meg egyszer a halál elől, azt elmesélem.

— Úgy őszfelé járt az idő, amikor egy őráraton ránk ütött az ellenség. Kevesen vótunk, hát bizony mink szaladtunk. Én három társammal futottam együtt. Egyszer csak iszonyatos fájás nyilalott a térdembe. Mondok „jaj!” Öszt azzal össze is csuklott a lábam. Szerencsére megragadtam társam kezét. Mondok „jaj, testvér ne haggy itt, ellőtték a lábamat, vigyél magaddal.” De a társam meg akart szabadulni tőlem, mert már közel volt az ellenség. De én bizony nem engedtem el a kezét s könyörögtem neki tovább.

— Ha nem hagysz itt, akkor neked adom a fél házam, meg két hold földet, meg az ökreimet is oda adom, csak ne hagj itt.

— Nem tudom, hogy megsajnál-e, vagy ígéret tetszett-e neki, de hátára kapott és cipelt a táborhoz. A többire már nem emlékszem, mert csak a kórházban ébredtem fel.

Befejezte beszédét. A kialudt pipáját még mindig a kezében fogta. Elgondolkozott. A fosztók csöndesen fosztottak. Hallgattak. A csöndet Mariska törte meg.

— Keresztapám? Nem a Dudás bácsi volt az, ki a kelmed életét megmentette?

Tuskó gazda elvörösödött, lehajtotta fejét és szégyenlősen mormogta:

— De a vót . . .

A pirosfedelű notesz

Süli Dezső, Szeged

Csodaszép reggel volt. Boldogság lebegett a föld fölött és villódzott a százezernyi harmatcseppben, megbúvólva a vándort. Gyalogszerrel ballagtam a Tisza védőtöltésén, könnyed, ruganyos léptekkel, emelt fővel, könnyű szívvel. A parti füzes rezdületlenül állott a reggeli napfényben, figyelte lépéseim és a madársereg dalversenyét. Bódító illatkeverék itatta át a levegőt, teleszívám kéjjel a tudómet, szemem átfogta a viruló ifjú tájat és tudtam, hogy a magasbanyuló fák, az ösvényen kiülköző fű, a zúgó aranyhátú bogár ugyanazt érzi mint én.

Balga ember — filozófáltam — miért zsúfolódik viskók és sikátorok szűk korlátai közé, mikor annyi tér kínálkozik az életnek, a szárnyaló léleknek. Lendülem nem zavarta semmi megfontolás. Nem jut eszembe az örült hajsza a betevő falat után, amely nagyvárosok utcáin trónoló bérkaszárnnyak falai közzé kényszeríti a természet után vágyót is . . . De félre ti komor gondolatok, mikor a természet fontos madárzenéje szól, kísérezetét szolgáltatva a zöld rét füve közt tarkáló virágkép szemléléséhez.

Egy helyütt letértem az útról. Hosszúkat lépdeltam a vires fűben s betértem egy harmatmentes bokor alá. Leterítettem kabátom, előhúztam noteszem és úgy félig heverve egy villámsujtotta fa kontúrjait próbálgattam papírra vetni. A ceruza gyorsan mozgott kezemben s már kiemelkedett a satírozott háttérből a fa, mikor egészen feszelen mellém telepedett valaki a kabátomra. Egy kislány, olyan 4-5 éves forma. Nagy, kerek, azúrkék szemeiből csodálat áradtművemre. Rám sem nézett. Teljes figyelme a noteszemnek szentelődött. Vártam, de nem akart rám nézni. Erre becsuktam a noteszt. A kis csöppség fölemelte nagy, kék szemeit, egy csöppet szemrehányón s éppúgy nézett rám, mint a rajzra. Én is vizsgáldtam. Kék szoknyácska fehér gallérral, piros cipellők s a fején göndör szőke hajkorona.

— Hogy hívnak? — kérdeztem barátságosan.

— Ibi — felelt kurtán.

— Ibi — . . . mi az, hogy Ibi . . . mi a rendes neved?

— Szántó Ibi — felelt ő a legteljesebb nyugalommal.

— Mi a keresztneved rendesen? — kérdeztem kicsit ingerülten.

— Ibolya — felelte csöppet csodálkozva.

— Na hál' Istennek — sóhajtottam.

— Aztán mondd csak, nem félsz tőlem?

— Nem, válaszolt az édes csöppség.

— De, hogy kerülsz te ide? Van veled valaki?

— Mutasd — szól kibírhatatlan flegmával és kivette a kezemből a pirostáblás noteszt.

Nagyot nyeltem, kissé lehűtött a váratlan pertu. Ő pedig kicsi fehér ujjával bátran lapozgatott a noteszben a rajzot keresve. Mig ő keresgélt figyeltem az arcát. A legszabályosabb gyermekarc, kétoldalt pici gödröcskével. Főekessége a két nagy kék szem. Fölötte szőke hajtenger. De honnan meríti a bátorságot ez az édesbájós gyermek, gondolkodtam magamban. Tűnődésem hirtelen lőnyerítés zavarta meg. Ibi is felfigyelt. A hangforrás felé fordultam . . . Uramfia . . . akár a mesében . . . deli katonatiszt, vele egy elegáns nő, olyan mint Ibi, csak nagyobb kiadásban. A rampa keresztgerendáján ültek és vidáman csevegtek. A két ló 'nellettük' letelest a kövér fűben. A hölgy fölemelte kezét és integetett. Ibi fölugrott, kezében noteszszemmel elnyargalt. Meglepődésem lassan elmúlt és sajnálkozva néztem a zöld gyepen futó kék folt után. Odafutott anyjához (nem lehetett más, annyira hasonlított hozzá) és diadalmasan mutatta az én firkálmányom. A mama lábát lóbálva mosolyogva nézte a csöppséget és érdeklődéssel hajolt a rajz felé. Igen kellemetlenül éreztem magam. Legalább a rajz lett volna szép. A hölgy újra fölemelte a kezét és integetett. Körül néztem. Egy lélek se. Kétségtelen, hogy nekem szólt. Kellemetlenül fölemelkedtem és lassan lépkedtem feléjük. A kicsi pedig integetett és kiabált is cérnavékony hangon: — Gyere! (Migint a pertu). Odamentem, bemutatkozás, kézcsók, ki vagyok, csevegés satöbbi s rövid másfélóra elrepült fejük fölött. A papa elővette aranyóráját, rápillantott és kiadta a parancsot: — Indulás! De Ibi nem akart. A papa pedig már megfogta a kantárszárát, közelebb húzta a két lovat és feleségét fölsegítette a nyeregbe. Ránéztem Ibire. Már lefelé görbült a szájaszéle s hirtelen megindult a zápor az azúrkék égből. De a papa könyörtelen. Illik is, ha valaki katonatiszt. Fölemelte a síró tündérkét a nyeregbe magához. A csöppség fehér kezében görcsösen szorongatta a pirosfedelű noteszem.

— Add nekem — szípogeta.

— Természetes, hogy neked adom — feleltem lágy hangon.

— Köszönd meg szépen — szól rá a mama mosolyogva.

— Köszönöm. Mikor leszel megint ott? — Ujjával a bokorra mutatott, mely alól a kabátom virított.

— Mához egy hétre — feleltem örömmel.

Elkészöntem tőlük. Ellovagoltak. Már jó messze jártak, de még mindig hátrafelé kukucskált a szőke gyermekfej.

A megbeszéltnapon zuhogott az eső. Később is elmentem arra néhányszor. Nem találtam ott.

Azóta se láttam.

Elutaztunk Hatvanba . . .

Matisa József,

Pécs

Milyen jó érzés az, ha van egy jóbarátunk. Egy igaz, őszinte, vigasztaló barát. Akinek elmondhatjuk minden örömmünket, vagy bánatunkat. Hej, de ritka ma már ilyen barát. Nekem is volt . . . Még gimnazisták voltunk, együtt voltunk állandóan. Együtt jártunk a városba, együtt tanultunk, örültünk, vagy bánkodtunk. Lelki testvérek voltunk. De jött a kegyetlen sors. Ő ment jobbra, én balra. Elváltunk. Ma már csak nagyritkán találkozunk. Valahol a Mátra vidékén jegyzősködik. Rég láttuk egymást. Karácsony másnapján váratlan betoppan hozzám. Újra meggyőződtem, hogy még mindig a régi jóbarát. Formája ugyan megváltozott, arca hosszúkás, keskeny, de szeme az a mindig mosolygó fekete kedves szem. A régi. Az ő lelke mindig a napfényben fürdött. Mindig vidám, megelégedett a sorsával. De ő ilyennek született. Sorsáról beszél. Bizony nem a legrózsásabb. De, amint elbeszélésebe kezd, a komor felhők eloszlanak, mert a napfény, a derű áttör rajtuk.

Régi szándékom — kezdi — hogy meglátogatom Pesti rokonaimat. Egyrészt régi családi emlékek, másrészt nagybácsi lányai vonzottak. Soha nem láttam, sem nagybácsimat, sem lányait. Így indultam el némi zsebpénzzel . . . este érkeztem. Tán csodálkozol azon, ha azt mondom, hogy nem cserélném el az én akácсорos falucskámat azért a szép fővárosért. Szinte mellbe vágott az emberek tekintete. Az a hideg, érdektelen, nézés, gondterhes arcok, ráncos homlok, mind-mind előttem. . .

— Mondom meglepett.

— Ne csodálkozz ezen Pajtás — szóltam — ez a mai élet, a kenyér . . . a pénz . . .

— Mert tátod otthon mégis csak úr vagyok. Tisztelnék, megbecsülnék. Ha a falun végig megyek, kalapot emelnek. Hej, más a falu világa! Másként érez a lélek. Most is látom a virágos dombocskán az én csendes kis falucskámat. Kis zöld ablakos házak, hosszúnyakú kémények, keskeny kanyargós utak, az erdők, mezők. Az én kedves utaim . . .

— Te, de a nagybácsi — szóltam — no meg a lányai!

— Ó, bocsáss meg!

— Hol hagytam el . . . Igen . . . igen . . . kutatok a zsemben, keresem a címet.

— Megvan! Buda, Nyúl-utca 24.

Fölugrom a villamosra. Irány Buda. Eszembe jut, hogy valamit venni is kellene. Az alagútnál leszállók. Itt belebotlok egy kedves tanítóba: Franciba. Kérem, hogy kíséren el. Elkísért. Vékony, égi meszelő és kegyetlenül sovány, szegény. Gyo-

morbajos ábrázattal kísér. Meg-megállunk a kirakatok előtt. Benyitunk egy cukrászdába. Egy izléses zsurtortát veszünk 28 fillérért. Becsomagolják. Tovább megyünk. Trafik. . . könyvesböll. . . fűszeres. . . cukrászda.

Megállunk. Szép zsurtorta mosolyog ránk. Rózsaszínű. Ára is csak 26 fillér.

— Ferenc — mondom — ezt megvesszük. Ferenc bólint.
— Meg.

Megyünk tovább.

Trafik. . . kalapos. . . órás. . . cukrász!

Megállunk. Borzalmas látvány. Kétszer akkora a torta. Szébb is.

Jobb is. Az ára pedig 22 fillér! De ezt már megveszem — szoltam — ha török, ha szakad! Ferenc is megvette. Becsomagolták. Mentünk. No, ebből már elég lesz — fakadtam ki a hat csomag láttára — Elvisszük a rokonokhoz, Ferenc? Természetes — javasolja Ferenc.

Az utca szélén kofa árul. Narancsot, fűgét, cukrot, tantuszt. Franci narancsot vett. Megkínál. Hámozgatunk — s közben lassan ballagunk. — Eszegetünk.

A sarkon óriási betűk tünedeznek elő.

Cukrászda!

Figyelmeztetni akarom Ferencet. de már ő is látja.

— Üsse kő!! — fakad ki — Térjünk át! Látni se akarom. . . Igazad van — szoltam — De itt is mehetünk.

Ferenc a második narancsot hámozza. Hámozza nagy buzgón. Még a járó-kelőknek is nekimegy.

Beleharap.

Elképesztő arcot vág. A szeme, orra, szája s még a füle is ráncos. Pfű!! — köpi ki — savanyú, ecet. . . Megállj kofa! A cukrászda elé érkezünk. Kirakatra pislogunk. De csak úgy szemszögből. Tyű!! Mit láttunk! Gyönyörű porcelántálban hat darab torta. Pálca van rá tűzve. Fölírás: Reklám ár 20 fillér.

A térdeim rogyadozni kezdtek. Szédülök. Ránézek Ferencre. Csak áll, mint egy hajótörött. Nagyokat nyel. Szemében két könny csillog.

— Látod — rebegi.

— Látom — szólok.

Mit tehettünk, megvettük. Csomagoltak. Mentünk. Kezünkben 4 elegáns kis csomag. Könnyedén lóbáljuk a drága terhet. Össze-össze ütődnek a csomagok, észrese vesszük.

Mindkettőnkön fehér nadrág. Amint mendegéltünk tekintetem Franci nadrágján akad meg. Hatalmas barna folt. Jó tenyérynői nagyságú, a combján.

— Megállj te! — rántok a karján.

— Mi történt veled? — Ő meg az én nadrágomra mutat.

— Mi történt veled? Rajtam is jó kétfenyérynői mázolat, még a térdemen is. Majdnem kővé meredtünk. Csak az tör-

tént, hogy a melegtől megolvadt az „alany” és ez okozta a karambolt.

Betértünk egy kis vendéglőbe és ott személyenként két tortát elfogyasztottunk. Néhány „krigli” mellett kineveltük egymást, kölcsönösen. Így indultunk el végre a Nyul-utca. De alig megyünk vagy száz lépést az emberek messziről mosolyognak bennünket. Sőt némelyik zsebkendőt tesz szájára és úgy kacag.

Eleinte nem volt oly különös. De később! Még hátra is fordultak utánunk. Rátékeltek Ferencre. Hát uram Jézus! a homloktól — ferdén — az ádámcsutkáig két széles csik vonalzik. . . Csokoládé! S arcán kezeinek nyoma. Bevontam egy kis utcába. Az utcát sárfalak vették körül, belseje szokatlanul tiszta. Itt tisztult meg Ferenc barátom is! Az eset kedvetlenítette.

Elváltunk. Én pedig végre megtaláltam a Nyul-utca 24-es házat. Kis kedves családi ház. Az udvart zöld páfrányok, liliomok s egyéb kerti virágok díszítették. Néhány gyümölcsfa, fürdik az esti napsugárban. A falevelek mozdulatlanul függtek az ágakon. Itt-ott egy-két tarka pillangó vitorlázott, majd lepihent a fák árnyékában.

Bentről semmi zaj.

Kiugró erkély, nyitott fedelű. Felírás van rajt. „Baba-lak” De se papa, se Baba sehol. Belépek az udvarba. Tyű! mi csoda öröm lesz itt! Tyű az áldóját! Mégsem — gondolkod egyet — nem itt megyek be. Hátul. Kis patak folydogál. Lentebb kis vízesés zugadoz. Egy cseresznyefán zöld harkály kopog idegesen. No, no, ne olyan hangosan — suhintok feléje. — Benézek az ablakon. Csönd. Imádságos csönd. Mintha némák laknának itt. Gyerünk előre! Még öt lépés az ajtó. . . még kettő. . . már csak egy. . . Itt vagyok. Kezem reszket. . . Előttem zöldrefestett ajtó. Nézem a névtáblát.

F . . . ez az. . . De mi ez? Alatta egy névjegy. Csak ennyi van ráírva:

„Elutaztunk Hatvanba.”

Erre én is — képzelheted — elutaztam.

— Hatvanba — vágtam közbe.

— Dehogy — szól vidáman — haza!

Rossz testvér,

nem igazi testvér, az, aki hallja halálveszedelemben levő testvéreinek segélykiáltását és mégsem siet segítségére.

Nincs, nem akarom elhinni, hogy volna ilyen testvér az emberek között! . . .

148 millió lélek, 148 millió halálveszedelemben levő ember-

testvérünk kiált segítségért: világosságot, kegyelmet, életet kér ki nem mondott kérésével, sóvárgásával...

Hallod-e? Észreveszed-e?

Ha eddig nem hallottad volna, halld meg most! Transzformátor-lelkemben megerősített kérésüket belekiáltom a katolikus magyar társadalomba:

CSATLAKOZZATOK JÓ TESTVÉREK,

április 20-án kezdődő imahadjáratunkhoz, imanovénánkhöz: Afrikáért! Afrika pogányaiért!

Nem alamizsnát, **nem pénzt kérünk**, — bár ez az alapja és nélkülözhetetlen feltétele hős misszionáriusaink önfeláldozó, önzetlen munkájának (s ezt mindig el is fogadjuk, — még akkor is, ha nem kérünk!) — **imát, buzgó szívből fakadó imát kérünk** most, mellyel megostromoljuk Jézus legszentebb szívét!

148 millió pogány nevében kérlek, jó testvér, imádkozzál értük! Nem kerül pénzbe, nem kerül nagyobb megerőltetésbe, — hívj, szólíts fel ez apostoli munkára másokat is! Van erre a célra külön »Engesztelő imádság Jézus szentséges Szívéhez Afrika négereiért«, — kapható díjtalanul, nagyobb mennyiségben is, csupán a postaköltség beküldése ellenében, a Kláver Szent Péter Társulat Irodájában (Budapest, IX., Üllői-út 79.), — használd ezt, vagy imádkozzál szíved szeretetének sugallata szerint, ha nem akarsz rossz testvér lenni! Hiszem, jó testvér vagy!

Egyesüljünk az imában! Egyesüljünk Jézus szentséges Szívében!

Emlékezés

Börcsök Mária, Szeged

Valamikor a magas egekben jártam,
Bohó vágyaimnak csodaszárnyán száll-
[tam,
Kacagtam gondtalanul, mint egy kisgye-
[rek,
Velem kacagott a föld s a kék egek!

A mezőn leléptem minden vadvirágot, S most... utamon már nyílik több vi-
Keblemré öleltem hűvvel e világot. [rág,
Boldog voltam, tetszettek az ábránd- Rájöttem, hogy az álom csalfa délibáb,
[képek, Életutam földje most könnyektől ázott,
Azt hittem akkor, hogy ezek mind enyé- Nem nyit több virágot... nem nyit több
[mek. [virágot...

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

SZERKESZTOI

ÜZENETEK

Minden kedves munkatársunknak és olvasónknak kellemes húsvéti ünnepeket kívánunk.

Ez a szám utolsó előtti számunk. A jövő szám **kettősszám** lesz. Ebbe munkákat május 5.-ig fogadunk el. Ezt a számot, mint minden évben, úgy az idén is, elsősorban az V. éveseknek adjuk. Mutassák meg még egyszer, mit tudnak. Csillogtassák meg tollukat, adjanak példát a maradóknak. De azért a többiek se maradjanak el. Sok munka kell. Szeretnénk igen szép számot adni. Azután meg a jövő szeptemberi számra is gondolok, hogy az korán jöhessen. Ne kelljen megvárni, míg szeptember vége felé »belemelegesztek.«

Mindig arra törekedtem, hogy sok képzőből közöljek egy-egy számban. Ebben a számban ez a törekvésem nem sikerült. S tudjátok miért? Onnan kellett vennem, ahonnan volt. Segítsetek, hogy a jövő szám ebben is változatosabb legyen.

Mi a gazda érdeme. Ügyes, fordultatos. — **Kóbor kutya.** Van gondolatod. Csak néha még nehéz a kifejezése. Ritmusod is jó. De a hasonlat — azt hiszem — egy kicsit »kemény«. — **A művész.** Nem elbeszélés ez, pajtás. Inkább leírás, festés és hozzá nem is rossz. — **Megnyugvás:** Kedves. Van mondanivalód, a formát is megtalálod. — **Tavaszi álmok.** A közepe nem tetszik. 10.—15. sor. Erőszakoltnak látom. Másik két rész szép. — **Szeress:** Csattanó. — **Ismeretlen utakon.** Jó. — **Harmat.** Itt van mind a három. Tudod, néha-néha elmarad egyik-másik levél. Nekem sem a lapszerkesztés a főfoglalkozásom s így aztán előfordul, hogy félreteszem az éppen előttem levő írást. Elkeveredik s mikor újra válogatok, akkor tűnik ki, hogy ez meg amaz még nem kapott választ. Így lehetett a tiéd is. 1. Érdekes, változatos. 2.-ban prédikálsz. 3. Szép, de Eötvös báró szebben megírta versben. — **Kiss M.** Sohsem vagy alkalmatlan. Mindig szívesen látnak. Nem vendégül, itthon vagy. Ugyanígy Fillert is. Ne várjátok, hogy most minden verseteket sorban előszedjem. Ti »beérkeztetek« nálunk. Ha csak nincs »nagy szezon«, mindig jön egy-egy munkátok. Szeretnék könnyes... c. versed szenzációs. Erkölcsei felfogás, nyelv, ritmus, előadás tekintetében kifogástalan. Mindkettőtöknek szíves üdvözlét. — **Tékozló fiú.** A szemed szerzője jelezze, melyik képzőbe jár. — **A tanító imája.** Búcsúztató. Mindkettő jó. — **Álmodj gyermek.** Csengő-bongó gyermekvers. —

Naplótöredék. Kevésbé érdekes. Nincs semmi megkapó benne. — **D. Vadnai.** Mindhárom verse tetszik. Nem írhatnók ki »teljes« nevét? Versei miatt nincs mit szégyelnie. De ha...? — **Melyik az igazi.** Nem ez. — **Ég a falu.** Munkád is. Kissé hihetetlen. — **A kísértet.** Pompás stílusod van. Leírni tudsz. Szinte felajzod az idegeket. De nem gondolod viszont, hogy egy kicsit furcsa és hihetetlen az egész história. S az a leírás, mikor a fiú imádkozik, nem nagyon bombasztikus? — **Szeretnék egyszer.** Rímes próza. — **Hópehely:** Olvadóban van. Másik kettő is gyenge. Rítmus nincs bennük.

Forog a vitorla

Filler István, Győr

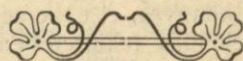
Lelkem borús egén nem csillan remény,
nincs szívemben érzés, büszke, kemény
bánattal van színig e csorba korsó,
míg szövi fonalát, a nagy élet-orsó.

Szeretnék feledni kacér álmokat,
szeretném nőtára nyitni ajkamat,
de számra, óh, csak sírás-sírás todul,
s lelkemben a kék ég, egyre csak borul.

Mi is az életem? Üszkös bánat-malom,
s mit öröl a garat, az csupa fájdalom.
Én a vitorlákat mindegyre csak hajtom
és szívem bánatát csendben elsóhajtom.

És öröl a malom. Bűt, gondot, bánatot,
vágyakat, álmot és ösztön-állatot,
szívet, szerelmet, mind megörli csendben,
s forog vitorlája a sóhaj-szelekben.

S az ifjú malmosból lassan vén molnár lesz,
míg reszkető kézzel vitorlát bont, ereszt;
csapzott haja sápadt, sápadt keze kékül,
s a megkínzott arcra örök mosoly békül...

Kettős szám ára 40 fillér.

X. ÉVFOLYAM.

9—10 SZ.

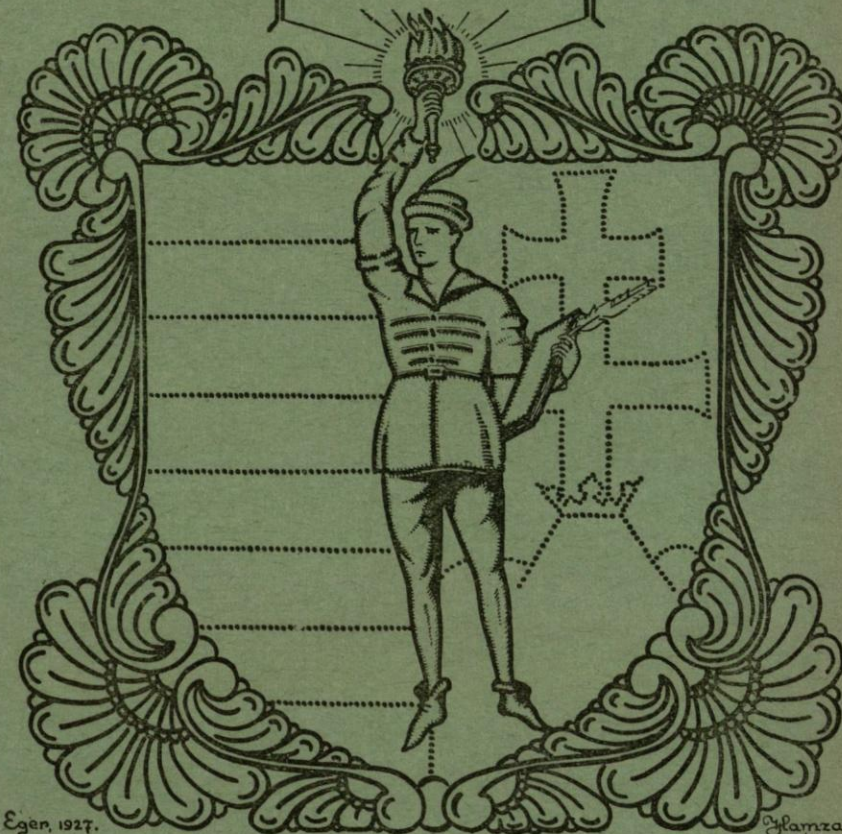
MÁJUS-JUNIUS HÓ

HUNGÁRIA TANÍTÓJELÖLTJEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2 P.
EGY SZÁM: . 20 F.

Szerkesztő:
RIGÓ ALAJOS

Szerkesztőség:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED

Eger, 1927.

Gyarmati J.
v.é.t.n.

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Deim István IV. éves
Budapest I. ker.	Lója György V. éves
Budapest II. ker.	Ványi Ilona V. éves
Budapest VI. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen (Dóczy)	Vad Rózsa
Debrecen	* * *
Dombóvár	Skrinyár Anna V. éves
Eger	Varga Ilona IV. éves
Eger	Blaskó Sándor III. éves
Esztergom	Kerekes László IV. éves
Győr	Derzsi Vilmos V. éves
Jászberény	Molnár Sándor V. éves
Kalocsa	* * *
Kalocsa	Zentai Matyás V. éves
Kecskemét (ref.)	Pap Juliska I. éves
Kiskunfélegyháza	Kátai József IV. éves
Kiskunfélegyháza	Blaskó Jolán
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	Mertse Leonidász V. éves
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	* * *
Pápa	Sulyok István IV. éves
Pápa (Ranolder)	Pagács Ilonka II. éves
Pécs	Matisa József IV., Regös Ferenc V.
Sárospatak	Békés Géza IV. éves
Sopron	Pfeil Éva V. éves
Szeged	Belovai Sándor IV. éves
Szeged	* * *
Székesfehérvár	Wagner Karolin V. éves
Veszprém	Pospech Margit V. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:	SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE 2.—P.	RIGÓ ALAJOS	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM 20 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		UJSZEGED.

„Akkor” és „most”

(1931—1936)

— Szabad kérdezni, merre van a tanítóképző?
— Köszönöm. — S a rövidnadrágos, aránytalanul megnyúlt kamasz a csomagok súlya alatt görnyedve, megindul édesanyjával a tanítóképző felé.

Az intézet udvarán és folyosóin drukkoló felvételezők — s még talán náluk is jobban drukkoló mamák. — A felvételt lebonyolító tanár urak még nincsenek itt. Egy-két ötödéves növendék szaladgál ide-oda, bátorítva vagy rémítgetve a jövődöbéli prepajelölteket, akik a mama szoknyája mellett meghúzódva — mint a tojásból kibújt kiscsibék — félszegen tekintgetnek hol a mamára, hol az otthonosan mozgó felsőbb évesekre — kik közül egyik-másik bajszost, tanárnak véelve — nagyot köszönnek; hol az új osztálytárs jelöltekre, szemlélgetve az új cimborát.

Megkezdődik a felvételi vizsga. A mamák egyedül maradnak csomagjaikkal a folyosón.

Bent a mennyiségtanvizsgán lázasan folyik a munka... A padok alatt egy-egy vonalzóra, „cellire” írt „puska” megy a kétségbeesett rimázkodónak s a sikeresen átcúsztatott puska eredménye: egy baráti kézszorítással járó s talán egy életre szóló barátság. Aztán jön a hallásvizsga a skálázással, meg a szabadon választott énekkel; az orvosi és színérzéki vizsga s végül az írásbeli, ahol — jóllehet nem tudtuk és mégis — egy pompás dolgozatot írtunk arról, hogy: „Miért szeretnék tanító lenni?”

* * *

— Szabad kérdezni merre van az „Élet”?

Egy-két nap s az öt évvel ezelőtti prepajelölt bizonytalan lépteivel, az ismeretek és az ambíció súlya alatt meggörnyedve. „Ballag már a vén diák” az „Élet” felé, egyedül.

Az öt évvel ezelőtti kis, rövidnadrágos, aránytalanul megnyúlt kamaszból komoly, fiatal ember: tanító lett. Az ország minden részéről összesereglett különböző sapkájú, különböző társadalmi rétegből jött fiúkat közös nevezőre hozta a cél s a szellem: tanító lett mind. Virággal s oklevéllel a kezükben, öröm- és bánatkönnyel szemükben, ballagnak s búcsúznak az Alma Mater falaitól... Együtt énekelik: Ballag már a vén diák tovább... tovább... A kapuig még együtt mennek s azután elválnak s kilépnek sok reménnyel az „Életbe”: a bizonytalanságba...

RODALOM

Marci meg a harangok

MERÉNYI HUGO, EGER

Marci sokat járt fel a templom kórusára. Nem azért, hogy imádkozzék, se nem azért, hogy onnan közelebből dicsérje és örvendeztesse az Urat énekével, hanem azért, mert így közelebb volt a — harangokhoz. A kórus lépcsőjéről két kis ajtó nyílt. Az egyik az orgonához vezetett. Ezen járt fel a kántor úr, meg ezen jártak a legények is, akik énekeltek. Aztán volt egy másik kis ajtó is, ez meg a harangokhoz vezetett. Ez rácsos ajtó volt és ha odaállt az ember, egészen jól láthatta a — harangokat. A Harangokat, Marci gyermekségének álmait. Ott fenn hárman. A Bözsi, a Gábor és a Mihály harang! Különös csodás ritmusban himbálóztak, lendültek, ringtak, bólogattak, és Marci vágyas kis szívébe ilyenkor mindig belehasított valami különös fájás, mikor látta ezt a három harangot. Így hívták őket: Bözsi — mint a plébános úr tanította; szent Erszébet tiszteletére, — Gábor és a másik Mihály arkangyal tiszteletére. A Bözsi harang volt a legkisebb és a Gábor volt a legnagyobb.

Csodálatosan szépen zengtek. Mintha beszélgetnének. Igen. Éppen úgy. Most a Mihály szólt, azt a Bözsi felelt rá. Igen, a Gábor is beszél. Gyönyörű. És Marci egész mise alatt a harangokat nézte. Ámuló nagy szemekkel. Mint kígyózik fel a kötél a magasba, az ég kékje benéz fent a tenyéryi kis ablakon, és mint lendül meg a harang, ha Palkó — igen, Palkó — meghúzza. Palkó a harangozó fia volt, vastagláb-száru, pirosképű kölyök.

Marci a rácsos ajtón kívül sóvár szemmel nézte, hogy Palkó milyen közönségesen, kíméletlenül, vadul rángatja a harangokat. A Bözsi olyan kedves ijedt hangon csilingel. A lányoknak ilyen a hangjuk, mikor majdnem sírnak. A Mihály

meg, mintha csak bátorítaná mélyen és komolyan zeng. Hej! Ha egyszer ő meghúzhatná. Csak egyszer. És közben elmondaná az Úr imáját. Igen ő imádkozna közben. Istenem! -- De Palkó soh se engedi be őt oda! Mert Palkó irigy. Palkó olyan büszkén nyitja ki mindég a rácsos ajtót és kulccsal bezárja és mosolyog is ilyenkor; gúnyos a Marcira.

Palkó nekilendült a haragnak, hintázva, boldogan, egészséges vadsággal. Közben nézte Marcit.

Marci vézna kis karján idegesen rándultak meg az izmok. Mintha ő is harangozna, le-fel himbálta a karját és testével jobbra-balra ingott és nézte a rácsok közt a harangokat. Az álmait. Milyen szép ott fent a magasban, remegve bólogattak egymásnak, mintha azt mondanák: Igen, igen igen!

Palkó abbahagyta a harangozást: Izzadt, piros tenyerét beletörölte két oldalt a nadrágjába. A harangok még búgtak, a falak még labdásztak egy darabig a hangokkal, ide-oda dobálva őket, aztán elhalt a hangjuk. — Félrebillenő fejjel, fájdalmas fénnel a szemében nézte a harangokat Marci.

Palkó kinyitotta a rácsos ajtót, büszkén ellépett Marci mellett. Marci utánanyult. Halkan, súgva lehelle oda a szavakat a gyermek arcára:

— Palkó... csak egyszer. Az Isten is megáld, Palkó? —

Palkó belenevetett egy egészségeset a tömjénes csendbe:

— Egyszer sé. Marci, hiszen meg se tudnád mozdítani ezzel a vékony karoddal! —

Marcinak vér szaladt az arcába. — Persze. Igen! —

Palkó elment és a lába alatt nyikorgott a falépcső. Mintha sírna. Ha Marci ment le rajt, akkor nem sirt. Olyan könnyen lépkedett ez a gyerek, olyan különösen puhán, mintha nem is a földön járna. Kinyújtotta a karját. Hát bizony vékonyacská volt. Majdnem vastagabb volt a harangkötél. Felnézett még egyszer a harangra. Furcsa, érdekes mozdulattal intett feléjük. Megfordult lassan és lement hangtalan a lépcsőkön.

Az anyja várta otthon.

— Marcikám, gyere egyél lelkem. —

Marci csak intett a fejével, hogy nem eszik. Nem eszik ő!

— Nem lesz akkor belőled soha, harangozó, Marcikám. —

A gyermeknek felcsillant a szeme.

— Hát... — hát mit egyek, anyó? —

— Tejet, fiacskám! —

És már hozta is zöldmázos köcsögben, sietve. A gyermek ivott. Fakó, szintelen kis arcára pirosság virult, a szája szélén kétoldalt, lecsordult a tej. És csak ivott, ivott, kétségbeesetten, habzsolva, nem azért, mert jólesik, hanem, mert harangozni akar. Majd, ... egyszer, ő is.

Kétmarokra fogta a köcsögöt, a lábat szétvetette és csak itta, itta.

Az anyja örömmel simogatta a szemével Marci kócos fejét. Hirtelen kint megszólalt a harang. — A gyerek levette szájáról a köcsögöt, úgy, tejes szájával sóhajtott bele a levegőbe:

— A Mihály, — anyó — szól a Mihály, hallja?

— Igen fiacskám, litánia lesz. —

— És a Palkó megint harangoz. — Kicsit csüggedten, keserűen tette le a köcsögöt. Megremegett. Furcsán, mint ahogy a lovak szoktak.

Aztán kiszaladt az utcára, szaladt végig a házak mellett. Szombat volt, a házak előtt söpörtek. Az emberek utána néztek, az anyja utána szólt, nem hallotta. A harang sírt tovább, panaszkodott félénken. — Szaladt ki a mezőre. Sár volt kint és hideg. Marci eszelősen vissza-visszanézett. Aztán hirtelen megállt. Senki nem volt sehol. Egy hete már nem sütött a nap. Felette összeborult az ég szürkén. — Mégegyszer körülnézett. Senki. Felemelte a fejét az ég felé és babonás gyorsasággal viharzottak elő a szavak vacogó fogai közül:

— Istenem, segíts, hogy egyszer én is harangozhassak. Hogy nekem is olyan erős legyen a karom, mint a Palkóé és én is harangozhassak. harangozhassak és . . . és hát, hát — haran-goz-has-sak . . . — Az utolsó szavakat már kiáltotta. A szeme lázasan csillogott. Hideg szél csapta az arcát, a ködmönébe bújt.

Marci folytatta furcsa imádságát

— És még azt is kérem Istenem, hogy a Bözsivel is, meg a Mihállyal is, a Gáborral is harangozhassak, én Máté Marci, harangozhassak. — És szaladni kezdett. Vézna lábászára ide-oda verődött a csizmában. Hideg rázta. Forróság öntötte el a testét aztán. Verejtékezni kezdett. De csak rohant. Aztán olyan nagyon elfáradt hirtelen, hogy meg kellett állnia. És csak vánszorogva tudott elindulni. Lázás szemével úgy látta, mintha nem ő menne a falu felé, hanem a falu jönne ő elébe. Pedig a falu kegyetlen mozdulatlansággal állt. Nem jött eléje, hogy rövidebb legyen az útja. A házak meg sunyi módon le is csukták a szemüket, hogy ne is lássák Marcit, amint vánszorogva, imbolyogva jön a falu felé...

* * *

Az orvos azt mondta, nincs segítség. Talán a jó Isten.

És Marci belebámult a semmibe. Vadul kalapált a szíve, a melle fel-lejárt, a tüdejében sípoló hangok sítak. Az anyja ott ült az ágya mellett és sokszor felnézett a fehérre meszelt gerendákra, meg a Szűz Mária képre, meg a Krisztus képre. Marci már nem volt ott. Máshol járt. Pergamenszinű kis arcára mosolygás ült. Különös megmagyarázhatatlan mosolygás. — Vékonyka karját kinyújtotta, csontos kis kezével belemarkolt a tarka ágycihába és átszellemült arccal jött vissza egy pilla-

natra az anyja mellé, valahonnan, harangzugásos messze mezőkről:

— Anyó? .. — hallja? — ... Anyó? harangozok!

És ebbe az utolsó szóba beleléhelt a gyermekisége minden vágyát.

Valami különös — Palkótól tanult büszkeséggel mégegyszer mondta, végtelen nagy boldogsággal, dacos élniakarással elhaló hangjában... harangozok...

Anyó felnézett megint a fehér meszelt gerendákra.

Marci pedig sóhajtott még egyet és — elment.

T a v a s z

Farkas Ilus Sopron

Kering az élet, duzzad a rügy,
Dübörg a földmag, enged a fagy.
Kandkiál felülről a tüzes aranyember,
Kaján mosolyt szór a teli Hold.
Oszlja parancsát a hatalmas Isten,
Szelíden meghajol a földfia,
És zakatol... és új élet támad a családban...
Kiveti a mező a dermedt bogáncsot,
És lön helyette zöldülő vetés,
Mindez Téged dicsóít, nagy Ég.
Madárdaltól hangos az erdő,
Kikeletet hirdet a hóvirág.
Szabadságot a megtérő gólya, hogy
Fölszakadt lelkünknek millió baja.

Tavaszz s az ifjú mágneses erő,
Vonzzák egymást s várják a boldog jövőt.
Ők ketten mindig karöltve járnak,
Nem ijednek meg, ha tövisre találhatnak.
Az ifjú erős, edzett sasfióka,
A tavasz a lelkét szépre varázsolja.
Az ifjú delén örök tavaszt élvez,
A tavasz ifjú, mert mindig újra éled.
Ők ketten mindig karöltve járnak,
Nem ijednek meg, ha tövisre találhatnak.

Kandikál felülről a tüzes aranyember,
Kaján mosolyt szór a teli Hold.
Ülök... nézek... a tavaszról álmodok.

CIPŐVÁSÁR

OROSZI SÁRI,
Kiskunfélegyháza
Constantinum

A dolog, már-mint a cipővásárlás ügye tulajdonképpen még novemberben kezdődött. Egy reggel ugyanis észrevettem, hogy a drága kis szalagos cipőm cserben akar hagyni. Eddig is megesett vele egyszer, kétszer, hogy egy kicsit lekopott a sarka, vagy elengedte a talpa a varrást, de már úgy látszik, hogy igazán komoly az ügy! Fölvettem a földről.

Hm! Hát ez tényleg kilyukadt! Ki, ki! Pedig még igazán várható volt. Évek óta ez volt az egyetlen cipőm, amit szívesen felhúztam s most lám, ettől is búcsúzhatok! Talpalni nem érdemes! —

Keseregetem.

Ellenséges szemmel méregettem a lyukat. Nem volt ugyan nagyobb, mint egy mogyoró, de még is lyuk volt. Azért felhúztam! Gondoltam, eltart még egy hétig. Jó meghúztam a szallagját. Elszakadt. Össze kellett kötni, mert varrni nem értem rá. Siettem az iskolába.

Aztán el is felejtettem a dolgot. Csak két hét után szoltam Anyukámnak:

— Anyuka! Lyukas a cipőm! —

— Mutasd fiam! —

Mutatom. Hát már akkor diónagyságúra nőtte ki magát.

— Ezt már nem húzhatod fel többet fiam! —

Jelentette ki Apuka is.

— Majd kapsz egy újat! —

Uj cipő! Igyekeztem kellemes arcot vágni!

— Ajvé! Ez kellett! Hetekig tartó válogatás boltban, cipésznél s az eredmény mindannyiszor egy jólmegtermett víz-hólyag! A legjobb esetben! —

Dehát azért a végén mégis beláttam, hogy az új cipő égetően szükséges. Mit mondok? Égetően? Hiszen a víz, ami az őszi esők alkalmával a lyukon befolyt, inkább dermesztőleg hatott amúgy is dermedt lábacskaimra! Beletörődtem hát a változhatatlanba s magam is fürkésző szemmel kerestem a kirakatokban egy jóképű és megfelelő cipőt. Megfelelőt! Mert, hogy akármilyen cipőt nem fogok elfogadni, azt már előre elhatároztam. De nemcsak engem izgatott a dolog, az egész család lázban égett.

Vitatkoztunk, hogy kinél vegyünk, hogy milyen legyen, lakk-e, vagy bőr, pántos-e, vagy fűzős. Szóval nagy volt az

izgalom. Éjjel nem tudtam aludni a cipő miatt. Nappal divatlapokat bujtam! Ki is gondoltam már magamban az egészet.

S mikor délután Katóval elindultunk a boltba, előadtam a tervemet.

— Tudod Katókám azt szeretném, ha lakk lenne, mert azt nyári ruhához is felvehetem. A sarka ne legyen magas, de azért alacsony se. Tudod eddig mindig abban jártam és az iskolában már majdnem mindenkinek magas van! Ezt megérted ugye? —

— Szóval magasat akarsz te is? —

Kockáztatta meg a közbeszólást Kató!

— Én magasat? Ugyan hova gondolsz! Csak nem nyomorítom el a lábamat! Olyan se alacsony, se magassarkút szeretnék! —

— Félmagas sarkút. —

— Azt, azt! De tudod nem olyant, amit mostanában lát az ember, hogy olyan idomtalanul vastag a sarok. Félmagas, de vékony sarkút! Aztán az orra se legyen hegyes. Abban fáj a lábam! . . . Viszont a kerekorrú kinyúlik . . . Mégis én egész kerekorrút szeretnék, félmagas sarokkal és egyszerűt, minden dísz nélkül.

— Pántos legyen? —

— Pántos!? Ugyan mit képzelsz?! Nem vagyok én már gyerek! Hisz az első évesek se hordanak már pántos cipőt! Pedig alapjában véve az a legkényelmesebb! Dehát a tekintély is fontos! Azért hozni kell egy kis áldozatot. Tudod, nem bánom akármilyen lesz is, csak fűzős ne legyen az az áldozat! Azt ki nem állhatom! Mióta neked volt egy olyan tűzrevaló kis fűzőscipőd, hát azóta rá nem tudok nézni a fűzősre. Úgy néztél ki benne, mint egy mami! —

Láttam az orráról, hogy megsértődött, (neki ugyanis kedvence volt a fűzős) hát elhallgattam!

Szóltanul mentünk egy sarkot. De nem bírtam ki tovább!

— Mit gondolsz Kató! Ugye szalagost ne vegyek? Már olyan volt kettő is. Meg azt örökké varrni kell! Meg vasalni. Nem! Szalagos nem kell! —

Ilyen elhatározással léptem be a Kalmár Manó nyakendőkirály üzletébe. A segédek, inasok, (voltak vagy tízen) tiszteletteljesen megrohantak.

— Á! Kezeit csókolom! Méltóztassék parancsolni kezeit csókolom! Tessék helyetfoglalni kezeit csókolom! —

Egy vágyam volt csak! Menekülni! De nem lehetett. Kató fogta a karom. Ő válaszolt Manónak is. Pardon a keressedőnek!

— Sárinak veszünk cipőt. Majd mindjárt jönnek Anyukáék is. —

Kis, macskabajuszú segéd felelt illedelmesen.

— Éppen jókor kezeit csókolom! Most hozott az ügynök egy pár modellt bemutatni! —

— Egy párat?! —

Körülnéztem. Az asztalok, állványok tele voltak cipővel.

— Egyik szebb, mint a másik. Meltóztassék megnézni kezeit csókolom. Keztem dühös lenni. Ha még egyszer azt mondja nekem ez a kis macskanadrág, hogy kezét csókolom, hát nem tudom mi lesz!

Ezt persze mondani nem mertem. Udvarias mosollyal és avval az eltökélt szándékkal, hogy ha nem tetszik, hát nem veszek, (inkább a lyukastalpú), el kezdtem nézni a cipőket. Volt ott vagy száz pár, de nekem nem tetszett egy se. Csak néztem, emelgettem, vonogattam a válam! —

— Nem tetszik! —

— Hogy lehet az kezit csókolom, hisz' gyönyörű cipő! —

— Fűzős. —

— Ez a divat kezeit csókolom! —

Már megint az a kezét csókolom! Ha jól emlékszem, tavaly még pá babuska voltam! De azért csak mosolyogtam édesen, bájosan!

— Nekem nem tetszik!

S majdnem hozzátettem — kezét csókolom. —

Kató is közbelépett:

— Nézd milyen édes ez az antilop! —

— Nem szép! —

— Miért? —

— Pántos! —

— Pántos, nem pántos, de szép! —

— Nekem nem tetszik! Hamar kifényesedik! —

— De ez a bőr csak tetszik? —

— Szalagos — vágtam vissza elkeseredetten! —

Kató dühösen villogtatta a szemét. Odasúgta.

— Te! Ha nekem válogatsz, hát itt hagylak! Aztán fennhangon hozzátette:

— Ugye bájos? —

— Nagyon — feleltem ugyanúgy. Aztán halkán hozzátettem.

— Magas a sarka! —

A végső percben megérkezett Anyuka. Akkor már az egész üzlet személyzete körémgyült. A kereskedő magassarkú antilopot, a felesége ugyanazt lakkban kínálta, míg a macskabajuszú egy lapossarkú pántos cipő mellett kardoskodott.

— Ezt tessék kezeit csókolom! —

Mondom pont a végső percben érkezett Anyuka. Egy pillanattal végignézett a sarkon — és határozott mozdulattal leemelt egyet.

— Ugye ez tetszik neked kislányom? —

És rámnézett.

— Az Anyukám! Csak az, mondtam megsemmisültem. Mert a cipő hegyesorrú volt, magassarokkal, fűzővel és a fűző végén két bőrlógóval, ami fémtokocskába volt erősítve.

Lerogytam egy székre. Félfüllel hallgattam csak, amint a macskabajuszú hadarta. Szóval kubán sarok, 34-es, lakk, két fűzővel. Karácsonyra megjön kezeit csókolom.

Az egészben az a legérdekesebb, hogy Anyukának a cipő nem tetszik, csak azért vette meg, mert azt hitte, hogy nekem tetszik, s én is azt hittem, hogy neki tetszik. Végeredményben senkinek sem tetszett. Eppen azért mindannyian meg voltunk elégedve.

Két hét múlva megjött a cipő. Magassarku, hegyesorrú. Menni nem tudok benne, de azért viselem, mert a tekintély kedvéért szívesen szenved az ember. Nem igaz?

Május hó 14-én ünnepelte móri Glattfelder Gyula dr. csanádi megyéspüspök úr Őexcellenciája püspökké szentelésének 25 éves jubileumát, A Magyar Tanítójelöltek Lapja mély hódolattal üdvözli a Kegyelmes Főpásztort és kéri az Egek Urát, hogy az ifjúság e nagylelkű barátját és partfogóját sokáig éltesse.

T a n y á n

Börcsök Mária, Szeged

Halkszavú csend száll a föld felett,
Nem kiált rít zaj a némaságba,
Itt nem vágtat keresztül az élet,
Irama átmeleg lassú ballagásba.

A föld hallgatása titkot takar;
A nyugalma nem meddő pihenés...
Rejtett igyekvés... erjesztő varázs!
Virul, nő minden, zsendül a vetés...

Csend van erre; nem jut el idáig
A város bomlott, lázas üteme,
Tiszta, istenes fehér az élet,
Nyugalmát nem zavarja semmi se.

Trónok omlanak... idők letűnnek...
Ezalatt a pór szánt, vet és arat.
Kérges kezétől, fájó könnyéből
lesz kenyere; puha, ízes falat...

Halkszavú csend száll a föld felett...
Tűzhely világa hív, biztat, ragyog:
Meszelt viskóban az Isten lakik,
Az Őr arcát itt jobban láthatod!...

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Testvér! Miért nem viseled jelvényünket?

Megállt a forgalom Elefánt Zsuzsanna, Miskolc

Az utcán mentem; óriás, lármás utcán,
S egyszerre megállt a forgalom.
Az emberraj zúgott, tülekedett, tombolt,
Mindenki sietett, meg nem látott senkit,
Itt — öröm gyújtott lángra izzó, tüzes szívet,
Ott — kacagott a sok mámoros fej —
Ez volt az ember.
S megállt a forgalom,
mert egy ember arcán ült az aggodalom.
A szeme tátongó mélység, két sötét verem,
Beágyazva sok száraz csont közé,
Hogy foga volt, egy sárga gyök mutatja,
Elaszott testét már alig vonszolja.
S át akart menni a nagy körúton, ott,
A vezére csupán egy kopott, fehér bot.
Én láttam őt, szárszínű foltos
szoknya volt rajta,
Akiből az embert, csak az éles
képzelet faragta.
S megállt a forgalom.
Pedig a világban ez a kicsi pont
Csak egy öreg, összetöpörödött,
vak anyóka volt. —
Egyszer neki is volt vidám, boldog ifjúsága,
Elvitték lakziba,
Valamikor régen neki is volt leánya,
Izmos, erős fia,
Valamikor régen...
S most nem maradt senki, most nem maradt semmi,
Csak a szakadozott emlékfoszlányok,
Az összetört régi, boldog leányálmok.
Ez a régmúlt képe,
mely él még a mában,
A nagy körúton járt rongyos ruhában.
Az arca maga a való aggodalom,
mert oh, nagyon nagy a mai forgalom.
S még van ember, ki jó, ki nem riad vissza,
Hogy át kell vezetni a vak, öreg anyót,
Kézénfogta: »néni, jöjjön át a túlra«,
mond a rendőr, s a tülekedés állt,
A gépkocsi torpant, a lovas pihent,
Megállított e nagy esemény mindent.
S én boldog voltam...
pedig nem történt semmi egyéb a körúton tudom,
Csak egy vak anyóka akart átmenni az úton.

A mameluk asszony

OZSVÁT KATALIN.

Budapest Salvator-intézet

Tűzlávák folytak le a napból és végig a síkságon félig felgyulladva égett az egyiptomi homok. A gögös és komor piramisok is kékesszürke fényt izzadtak ki magukból és a pegazusokra, kentaurusokra formált asszonysírok olyan bágyadtan, lázasan heverték a forróságban, mintha a bensejükben őrzött néma és sápadt mumiák enyészetbe hullt életéből lármázatnának vissza egy titkolt hőségű gondolatot.

A félig meztelen emberek verejtékben mosakodtak kínlódva és a könnyüléptű szépítő asszonyok kezében megolvadtak a festék tégelyek.

... És közöttük hűvösen, megmárványosodott homlokkal ült Rayma, a kevély mameluk asszony.

Bíborvörös ruha folyta be a termetét, mint egy magas izmos és könnyű szobron végigtekert föníciai selyemkéve. És nehéz aranyláncok, aranygyűrűk voltak ráaggatva súlyos adónak és vértelenül vérző áldozatnak, életekért egy életnek.

Mert embereken, sorsokon, boldogságokon tiporta fel magát Ozmán pasa asszonyává, az egykori szegény alattvaló, a a lenézett mameluk lány: Rayma.

És hogy Ozmán pasát hirtelen visszahívta a dicsőületű szultán Konstantinápolyba, Rayma egyedül örül a szépségének.

Vagy talán csak örült.

Mert pár nap óta szavát sem lehetett venni. Csak gondolatnak született meg, befelé kínlódó, vergődő gondolatnak az a máskor mélyenbúgó asszonyhang, amelynek olyan volt a csengése, mint mikor az Abouthisban őrzött szentséges Osiris bálványisten súlyos aranyruháján véletlenül összekoccannak a drágakövirágok.

Rayma hallgatott.

Makacsul, félelmetesen és az alattvalói, a szolgálai attól rettegtek, hogy újfajta büntetést tervez a kínlódtatásukra.

Mert Rayma gyűlölte a népét. Százszoros erővel ostromozta vissza azt a sok keservet, amelyben mint szegény lánynak része volt közöttük. Lenézte a fajtáját. Hisz' dicső Ozmán birodalom van olyan bőséges, hogy eltakarja a származását a Kéthős Korona Királyainak igába tiport földjén. És Ozmán pasa van olyan tekintélyes, hogy a szultánja fennhatósága alatt álló Egyiptomban töröknek mondja a hitvesét. Halál árán emlékezék csak rá az a vakmerő, aki egyszer is mameluk lánynak látta.

Rayma megtagadott a népével minden azonosságot. Még a földjét, a hazáját is.

Az ő országa a török birodalom. Az ő szíve együtt dobog Stambullal. Mit bánja azt, ha Egyiptomot újból meglátogatja is a multak multjából visszakísértő tíz csapás.

Rayma kegyetlen volt és szép.

És Rayma most hallgatott.

Hallgatott azóta, midőn a francia Bonaparte elfoglalta Egyiptomot, a mamelukok földjét.

Amíg a harc tartott, még beszélt. És mosolygó szemmel figyelte a bombákat, amelyek úgy gyulladtak szét a tájon estéknént, mintha az Amentiben vezeklő lelkek sikoltának vissza ezer szétesett darabban a lelkük lepergett, Isistől rácsókolt fényességét.

Aztán egyszerre elhalgattak az ágyúk.

Csönd lett és rab lett a Nilus völgye.

És akkor Rayma már nem mosolygott és a hangját beletemelte a hallgatásba.

Körülötte üdezöld pálmákkal legyezték szét a forróságot és nem vették észre, hogy ő fázik.

Hogy beteg.

Csak akkor hördültek föl az eliszonyodás rémületére, amidőn reggel sehosem találták.

Drága, aranyos ruhái a megbontatlan ágyán. A sátorablak ferdén kihasítva. Itt szökhett meg az éjjel süket csöndjében, valahová . . . valahová . . .

Nyoma sehol. És semmi . . .

Vajon, mit fog szólni dicső Özmán pasa, ha visszatér és nem találja a hitvesét?

Hány mameluk élete fog veszni a „török” asszonyért.

De vajon . . .

És akkor váratlanul, hirtelen jött a hír, hogy Nelson admirális tönkretette a franciák hajóhadát. Hogy megtudták a rejtékhelyet.

Valaki kihalgatta a titkot. Valaki, aki könnyű özlábakon járt és egy halott francia katona egyenruháját húzta rá a kényes és gyönyörű testére.

A szultán is megüzente a háborút és Bonaparte kénytelen volt Síríába fordítani a seregét.

De előbb elhatározta, hogy büntet. Kegyetlenül és példásan, okuljon belőle mindenki — így jár az áruló!

A katonái egy fiatal fiút hurcoltak elébe, aki jogtalanul bitorolta a francia egyenruhát.

Amikor a vezér elé vitték, hirtelen elkezdett kacagni. A nyaka egyetlen mozdulatával lerázta a kalapot a fejéről és a haja szétfolyt a vállain.

Fekete tűzhányó, a napzuhatagban.

És a szeme sötét, tárt ablaka, a csodákra, féktelenségekre

bomlott lelkének, akkora villanással csapta meg a vezér arcát, hogy az megingott belé.

— Tehát mameluk vagy . . .

A fogolyból gőg vonaglott telített pohárrá. Föllobogott mégegyszer, dackorbácsos csordulva.

— Török . . .

Aztán a szóval együtt sikoltott is egyet. És elbotlott a hangja, amikor utána futtatta az előbbi szavának, igazságtevésre.

— Mameluk . . .

— Te voltál az áruló!

— Én voltam.

— Bosszúból tetted!

— Bosszúból. — És lehulltak a kevélyen hullámosodó vállak. Le a nyak, a fej, egészen addig, amíg alázatba nem ütődött.

Ott aztán már lehetett tovább beszélni. Csurranni a szónak, mint egy súlyos könnycsepp.

— A hazámért. Egyiptomért. A mamelukok földjéért. Az én földemért. Torolatlan ne maradjon a Nilus völgyének elfoglalása. Ezzel taroltam Egyiptomnak. Ezzel tartozom önmagamnak.

Bonaparte hűvösen mosolygott.

— Ki bérelt fel ellenünk? Ki bérelt fel.? Mennyit fizettek?

A fogoly megint fölkapta a fejét. Súlyos szemhéjjai fölzaladtak a sűrűn rojtos szélükkel.

Tompa volt a hangja és úgy úszott a csöndben, mint a végtelenség hátára tett koporsó.

— Én voltam az adós, én fizettem. Legyen áldott a mamelukok hazája. Legyen áldott minden mameluk ember. Horus tegye őket boldoggá, halhatatlanná és ne adja őket soha ellenségeik kezébe. . .

Bonaparte intett.

Fegyverek csillantak és egyetlen jaj nélkül zuhant le a földre az áruló.

— Áldott legyen Khem drága országa. . . És nagyobb. . . mint volt.

Thutmosis. . . Thutmo. . . zis. . .

És a hosszú fekete haja félig belemerült a homokba, a gőgös nyakán meg szétfröccsent a vére. Izmos, vékony ujjai mélyen belemarkoltak a földbe, a szívformájú sötétarany arca pedig eltorzult a megvetéstől és a haldoklástól.

A szája is hideg lett, élettelen, mint a kentaurok furcsa kis grimaszba fagyott, groteszkszerű merev, kicsinykét csúfolódó és dölyfös szája; halotti lárvája az áldozati adónak dobott életének Osiris napisten véres oltárára.

Csönd volt és forróság a piramisok árnyékában és ő akkor már hallotta a szisztrum egyhangú, megdöbbenő csörgését Isis túlvilági templomában — ugyanakkor, amidőn a szemhéjjai fönnakadtak egy megmerevedet könnycseppel, amelynek

megtört fényében benne sápadt az első három Thutmozis, Nagy Tengerig terjedő Egyiptomának, soha többé vissza nem térő nagysága.

— . . . Soha többé nem látták viszont a mamelukok Raymát. A szép, kegyetlen török favoritát, aki egetverő gögijében egykor a Somában akart temetkezni Nagy Sándor mellé, az ezerlámpa városában.

. . . Valahol pedig titokban, áruhában, elvérzett a kevélyszerű pegazusok mellett a titokzatos áruló, egy szegény, árva, elhagyott mameluk asszony.

Szerelmes vagyok

Ifj. Kerekes László. Esztergom

Szerelmes vagyok!
Izzón égő szívvél,
De oltható hévvel szeretek... szeretek...
Ez a modern élet
Akár elítélhet
Én bevallom, hogy eszményiséggel
[szeretek... szeretek
Szeretem a hajnalt,
A beborult eget;
Szeretem a zúgó
Azur tengereket;
Szeretem a nappalt,
Szeretem az éjet,
A virágos rétet,

A dolgozó méhet;
A jó ízű étket.
Szeretem a kislányt, szeretem a táncot,
Szeretem a jó bort, a vig mulatságot.
Amíg mosolyg egy arc, s mosolygása
léltet,
Szívemből szeretem e föld kerekességét.
Oh, de mikor az arc törődötté válik,
És érzem, hogy nálam valami hiányzik,
Mikor Istennek szemében fénylő köny-
nyet látok.
Szálljon reám malaszt, szálljon reám
látok,
De gyűlölni tudom az egész világot.

Nyári reggel

Kiss Márton, Győr

Bársonyos, puha, zöld mező.
Üde-józan, párás levegő.
A kelő Isten-szeker első friss sugára
átsiklik a folyón
szeliden, üdén;
apró halak mutatják boldogan
pénzüket az álmok reggelén.

A föld-illatot lehel.
Mosolygva hal meg a harmat,
lehajtott fejjel, szüzen:
a napnak,

Dalra ébred a kis berek.
Tarka madársereg csicsereg
boldogan, Istent dicsérve.

A dús aranycsóva áttör
a pihegő, zöld lombon,
A jókedv, a fény, az erő
mindenütt tombol!
A jóság, szépség
glóriát von minden
göröngyre.
Minden porszem kincs:
Isten gyöngye!

Május imája

Diósszilágyi Iboly, Szeged

Talán még eddig egyszer sem süttött olyan melegen a nap és egyszer sem simogatta olyan lágy ujjakkal a sugár Edit selymes haját, mint ezen a májusi napon. Vidáman sietett hazafelé az iskolából a már zöldruhájukba burkolódzott és virágköntösüket bontogató fák alatt. Virgonc-gyorsan lépkedett s kezében néha-néha nagyot lendült a táská. Kesztyűtlen ujjakkal simogatott bele a friss levegőbe. Valami megmagyarázhatatlan vidámságot érzett, olyat, mit még soha. És háttartalan melegséget, mely mint erős kar szeretően ölelte át. Lelke végtelen szelídséggel telt meg, eddig nem érzett, ismeretlen érzéssel és mint felpattanó, nagy-nagy fény szem gyúlt ki benne a mindenkit ölelni és simogatni akaró szeretet.

Önkénytelenül meglassította lépteit. Arcát teljesen a nap felé fordította; érezni akarta a sugarakat, melyek olyan meleg voltak, mint lelke érzései, amelyek lágy hangulatba simogatták. Jóleső gondolatnélküliséggel haladt előre.

Körülötte lármásan száguldott, lüktetett az élet, kacagások fulladtak bele az autótülkölésbe és haltak meg a nélkül, hogy éltek volna. Szófoszlányok jutottak el hozzá: durva hangok, nyersekek, kiabálók, parancsolók, vagy a hétköznapi közömbös mondatdarabjai. A szürke napok szürke szavai lehullottak róla, lelkére ünnepi öröm simúlt.

A májusi mosolygó gondolatok kirajzolódtak arcára. Jó így . . . muzsikálta valami benne — így, ilyen, napsugárasan . . . békésen . . . szeretettel . . . tavasziasan . . . És jó nem gondolkozni . . . csak beleszédülni ebbe a simogató hangulatba, ebbe a dallamtalan lelkicsendbe, mely mégis énekel, — az élet diadalmas énekét ujjongja fölfelé. —

Rongyosruhás virágáruslány került elébe. Mint őszifolt a kacagó tavaszban. Mint felhőfoszlány a tisztán-kék égen. Könyörgő nézése megállította. A következő pillanatban már kezében szorongatott egy kis nefejejtcsokrot. Valami belülről ismét felmosolygott hozzá. És mintha valaki megsimogatta volna. — Ment tovább álmodón. — De mit csináljon a virággal? — merült fel benne a kérdés. Oda kellene adni valakinek, valakinek, aki nagyon-nagyon örülne neki!! Ma olyan jó lenne boldoggá tenni valakit . . . De kit?!

Lenézett a virágra. Azok, mint nagy, mélyrőljött nézésű, őszinte-tiszta szemek kékellettek felé. Mintha mindegyik egy-egy meleg lelket sugározott volna. — Kinek adja ezt a sok őszinte érzést, ezt a sok melegséget, ezeket a simogatásokat? . . . Ki érti meg, hogy a kis nefejejtsek apró kék nézé-

sében benne ragyog a hatalmas ég? . . Ki érti meg, hogy e nézés lelket ad, mely tavaszról, életről beszél?!

A közeli templom órája most ütötte a negyed kettőt. Editbe belerezgett a hang, mint estével ébredő szél a csendességbe. Lelkében, mint imás gondolat harangozott az Isten.

. . . A következő percben már tudta, hogy kinek adja a virágot. Mosolygóan elindult a templom felé.

Magvető

KISS VERA, Szeged

Halk léptekkel, hófehér köntösben valaki jár a földek felett.
Köténye telve édes, aranyaggal, mit keze áldón hinteget.
S a mag nyomában zsenge vetés sarjad, mint zöldelő remény.
Majd virágbafeslik rajta, csodás, illatos erény.

S Ő tovább megy, s hinti egyre a magvakat léptei során,
S amerre megy, áldás fakad, isteni lába nyomán.

Már tengert látok, zöldelő, édes búzatengert,
Mely lábai alatt, szeliden, hajló megadást renget.
Snézem a tenger vetést, minden szála egy friss, zsenge élet,
Mely csak most nyitja szirmát, s csodálkozva ébred.

Minden kicsi zöld szál, egy-egy magyar gyermek,
Apró virágai szelid gyermekszemek.

S oly gyámoltalanok, oly gyengék, kicsinyek,
Hatalmas tengerben parányi vízcseppek.

S ezektől függ a lét! Hogy élünk, vagy halunk?

Övék lesz a jövő, ma már mi nem vagyunk.

S, hogy ez majd milyen lesz, tőlem is függ, érzem,

A szent magvetésben nekem is lesz részem!

Mint nézem e tenger drága ifjúságát,

Vágyom hallani a szívük dobogását.

Besimítani kezük, két meleg kezembe,

Belém osolyogni a kéklő szemekbe.

De még tétovázom, szabad-e megtennem?

Méltó vagyok-e rá, járni a Mesterrel?

S amig állok, nézem, kérdőn, tétovázva,

Ő biztatón rámnéz, mintha hívna, várna.

Felragyog a szemem, Ő hív a munkára!

S remegve, de bízva indulok utána.

S Ő kezembe adja a búzaszemeket,

A jövőt, a drága magyar gyermekeket.

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

ANTÓK IMRE III. éves EGER.

Izgalmas órák voltak . . . Megúsztam a napot szerencsésen, nem volt tehát miért búsulnom és jókedvűen nyitottam be lakásom aijátján . . . Háziasszonyom a szokottnál kedvesebb volt, gondoltam is mindjárt valamire. Nem tévedtem. Kérréssel állt elém.

Tegyen meg nekem valamit!

Ugyan mi volna az? Kérdeztem, de mindjárt gondoltam a favágó tőkére, a vizes vödörré és még sok mindenre. Még pénzkölcsönre, illetőleg a kölcsön megadására is, mert véletlenül — szökő év lévén — volt pénzem. Ez volt a legvárhatóbb kérés és már ki is böktem:

Pénz kellene talán? (jaj, most mit kellene mondani.) A következő pillanatban azonban egy olyan szó hangzott a néni ajkáról, ami olyan formán hatott a lelkemre, mint a football-meccsen a bekk felszabadító rugása a szenvedélyes szurkolóra, aki izgalmában már a másik fülét rágja.

Oh nem — mondta. — Maga nagyon megörvendeztetné a kis unokámat, tudja azt a negyedikes elemistát, ha a maga tolltartóját neki adná. Szegénykének nincs, maga pedig már úgy sem használja a magáét, hiszen az olyan régi és kopott már.

Fellélegeztem. Hiszen ez olyan szerény kérés, gondoltam magamban és már indultam is az íróasztalomhoz. Rövid félórás keresés után megtaláltam az ócska szerszámot. Kezembe vettem és ahogy megforgatva alaposan megnéztem, arcomon hirtelen forró pirt éreztem és nem tudtam szólni . . . A régi eszközre firkált vonalak és tintafoltok mintha megszólaltak volna . . . Meséltek hangtalanul, de lelkem megértette őket. Szóltanul álltam . . . Szemeim rebbenés nélkül függöttek a valamikor felrajzolt össze-vissza vonalakon, melyek most egy érdekes képpé olvadtak össze. Eszembe jutott egy kedves emlék, az én pajkos kisdíákságom, amely épen olyan volt, mint ezek az ide-oda karcolt vonalak. Mindenre emlékeztem, ami ezzel a tolltartóval kapcsolatos . . . Akkor kaptam ezt az öreg szerszámot, amikor beiratott az édesapám a reáliskola első osztályába. Kézenfogva vezetgetett a város palotái között, amelyeket én akkor láttam először és csodálkozva, szinte szédülve

néztem föl magas homlokzatukra. Miskolcon a „Lantos” boltban vásároltuk a tanszereimet és azok közt volt ez a tolltartó is. Akkor még nem ilyen volt. Szép kép volt a fedelén. Egy gólyanéni ácsorgott ott fellábon, a messzeségbe bámulva — én akkor még keveset ábrándoztam. — Eleinte tetszett a kép, de később, amikor hiába húztam ki és toltam be a tolltartó tetejét és a golya mégsem mozdult, akkor megharagudtam rá. Nem ért össze a madár viselkedése az én virgonc természetemmel. Büntetésből egy hatalmas tintafolttal takartam el a golya fejét. Most már semmi nem látszik a képből, mert lassan az egészet lekapartam a sok firkálással. A golya tehát eltűnt. Elszállt, vagy elvándorolt barátságosabb kisdíákhoz és most már nem áll ott merengve — bizonyára ilthagyta emlékét, mert most már én szoktam ábrándozva nézni a messzeségbe, a jövőbe.

Mindössze egy évig használtam a tolltartót, azután nyugdíjba helyeztem. Egy év alatt karcoltam rá számtalan vonalat. Akkor még nem gondoltam arra, hogy egy nagyszerű futurista képet alkottam, amely most hét év távlatából nézve, egységes képpé olvad össze, amely híven ábrázolja akkori egyéniséget. Egy jól sikerült önarckép a gyermek művész kezéből és most magamra ismerek. Néhol már a szű is kirágta a fát és kissé megmásmította s vonalakat — én is rengeteget változtam azóta — de ez nem sokat számít...

Nehéz volt határozni, de győzött bennem a jó és felajánltam ajándékkul egyetlen igazi emlékemet. Még aznap elvitték tőlem a tolltartómat. Este az ágyamban sokáig tűnődtem a furcsa képen és kezdtem sajnálni virgonc kisdíakságomra emlékeztető tárgyamat.

Elaludtam... Álmomban mint kis diák rőttem az utat az iskola felé, amikor egy csörrenésre lettem figyelmes. Kiesett a tolltartóm a hátizsákomból. Lehajoltam, hogy felvegyem. Bosszúból, amiért leesett kivettem a ceruzámat és egy irgalmatlanul mélyen szántó vonalat húztam a tolltartómról büntetésből. (Valamikor rám is húztak néhányat szintén büntetésből, de azok a vonalak, amiket pálcával rajzoltak, elpárologtak rólam.) Álmomban a gólyanéni elröpült a kegyetlen vonaltól. (Ez a vonal valóban már nincs meg a furcsa képen, mert eltorzította volna azt, hiszen ezt már egy nagy diák álmodta.) Most már tudom, én az elröpült madár helyett merengek sokszor, mert ő elröpült a jó Istenhez, bepanaszolt engem és én büntetést szenvedek, amikor vágyak szántják a lelkem mélyét... vágyak, amelyek talán végtelenek. Talán az alkotó keze majd egy vonalat húz még... egy vonalat, amely életem határát jelenti és azon át nem mennek a vágyak, azontúl nem fogok merengeni.

* * *

Azóta a tolltartómat boldogan hordja egy kisiú a tarisz-

nyájában és gondolom, néha maga elé téve rászzegezi ártatlan tiszta szemeit. Neki azonban nem igen tetszenek a firkált vonalak, mert nagyon közelről nézi a futurista képet, amely talán hasonlít az ő egyéniségéhez is... Ő is húz még rá néhány vonalat, a szű is működik tovább és az én emlékeztetőm lassan egészen átalakul, a léleképem lassan egészen eltompul.

Hangyasors

Csillag Ferenc, Kiskunfélegyháza

Kis emberhangya mind loholva fárad,	Bús hangyasorsuk nem váltotta jobbra,
Kora reggeltől, késő estelig;	Az évek ezre; nem volt változás!...
A szűk bolyban kevés öröm, sok bánat,	Rettentő terhük hordták lázadozva,
Míg hangyaéltük gyorsan eltelik...	Akárhány dőlt ki, állt helyére más...

Hogy nagy művük egy perccel meg ne késsék,

A korbács suhog sebes hátakon.

Sok hangya szívét marja gyötrő kétség;

„Hát hol az Isten?... Nincsen irgalom?...”

Vak ūrben az Ūr hangja így dörög:	Pusztulásból kihajt győztes élet;
„Dolgozzatok!... A szenvedés örök!”	Széthullt anyag mindig újra éled!...
Időfolyamba könnyek árja hull	A Múlt jajából lesz a szebb Jövő,
S az zúg előre feltarthatlanul...	Kis gépkereknek lenni is dicső!...

A magyar tavasz

Solymos József, Esztergom

Tavasz van,
mert a Rügyfakasztó
akarja így.
Ravaszán
küzdhet sok manó,
Fagy, Hideg, Szél, Hó,
Tavasz lesz mégis.
Akarja az élet.
Akarja az ég is.
Erte sir
a golyahir,
a sok virág,
a hamvas ág.
Rügyek, levelek, bimbók
egyől-egyik tavaszt hívók
s nem hiába hívók.
Tavasznak kell lenni.
Nem kell érte menni.

Virág nyílik
A rügy pattan.
Csak a magyar tavasz lassan
közeleg
Napsütés, meleg,
csillagfényes égbolt
rég volt
a magyarok felett.
Igy nem mehet tovább!
Ki magyarnak született
tudja ezt érzi.
hogy az Isten van velünk.
És mi.
ha akarunk,
Ő pedig szeret,
akkor a magyarok felett
litt a kikelet.

MÁJUSI MESE

POLGÁRY ANNA, Eger

Orgonailattal telt lágy szellő suhant végig az utcán. A kis falu csendjét semmi sem zavarja. Május van. —

Egy kis házikóban szomorú arcú, kisírt szemű asszony forgolódik. Nagyot sóhajt, majd ráborul az asztalra és zokog...

Nem egyedül van. A padkán kemény arcú ember ül. Két tenyerébe rejtli napégette arcát és lassan vontatott hangon megszólal:

— Ne sírj Katalin, nem akarlak én téged megbántani, de nem menek oszti nem menek. Ne is hijjál, mert megint csak összezőrdülünk miatta. —

Az asszony nem válaszolt, csak vállán látszik, hogy még jobban rázza azt a zokogás.

— Ne ríj — szól ingerült hangon a férj — jobb lenne, ha munka után néznél. Mindig csak az imádságon jár az eszed, meg, hogy lehet-e már a templomba menni.

Nem szegény embernek való az, csak annak, aki nem tudja mással eltölteni az időt. —

— Péter, — kiáltja sirva az asszony — ne beszéljen kend így. Én megfogadtam, hogy hű leánya leszek Máriának, meg is tartom a fogadást. Jobb lenne ha kend is követné a példát. Ne csudálja, hogy nincs rajta Isten áldása. Ha elhagyjuk az Istent, nem segít rajtunk. —

— Ej, kell is nekem ez a buta asszonyi beszéd. Tán azért pusztított a jégverés, mer nem járok a templomba. Mi? —

— Bizony, a Kovács szomszédé már újra hajt, míg ami szőlőnk... nem is tudom mi lesz velünk, ha Isten meg nem könyörül rajtunk.

Az iskola kapujában fiatal tanítónő állott. Még egy utolsó kiáltással búcsúzott a távozó apró emberektől: „El ne felejtsetek eljönni az ájtatosságra, gyerekek!”

— Nem, nem, meghallgatjuk Julikát, hangzott innen is onnan is. —

Most vette csak észre, hogy Julika mellette áll és szemét befátyolozza a köny. Felemelte állacskáját és aggódva kérdezte:

— Valami bajod van kislányom? Miért sírsz Julikám? —

— Kisasszony... — sírta Julika, — az én... édes... apám... nem akar... eljönni, hiába... kérem, anyukám is... hiába... kéri nem akár járni... a templomba. — Zokogó fejcskáját a kisasszony ölébe hajtotta.

A tanítónő síma homlokán alig látható apró ráncok keletkeztek, de azért vigasztaló mosollyal szólt Julikához: Ne sírj kicsi, majd csinálunk valamit, apukád el fog jönni a litániára. Majd szapora léptekkel megindultak Juliskáék felé.

*

— Anyukam, anyukám, nézze csak kit hozok én — lel-kendezett Julika.

Katalin asszony sietve nyitott ajtót és tessékelt be a vendéget.

— Péter bácsival szeretnék beszélni, itthon van?

— Rögtön szólítom kedves, tesszen már nálunk leülni egy kicsit. — Pár perc múlva megjelent a ház ura.

— Hallom Péter bácsi, hogy nem akar eljönni az ájtatosságra — szólt a tanítónő. — Hát csak nem tagadja meg a kislányától? Julika olyan szépen énekel majd, no mondja már hogy: igen.

Ekkor már apja nyakán csüngött síró arccal Juliska.

A kemény arcon mosoly futott végig és megsímogatta a szőszke fejet.

— Hát olyan nagyon szeretnéd, hogy ott legyen kislányom?

— Jaj, nem is tudnék énekelni, ha édesapa nem hallgatná — felelte.

— Hát majd gondolok rád és te úgy is szépen fogsz énekelni. Én nem megyek a templomba, mert én nem járok — szólt a férfi keményen.

A tanítónő csalódottan távozott és vigasztalólag szólt Katalinhoz: Sokat imádkozzék, az Isten meghallgatja. Isten áldja meg!

*

Elérkezett a litánia ideje is. Katalin asszony kézen fogta a kis Julikát s megindultak a templom felé.

Péter gazda egy ideig tett-vett az udvaron, de egyszer csak azon vette észre magát, hogy a templom felé ballag. Akkor letért egy másik utcába. Aztán mégis megindult a templom felé.

— Ej, megvárom őket a templom előtt — gondolta magában.

*

A kis templom orgonája halkan zendült meg. Az áhítatos néma csöndben megcsendült Julika vékony, de csengő gyermekhangja: „Május királyné asszonya...”

A hívők szinte lélekzelvisszafojtva hallgatták a szép éneket.

A kíváncsi Julcsa néni meg nem állhatta, hogy fel ne pislantson a kórusra. No, de ha már hátranézett megjáratta szemét a hívőkön is.

Vajon mit látott?

Az utolsó padban, lehajtott fővel, térdre borulva hallgatta Péter gazda, kislánya csengő, üde, gyermekhangját.

QUINTUS

Török István Győr

Még aludt az erdő. Halvány szürkületben tépettszárnyú iris húzta vonóját törött hegedűn.

Ibolya fázott a bokrok alján. Az úton senki.

Mély, poros országút vezet a fák közt messze a város felé. Csend. Almos némaság. A távolodó vonat füstje még ott úszik a levegőben, halvány fodra mintha átölelné a jegenyeket...

Sápadt arcú diák ált a töltés mellett. „A vonatról lekés-tem” tűnődik magában és összébb húzza megviselt kabátját. Átvirrasztott éjszaka láza ég szemében. Sovány arca, fitos orra szinte lányos. Kúszált haja nyakába lóg. Lágy arcvonásain szomorúság, melázó tekintetében akarnivágyás vegyül bús lemondással.

Keresgél, kihúzza a könyvei közül egyet és megindul ki-mért léptekkel az eperfákszegélyezte úton...

Kocsik jönnek sűrűn egymásután. Talán vásár van. A bicskei zsidó álmosan gubbaszt ládáján. A kocsis szájában szivarcsutka van. Nem a zsidótól kapta. Az keveset fizet. Elkocogtak az egyes fogatok is. Messze egy bolond verklis jön. Most magának muzsikál. Zenéjéhez a kíséretet lyukas cipői portpöfögő szuszogása adja. Cigány nógatja gebéjét. A cigány-asszony bosszúsan bújik vissza tarka rongyai közé, amikor látja, hogy akit utolértek, diák.

Őt nem zavarták ezek a képek. Képzelete a római világot járta, fantáziája dús berkei egyikét. A boldog aranykor igézetével mormolta „aurea prima aetas” és lépte a bokáig érő port.

Egy óra múlhatott így el. Közeledett a kiserdőhöz, ahol az iskolakerülők szoktak megbújni.

A könyv visszakerült a hóna alá, de ő tovább nyargalt az álmodozás bővítette új képzetek paripáján. Önkénytelenül fordult a gyalogútra, mely a bokrok közé vezetett. Álomkórost vák ösztön vezette léptekkel botorkált egy fához és lassan, rogyadozva végigdől az ibolyás fűvön.

Zephiros lengeti lágyan a pálmafákat. A ligetek illatos szellője ünneppé teszi az estét. Fuvalaszó járja a berket és kantus rustikus dallamára ifjú párok táncot lejtene.

A lomb nem nyújt elég rejteket. Észreveszik. „Jer, kedves idegen”, szólítja meg egy lányka, virágkoszorút tesz a fejére, halványkék tógáját rózsákkal tűzdeli. Hívja közelebb: „Jer! Nekem nincs táncosom, A harmat leszál és vége az ünnepnek”.

Mosolygott míg ezeket mondta. Kacagva ingatta fejcskéjét, barna fürtjeiből hullottak a rózsák.

Elkomolyodott. „Quintus, hát nem ismered? Én vagyok. Álmaid álma. Quintus, akivel együtt játszottál gyermekkorodban”... „Nem ismer” rebegi és az imént hullott rózsákra könnyek peregnek.

Quintus állt és nézett, mereven, gondolatok nélkül, s időbe telt, míg megbírt szólalni: „Én nem lehetek Quintus. Ez csak álom. De te hogyan kerülsz ebbe a környezetbe, vagy családod?”

„Nem csalódsz Quintus! Sokat aludtál, sokat. Ez itt Róma. Nézd, ezek rómaiak. Mi csak hasonlítunk hozzájuk. Te Quintus, én Virginia. Egy boldog aranykort élünk, kedvesen, akik még tudunk álmodni.

Elhallgatott. És Quintus ábrándozott tovább. Megjárta az Olympiast. Az istenek nektárral, ambróziával kínálták. Elment Dodonába. Elment Delphibe. Megkérdezte Pythyát, mit mond a jövőjéről.

Pythia jósolt: „Ha átúszod a küzdelem folyóját, boldog leszel.”

„Küzdelem folyója? Balgaság. Virginia! Hol vagy? Már emlékszem rád. Ott laktál nem messze tőlünk, akkor még Annácska. Hát aranykor ez, ahol küzdeni kell?” „Quintus, megint álmodtál” nyugtatja Virginia. „Jer! A pontifex áldozatot mutat be.”

A kőoltáron füstölgött az illatos fű. A főpap kilátta karjait a csillagtelt égre kelet felé. Titokzatos szavakat mormogott, míg papjai föltették az áldozati állatot az oltárra.

Sisteregve sül a zsíros üröcöm. Virginia kézen vezeti Quintust, a harmatos fűben didergő lábakkal megállnak az oltár mellett.

Reolus kinyitotta a szélkapukat. Vad zivatar bömbölt végig a földön, kínjában potyogtak könnyei. Köszörűs rásolt dühösen egy törött kaszán.

A szél a kiserdőhöz csapta a hangot. „Virginia! Köszörűst is hoztál Rómába? ébredezett Quintus esőáztatta arcát törölgetve. Nem felelt senki. A fákról csurgott a víz. A berkenyebokrok sóhajtottak. Quintus föluggott, kereste Virginiát. Káprázó szemmel ölelt át egy sötét alakot, egy égett kőrísa szenes csokját.

Valóra ébredt. Quintusból újra diák lett, melázó, szomorú. A szünnikezdő esőben kilátszott a kék ég egy darabja. A szőlő-hegy oldalán futott a napfény. A vásárosok is hazafelé kocsiztak.

A töltés oldalán állt a diák, fázósan, búsan. A vonatról lekéselt. Állt sokáig, míg a nap bíborsugara végigsöpört az ázott mezőn. Az estéli harangszó zavarta meg álmodozását. Megindult lucskos fáradtan. Ráborult az éj. Estefonta csillagtakaró.

Kedvenc könyveim között

— Zsögön Ica, Kiskunfélegyháza. —

Ha künn elhal a zaj, elül a lárma, ha a sötétség úrrá lesz a mindennapi próza, a tülekedő versenyfutás fölött, a kislámpám fehér fényénél, könyveim szelleme elvisz az eszmék, ideák országába. Kis problémák, faluk, emberek, a mindennapi élet, az utca porától fel a zászlóvivőig, a kimagasló óriások, egyéniségek megismeréséig egyaránt. S míg mellettem a kandalló mélyén békésen szunnyad a tűz, vígan füttyürészik a szél kéményünkön, addig én századoknak viaskodó eszméit értem meg, idegen világreszkek flóráját érzem, véres tragédiák, ezrek csatázását szenvedem át.

A csendben, a tompa fényben, megjelenik előttem egy magas fekete férfi. Homlokára ráírva a világ megértése, a cél megtalálásának öröme. Fehér papírhájában, csillogó szemmel, megértő jósággal fogja meg kezem, s már szállunk a végtelenbe.

Ez Mécs László! Az ő szellemé!

Visszavezet a kezdetek kezdetére, az ősködbe, ahol az anyag s a szellem minden harmónia nélkül volt összegyurva, ahol az erők szabad, céltalan játéka folytán csillagtestek, aranyércek, gondolatok, érzés, agyvelő, még egy gyurmában gomolygott. Elérjük az első percet, mikor megjelenik az Úr rendező akarata. Látom egy sejtből kinőni élőlények millióit, félelmeteseket, törekényeket egyaránt. Látom egy sejtből kifakadni a rózsát és a főlgyet s végül a remekművet az embert. Ez volt a nagy ébredés, látom, érzem, de a titok, az örök és megfeythetetlen. Szálljunk tovább, s már a jelen, a ma vetései felett suhanunk. A százezrek közül kiragad egy kis kopott szegényembert, s megtanít látni rajta a hőst, a csatázót, a névtelenek egyik kis bajnokát.

Idéteszi elébem a fakó tanítót, kinek „Öt gyermeke volt minden kincse és egy ócska zongorája.” S láttam fáradt küzdő, de gyermekeit nagyon szerető atyát, ki

„Minden szépségét lenyeste, hogy mi bennünk kiviruljon. Lelke szirmait lezárta, hogy a harmar mind ránk hulljon.”

S aki eddig a multat bemérte, a kozmoszt vizsgálta, ve-

zelett engem s vont ezreket, lehajol s könnyeket perget édesatyja ráncos kezére.

De megyünk tovább, hagyjuk áldásos szenvedéseikkel tovább golgotázni, a hétköznapiok fáradt ismeretlen mártírjait. Hála, hogy megismertük őket, de most tovább lássuk azt a nagy mérget, mely már két embert is ölésre kényszerít, s tömegeket hajt egymás ellen: ez a gyűlölet!

„A gyűlölet halálszagú mocsárja
tengerre nőtt és vízözönt csinált.
Emberfűlékbe zúgja orgonálja
vadító, bűnös szörny-szimfoniáit.”

S a gyűlölet pokoli torában, melyben ittasan ünnepli győzelmét a szerelet felett, felhangzik a fehér barát krisztusi programja, s fehér olajágas galambként száll a véres gyölködők felé s mondja:

„Minden emberben önmagad szeressed,
Közös nagy tenger csöppjei vagyunk.
Ha arcod eddig vad dühtől vereslett,
csontos ökölrel verd bűnbánó melled,
hiába testvér, emberek vagyunk.”

A szenvedések, gyűlöletek orkánjából elég, tisztább, féhérebb világ felé menjünk, s azért megtaláljuk a gyermeknél, ki

„Családi szentély templomában ül
az ártatlanság tiszta trónusán.”

Néma, szent áhitattal megyek be a családi szentély imád-ságos, meleg csendjébe. S ott az élet, a család, a küzdés egyik legnagyobb céljaként mosolyog a gyermek. Kísérom halk hangon magyaráz megértésről, szeretetről s reménységről. Megmutatja a gyermekszem csillogását, a csengő gyermekkacaj tisztaságát s a gyermekkarok meleg ölelését. Látom a jövő felépülésének reményeit, megértem, hogy csak tiszta szeretetben összeforrt családi szentélyben épülhet fel egy jobb, szebb világ, hogy csak a másokért hozott áldozatok adják meg a legszentebb megnyugvást.

Csendben, megbékélten jövünk ki az eszmék magasságából.

Hála neked Te szótlan, szerény, szürkefedelű kis könyv s ki benne lakol, szép lelkű szellem, vezess minél több ezer embert, e szent problémák megértéséhez és átérzéséhez. Csilingelő versikék öntsétek teli minél több ember üres szívét szeretettel, megértéssel, örömmel.

Elbúcsúzom Mécs Lászlótól. Most egyedül vagyok a költészet világában. De csak néhány pillanatig! Új kísérom jön. Egyszerű, szürke férfinak látszik, első pillantásra, de ha a szemébe nézek, Istenáldotta szép lelkét látom ott ragyogni. Ez Gárdonyi! Szeliden fogja meg kezem s szól: Jöjj!!!

Elvezettek az én birodalmamba. Megindulunk a rögös ugaron, útszéli kopár fák között. Magyar puszták dermesztő

szele kacag körülöttünk. Fázom! A hópelyhek vadul járnak a légből táncukat, de mikor vezetöm meglátják, érdeklődve veszik körül. Úgy látszik, végre megérkezünk vezetöm birodalmába, egyszerű tisztalevegőjű kicsi faluba. Minden olyan ismerős, de mégis szebb mint máskor.

Hideg, téli reggel van. A falura decemberi sötétség borul. Egyenesen az iskolába megyünk. Csendben az ablakhoz állunk. Nézegetünk kifelé a sötétségbe. Nemsokára itt is, ott is kis fekete árnyak tűnnek fel. Az iskola felé közelednek. Lassan bevonulnak. Most látom, hogy nem is árnyékok ezek, hanem a falu kis magyarjai. Gárdonyi szerető tekintettel simogatja őket s büszkén mondja „Ezek az én gyermekeim! Szeresd te is őket úgy, ahogy én szeretem.” Elnézem, hogyan gyűjtja meg Istenes Imre a tüzet, hogyan csodálják a gyerekek Marci új irkáját. Egyszerre mint angyalcsevegő szólal meg a falu kis harangja. Hangja áttör a sötétségen és csilingelve hív kicsinyt és nagyot a rorátára.

Érdekes, hogy a költészet hazájában sokkal gyorsabban változnak az évszakok, mint nálunk. Egyik percben a hulló hópelyheket látom, azután ha kedvem tartja ragyogó napsütésben, sőt még zivatarban is gyönyörködhetem.

A mezőn arany búzatengerben sétálok vezetőmmel, mikor az ég hirtelen beborul s nagy cseppekben esni kezd az eső. Besietünk a malomba. Van ott néhány falusi ember is. Beszélgetnek, találgatják melyik felhőben van elrejtőzve a sárkány? Ekkor megérkezik lélekszakadva az egyik juhász. Nagy hévvel meséli el, hogy látta a „barbóncást.” Leírásából én csak egy kerékpáros emberre ismerék rá, de bizonyosan az az úgynevezett „barbóncás”, aki az esőt előírja, biciklin jár. A zivatar megszűnik, s a felhők mögül diadalmasan tör elő a nap, arany nyilainak özönét bocsátva a földre. Lassan megindulunk a legelő felé. Két gyermeket pillantunk meg. Játsszanak. A kisleány fején virágkorona van. Ő a mező királynője. Igaz, hogy koronájának zafirja búzavirágból s rubinköve pipacsból van, de neki ez a legszebb s ennek hordozása könnyebb, mint a valódi koronáé.

A libák alkotják az udvart s előkelőségük teljes tudatában gágognak királynőjük körül. Szeretnék beállni közéjük, de Gárdonyi sietett, mert már alkonyodik. Tovább haladunk az akácfával szegélyezett úton. Apró kis házak sorakoznak egymás mellett. Egyformák mind! Mégis egy kicsi ház ismerősnek tűnik fel előttem. Ez Gárdonyi háza. A kertben áll kedvenc méhkása. Elhaladván mellette, szeretettel simogatja meg. Nekem a „kék pille” jut eszembe.

Az este kinyújtja lassan szürkületkezét, egymás után lopja el az égről a fényt, az erdőből a madárcsicsergést, a kertből az illatot, a faluból a gyermekkacagást s rejti el alko-

nyatzsákjába. A másik kezével pedig kitűzi a csillagokat a már sötét égre. Körüljárjuk a falut. Benézünk az ablakokon, megismerem az egyes családok életét s a gyermekeket külön-külön. Az úton már nem jár senki, csak a bakter hangja visszhangzik az éjszakában. A hold és a csillagok szelíden fénylenek. Fényük betér a kicsi lakásokba, megpihennek a kimerült, fáradt parasztok homlokán s elsímitják onnan az életeke barázdáit.

Most már minden alszik s mi a falu végére értünk. Megismerem Gárdonyi embereit s megszereltem őket. Tisztalelkű, egyszerű magyarok, a jó Isten áldjon meg benneteket, maradjatok mindig ilyenek. Vezetöm búcsúzóul csak ennyit mond: „szeresd ezt a földet, szeresd ezt a népet”.

A költő elengedi kezem és én újból itthon vagyok. Gárdonyi lassan távozik, alakja elvész a messzeségben, csak a szeme és szíve ragyog, világít a sötétből, melynek fényénél meglátom a magyar föld s magyar lélek minden rejtett szépségét.

Együtt atyámmal

Blaskó Sándor, Eger.

Együtt róttuk atyámmal
Az erdőt, a rengeteget,
Az ő vállán a fegyver,
Enyémen az élet,
És így kettesben szőttük
A jövőt, az életterveket.
Ő vigyázta a tavaszt,
Az ifjú szív álmait,
Atyai szívvel övezte át
A csapongó ifjú vágyait.
És együtt sírtuk egy fa alatt

A küzdés keserveit, majd
Homlokomon egy csókkal
Küldött új utamra,
Hogy járjam, ismerjem meg
Az élet kanyargós,
Útvesztő örvényeit.
Azóta is csak ketten járjuk,
Együtt rójuk az utat.
Ő itt ül velem az iskola padjaiban,
S én vele vagyok mindenütt
Az erdő, az élet útjaiban.

Ismeretlen utakon

Fodor József, Eger

ismeretlen utakon
Bolyong a lelkem.
Nyugtalan hévvel
Keresvén valakit,
Ábrándos reménnyel.

Ismeretlen utak
Millió rögére
Ráborul az éj
S vakító sötétben
Lelkem remeg, fél.

Ismeretlen utak
Végtelen kódében
Lelkem hiába jár,
Mert akit keres
Nem szabad már.

Csóri Péter

Szabó Sára, Sopron.

esete

A falu kútja körül élénk sürgés-forgás van. Így este felé megelevenedik a falu élete. Az asszonyok dolgukat elvégezve sietnek a falu kútjához a nap fontos eseményeit tárgyalni. A hajlott hátú Örzse néni és a csípős nyelvű Sára voltak a legelsők.

Hát tudod-e Sára, mi újság? mondja Örzse néni. Nem vagyok én garabonciás, hogy mindent kitaláljak! Örzse néni folytatja: „Hát tudod ides lelkem, hogy a „Divós” hegybe mind elfagytak a szőlők! Teremtőm! csapta össze a kezét Sára. Hát osztán meg azt mondják az emberek, — fontoskodott tovább Örzse —, hogy mikor a Csóri Péter részegen kitanorgott a hegybe, oszt megállt a szőlője közepén csúnyán, de nagyon csúnyán emlegette az Istent meg a szentek neveit. Meg azt is mondta, hogy most már faggyon el minden, legyen szárazság, pusztuljon el minden, meg ű is, ha már a szőlője elpusztult.

Sára asszony jámboran megcsóválta fejét és mondta: „Nahát ez a Péter. Ez is jobban tenné, ha szép gazdasága után járna. Szegény feleségének elég a baja mellette! De mentsen Isten bennünket ezektől a vészektől.

Napirendre tértek a dolog felett és haza indultak.

Beköszöntött a nyár. A gabona vetés már sárga volt. Szépen ígérkezett termés. Pál gazda éppen a búza földön állt Mihály komával. Szép kalászos a búzánk — mondja Pál. Szép — hagyta helyben Mihály. Hanem nézd csak komám, az égen furcsa felhők járnak. Zivatar lesz ammondó vagyok. — Talán haza is ballaghatnánk, biccentett Mihály bá.

Eppen, hogy befordultak a kiskapun hatalmas szél kerekedett. Még a szép orgonafát is kicsavarta.

Dohogva jött le Mihály bácsi. Má' még utóbb jégeső lesz, dörmögte mérgesen. Csakugyan az lett. Pár pillanat múlva a fekete felhők egészen beborították az eget. Egyszerre sötét lett. A szél hordta a házak tetejéről a cserepet. Minden port és szemetet felkavart.

Szorongó érzéssel ült bent a kuckó mellett Örzse néni és Mihály bá.

Egyszer csak nagyot koppant az ablak és utána gyorsan egymás után több koppanás. Teremtőm! Atyám! csapta össze kérges kezét Mihály bácsi, hisz' ez jégeső!

Látod apjuk — mondta szomorúan Örzse — már itt van Csóri Péter kívánsága. Lám megbántotta Istent és ezért jött ránk ez a nagy csapás. Csak most már szárazság ne legyen!

Két napig állandóan esett az eső. Utána csend lett. Az emberek majdnem sírva nézték a vetéseket. Oda lett majd minden termés.

Egész júniusban és júliusban nem volt eső. Szomorúan jártak-keltek az emberek. Második szavuk az volt: ha nem lesz eső elvész a jószág. S magukban átkozták Csóri Pétert aki ezt a veszedelmet hozta a falura.

Szegény Csóri Péter! Ha kiment az utcára, mindenfelől szemrehányó pillantásokat érzett magán. A felnőttek egyenesen kikerültek. Néhány szent asszony meg keresztet vetett és imát mormolt, ha véletlenül elment mellette.

Nem mert az emberek szeme elé kerülni. Csak nagyon ritkán mozdult ki házából.

Egyik nap épen kint állt az udvaron, mikor a háza előtt két nagybabciska gyerek beszélgetett. Látod Pisti — mondta a nagybabciska — itt lakik az a bácsi, aki a veszedelmet hozza a falura. A kicsi rávágta: „Iszen ez a bácsi bolond, ez hogyan hozhat veszedelmet? Ezt te még nem érted mondta fölényesen a nagy.

Csóri Péternek vérben forgott a szeme, ahogy ezt meghallotta. Egyszerre tompa szúrást érzett agyában és sietve befordult a házba. Felesége rászólt: „Mi bajod Péter?” Itt . . . itt . . . mutatott Péter a fejére . . . innen jön a veszedelem a falura . . . Az asszony nem értette. Hol fáj? Innen . . . jön a veszedelem a falura . . . Szegény asszony sírva fakadt. De ahogy férjére rátekintett, egyszerre megértett mindent.

Istenem, Istenem! — buggyant ki a száján — megboldult a férjem — és keservesen sírva fakadt.

Csóri Péter pedig csak nézte, közben fáradhatatlanul mondogatta: Igen — én . . . én hoztam a veszedelmet . . .

Rát község főutcáján áll egy szép telkes ház. Az arra menők gyakran látnak az udvarán egy ősz öreg embert. De borzalom ránézni. Tekintete szúrós, tébolyodott. Néha ráncos, öreges kezeivel homloka elé nyúl, mintha felhőket akarna elűzni.

Csendesen ül, ha szép idő van még mosolyog is az örültek furcsa, torz mosolyával.

De, ha eső felhők tűnnek fel az égen, egészen megváltozik. Szemei vadul cikáznak és magából kikelve rohan be a házba. Ilyenkor messziről lehet hallani furcsa, zagyva kiáltását: „En vagyok az oka . . . én . . . én . . . én . . . hozok . . . minden rosszat a falura.

Ilyenkor az ájtatos öreg nénikék feje összehajol és úgy súgják egymásnak: „Lám az öreg Pétert megbüntette az Isten!”

Ha elfáradtál a tanulásban, felüdíti lelked a Tanítójelöltek Lapja.

H - Í - R - E - K

A miskolci izr. tanítónőképző intézet jólsikerült, értékes előadást tartott április 19. és 21-én. Az előadás címe: „Az ember élete költők és művészek munkájának tükrében”. A nagyszámú és különböző életkorú hallgatóságot végigvezettük a „Boldog gyermekévek”-en, ahol gyakorlásaink szerepeltek szép sikerrel, majd a „Jövő kapujában” álló kereső ifjút mutattuk be. Ennek a résznek kiemelkedő és meghatóan kedves mozzanata volt az V. évesek ballagása. Nagy érdeklődéssel nézte a hallgatóság az embert „Az élet delén”. Megmutattuk itt a küzdő, de bizakodó embert, aki dolgozik családjáért, hazájáért, embertársaival együtt. A negyedik részben „Elülnek a hullámok”. Itt az ősz, megtört, elfáradt, de fáradságában is Istenre tekintő agg embert mutattuk be. Fáradtságunkért megérdemelt tapsjutalmat kaptunk és az érdeklődést legjobban bizonyítja, hogy meg kellett ismételni az előadást. A sikert első-sorban tanárainknak köszönhetjük, akik kivétel nélkül mindnyáján fáradságos munkájukkal támogattak. A jövődelmet szegény társaink segélyezésére fordítottuk.

Az északkerületi „Kisok” mezei futóversenye. 1936. március 29-én 3600 méteren. Szép napos időben rendezte a miskolci ev. tan. kép. az északkerület diákjai részére a mezei futóversenyt. 10 órakor már nyüzsgött a sok tarka trikólól a sajóparti zöld szőnyeg. Itt vannak az egri „prepák” — a miskolci réal, a kereskedelmi, a kat. gimnázium s a versenyt rendező ev. tk. 2. csapattal. Eördögh tanár úr indította a népes mezőnyt (60 fiút). Rögtön az elején öldöklő iramot kezdenek. A miskolciak mindjárt az elején élre vágnak és szédületes iramban vezetik a mezőnyt. Hencsei a miskolci tk. favoritja 25—30 méterre elhúz ez éltől, de utána nyomul Urbanek (real) és Bernárd (Eger). Az egyenesbe Hencsei rosszul lép, sántítva küzd tovább. Méterről-méterre fogy az előnye s az utolsó 10 m-en már látszik, hogy csak második lehet. Elvezetés szép küzdelemben folyt le a verseny. Részletes eredmények: 1935—36. északkerület diák bajnoka: 1. Urbanek László miskolci réal (9:9), 2. Hencsei Elemér miskolci tan. kép. (9:11), 3. Bernárd Jenő egri tan. kép. (9:19). A csapatversenyt az egri tan. kép. nyerte meg. A csapat tagjai: 1. Bernárd, Farkas, Gallai, Balla, Bátorfi, 2. A miskolci ev. tan. kép. 1. csapata: Hencsei, Pozsonyi, Ökrös, Bányai, Képes. 3. A miskolci ev. tk. 2. csapata: Bartos, Toth, Vasas, Deák, Koplinger.

Akarsz egy jó barátot? Fizess elő lapunkra!

ELTAMADUNK

Lukács Livia, Sopron

Szokatlanul enyhe április volt. Az éltető napsugár végigcsókolta aranyos sugaraival a földet s a nagy természet felébredt hosszú, téli álmából. Nagyszombat délután volt. Mintha minden a feltámadást akarná ünnepelni, olyan fényesen süttött a napsugár, olyan kedvesen csicseregtek a kis madarak, olyan friss színe volt a rügyező fáknak, virágzó lomboknak. Kipirult arcú mosolygú szemű gyermekek már ünnepi ruhácskában siettek a kis község iskolája felé, mert onnan indultak a feltámadásra. Minden és mindenki boldog és vidám volt. Csak egy kis ház lakói nem tudtak mosolyogni, nem tudtak örülni. A községháza melletti kis jegyzői lakás lakói.

Kedves ember volt a jegyző, szerették a lakósok. Már úgy tíz éve lehet, hogy idejött. Akkor még nőtlen volt, de nem-sokára megtalálta az élettársát, akivel békés boldogságban élt a virágos kis jegyzői házban. Boldogságukat csak az zavarta meg, hogy nem volt gyermekük. Buzgón kérték az ég Urát, hogy adjon nekik gyermeket. Végre aztán megérkezett a várva-várt ajándék egy kis fiú személyében. A boldog szülők azt sem tudták hogyan köszönjék meg, hogyan örüljenek neki. A vadszölővel befuttatott kis jegyzői lakba beköltözött az állandó öröm napsugara, mely beragyogta a virágos udvart, a folyondárral díszített verandát, de legfőképp a parányi gyermekszobát. És a kis Pisti nőtt, növekedett. Aranybarna haja dús fűrtökben omlott vállaira, mélykék szeme mosolyogva nézett mindenkire. Édesapja derűs, vidám kedélyét örökölte, de volt valami benne az édesanyja mélabús komolyságából is. Szép, de ami a fő, nagyon jó gyermek volt Pisti. Mélyen érző kis szíve csak szeretetet tudott adni mindenkinek, azért környezetének kedvence lett.

Aztán elérkezett az az idő, mikor Pistikának iskolába kellett mennie. Szívesen tanult, szorgalmas és engedelmes volt, szerették kis társai, de a tanító úr is. Elmúlt az első év s a másodikban Pisti az első szent áldozáshoz járult. Milyen örömműnnep volt ez a kis családban! Pisti igazán boldog volt. Aznap este, mikor anyjával az elvégezte az esti imáját, átkarolta s bizalmasan súgta fülébe: „Tudod, anyukám, ha megnövök, pap leszek.” — „Soká nössz még te meg, kicsi fiam” — felelte

a jegyzőné, megsímogatva a gyermek arcát, mely a szokott-nál is pirosabb volt. Az asszonynak feltűnt, hogy milyen forró Pisti arca s hogyan ragyognak a szemei. De azt gondolta, hogy a nagy örömtől van s kis keresztet írva Pisti homlokára, magára hagyta. Pisti sokáig ébren volt még s mindig arra gondolt, milyen jó lesz, ha majd pap bácsi lehet és ő is kezébe veheti a fehér szent Ostyát, az édes Jézust. Éjjel nyugtalanul aludt. Másnap anyja korábban jött felkelteni, mert Pisti szent misére akart menni. — Anyukám — kérdezte Pisti ártatlan ártatlan arcocskával, ha korán kelünk fel, akkor mindig úgy kell fájni, mint én most? — Nem kisfiam — felelte a jegyzőné. Most biztosan azért fázol, mert még nem szoktad meg a koránkelést. A szent mise alatt áhitattal fogadta kis szívébe az Urat s mikor vissza felé jött az oltártól, egész testében megremegett és összeesett. Édesanyja s a körülállók odasiettek és kivitték. A friss levegőn hamarosan magához tért. Anyja hazavezette s lefektette. Bágyadtan dőlt párnáira, láztól csillogó szemeit lezárva úgy pihegett, mint egy beteg madárka. A megremült szülők orvost hívtak. — Súlyos tüdőgyulladás — állapította meg az orvos, majd vontatva tette hozzá — de reméljük, hogy Pisti erős szervezete hamarosan legyőzi. — Nehéz hetek következtek a kis családra. Pisti állapota mindig rosszabb lett. Az orvos és aggódó szülők mindent elkövettek, de a betegség reménytelenre fordult. Az orvos jó ismerőse volt a jegyzőéknek, tudta, hogy mennyire szeretik a gyermeket, sajnálta őket, de mégsem tehetett mást, mint hogy tudatta velük a szomorú hírt: Pistike menthetetlen! Az asszony elájult a hír hallatára, alig tudták magához téríteni. A plébános és tanító többször eljött, hogy erősítsék a szülőket és meglátogassák kedves kis tanítványukat. Egy alkalommal, mikor a plébános úr egyedül volt a kis beteggel, megkérdezte: Pistike szívesen meghalnál, ha a Jézuska úgy akarja? — A gyermek bágyadt tekintete felcsillant: Nagyon szeretnék a Jézuskához menni, de anyus . . . és apus . . . — mondta tördelten — őket úgy sajnálom! — Holnap elhozom a Jézuskát és mikor betér kis szívedbe, kérd őt Pistike, hogy vigasztalja meg jó szüleidet, mert a Jézuska haza akar téged vinni a mennyországba — mondta a plébános. Aznap Pistike nem tudott másról beszélni, mint a Jézuskáról, aki eljön és magával viszi. És másnap eljött a nagy Király kicsi katonájához. Pisti túlboldog volt. Ez volt a harmadik, egyúttal az utolsó szent áldozása itt a földön. Egész délelőtt mozdulatlanul, behunytt szemekkel feküdt, kis kezét dobogó szívére szorítva. Délután megkezdődött a haláltusa. Hosszú és fájdalmas agonizálás volt. Pisti már alig lélezett. Szétronszolt tüdeje felmondta a szolgálatot, levegő után kapkodott. Majd erős vérhányás következett. Aztán aléltan dőlt párnáira. Úgy látszott, hogy önkívületi állapotban van. Szülői állandóan ott voltak mellette. Már alkonyodott. Közben megér-

kezett az orvos, majd a plébános úr. Tompa csend nehezedett a kis szobára. Mindenki érezte a nagy látogató közeledtét, várták a Halált. Égtek már a szentelt gyertyák s a plébános elkezdte a haldoklók imáját. Pistike most hirtelen felnyitotta szemeit. Tekintete a távolba révedezett, ajkai mosolyra nyíltak, kis karjait kitárta s halkán suttogta: Jön. . . ! Már itt van. . . ! Hív. . . ! Megyek. . . Jézusom. . . Az utolsó szavaknál holtan hanyatlott hátra, de sápadt arcocskáján megmaradt a földöntúli mosoly. Az ablakon át beszökkent az alkonyi nap-sugár és glóriás fénybe vonta a kis Pisti holttestét. A jegyzőné görcsös zokogással borult a kis ágyra, mellette megtörtén ál-lott férje. A plébános néhány vigasztaló szót szolt, aztán az orvossal csendben elhagyták a szobát. A szülők nagy fájdalmat most nem szabad zavarni.

Elérkezett a temetés napja. Pistikét kis társai első áldozási fehér ruháscskájukban kísérték utolsó útjára. Lágyan csengett finom gyermekhangjuk: Ott fenn, ott fenn, ismét meglát-hatjuk egymást! — Fekete napok, sötét, nyomasztó hetek voltak ezek a jegyzőékre. A nagy veszteség olyan fájdalmasan érintette őket, hogy alig tudtak megvigasztalódni. Különösen a jegyzőné. Nem tudott belenyugodni az Isten akaratába. Hiába beszélt neki a plébános, az orvos, az ismerősök, hiába vigasztalta férje, az asszony nem tudott, nem akart belenyugodni. Egészen magábavonult, nem törődött senkivel, semmivel. Nagyon sokat időzött a temetőben, kedves halottja sírjánál.

Múltak a hetek, hónapok. A jegyzőné bánata nem engedett. Elmúlt a tél is a szomorú karácsonnyal s jött a tavasz a feltámadás ünnepével. S a jegyzőné még most sem tudott megvigasztalódni. Ezen a szép nagyszombat délutánján, mikor minden és mindenki örömmel várta a feltámadást, ő most is a temetőbe indult. Férje szelíden kérte, hogy legalább most ne menjen a temetőbe, hanem vegyen részt ő is a feltámadási körmeneten. Az asszony nem felelt, csak ránézett az urára s tekintelében annyi reménytelen fájdalom volt, hogy a jegyző egy szót sem tudott szólni, engedte, hogy felesége menjen a temetőbe. Ő egyedül indult a feltámadásra.

Az asszony elgondolkozva haladt el a kertek alatt a temető felé. Megállott a fehér kis sírkő előtt. Egy ideig nézte a kis Pisti fényképét, mely a név felett volt beüvegezve a kőbe, majd hangtalan zokogással borult rá és lelkében ismét átvi-harzott a „miért.” Mikor felemelte a fejét, tekintete a temető közepén álló nagy keresztre esett. A kereszt felirata: Feltáma-dunk! Az asszonyt mintha villámütés érte volna! Mi ez? Feltámadunk?! E közben megkondult a körmenetre hívó harang. Ez is mintha ezt kongta, zúgta volna: Feltámadunk! Feltáma-dunk! Rövid a földi élet, de azután jön az örök lét, hisz' fel-támadunk! — Az asszony lelkét telezsongták a harang hang-jai s nézte merően a keresztet. Feltámadunk! Megeredtek a

könnyei s lelke alázatosan hajolt meg az Isten akaratán. Most eszébe jutott az a sok vigasztaló szó, melyet részint a plébánostól, részint férjétől hallott s melyre akkor nem is figyelt, mert nem akarta elfogadni, nem akart megnyugodni. Hányszor mondták ők is, hogy hiszen az Isten adta, Ő el is vehette s a válás nem tart örökké. Most jutott eszébe a kis Pisti pajtásai búcsúénekének utolsó sora is: . . . remény, remény vigasztal meg bennünk! — Igen, a remény! Hisz' odaát találkozunk! A kegyelem most áthatotta és megtörődött, alázatos szívvel mondta: Legyen meg a Te akaratod! Aztán lassan felemelkedett, megcsókolta a kis sírkövet és elindult a szomorúfűzfák között.

Most megkondult a harangszó, kezdődött a körmenet. A jegyzőné éppen ekkor ért oda. Beállott a sorba s megnyugodott szívvel zengte ő is az alleluját. A feltámadt Jézus megnyitotta az örök hon kapuját! A halál nem választ el örökre, hiszen feltámadunk!

Lámpafény

Filler István, Győr

Oly szomorú itt ülni
és nézni
az öreg lámpa fényét.

Ilyenkor bánat és fájdalom
ömlik szét a méla alkonyon.
behálóz mindent, lelket és szívet,
s nem gyújt meg bennem, vágyat, reményeket.

Kisértő árnyai imbolyogva járnak
sötét falain csendes kis szobámnak,
körülölelnék sápadt-melegen,
s ilyenkor sírok — csendes éjeken.

S az öreg lámpa búsan tovább ég,
míg ott künn elpirul lassan már az ég.
akkor szép csendesen, halkan elfúvom,
de ittmaradt üvegjén a fekete korom,
s vele — a bánatom . . .

l h l e t

Balogh Boris, Szeged

Kereslek fenn a Mindenségben,
Pedig lehet itt, vagy mellettem.
Mindenütt érzem lábad nyomát,
Kutatlak Úram, egyre tovább.
Érzem kezédet, rajtam pihen,
lágyan kormányzod vérző szívem.
Sejtem mérhetetlen nagy utadat,
Adj fényedből gyenge sugarat.
Mutasd meg merre járnak-keljek,
Hogy színről-szinre Reád leljek.
Hol van lényed? Hol a Te hazád?

Merre induljak óh mondd Hozzád?
Imádságon legyen áldozat,
Melyet dicsőségem elfogad.
Hagyj elmerengeni olykor titkodon,
A láthatatlan égi utakon.
Fordítsd felém olykor napodat,
Mely szavadra bárhol ragyoghat.
Egedből küldj egy tenyérnyi részt,
Hárítsd el a zúgó földi-vészt.
Védelmezzon trónod anyyala,
Legyen áldás megszentelt szava.

• A „szováti káposzta” meséje •

Népies elbeszélés —

Horváth Matild, Sopron

Napsütétes tavaszi délután volt. Kisétáltam a kertbe. Alig-hogy körülnéztem, az öreg János bácsival találtam magam szemben.

— Aggy' Isten kisasszony — köszönt az öreg.

— Mi járásban van János bá' — kérdeztem.

— A veteményeknél nézgelődtem, hogy mekkorák a palánták. Már a káposzta is szép.

— Mért éppen azt mondja, mikor én azt nem szeretem.

— Nem-e, pedig azt szeretni kellene, hiszen „Szovát” híres a káposztájáról.

— Szovát? — mondtam kételkedve.

— Igen, egy érdekes történet fűződik a káposztához.

Én erre szörnyű kíváncsi lettem és kértem János bácsit, mondja el nekem ezt a mesét. Nem is kérte magát sokáig. Elhelyezkedtünk egy padon és az öreg kezdte a mondókáját.

— Valamikor régen, még jó dédapáink idejében „Szovát” híres volt káposztájáról. Messze vidékről jöttek, hogy „szováti káposztát” vehessenek. Jó is volt az. Boldogult ősém igen jól tudott főzni. Abban az időben volt Szovát községnek egy kántora. Felesége nem volt. Élelemről persze a falu lakóinak kellett gondoskodni. Ki is hirdették, hogy a kántor házrul-házra jár és mindennap más háznál kap ételmi ellátást. Meg is kezdte az öreg a házalást. A gazdasszony büszke volt, hogy nála kezd az öreg az étkezést. Ki is tett magáért, finom ebédet főzött. Persze a káposzta vitte a főszerepet, mert az volt a legjobb s legjobban ízlett a kántornak. Jól bekebelezett belőle. Meg is dicsérte a gazdasszonyt a jó ebédért. Általában, mint minden asszonynál, ennél sem maradt meg a szó. Ebéd után mindjárt ment a szomszédasszonyhoz és elmondta neki, hogy megdicsérte a kántor a jó ebédért. Különösen a káposzta ízlett neki. — Én is azt főzök, gondolta magában. — Így is lett. Megérkezett a kántor a másik házhoz is. Persze itt is káposztát kapott. Most is ízlett az öregnek, mint az első napon és azért itt sem maradt el a dicséret. Ennél az asszonynál se maradt meg a szó, ez is elmondta a szomszédasszonynak. Első napokban nagyon ízlett a kántornak a káposzta. Így ment egy hétig, kettőig, úgy hogy már egy hónapon át mindennap káposztát kapott szegény kántor. A „jóbol is megárt a sok” — tartja a közmondás — hát szegény kántor is megunt a káposztát. Már kénytelen volt szová tenni az asszonynak, hogy nagyon megunt, mert már egy hónapja mindennap káposztát

kapott. Az asszony szégyenletében nem tudott mit csinálni. Ezt persze nem mondta meg a szomszédjának, hanem hamiskodott és azt mondta, hogy izlett a kántornak az ebéd. Ennek szavain fölbuzdulva a másik asszony is káposztát főzött. Szegény kántor már félt az ebédétől, mert tudta, hogy káposzta lesz. Úgy is lett. Mire ment a kántor a jó illatú káposzta gőzölgött az asztalon. Még a háta is megborzadt, mikor meglátta. Szólt is mindjárt a gazdasszonynak, hogy ő már látni sem kívánja a káposztát, nemhogy megenni tudná. Irult-pirult szégyenében az asszony. A kántor szólította, hogy hozzon egy ástót ő elássa a káposztát, hogy többé ne láthassa. Beleöntötte egy zöld cserépfazékba és vitte a kertbe. Ástott egy gödröt és belehelyezte a káposztát fazekastul.

Miközben a földet szórta rá ezt énekelte: „Alugyál, nyugodjál, szováti káposzta, nem vesz be téged többé már az öreg mester gyomra.” Ezzel betemette örökre a káposztát.

Nem is kapott többé sohasem. Ezzel végetért a káposzta meséje.

Az öreg kántor már rég meghalt, de az ének még él és szájról-szájra jár.

Megyek . . .

Regős Ferenc. Pécs

Megyek — itt hagyok
Mindent mi szép volt,
Kedveset, drágát,
Mely lelkemben lakott.

Viszem szívörömmel
Emlékeim fáját,
Búcsúcsókkal megfüröszlöm
Mindenegyes ágát.

Az élet útjain
Drága emlékek;
Visszasírlak beceneveket
Legszebb diákévek!

Orgona

Kiss Márton. Győr

Orgona a lelkem
piciny kápolnában,
játszik rajta
a vad
Élet-kántor . . .
Néha simogat,
de legtöbbször dűrva,
üti . . . veri . . . rugja

a billentyűket,
a pedálokat . . .
S én?
Zengek bús
gyászdalokat . . .
s himnuszt!
a Mennybelinek.

Csengeri Mihály megtér

KOVÁTS PIROSKA,

Sopron

Sűrű sötétség borult a tájra. Az eget egészen elborítják a fekete viharfelhők. A fák levelei meg sem lebbennek, olyan nyomott a levegő. A tikkadt föld megnyitja szomjas száját és kér, könyörög esőért. A virágok lehajtják fejesejüket és tikkadtan nyitogatják a kelyheiket eső után. Meleg juliusi éjszaka borul a vidékre.

Egy magányos vándor ballag a kanyargó úton. Kezében görcsösen tartja a vándorbotot. Görnyedt tartásán meglátszik, hogy milyen fáradt. Ősz szakáll a mellét veri. Kicsi kékpetytyes motyóját balkezeiben tartja. Lassan halad előre. Térde meg-megrogyik. De csak megy előre. A távolságban élénk kékes-sárgás fény villan. Utána tompa moraj. Most látni még csak a hirtelen támadó fényben, hogy milyen öreg és fáradt a magányos vándor. Tovább nem bírja. Összeesik. Kis batyuját még most is görcsösen szorítja.

A szél feltámadt, a levegő lehűlt. Boszorkánytáncot jár a bohókás kedvű szél. Egyre sűrűbben tűnnek fel a kékes fények. Irtózatos csattanás. A nagy öreg hárs, melyet Csengeri Mihály ültetett, dől keresztbe az úton. Egyenesen a földönfekvő vándorra. Egymást érik a villámok. A fák hajladoznak az iszonyú szélben. A virágok feltartják kelyhüket és várják az üdítő cseppeket. A madárcák felriadnak, élesen felsivítanak, aztán csend. A fa alól nyögés hallatszik. Utolsó akaratát nyilvánította a haldokló: „Én Csengeri Mihály, én, falum szégyene megtérek! Bocsássatok meg. Sokat szenvedtem már. Megtérek ahhoz, aki mindent megbocsájt. Temessetek meggyilkolt anyám mellé.” Elhalgatott. A villámok egymást érik, a dörgés egy percre sem szünetel. A szélső házban lakó magányos nénike megfordult a csikos dunna alatt és keresztet vetett a nagy csattanás hallatára. „Egy igen nagy bűnös halhatott meg!” mondta és meggyújtotta a szentelt gyertyát, Piros, Csengeri Mihály jegyese. Elül a vihar. A villámok megnyitották zsilipjeiket és bőséges esőt öntöttek a szomjas földre. Egy lélek halkan kopogott a mennyország ajtaján . . .

✱ ✱ ✱ ✱ ✱

Testvér miért nem viseled jelvényünket?

SZERKESZTOI ÜZENETEK

Mindenkinek. A X. évfolyam végére értünk.. Bár egyes képzők munkáikkal és előfizetéseikkel visszahúzódtak tőlünk, — értetetlen módon — mi mégis a jól végzett munka tudatában tesszük le az utolsó kettős számunkat asztalotokra. Igyekeztünk mindig a legjobbat nyújtani. Válogattunk abból, amit küldtetek. Amelyik képző nem küldött, abból természetesen nem közölhattünk. Szívesen adtunk helyet bármelyik képző idején érkezett híreinek. Készakarva egyetlen munka sem maradt bírálathoz nélkül. S ezt a bírálatot személyre való tekintet nélkül, egyedül az előttünk levő munkára adtuk.

S most, hogy két hónapra búcsúzzunk, kellemes vakációt kívánunk minden kedves barátunknak. A viszontlátásra szeptemberben.

Figyelem! Ez a számunk kettős szám. Ára 40 fillér. Egyben kérünk mindenkit, hogyha elfogadta a lapot, tartsa becsületbeli kötelességének, hogy azt meg is fizesse. Kérjük a szerk. bizottsági tagokat, hogy a még hátralékos díjakat minél előbb küldjék eleget tesszünk fizetési kötelezettségeinknek.

A vidám Napúrfi tapasztalatai. Nem rossz. — **Epilógus.** Rossz rímek: álmodás, bámulás, nyugvás. Gondolataid nem rossz. Csak a forma. — **Sziromhullás.** Szép. — **Izgalmas percek.** Ez nem sikerült. — **Tavaszi hangulat.** A másik jobb. Nehézkes. — **Üdvözöllek.** Erőltetett rossz rímek. Nem költemény. — **Aki nem csügged el...** Szomorú történet. Előadása elég jó, de a változások hihetetlenül gyorsak. — **A kis libapásztor.** Kedves kép. Stílusa is jó, de nagyon iskolai dolgozatszerű. — **Utolsó húsvétom az intézetben.** Színtelen előadása közismert dolgoknak. — **Búcsú.** Kedves elmélkedés. — **Húsvéti locsolkodás.** Ismert és elcsépett téma, gyenge előadásban. — **Falum tavaszkor.** Kedves kép a szülőföldről. — **Iskolai életem utolsó tavasza.** Nem sokat mond. — **Várva várt vakáció.** Különösen a vége megkapó. De az előadása gyenge. — **Szegényes külső, nemes szív.** Előadása nagyon darabos. — **Elhagyjuk kedves intézetünket.** Szép gondolatok, de érzik rajtuk, hogy nem a szív szól belőle. Sokat ismételi. — **Vár a jegyes.** Száraz a leírása. Kevés a szava ennek a jelenetnek az ecseteléséhez. — **A könyv nevelő és romboló hatása.** Ennyivel nem lehet ezt a fontos kérdést elintézni. — **Ártatlan öröm.** Kevés ehhez. **Te Deum laudamus.** Nem rossz. Csak jobban szeretjük a logikus megoldásokat. Ne olyan hirtelen és véletlen legyen az. — **Sza-**

badíts meg a gonosztól. Ügyes, szép leírás és elbeszélés. — **Félreértés.** Semmi. — **János bácsi kalapja a forgószélben.** Gyöngé historiája, színtelen előadás. — **Édesanyám.** Próza, az se sok erő. — **A Mester hív. Hivatásom,** stb. vers egy sem ér semmit. Tegye le a lantot. — **Ilike boldogsága.** Nagyon keveset mond. — **Gyermeklelkek.** A sok mellékes eltakarja a főt. Előadása nem elég élénk. Egyik helyen alig hihető. — **Bosszú.** Borzalmas historiája. Nem gyönyörködtet. Előadása is gyöngé. — **Katicabogaréka.** Kedves, de nem sokat mondó munka. — **A boldogságot könnyű megtalálni.** Jó stílusú, de keveset érő mű. — **Harmincan vagyunk.** Mint vers vagy pláne költemény, — rettenetes. Tartalmilag nem közérdekű. — **A keresztfához megyek.** Szép leírás. Jó stílus. A fiatal fellépése nem lehetetlen ugyan, — de valószínűtlen. — **Mit regél az öreg diófa.** Ügyes iskolai dolgozat. Jó stílusa van. Ha talál, témát, fog írni. — **Az elhagyott lak.** Eseménytelen, szép leírás. — **A bezárt kapu mögött.** Szép stílus, kedves kép, de így kevés. — **Föltámadás.** Szép. — **Egy emlékeztető névnap.** Jó leírása a névnapnak, különösebb érték nélkül. — **Séta az erdőben.** Néhány szó, esemény nélkül. Irni tud. — **Eltévedtünk.** Nehézkes előadása van. Keveset mond. — **Legszebb virág.** Szép szavak, de nem vers, még kevésbé költemény. — **Drágán szerzett árvácska.** Nem így történt ügye? Lopni nem szabad írásban sem. — **A nagy-szerű ródliázás és a szegény nyuszi balesete.** Gyenge, szörnyen összehabarodott historiája. — **Ördögűzés.** Elbeszélni tud. De ehhez hasonló eset egy ifjúsági könyvben sokkal szebben megvan. Irjon saját eredeti témáról. — **Egy kellemetlen utazás szerencsés vége.** Kellemes. Jó elbeszélő. Témája, illetve az esemény nem közérdekű. — **Feró sírt.** Ez kevés. Tud jobbat is nyújtani. — **Álom és valóság.** Nem sok erő. — **A vén cigány.** Ez is kevés! — **A tavasz és legszebb hónapja.** Nem mond semmi újat. Stílusa jó. Irjon; keressen témát. — **Eta születésnapja.** Kedves jelenet. De mint irodalmi mű, nem értékes. — **Dicsértessék...** Jó megfigyelés. De a megjelenítés nem sikerült oly jól, mint a másikban. — **Álmodtam.** Szép. — **Uj tavasz.** Semmi. Nem vers, rossz rímek. — **Két dal egy embergyöngyvirágról.** Próza jön. Ezt nem közöljük. Nem tetszik. — **Csalogány-nász.** Nem sokat mond. — **Hít és tudás.** Zavaros; másik jön. — **Afrikai harcok.** Nem csatánál. — **Tavasz a földön.** A leírás jó. Különösebb értéke nincs. — **Ibolyák.** Stílusa, előadása jó. Talán túl igaz. — **Én csak élek.** Jó vers. Pesszimiztikus hangulatú. — **Hamis hangokkal tele.** Jó. — **Az én hazám.** Nem tetszik. — **Egy tavaszi álom.** Befejezetlen. Az első három sor ismétlése nem való oda. — **Pipacs.** A rímek gyengék. — **Tavasz.** Csak szó, csengés. Tartalom kevés. — **Jézus keze.** Ügyes. Csak egyik oldalra írjon. — **Altatgatom a kisöcsémet.** Kedves. — **Törött hegedűm.** Jó. — **Iskolalátogatás.** Nagyhangú. Tartalmilag üres. — **Emlékek.** Tudsz írni. De a lelket nem látod. A lényeg felett elsiklasz. — **Egy tavaszi este.** Vannak gondolatai. Kifejezni is tud. Csak a rímkeresés ne menjen

az értelem és összefüggés rovására. Irjon! — **Boldog óra.** Szép szavak; ritmus is jó. Könnyű fajta. — **Nyugtalanul.** Emlékszel. Hasonló. — **Szemek-könnyek.** Szóáradat. Az értelem rovására. — **A végső cél felé.** Jó. — **Tegnap és ma** Könyörgöm, esdem alakot még a rím kedvéért se használjuk mi, magyar tanítók. Nem tetszik a vers. — **Valaki, aki messze van nagyon.** Beküldött verseid közül ez az egy tetszik. A többi tartalmilag nem áll meg, vagy rímkeresés miatt nem megfelelő. Prózád ügyes. — **Utolsó sóhaj, Vágyak.** Mindkettőnek az a hibája, hogy ismétlés így hosszú lesz és veszti erejéből. — **Ugy-e anyám.** Jó. — **Valaki meghalt.** Ügyes megfigyelés. Eleven, megkapó leírás. — **Rügyfakadás.** Mintha nem volna természetes. Erőszakolt. — **Gyöngyvirágos május.** Rímkeresés. — **Vár a nyár.** Nem tetszik. — **Egy-máséi lettek.** Tud írni., De mindig csak a halált, pláne így. Életet! — **Májusi séta.** Kedves leírás. De a váratlan események kisé valószerűtlenné teszik. — **Olga halála.** Kedves. — **A cigánynak is van szíve.** Jó. — **Min nevet a Nap úrfi.** Jól indul, de aztán ellaposodik. — **Tibi filozófál.** Érdekes megfigyelés, kár, hogy előadása nem megfelelő. — **Jézuska majd ad nekem.** Jó. — **E rab föld mind az én hazám.** Szép elmerengés. Eleje azonban nagyon elcsépett. — **Jönnek a cserkészek.** Kedves dolog, kár, hogy néhol lapos az elbeszélés. **Búcsuzás.** Kedves! Bár néhány közhely van benne. — **Kis lak áll a nagy Duna mentében.** Ügyes összefüvése ismert verseknek. Különösebb értéke nincs. — **A keresztyőzött.** Ismert fordulatok, kevésbé jó stílusban. — **Csendes álom.** Erkönyt magyarul! — **Valakit vár a malmocska.** Jó stílus, de a tartalma nem sokat mondó.

